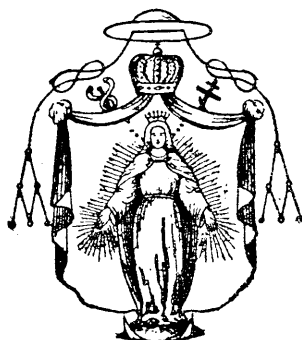

ШЕМАТИЗМ

ГРЕКО-КАТОЛИЦКОГО ДУХОВЕНЬСТВА
АПОСТОЛЬСКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЛЕМКОВЩИНИ

1936

Л Ь В І В

1936

НАКЛАДОМ АПОСТОЛЬСКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ЛЕМКОВЩИНИ

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ І БІБЛІОТЕКА
UKRAINIAN MUSEUM AND LIBRARY
STAMFORD, CONNECTICUT

Ш Е М А Т И З М

ГРЕКО КАТОЛИЦЬКОГО ДУХОВЕНСТВА
АПОСТОЛЬСЬКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЛЕМКІВЩИНИ

1936

Друге видання

Стемфорд, Коннектікат 1970

53). Schematismus Premisl. Oriental. rit. cath. 1859.

54). Schematismus Premisl. Oriental. rit. cath. 1861.

55). Писані, інформаційні матеріали, зладжені на основі біжучого стану парохій, відтак на основі парохіяльних і метрик. актів і хронік, як також на підставі народного передання, а надіслані через Всеч. парох. уряди зі всіх гр. кат. парох. Апост. Адміністрації Лемковщини.

—о—

Шематизм сей опрацював о. Стефан Ядловскій, Со-
вітник Апостольскої Адміністрації Лемковщини і парох в Полянах
Суровичних, риманівського Деканату.

—о—

ЗМІСТ:

Покровителька Ап. Адм. Лемк.

Непорочно Зачата Присно-Діва Марія	III
Єго Святість Папа Пій XI	V
Єго Еміненція Кир Франц кард. Мармаджі	VI
Ап. Адміністратор Лемк. Кир Василій Масцюх	VII
Греко-католицькі Єпископи	VIII
Короткий огляд історії Лемковщини	X
Совітники Ап. Адм. Лемковщини	XVI
Курія Ап. Адм. Лемковщини	XVII
Катехитури	XVIII
I. Буківский Деканат	1
II. Горлицкий „	12
III. Грибівский „	32
IV. Динівский „	45
V. Дуклянский „	58
VI. Короснянский „	78
VII. Мушинский „	87
VIII. Риманівский „	115
IX. Сяніцкий „	138
Питомці-богослови	162
Монастирі і мон. згромадження	162
Сестри Служебниці	162
Померли	162
о. Іоан Полянскій	163
Ап. Адміністратор Лемк. Кир Яков Медвецький	165
Статистичний перегляд Ап. Адм. Лемковщини	167
Важніші скорочення	168
Спис осіб	168
Спис місцевостей	170
Зміни і помилки	175
Жерела і література, використані при зладженню сего шематизму	176

ВСТУП ДО ДРУГОГО ВИПАННЯ ЛЕМКІВСЬКОГО ШЕМАТИЗМУ

Передруковано офсетом у друкарні Ярослава Ліщиноського,
Скенектеді, Н. Й.

"Шематизм Греко-Католицького Духовенства Апостольської Адміністрації Лемківщини", (текст оригіналу) з 1936 року, це вже рідко бібліографічна книжка. Сьогодні вона вже великої вартости документ до історії нашої Церкви і нашого Народу, особливо нашого племені Лемків.

Під сучасну пору вже нема Апостольської Адміністрації Лемківщини, яка видала цей Шематизм, майже нема теж на Лемківщині Лемків, які споконвіку жили на своїй землі, осталися тільки руїни многих церков та поодинокі родини, які повернулися з примусового заслання, не зважаючи на спротив і заборону польського уряду.

Лемківщина записала в історію Українського Народу як його складова частина, великий розділ мартирології, церковної і національної. На її тілі наші сусіди переводили експеримент денационалізації і то ще тоді, коли вона існувала як суцільна територія зі своїми парохіями й адміністративними громадами. Тут переводилась польонізація всіма силами в часах поверсальської Польщі в рр. 1919 - 1939, включно зі штучним насаджуванням православ'я і москвофільства та вкінці насильного відділення 9-ти деканатів Лемківщини від її матірньої єпархії Перемишля і створення Лемківської Адміністрації в році 1934.

Лемківська Адміністрація була створена на те, щоб ніби запобігти ширенню православ'я, яке на ділі було попиране польським урядом. Фактичним мотивом впровадження Апостольської Столиці в блуд було намагання спинити зріст національної свідомости. В плані було цілковито спольонізувати Лемківщину і зробити з Лемків польське плем'я, а Лемківщину частиною польської території. Це остаточно сталося, коли після Другої Світової війни Сталін відпустив Польщі не лише українську Лемківщину, але теж українське Надсяння з Перемишлем, Холмщину і Підляшша.

Створення Лемківської Адміністрації попередили різні заходи польського уряду в Римі, місцевих польських адміністративних чинників та вкінці москвофільських діячів. Ці останні думали, що відірвання Лемківщини від перемиської єпархії дасть їм змогу посилити москвофільську течію, тим часом поляки мали в плані цілковите спольщення Лемківщини.

Літом 1933 року, коли Папський Нунцій Ф. Мармаджі перебував у лемківській літницькій місцевості Криничі на вакаціях, у нього з'явилась делегація русофілів в складі д-ра Ореста Гнатюка, учителя Методія Троханецького і о. Івана Полянського та вручила йому прохання, щоб Апостольська Столиця створила для Лемківщини окреме єпископство, бо мовляв населення не хоче призначати за свого зверхника перемиського єпископа Кир Йосафата Коциловського.

Ново-сандецький староста Лах у тайному листі до краківського воєводи з дня 20 жовтня 1933 р. писав, що "відокремлення Лемків від перемиського єпископа буде корисне для спольщення Лемків" /Д-р Микола Андрусик, "Лемківський Календар" 1966, ст. 124-5/. Того самого літа прибула делегація до Апостольського Нунція від єп. Йосафата Коциловського, яка складалася з о. сов. Івана Качмара, пароха Злочинського, о. Олексія Вілика і о. Д-ра Володимира Голінського з Перемишля. Делегація вручила Нунцієві меморіал у справі релігійних відносин на Лемківщині /"Нива" 1933, ст. 320/

Один з русофільських діячів о.Іван Полянський, канцлер Апостольської Адміністрації, подав у своїй історії Лемківської Адміністрації, що делегація складена з д-ра О. Гнатюка, Трохановського і о. Полянського, відвідала також у Криничі перебуваючого на лічінні кардинала А.Гльонда і подала йому свій план щодо розв'язки лемківської проблеми. Кардинал Гльонд - як це подав о.Іван Полянський - зацікавився тою справою і своїм впливом вклав у властей церковних і адміністративних створення тзв. Адміністрації Апостольської для Лемківщини декретом св. Конгрегації для Східної Церкви з дня 10 лютого 1934 р.

Лемківська Адміністрація була створена проти волі і спротиву місцевого ординарія Преосв. Кир Йосафата Коциловського і митрополита Галицької Провінції Кир Андрея Шептицького.

Знаменним у цій справі є лист Апостольського Нунція Архiep. Ф. Мармаджі з дня 12 лютого 1934 під ч.12564 до Митрополита Кир Андрея Шептицького, який частинно цитуємо за "Нивою", /березень 1934 ст. 81-2/.

Варшава, 12.II.1934, у Свято Коронації Св. Отця.

"Високопреосвященний, Ексцеленціс!

Декретом з дня 10.II. н.р. Апостольський Престол утворив ап. Адміністрацію для 9-ох західних деканатів Перемиської єпархії, зн. там, де мешкають Лемки. Уважаю дуже вказаним повідомити Ваше Високопреосвященство Ексцеленцію про те рішення Св. Отця, а зокрема додати до нього деякі пояснення, що дозволять В.Е. й Єпископатові Львівської Церковної Провінції точно зрозуміти цей акт Ап. Престолу в його правдивому світлі і пояснити його вірним у найбільш автентичний спосіб.

"Бо справді треба боятися, щоби ті різні політично-національні течії, які від давна перехрещуються в обсязі лемківської проблеми і роблять її через те так дуже складною, може не схотіли записувати на своє conto цей по суті виключно церковний акт і толкувати його кожна на свій лад та на свою користь, затемнюючи ось так правильний погляд тих дорогих католицьких вірних, що є так дуже близькі серцю Св. Отця."

Далі в тому самому письмі Апостольського Нунція кажеться, що утворення Ап. Адміністрації для Лемківщини "юрисдикцію перемиського Єпископа на вище згаданій території лише завівше і тим чином перем. Єпархія залишається під правним оглядом неподіленою, і не порушеною стас. теж єпархіяльна єдність Церковної Провінції". Ап. Нунцій повідомляє в тому самому письмі Митр. Андрея Шептицького, що Апостольським Адміністратором номінований отець прелат Микола Нагорянський, військовий капелан у Варшаві.

В поясненні Ап. Нунція криється між рядками ціла трагедія Лемківщини, яку поляки хотіли відокремити від українського пня, щоб її швидше польонізувати. /Письмо старости Нового Санча, Лаха до краківського воеводи з дня 20 жовтня 1933 р./

Що Римові йшло про добро душ, у тому немає ніякого сумніву, але що це нагоду хотіла Польща використати для себе політично - в тому теж нема ніякого сумніву.

Ширення православ'я на Лемківщині можна було легше спинити при допомозі великого числа священників, яким диспонувала Перемиська Єпархія, як при допомозі священників вихованих у польських духовних семінаріях спершу в Кракові, а відтак у Тарнові. Такі священники могли серед консервативних Лемків викликати противні наслідки. Русофільство, попиране польським урядом, теж тільки сприяло ширенню православ'я.

Свідомість усіх тих труднощів і суперечних політичних інтересів на Лемківщині не дозволила о. прелатові Нагорянському призначити Апостольського Адміністратора Лемківщини. Він номі-

в особі о. д-ра Василя Масцюха, уродженця Лемківщини, пароха Горожанни Великої, який був номінований 17 листопада 1934 року, Папою Пієм XI Ad nutum Sanctae Sedis і Декретом Східної Конгрегації з 11 грудня 1934, ч. 531 та був записаний 19 грудня 1934 р.

Не зважаючи на те, що о. д-р Масцюх діяв назагал згідно з побажанням польського уряду, то все таки поляки не були з нього задоволені. 22 січня 1936 р. ново-сандецький староста Лах пише до шефа краківського соціально-політичного відділу мгр-а Андрея Волянського таке: "Номінація священника д-ра Василя Масцюха не принесла жодних бажаних наслідків". Незабаром після цього обвинувався о. д-р Василь Масцюх ненадійно помер, 12 березня 1936 року.

Наслідником о. д-ра Масцюха став о. д-р Яків Медвецький, крилошанин станіславівський і професор богослов'я в семінарії у Станіславі, якого Ап. Столиця призначила на місце померлого о. д-ра Масцюха дня 13 липня 1936 р. Польські урядові кола були з його діяльності задоволені і навіть думали про підвищення його до гідності єпископа (лист старости Лаха до краківського воеводи з дня 14 листопада 1937; д-р Андрусак, ст.126). Ап. Адміністратор о. д-р Я. Медвецький переніс 30 квітня 1938 р. осідок Ап. Адміністрації з Гиманова -Здроя до Сянока.

З огляду на слабкий стан здоров'я, о. д-р Медвецький у серпні 1940 р. отримав на допоміж Генерального Вікарія в особі о. Олександра Малиновського, бувшого віцекратора Духовної Семінарії у Львові. Призначення о.О. Малиновського було вислідом бажань українського населення Лемківщини та українського політичного провозу, який у змінній політичній ситуації домагався своїх прав на Лемківщині. Спершу відносини між о. Малиновським і о. д-ром Медвецьким були холодні, але з часом між ними наважалася приязнь і шире співпраця, тим більше, що о. О. Малиновський був ревним і шире відданим душпастирем та незвичайно благородного серця людиною.

Коли о. Медвецький, хворіючи тяжко на цукрицю, переїхав до Кракова і там помер 27 січня 1941 року, о.Олександр Малиновський отримав через Ап. Нунція Орсеніо в Берліні 3 лютого 1941р. номінацію на Апостольського Адміністратора Лемківщини. На цьому пості перебував о. Малиновський до осені 1945, коли то на основі договору між Українською РСР і Польським урядом /9 вересня 1944 почалося переселення Лемків на Схід, яке тривало до 1946 р. В Польщі залишилось приблизно 30 - 40% Лемків. Тих решта Лемків 1947 р. переселено на західні землі, які Польща перебрала від Німеччини.

З огляду на переселення Лемків, о. митрат Малиновський мусів залишити Лемківщину і переїхав 1945 р. при допомозі Української Повстанської Армії через Чехословаччину до Німеччини. За відателем Ап. Адм. Лемківщини від 1945-1947 був о. Андрій Злупко. 1946 р. о. Малиновський був номінований ректором Духовної Семінарії в Гіршбергу, Баварія, з якою в році 1948 переїхав до Куленборгу в Голандії. 1951 р. він був номінований Генеральним Вікарієм Апостольського Візитатора Кир Івана Бучка на Велику Британію й Ірландію. 1954 р. Папа Пії XII номінував його своїм Домовим Прелатом. Отець митрат Малиновський помер 18 листопада 1957 року в місті Братфорті в Англії після сповнення останньої функції-відправи Служби Божої та благословення новокупленої церкви в Братфорті.

О. О.Малиновський напевно полишив точний звіт про роки свого урядування на пості адміністратора Лемківщини і він був би достовірним документом про стан Лемківщини в роках 1941-45. О. Малиновський був ще один рік зі своїми вірними в час руїни Лемківщини - виселювання Лемків на Схід. Нажаль цей документ поки що є для нас недоступним. Маємо тільки надрукований в Понтіфі - цію Аннуаріо /за рік 1966, ст. 744/ статистичні дані про нашу Церкву на Лемківщині і вони виглядають так: церков було 198, па-

Перевиданий Шематизм має історичну цінність, бо за чверть століття, після виселення Лемків, могли загубитися свідки нашого існування на лемківській землі. Однак залишилися цінні пам'ятки церковної архітектури й ікони, які свідчать про багатосторічну діяльність лемківської культури. Правда, багато тих пам'яток, що є в цьому Шематизмі вже знищено. Власне Шематизм дає змогу за-пізнатися з живими людьми (священиками), які на тій землі жили, словом є своєрідним правним документом нашого існування і посідання цієї території.

Наведені рації були причиною, що управа Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорді та Рада Директорів цієї установи під проводом Опікуна Музею, Преосв. Кир Йосифа Шмондюка, Єпископа Стемфордського, на своїх нарадах рішила перевидати цей історичний документ.

Шематизм видаємо офсетом, без ніяких змін в тексті, хоча ми зауважили деякі помилки, як пр. на ст. 17 подано, що парохом Гладішова є о. Андрій Загупко – а має бути о. Андрій Слупко. На ст. 168 і 169 в індексі імен є подані імена священиків, яких треба б шукати на сторінці 171, тимчасом таких імен нема на цій сторінці, бо там є список місцевостей. За звернення уваги на ці неточності, як теж за цінні зауваги і поради хочемо оцим висловити подяку Вп. ред. Юліянові Бескидові-Тарновичеві, визначному діячеві та історикові Лемківщини. Рівнож щира подяка Вп. Володимирові Леснякові за поради і цінні документи й матеріяли, які були використані при написанню цього вступу, а зокрема дякуємо п. Леснякові за визичення Шематизму з якого робимо оцю репродукцію.

Василь Ленчик

Стемфорд, березень 1970.

ПРЕСВЯТА ВЛАДИЧИЦЯ НАША БОГОРОДИЦЯ,
НЕПОРОЧНО ЗАЧАТА ПРИСНО ДІВА

МАРІЯ

ВСЕЛЕНЬСКИЙ АРХІЄРЕЙ, СВ. ВЕРХОВНОГО
АПОСТОЛА ПЕТРА ССЛХІ. НАСЛІДНИК,
НАМІСНИК ІСУСА ХРИСТА,
ЕГО СВЯТИСТЬ

АПОСТОЛЬСЬКИЙ АДМІНІСТРАТОР ЛЕМКІВЩИНИ
о. ОЛЕКСАНДЕР МАЛИНОВСЬКИЙ
/1889-1957/

ур. 12. І. 1889 в селі Жуків, пов. Золочів. Гімназію покінчив в Перемишлі 1906. Правничий факультет покінчив у Львові 1912. В часі війни старшина австрійської армії а відтак сотник УГА. Після війни закінчив богословські студії у Львові. Висвячений митр. Андреем Шептицьким в 1925. Сотрудник у Золочеві і архикатедральному храмі у Львові. Від 1932 віцеректор Дух. Семинарії у Львові. В році 1938 призначений ректором Християнського Інституту. Після війни був директором вишніх шкіл у Львові при

ПАПА ПІЙ ХІ.,
ПАТРІАРХ ЗАПАДУ, ПРИМАС ІТАЛІЇ, МИТРОПОЛИТ Й АРХІ-
ЕПИСКОП РИМСКОЇ ПРОВІНЦІЇ, ТА ЕПИСКОП РИМУ,

ПЕРЕДШЕ:
АХИЛЬ РАТТІ,
МЕДІОЛЯНСЬКИЙ АРХІЕПИСКОП.
РОДЖ. В ДЕСІО, 31. МАЯ, 1857., РУК. 20. ГРУДНЯ 1879., ПОСТАВЛЕНИЙ
ЕПИСКОПОМ 1919., КАРДИНАЛОМ 13. ЧЕРВНЯ, 1921., ВИБРАНИЙ ВСЕЛЕНЬ-
СКИМ АРХІЄРЕЄМ 6. ЛЮТОГО, 1922., КОРОЧОВАНИЙ 12. ЛЮТОГО 1922.

АПОСТОЛЬСКА НУНЦІАТУРА В ПОЛЬЩІ
(WARSAWA, ALEJA SZUCHA 12)
АПОСТОЛЬСКИЙ ПРОНУНЦІЙ
ЄГО ЕМІНЕНЦІЯ
ВСЕСВІТЛІЙШИЙ І ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНИЙ

КИР
ФРАНЦ КАРД. **МАРМАДЖІ**
(FRANCISCUS card. MARMAGGI)

ТИТ.
ГАДРІЯНОПОЛЬСКИЙ АРХІЕПІСКОП
РОДЖ. В РИМІ 31. СЕРПНЯ. 1876., РУК. 4. СЕРПНЯ 1900., ВИБРАНИЙ
АРХІЕПІСКОПОМ І. ВЕРЕСНЯ 1920., ІМЕНОВАНИЙ АПОСТОЛЬСКИМ
НУНЦІЕМ В ПОЛЬЩІ 14. МАРТА 1928, КАРДИНАЛОМ 16. XII. 1935.

РАДНИК АПОСТОЛЬСКОЇ НУНЦІАТУРИ:
ВСЕСВІТЛІЙШИЙ І ВИСОКОПРЕПОДОБНИЙ

АЛЬФРЕД ПАЧІНІ
(ALAPHRIDUS PACINI),
ДОМ. ПРАЛАТ ЄГО СВЯТОСТИ ПАПИ ПІЯ ХІ.

АПОСТОЛЬСКИЙ АДМІНІСТРАТОР ЛЕМКОВЩИНИ
AD NUTUM SANCTAE SEDIS

КИР
ВАСИЛІЙ **МАСЦЮХ**

РОДЖ. 30. МАРТА 1873. В НОВІЙ ВЕСІ (НОВІВСІ), РУК. 12. ПАД. 1899
ПРОМОВАНИЙ НА ДОКТОРА СВ. БОГОСЛОВІЇ НА УНІВЕРСИТЕТІ В ВІДНІ
1903., ГАБІЛІТОВАНИЙ НА ПРИВАТНОГО ДОЦЕНТА КАНОН. ПРАВА НА
УНІВЕРСИТЕТІ У ЛЬВОВІ 1912., ПОСТАВЛЕНИЙ АПОСТОЛЬСКИМ АДМІНІ-
СТРАТОРОМ ЛЕМКОВЩИНИ „AD NUTUM SANCTAE SEDIS“ СВЯТІЙШИМ
ОТЦЕМ, ПАПОЮ ПІЄМ ХІ. „IN AUDIENCIA“ 17. ПАДОЛИСТА 1934, ДЕКРЕТОМ
СВ. КОНГРЕГАЦІЇ ДЛЯ ВОСТОЧНОЇ ЦЕРКВИ З 11. ГРУДНЯ 1934. Ч. 531.
ЗАПРИСЯЖЕНИЙ 19. ГРУДНЯ 1934.

ГРЕКО-КАТОЛИЦКІ ЕПИСКОПИ:

I. РІЧПОСПОЛИТА ПОЛЬСКА:

1. Галицький Митрополит, Львівський Архієпископ, Єпископ Камінця Подольського, Високопреосвящений*) Кир **Андрей Александер** граф **Шептицький**, родж. 29. VII. 1865., рук. 22. VIII. 1882., висвяч. 13. IX. 1899., інтр. 17. I. 1901.

Епп. Помічник, Преосвящений Кир **Іван Бучко**, тит. Кадійський Єпископ, родж. 19. IX. 1891., рук. 1915., висвяч. 16. IX. 1929 р.

Преосвящений Кир **Никита Будка**, тит. Патарський Єпископ, родж. 7. VI. 1877., рук. 14. X. 1905., висвяч. 15. VII. 1912.

2. Перемиський Самбірський і Сяніцький Єпископ, Преосвящ. Кир **Іосафат Коциловський**, ЧСВВ., родж. 3. III. 1876., рук. 6. X. 1907., висвяч. й інтрон. 23. IX. 1917.

Епп. Помічник, Преосвящ. Кир **Григорій Лакота**, тит. Данійський Єпископ, родж. 31. I. 1833., рук. 1908., висвяч. 16. V. 1926.

3. Станиславівський Єпископ, Преосвящений Кир **Григорій Хомишин**, родж. 21. III. 1867., рук. 1893., висвяч. 6. V. 1904.

Епп. Помічник, Преосвящений Кир **Іван Лятишевський**, тит. Ададейський Єпископ, родж. 17. X. 1879., рук. 1907., висвяч. 24. XI. 1929 р.

4. Апостольський Візитатор, Преосвящений Кир **Николай Чарнецький**, Ч. Н. Избавителя, тит. Леведійський Єпископ, для Холмщини, Волиня, Підляша, Поліся, висвяч. 8. II. 1931.

II. ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА:

1. Мукачівський Єпископ, Преосвящений Кир **Александр Стойка**, родж. 1890., інтрон. 12. VI. 1932., в Ужгороді.

2. Пряшівський, Апостольський Адміністратор, Преосвящений Кир **Павел Гойдич**, ЧСВВ., тит. Арпазійський Єпископ, родж. 17. VII. 1888., рук. 1911., висвяч. 14. IX. 1926., в Пряшеві.

*) Всім Єпископам і деяким, вищим Прелатам прислугує титул „Ексцелленція“ (S. E.).

III. ЮГОСЛАВІЯ:

Крижевацький Єпископ, Преосвящ. Кир **Діонізій Ніярадї**, родж. 15. IX. 1874., висвяч. 5. XII. 1914. (Križevci, Jugoslavija).

IV. КАНАДА:

Канадійський Єпископ, Преосвящений Кир **Василій Ладика**, ЧСВВ., тит. Агідо Єпископ-Ординарій для греко-католицьких вірних, родж. 2. VIII. 1884., рук. 1912., висвяч. 20. V. 1929. (235. Scotia Street, Winnipeg, Man. Canada).

V. ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ ПІВН. АМЕРИКИ:

1. Преосвящ. Кир **Константин Богачевський**, тит. Амізійський Єпископ-Ординарій, для греко-катол. вірних з Галичини, родж. 17. VI. 1884., висвяч. 20. V. 1924. (816. North Franklin Str. Philadelphia, Pa).

2. Преосвящ. Кир **Василій Такач**, тит. Зелійський Єпископ-Ординарій, для греко-катол. вірних з Підкарпаття, родж. 27. X. 1879., висвяч. 20. V. 1924. (P. O. Box 383 — Homestead, Pa).

VI. МАДЯРЩИНА:

Апостольський Адміністратор, Преосвящ. Кир **Антоній Папп**, тит. Кизикійський Архієпископ, для греко-катол. парохій з давньої Мукачівської Епархії на Мадярщині, родж. 7. XI. 1867., висвяч. 29. VI. 1912. (Miszkolcs, Мадярщина).

VII. РУМУНІЯ (БУКОВИНА):

Генеральний Вікарій Мармарошського Єпископа, Всесвітліший і Високопреподобний **о. Михайл Сімович**, для греко-катол. вірних на Буковині, родж. 1869., рук. 1902. (Str. Regale Carol 25, Cernauti (Чернівці), Romania).

Походження і етнічна приналежність Лемков.

Перший історичний початок, як у інших народів і племен, так і в історії Лемковщини не дасться випроводити з історичною певністю. Деякі вчені, як Шафарик (Slov. Starož.), Барсов (Географія Начальной Лѣтописи), Войцеховські (Chrobascja 1873) доказують, що на просторі по обох боках Карпат, між жерелами рік Дністра, Сяну, Білої, Висли і приток Тиси, давно мешкало словянське плем'я Хорвати або Біло-Хорвати.

Руский літописець Нестор наводить Хорватів поміж словянськими племенами, що ввійшли в склад київської держави. І так в році 993, згадує літописець, що князь Київський Володимир Великий пішов війною проти Хорватів, щоб їх прилучити до своєї держави. Се прийшло йому тим легше, що по відібранню від Ляхів Червонських Городів в р. 981, земля Хорватів стояла перед ним отвором.

На тій основі повстала між ученими гадка, що Лемки походять від старослов'янського племені Хорватів, що колись замешкували недоступну область нинішньої Лемковщини.

На основі того, що вже є історично просліджене і певне, для усунення баламутних гіпотез, муситься тут піднести яко певне:

1) Що нинішні Лемки замешкують найбільше недоступну частину тої області, яка в X. століттю була знана під назвою Хорватії або Білої Хорватії і по причині гірської недоступності задержалася їх мовна та побутова відрубність.

2) Що предки нинішних Лемків належали до тих слов'янських племен, у котрих під впливом державної організації за княжої доби в X. і XI. ст. (Київа, Галича, Володимира) прийнялися і заховалися руска культура і назва: Русь, Руский, Руснак, Русин, до яких признаються нинішні Лемки.

3) Що предки теперішніх Лемків були на протязі своєї історії духово і етнічно сильною частиною великого руского народу. Потомки первісних Лемків заховали таку житеву силу, що змогли ще засимілювати деяку кількість німецьких, волоських і козацьких поселенців, що знайшли собі захист в недоступних лемкоеских горах.

Державна приналежність Лемковщини.

Лемковщина належала за княжої доби до руских князівств вже, як висше сказано, від київського Князя Володимира Великого аж до р. 1340, коли то польський король Казимир Великий прилучив її першу зі всіх руских земель в склад давньої Польщі. При Польщі позіставала аж до р. 1772, коли забрала її Австро-Угорська Монархія, а по світовій війні знова припала до Річиполітої Польської.

Годі поминути мовчки момент, що случився на Лемковщині по світовій війні. — Коли упала Австро-Угорська Монархія в ли-

КОРОТКИЙ ОГЛЯД ІСТОРІЇ ЛЕМКОВЩИНИ.

Географічне положення Лемковщини і її назва.

Частина руских земель в Польщі висунена найдалше на полудневий захід є означена назвою Лемковська Русь або Лемковщина. Щоби сказати точніше по географічним назвам, то Лемковська Русь або Лемковщина розтягається вздовж хребта Карпат на півночі, по ріку Дунаєць, на заході по Шавницю, та на сході по ріку Сян. Цілий сей куток краю, се північне сточище Карпат поперетинає ріками: Попрадом, Каменицею, Білою, Ропю, Вислокою, Ясьонкою, Вислоком, Ославою, що випливають в Карпатах і плывут на північ. Повздовж тих рік є побудовані муровані гостинці, що з півночі провадять в Карпати і перетинають їх хребет в місцевостях: Тилич, Конечна, Граб, Барвінок, Черемна, Лупків, та подаються до Чехословаччини. В глибоких ярах, кітловинах, та річних долинах є побудовані досить бідні дерев'яні села, примітивно загосподаровані. Престольним містом Лемковщини є Сянік. Находяться на Лемковщині також перворядні купелеві заведення з високо-лічничими водами та боровиною. До таких належить: Жегестів, Мушина, Криниця, Тилич, Висова, Вапенне, Івоніч, Риманів. Повздовж Підкарпаття є много копалень нафти. Рівнобіжно до описаної Лемковщини, що належить до Польщі, тягнеться на полудневих стоках Карпат друга часть Лемковщини, що належить до Чехословаччини.

Мешканці сеї землі, звані Лемками, уживають своєї корінної, рускої мови. Є їх около 180.000 на польській Лемковщині, а много більше на чехословацькій. Лемковська мова є так в своїй складні, як в виговорі окремих льокальних руским говором, званим лемковским, від слова дем, яке тут значить: лише, тільки. Сей говір, хоч не є одноставний, однак є настільки розвинений і самостійний, що уживає его не лиш простий нарід, але і місцева інтелігенція, так в слові як і в народних піснях, а навіть понад 30 літ печатаються ним часописи та календарі для Лемків.

До загальних характеристичних черт, які відрізняють Лемків від руского населення прочих руских земель, належать: сильно загартований твердий темперамент, велике привязане до своєї історії і гір, строгий консерватизм в звичаях, вперте обставане при своїм, недовірчивість до чужих, своє релігійно-суспільне виховане, високо розвинене почуте честі. Впрочім на Лемковщині, що село, то інша вдача.

стопаді 1918. р., тоді західна Лемковщина зорганізовалася як Лемковська Республіка, однак без війська і прочих державних засобів, тому ясна річ, не могла устоятися. На мировій конференції в Сан Джермен рівнож явилися делегати від американських Лемков, однак по причині слабкої організації, нічого з того не вийшло. Впрочім проф. Масарик обіцянками приєднав собі Лемков мешкаючих з полудневої сторони Карпат і так ціла та справа упала.

§. 4.

Християнство на Лемковщині

По думці поважних учених, як Петрушевича, Пелеша, початків християнства на Лемковщині належить шукати в місійній праці славянських Апостолів, солунських братів, св. Кирила і Методія на Моравії. Се було 100 літ до офіційного введення християнства на київській Русі через київського князя св. Володимира Великого (988. р.). Тут належить з притиском зазначити, що св. Кирил і Методій, творці нашого слов'янського обряду, uznawali Римського Папу за голову вселенської Церкви, а також св. Володимир Великий впровадив Християнство на Русі при помочі болгарської єрархії, яка була тоді в лучности з Римом. Роздор або грецька схизма, прийшла на Русь з Візантії з політичних взглядів дефінітивно доперва в XIII. століттю. Тому прадідна християнська віра на Русі і на Лемковщині була католицька віра в слов'янськiм обряді, т. е. в тiм обряді, який Лемки тепер мають і в лучности з римським Папою, головою цілої Христової Церкви на світі.

В пошукуванню за організаційним церковним осередком т. е. Епископством тоді на Лемковщині, треба спинитися в Велеграді і в Кракові.

Велеград на Моравії був престольним містом св. Методія. Ясна річ, що звідтам вели організаційні нитки теж на Лемковщину.

Краків тоді находився також на місійнім терені св. Методія. Деякі учені є тої гадки, що перші Епископи в Кракові були слов'янського обряду. Маємо деякі історичні сліди, що в Кракові були колись церкви і монастирі слов'янського обряду, правились слов'янські богослуження, полишилися сліди візантійського стилю на Вавелю. Тоді мусіла і Лемковщина підлягати слов'янським епископам в Кракові, бо Краків був їй блисше положений чим Велеград на Моравії.

Тут належить зазначити, що сей релігійний стан Кракова в перших початках зі слов'янським обрядом був пізнійше причиною, що деякі пізніші польські історики, утотожуючи слов'янський обряд з «руською вірою», ошибочно писали що руські землі (*fines Russiae*) сягали колись під Краків і далше.

Подібно як на Моравії, так і в Кракові слов'янський обряд не остоявся під напором латинського обряду, який поширяли німецькі і франконські місії. Лише тій обставині, що предки нинішніх Лемків ще в X. і XI. століттю підпали під вплив кня-

жої Русі, яка мала тоді високу культуру, належить приписати, що они не стратили слов'янського обряду.

На другу половину XI ст. подають історики згогад засновання руського Перемиського Епископства, до якого в р. 1422 долучено і Самбірське Епископство. Перемиський Епископ Ілія вперше назвав себе Епископом Перемиським і Самбірським і від того часу та титулятура залишилася. Від хвилі повстання Перемиського Епископства, мусіла з часом підлягати йому також і Лемковщина та ділити з ним свою історію, однак завжди заховала свою індивідуальність в церковних справах. Більша ріжниця зарисовалась між Перемиським Епископом а Лемковщиною, коли ходило о прийняте рішень Синоду в Берестю над Бугом про Унію з Римом (1595—1596). Тодішній перемисько-самбірський Епископ Мих. Кописгинський (1591—1610) не прилучився до тих владик, що прийняли Берестейську Унію. З тим не погодилася Лемковщина, бо на ній заховувалося прадідне почуте єдності з Римом. З поминенем свого Епископа Копистинського, Лемковщина прийняла Берестейську Унію, зірвала з ним зносини, та з початку дістала свого генерального вікарія в особі священника Гарасима Дубицького, що виконував власть Епископа, а потім підлягала сполученням з Римом Перемиським і Самбірським Епископам. На протязу 100 літ істнували паралельно на тій території несполучені з Римом епископи, котрі також звалися Перемиськими і Самбірськими. Послідний не сполучений Перемиський і Самбірський Епископ Антін Винницький (1650—1679) перенісся в 1668 р. на мешкане до Сянока і там резидував до 1675 р., щоби усилити свій вплив Лемковщину. Хоч до своєї титулятури «Епископ Перемиський, Самбірський» додавав ще і «Сяницький», щоби узгледити і Лемковщину, то однак не далось йому відтягнути Лемковщини від Унії. Наслідник Епископа Антона Винницького Іннокентій Винницький (1679—1700) залишив собі титулятуру попередника «Епископ Перемиський, Самбірський і Сяницький», прийняв Унію з цілою Епархією в р. 1692, від тоді вже і Лемковщина лишається неподільно при Перемиській Епархії, Перемиський Епископ титулується: Епископ Перемиський, Самбірський і Сяницький.

Лемковщина добре вийшла не лише духово але також матеріально на тім, що самостійно прийняла Берестейську Унію, бо з XVII століття є уже много фундаційних грамот виданих королями і шляхтою для лемковських церковей, приходств і дяків.

Після поділу Польщі (1772), коли Лемковщина припала до Австро-Угорської монархії, гр. кат. Церков була прихильно трактована державою. На передодні всесвітньої війни, під впливом Лемків переселенців з Америки, котрі там відступили від кат. Церкви, в р. 1911 в селі Грабі, вибухла схизма, яку Перемиський Ординаріат вміло і скорі зліквідував. Хоч і далше були великі зусилля тихже лемковських емігрантів, через насланих агентів та при помочі політичних місцевих горожанських впливів, викликати релігійний роздор поміж населенням Лемковщини, то однак то все завело, Лемки не далися увести. Се свідчить з одної сторони про їх тоді сильну віру, а з другої сторони про вміле ведене Епархії і великий такт клиру на місци.

З вибухом всесвітньої війни в 1914 р. наступили масові депортації Лемків до табору інтернованих в Талергофі коло Грацу в Сирії та вішане і убиване невинних жертв на місці за то, що признавалися до руского імени. Ті переслідування Лемків і інших словянських народів, перетягнули струну і прискорили розвал Австро-Угорської монархії. В часі всесвітньої війни не було поміж Лемками апостазії від католицької віри. «Добрі і глибоко релігійні люди» лучалося часто чути про Лемків, котрі в Чехах і Югославії гуртками працювали яко біжинці на широких ланах і в фабриках.

По всесвітній війні почалося укладати нове жите і Лемки повільно до него нагиналися. Аж в р. 1926 в селі Тиляві повстало непорозуміння поміж парохіянами і парохом. На біду не було чоловіка, що умів би піддати спосіб примирення. Справу трактовано урядово, не зважаючи на вимоги часу. Тимчасом агітація роздмухала личні пристрасти, використала актуальні закиди (українізація Лемковщини, опущене в богослуженнях слова «православний», латинізація обряду і много, много інших) і так в Тиляві прийшло дня 16 листопада 1926 до віча, яке ухвалило, щоби ціла парохія Тилява з дочерною Терстяною перейшла на схізму. Так в Тиляві запалився релігійний огонь ворожнечі. Другий такий огонь вибухнув на другім кінці Лемковщини в Королеві рускій, таксамо на підложу місцевих відносин. Від тепер взялися до погубної роботи різні агітатори і спроваджені батюшки, що наче цигани їздили по селах на фірах, відправляли богослуження під голим небом та виголошували агітаційні промови, щоби зловити декого «на прадіду віру». Сей рух не пощадив навіть таких сіл, де були парохами священники руских переконань, мовляв: для ідеї нехай пропадають одиниці. Годі тут наводити звірства, які апостати уважали за геройство. Так було аж до р. 1930. Тоді дві обставини привели тих, що лишилися при руско-католицькій Церкві до опам'ятання: 1) що церкви і приходське майно не переходить на власність відступників, 2) що буде заснована нова єпархія для Лемковщини. Се останнє протяглося досить довго. Виділене Лемковщини від Перемиської Єпархії послідовало в той спосіб, що Апостольський Престол в порозуміню з Високим Правительством Річпосполитої Польської декретом св. Конгрегації для Восточної Церкви з 10 лютого 1934 Quo aptius consularet вилучив дев'ять деканатів: буківський, горлицький, грибівський, динівський, дуклянський, короснянський, мушинський, риманівський і сяніцький яко окрему область, якою має управляти Апостольський Адміністратор ad Nutum S. Sedis Першим Апостольським Адміністратором зістав іменований о. др. Василь Масцюх з осідком на лемковській землі в Риманові-Здрою.

Нині не час еще висказати останнє слово про лемковську схізму, бо справа за свіжа, однак вже і тепер насуваються слідуєчі зауваги:

- 1) Лемковщина, що завсідь, як вказує її історія, тяготіла до Риму — нині, переживає релігійне нещасте схізми.
- 2) Їслиби Лемки не були глибоко релігійними греко-католиками, то при такій заверусі могла легко ціла Лемковщина від-

пасти, як то бувало колись, що навіть цілі племена відпадали від Католицької Церкви.

3) Хотяй ми не видимо сьогодні масового навернення, бо оно нігде в світі утертою дорогою нараз не приходить — належит нам боронити нашого стану посідання і докладати усильних старань, щоби католицька віра всегда сіяла ярким світлом. Притім глибоко віримо, що коли Лемковщина перебуде сю релігійно-огневу пробу, — буде найбільше релігійно свідомою зі всіх руских земель.

РЕЗИДЕНЦІЯ АПОСТОЛЬСЬКОГО
АДМІНІСТРАТОРА В РИМАНОВІ-ЗДРОЮ

Високопреподобні Совітники
Апостольської Адміністрації Лемковщини,
що заступають Катедральну Капітулу.

о. Максиміліян Дуркот, Парох-Консультор, Член Епархіяльної, Маєткової Ради, Просинодальний Судія, тит. Совітник Перем., Еписк. Консисторії, наділений крилошанськими відзнаками, вислуж., дукл. декан, Парох в Тиляві, родж. 3. XI. 1868, рук. 20. XI. 1892.

о. Володимир Мохнацький, Просинодальний Іспитовател, Член Епархіяльної, Маєткової Ради, Просинодальний Судія, наділений крил. відзнаками, висл. муш. декан, Парох в Тиличі, родж. 1870, рук. 1896.

о. Володимир Ардан, Просинодальний Іспитовател, Цензор книг релігійного змісту, Просинодальний Судія, наділений крил. відзнаками, б. гімн. Професор, Парох в Ждині, родж. 5. X. 1874., рук. 3. IX. 1899.

о. Константин Полянський, Просинодальний Іспитовател, Член Епархіяльної. Маєткової Ради, Просинодальний Судія, наділений крил. відзнаками, Парох в Чертежи, родж. 28. V. 1875., рук. 9. XII, 1901.

о. Іоан Полянський, Просинодальний Іспитовател, Член Ради для береження чистоти віри і обичаїв, Цензор книг релігійного змісту, Просинодальний Судія, Канцлер Курії Апост. Адміністрації, наділений крил. відзнаками, Парох в Королівськм Вороблику, родж. 20. I. 1888., рук. 19. XII. 1916.

о. Стефан Ядловський, Просинодальний Іспитовател, Член Ради для береження чистоти віри і обичаїв, Цензор книг релігійного змісту, Оборонець подружжя звязи, Парох в Полянах Суровичних, родж. 22. V. 1901., рук. 26. VI. 1926.

Ординаріятські Совітники:

о. Александер Прислопський, Парох в Красній (Коростенку), Короснянського деканату.

о. Іоан Титар, Парох в Ганчовій, Горлицького деканату.

Курія
Апостольської Адміністрації Лемковщини.

КУРІЯЛЬНА КАНЦЕЛЯРІЯ:

Канцлер: о. Іоан Полянський, я. в.
Нотар: о. Григорій Семенюк, родж. 2. IX., 1895.,
рук. 21. VI., 1931., безж.

ПРОСИНОДАЛЬНІ ІСПИТОВАТЕЛІ:

о. Володимир Мохнацький, я. в.
о. Володимир Ардан, я. в.
о. Константин Полянський, я. в.
о. Михайл Соболевський, парох в Устю Рускім
о. Іоан Полянський, я. в.
о. Стефан Ядловський, я. в.
о. Іоан Підгарбій, Парох в Ольхівцях

ПАРОХИ КОНСУЛЬТОРИ:

о. Максиміліян Дуркот, я. в.
о. Володимир Вахнянин, Парох в Дошні
о. Орест Калужняцький, Парох в Іздебках

ЧЛЕНИ ЕПАРХІАЛЬНОЇ МАЄТКОВОЇ РАДИ:

о. Максиміліян Дуркот, я. в.
о. Володимир Мохнацький, я. в.
о. Константин Полянський, я. в.

РАДА ДЛЯ БЕРЕЖЕННЯ ЧИСТОТИ ВІРИ І ОБИЧАЇВ:

о. Стефан Ядловський, я. в.
о. Іоан Полянський, я. в.
о. Іоан Підгарбій, я. в.

ЦЕНЗОРИ КНИГ РЕЛІГІЙНОГО ЗМІСТУ:

о. Володимир Ардан, я. в.
о. Стефан Ядловський, я. в.
о. Іоан Підгарбій, я. в.

ПРОСИНОДАЛЬНІ СУДИ

- о. Максиміліян Дуркот, я. в.
- о. Володимир Мохнацький, я. в.
- о. Володимир Ардан, я. в.
- о. Константин Полянський, я. в.
- о. Іоан Полянський, я. в.
- о. Михайл Соболевський, я. з.

ПРОМОТОР СПРАВЕДЛИВОСТІ:

- о. Іоан Підгарбій, я. в.

ОБОРОНЕЦЬ ПОДРУЖОЇ ЗВ'ЯЗИ:

- о. Стефан Ядловський, я. в.

Ординаріятські відпоручники до Повітових Шкільних Рад:

ГОРЛИЦІ: **о. Іосиф Ляльович**, горл. Декан, Парох в Мацині Великій.

КОРОСНО: **о. Ярослав Минович**, Парох в Ріпнику.

НОВИЙ САНЧ: **о. Еміліян Венгринович**, Завідатель Мушинського Деканату, Парох в Мохначці нижній.

СЯНІК: **о. Еміліян Константинович**, Парох в Сяноці.

ЯСЛО: **о. Маріян Мишковський**, Парох в Перегримці.

Катехитурсі:

БОСЬКО: **о. Николай Головач**, родж. 17. XII. 1893., рук. 28. IV., 1918., безж.; Школи: 4 кл. муж. + 3 кл. жін., народні в Боську; 4 кл. народна, мішана в Королівські Вороблику; 1 кл., народна, мішана в Ляджині; держ. гімназія і держ. муж. і жіноч., учит. семінарі в Коросні.

СЯНІК: **о. Стефан Венгринович**, родж. 8. I. 1897., рук. 1921., жон., над. крил. відзн. Школи: держ., муж. гімн. ім. кор. Софії; дві 7 кл., муж. і три 7 кл., жін., прилюдні, народні школи ім. кор. Ягайла, ім. Гржегоржа, кор. Ядвиги, ім. Гофманової і св. Кінги; 7 кл., прилюд., народня, коед. школа ім. Тад. Костюшка. Приватні гімназії: 3 кл., коедук. торгов. і жіноча ім. Ем. Пляттер.

Парохії

і священники-душпастирі

І. Буківський Деканат.

Декан: **о. Ярослав Савчак**, парох в Пельні.

1. Вислок горішний (Wisłok górny), с. Ц. д. Сош. св. Духа, зб. 1874., в середн. стані.

Ч. д. гр. кат. 1151.; Лат. 15. Сект. реформ. церкви 11. Ізр. 17.

Сам. сотрудник: **о. Тимняк Ізидор**, родж. 15. III. 1890, рук. 22. III. 1931, бж.

Лат. парох: **о. Ігнатій Невчинський** в Команчі.

Школа 2 кл., двояз., о 2 силах. Чит. „Просвіти“.

Прих. дім дер. критий блях., зб. 1895 р., о 4 кімн., шпихлір дер., в середн. стані. Стайні й стодоли, дер., лихі. Керниця мур., добра.

Поля 17 га; лук 1 га, 84 а; ліса 1 га, 88 а; неуж. 7 га, дров 18 сят.

Стар. Сянік (Sanok), 30 км. Суд Буківсько (Bukowsko), 20 км. Почта, телеф., телегр., желізн. Команча (Komańcza), 12 км. Найбл. гр. кат. приходство в Вислоці нижній (Wisłok niżny), 2 і пів км.

Історичних початків села ізза браку писаних жерел і передань не дасться устійнити. В 1784 р., від котрого провадяться в парохії метрики, записано 20 случаїв уродин. Значить, вже тоді була досить многолюдна оселя. Загально оповідають, що село повстало з прогнаних, а тут осілих шляхтичів і придорожних авантюристів, котрі довго крилися при шляху, що веде на південь — в напрямі на Лупків і Мезоляборч.

Давніше належав Вислок горішний до неіснуючого тепер яслиського деканату, що то обіймав гірські парохії від Волі мигдової і Команчі на сході по Дальову і Риманівску Завадку на заході.

З Вислока горішнього вийшли: Дмитрій Блахівський, студент св. Богословії в Римі, та Михайл Гуземляк, гімн. ученик в Перемишлі.

2. Вислок нижний (Wisłok dolny), с. Ц. д. св. Пуст.

Онуфрія (відпуст на Рождество Пресв. Богород.), зб. 1850., в середн. стані.

Ч. д. гр. кат. 1658; Лат. 10, Ізр. 28.

Парох: о. Усцький Євген, р. 1905, рук. 1929, інст. 1936, бж.

Лат. парох: о. Ігнатій Невчинський в Команчі.

Патрон: Місц. громадска Рада. Право патронату виконує збірно.

Брацтво: „Неустаючої Помочі Преч. Діви Марії“. Чит. „Просвіти“.

Школа 3 клас., двояз., о 3 силах.

Прих. дім, дер., зб. 1931., о 6. кімн. Стайні, стодоли, шпихлір, дер, лихі. Керниця в середн. стані.

Поля і лук 38 га, 19 а; ліса і пасов. 8 га, 55 а; неуж. 18 га, 24 а. Церк. поля 10 моргів. Дров 18 сясг.

Стар. Сянік (Sapok), 30 км. Суд Буківско (Bukowsko), 13 км.

Почта, телеф., телегр., желізн. Команча (Komancza), 14 км.

Найбл., гр. кат. приходство у Вислоці горішній (Wisłok górny).

Історія села, що відноситься до початків і розвитку, неznана. З новішої історії замітним є, що як в падолисті, 1918 р. розпалася Австро-угорська Монархія, зорганізувався Вислок Великий враз з околицею — під проводом тоді завідателя парохії в Вислоці нижній, о. Пантелеймона Шпильки, в окрему, адміністративно-державну одиницю. Та організація — зі своїм старостою на чолі — держалася ледви щось около 2—3 тижні, доки не вдарили на неї сформовані ad hoc в Сяноці польські військові сили. Сміливий її творець, о. Пантелеймон Шпилька, опинився — враз з родиною, як емігрант-біженець на Закарпаття, де дотепер перебуває.

Метрики провадяться від 1784 р.

3. Волиця (Wolica), с. Ц. м. св. Ап. Петра і Павла, зб.

1826., відн. 1907. і 1933. Доч. Ратнавиця (Ratnawica),

с. Ц. д. св. О. Ніколая, зб. 1881, відн. 1911., відд. 6 км. Обі

ц. в добр. стані. Доч. Белхівка (Bełchówka), с., Богосл.

капл., мур. Рожд. Пр. Богород., зб. 1901, відд. 6 км., в се-

Богосл., рим-кат. капл. Сестер Служебниць, відд. 3 і пів км.

Буківско (Bukowsko), місточко відд. 4 км.

Ч. д. гр. кат.: Волиця 417, Ратнавиця 190, Белхівка 276, Збоїска 320, Буківско 5 = 1208; Лат. 2352; Ізр. 710.

Завідатель: о. Іосиф Гамерський, р. 6. І. 1891, рк. 1919, бж.

Лат. парох: о. Франц Маєвський в Буківску. В Збоїсках перебуває о. Михайл Димінський, тамошній уродженець.

Право патрона починає.

Школи: у Волиці і Збоїсках 1 і 1 кл., з польською мовою навч., по 1 силі; в Буківску 7 кл., з поль. мов. навч., о 5 силах. Чит. „Просвіти“.

Прих. дім, дер., о 4 кімн. і кухні, зб. 1852, лихий. Стайня, сто-дола, шпихлір, дер., в середн. стані. Керниця добра.

В Волиці огор. 25 а, 28 м²; поля 12 га, 66 м²; лук 69 а, 89 м²; корчів 5 га 60 а, 51 м²; пасов. 2 га; неуж. 5 га, 31 а, 30 м².

В Ратнавиці: поля 15 га; 70 а, 68 м²; лук 2 га, 24 а, 85 м²; пасов. 2 га, 71 м²; ліса 12 а, 27 м²; неуж. 3 га.

Стар. Сянік (Sapok), 13 км. Суд, почта, телеф., телегр. Буківско (Bukowsko), 4 км. Желізн. Новосіліці-Гневош (Nowosielce-Gniewosz), 8 км. Найбл. гр. кат. приходство в Сянічку (Sapoczek), 7 км.

Село Волиця, сином. свобода, свобідка, походить з 12., або 13. століття. Первісна, волицька церков стояла в горішній частині села, на т. зв. „Вільці“. В 1572 р. за душпастиря, о. Стефана Волицького, перенесено її коштом Теодора Німчанина і його жони, Анастазії, на середину села і там її перебудовано. В тім стані перетривала до 1820 р., коли то її з уряду запечатано, а патрона Голашовського змушено до побудування в Волиці нової, мурованої церкви, що стоїть по нинішній день.

Буківско було колись руским селом, та мало свою руску парохію і церков. О. Алексій Очабрук, б. парох Волиці, у своїй „Літописи рускої Церкви в Буківску“ з 1906 р. пише, що його сучасник, Северин Жуковский, руский нотар в Буківску, показував ему місце, де колись стояла буковецька церков.

Метрики б. буковецької, рускої парохії переховуються в рим-кат. парохіяльній Уряді в Буківску.

Місцевість Буківско зістала златинізована в половині 17. стол., з тої причини, що мешканці оголосилися прихильниками несполучених перемиских Єпископів, що не приймили Берестейської унії.

Первісна церков в Ратнавиці побудована в 1680 р.

Метрики провадяться: у Волиці від 1835 р., в Ратнавиці від 1784 р.

4. Карликів (Karlików), с. Ц. д. св. Вмч. Параскеви, зб. 1840., в лихім стані. Доч. Прибишів (Przybyszów), с. Ц. д. Преп. Мат. Параскеви, зб. 1845., в середн. стані, відд. 4 км. Доч. Петрова Воля (Wola Piotrowa), с. Ц. д. св. Арх. Михаїла, зб. 1921, в добр. стані, відд. 3 і пів км.

Ч. д. гр. кат. $459 + 465 + 457 = 1381$; Лат. $1 + 1 + 3 = 5$; Ізр. $15 + 5 + 0$.

Парох: о. М а л ь р ч и к А л е к с і й р. 30. III. 1878, рук. 6. IX. 1903, ін. 1. IV. 1931, ж.

Лат. парох: о. Ф р а н ц М а є с к і й в Буківску.

Патрон: Казимир Родкевич в Буківску. Право патронату виконує лично.

Школи у всіх 3 селах 1 кл., двояз., по 1 силі. Чит. „Просвіти“ в Карликові.

Прих. дім, мур. 1914, о 4 кімн., загриблений. Стайня, стодола, шпихлір, дер. і керниця, в середн. ст. ні.

В Карликові огор. 27 а; поля 14 га, 85 а; пасов. 3 га, 52 а; в Прибишові попя 14 га, 21 а; лук 2 га, 42 а; пасов. 8 га, 25 а; ліса 11 га, 52 а; в Петровій Волі поля 18 га, 25 а; лук 1 га, 52 а; пасов. 8 га, 76 а; ліса 5 а. Дров 15 твер. + 5 ял. сягів.

Стар. Сянік (Sanok), 23 км. Суд, почта, телеф., телегр. Буківско (Bukowsko), 5 км. Желізн. Щавне-Куляшне (Szczawne-Kulaszne), 7 і пів км. Найблище гр. кат. приходство в Полонній (Płonna) 3 і пів км.

Історії Карликова задля браку жерельних документів не дасться описати. Село в давних часах мало — після передання — називатися Короликова, згл. Короликів.

Одним з найвизначніших парохів Карликова був о. Іосиф Лавровскій (1837—1865). Єго сини, Маркил і Лукіян відзначалися великими спосібностями. Виємігрувавши до Росії, занимали там високі становища.

Літом, 1865 р., перебував у Карликові, ще як префект Духовної Семинарії у Львові, о. Сильвестер Сембратович, пізніший галиц. митрополит і кардинал.

Кілька старинних книг і образів з Карликова віддано до „Лемковского Музею“ в Сяноці. З книг були замітніші: Служеб-

ник і „Учительное Євангеліє“ Калліста, Константинопольского патріярха.

Метрики пров. від 1784 р.

5. Морохів (Morochów), с. Ц. д. Стріт. Г. Н. І. Хр., зб. 1837. Доч. Завадка морохівска (Zawadka morochowska), с. Ц. д. Обр. Г. Н. І. Хр., зб. 1870, відд. 4 км. Обі церкви в добрім стані. Мокре (Mokre), с., відд. 2 км. Небещани (Niebieszczany), с., відд. 4 км.

Ч. д. гр. кат. $526 + 328 + 627 + 38 = 1519$; Лат. $15 + 0 + 12 + 2000$ (лат. парохія); Ізр. $18 + 0 + 16 + 0$.

Парох: о. Р и б а к Н и к о л а й, р. 5. X. 1894, рук. 16. III. 1924, ін. 2. X. 1931, ж.

Лат. парох: о. А н т і н М а р ц і н е к, в Поражі.

Патрон: Георгій Сенцьо, Андрей Кірилейза, оба в Америці, Стефан Мельник, Іван Мельник, оба в Морохові. Право патр. виконують лично.

Школи: в Морохові і Мокрім 1 і 2 кл., двояз., о 1 і 2 силах. В тих селах по 1 кружку Тва Рідн. Школи.

Прих. дім, зб. 1924., о 6 кімн. і stod. дер. в добр. стані, стайня, шпихлір, дер. і керниця-помпа — лихі.

Морохів огор. 30 а, 50 м²; поля 18 га, 19 а, 08 м²; лук 1 га, 72 а, 75 м²; екв. ліса 3 га, 6 а, 50 м²; неуж. 7 га, 45 а, 45 м². Завадка: буд. площі 7 а, 04 м²; по'я 11 га, 24 а, 40 м²; лук 4 га, 7 а, 80 м²; пасов. 1 га, 63 а, 26 м²; екв. ліса 10 га, 41 а; неуж. 2 га, 5 а 25 м².

Стар. Сянік (Sanok), 19 км., Суд Буківско (Bukowsko), 18 км. Почта, телеф., телегр. Нове Загірє (Nowy Zagórz), 11 км. Желізн. Мокре (Mokre), 2 і пів км. Найбл. гр. кат. приходство в Полонній (Płonna), 10 км.

Історичний початок Морохова, незнаний. В кождім случаю село, згл. приналежні до парохії місцевости існують вже кілька сот літ. Перед Татарами, котрі нападали на ті околиці, втікали їх мешканці до Морохівської Завадки, та крилися тут по лісах і печерах. Звідси задержалися там до тепер назви „Зажалуби“ і „Написки“.

На місци, де поставлена тепер морохівска церков, стояла колись стара, маленька церковця, яка одначе з початком XIX. ст., за місц. душпастиря, о. Желеховского, згоріла.

В важних справах сходилися колись Мороховяни над потік за селом на нараду. Звідси то і єго назва „Радний Потік“.

З Морохова вийшов о. Нестор Матейчак, свящ. Перем. Епар.

6. Новосільці-Гневош (Nowosielce-Gniewosz), с. Ц.

м. Покрова Пр. Богород., зб. 1895, відн. 1935, в добр. стані. Місц. Довге (Długie), с. відд. 2 км. Заршин (Zarszyn), мтко, відд. 4 км., (лат. парохія). Посада Заршинська (Posada Zarszyńska), с. відд. 5 км. Бажанівка (Bażanówka), с. відд. 5 км. Ячмір (Jaćmierz), мтко, відд. 6 км. Посада Ячмірська (Posada Jaćmierska), 6 і пів км.

Ч. д. гр. кат. 908 (з того на еміграції 100); Лат. 660; Ізр. 58.

Парох: о. Менцінський Стефан, р. 3. X. 1893, 18. II. 1923, ін. 1926, ж.

Лат. парох: о. Франц Ляскош в Заршині.

Патрон: Єлена Гневош в Новосільцях-Гнезош. Право патр. виконує лично.

Школа 3 кл., з поль. мов. навч., о 3 силах. Чит. „Просвіти“ в Новосільцях-Гневош.

Прих. дім., дер., зб. 1924, о 5 кімн. і кухні, стайня мур., стодола дер., відн. 1933, і керниця, — все в добр. стані.

Огор. 1 га, 30 а; поля 24 га, 22 а; лук 3 га, 04 а; пасов. 3 га, 56 а; неуж. 10 а. Меліорація частинно перев.

Стар., суд Сянік (Sapok), 11 км. Почта, телеф., телегр., желіз., йосо, 1 і пів км. Найбл., гр. кат. приходство в Пельні (Pielnia) 4 км.

В Довгім, якого населення є тепер наскрізь польське, стояла колись перша, руска церков на області теперішньої, новосілецької, руско-катол. парохії. Історичним свідком сего є назва одної ниви „Pole cerkiewne“.

Новосільці се вже пізніша оселя, яка повстала за часів запорожского гетьмана, Богдана Хмельницького. А саме один загін козаків Хмельницького, котрий в 1646 р. загнався аж по Сян, мав тут заложити місцевість під назвою „нова оселя“, з якої опісля повстала назва „Новосільці“. Приставку „Гневош“ долучено до неї в 1885 р., коли то попри Новосільці побудовано залізничу дорогу. Від прізвища власників села, яке мала відріжнювати від інших місцевостей в краю з такою самою назвою.

До гарних діл новосільчан, що записала історія, належить вибудуване їх гарної церкви, що здобить околицю, проти волі всіх маючих власть за намісника Казимира Баденього, який на місце зіхав, щоби побачити свою неміч проти доброї збірної волі людей.

З Новосільців вийшло кількох лат. і гр. кат. священиків. Одним з них є о. Іосиф Марковський, добромисльський декан і па-

рох Війська коло Пацлавської Кальварії. Його брат, Антін, є гімн. професором.

Метрики від 1784 р.

7. Пельня (Pielnia), с. Ц. м. св. Іоана Богосл., зб. 1805,

відн. 1922. Доч. Дудинці (Dudyńce), с. Ц. д. Собора Пр. Богород., зб. 1802., відн. 1924., відд. 2 км. Обіц. в добр. стані. Місц. Марківці (Markowce), с., відд. 4 км. Андрушківці (Jędruszkowce), с., відд. 3 км. Побідно (Pobiedno), с., відд. 4 км. Писарівці (Pisarowce), с., відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. $780 + 582 + 158 + 8 + 4 + 4 = 1.536$; Лат. $526 + 20$.

Парох: о. Савчак Ярослав, Декан Буківського деканату, р. 1. XII. 1895, рук. 28. VII. 1918, ін. 1. X. 1923, ж.

Лат. парохі: о. Іосиф Кручек в Новостанці, о. Петр Баєк в Андрушківцях.

Патрон: Евстахій Сцібор Рильський в Угринові коло Сокаля. Право патронату виконує лично.

Школи: в Пельні і Дудинцях 3 і 1 кл., двояз., о 3 і 1 силах; в Андрушківцях 1 кл., з поль. мов. нав., о 1 силі; в Пельні і Дудинцях: Тво „Апост. Молитви“; чит. „Просвіти“, коопер. „Єдність“ і „Поміч“, підч. Р. С. У. К. В Пельні: Церк. Дім; Аматорський гурток.

Прих. дім, мур. 1897., о 5 кімн., в добр. стані. Стайня і шпихлір, мур., стодола, дер. і керниця — все в середн. стані.

В Пельні поля 14 га, 86 а, 07 м²; лук 3 га, 22 а, 27 м²; ліса 6 га, 91 а, 82 м²; в Дудинцях поля 11 га, 74 а, 92 м²; лук 89 а, 48 м².

Стар., суд Сянік (Sapok), 12 км. Почта, телеф., телегр., залізниця і найбл. гр. кат. приходство Новосільці-Гневош (Nowosielce-Gniewosz), 3 і 4 км.

Первісна, ще між народом задержана назва села звучала „Пелле“, „Пелля“, а не „Пельня“. Після грамоти, що знаходиться в сянічкім деканальнім архіві, пельнянський пресвітер, Стефан Розанкович, купив в 1295 р. від тодішнього діда, Станислава Піньонжка, за 200 зол. ціле приходство на свою і свого потомства власність. Отже село мусіло ще давніше перед тим існувати.

Перша, знана, пельнянська церков Христового Воскресення, що стояла на горбку, в долишній часті села, згоріла в часі не-супокоїв. Осталися по ній сліди румовин серед поля, що нале-

Друга з черги, пельнянська церков побудована вже в ряді домів, також в долішній части села, тоже згоріла 1803 року. Вкінці в 1805 р. збудовано третю, муровану церкву в Пельні, що стоїть по нинішній день.

Ще давнійш, як перед сто літами, були в Пельні і Писарівцях, та в Дудинцях, Побідні і Марківцях дві, окремі, рускі парохії. Остатнім парохом в Побідні був о. Михайло Скобельський († 19. IV., 1800). По нім прилучено Побідно з початку до Волиці, відтак до Дудинець, а вкінці до Пельні.

Перед 1830 р. стояла в Побідні церков Возв. Чесного, Господного Хреста. Коли згоріла, Побідняни перейшли на латинський обряд. За Побідном пішли з часом Писарівці, а в 1921 р. Андрушківці за ціну набуття розпарцельовуваного тоді, двірського поля, якого не хотіли їм інакше продати, як лише під умовиною зміни греко-руського обряду на латинський.

В 1818 р. злучено Дудинці з Пельнею, в одну парохію.

Метрики пров. від 1806 р.

8. Полонна (Płonna), с. Ц. Покрова Пр. Богород., мур. 1790., відн. 1927. Доч. Височани (Wysoczany), с. Ц. д. Преп. Мат. Параскеви, зб. 1810., відн. 1910, відд. 4 і пів км. Кожушне (Kozuszne), прис., відл. 4 км. Доч. Кам'яне (Kamienne), с. Ц. д. Вознесеня Г. Н. І. Хр., зб. 1881., відн. 1933., відд. 4 км. Всі церкви в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. $1170 + 412 + 251 + 327 = 2.160$; Лат. $9 + 2 + 6 + 18$; Ізр. $15 + 4 + 5 + 0$.

Парох: о. Коленський Володимир, р. 16. XI. 1862, рук. 3. IX. 1888, інс. 1926, вд.

Сопомочник: о. Гайдук Михайл, р. 24. IX. 1906, рук. 4. III. 1934, бж.

Лат. парох: о. Франц Маєвський в Буківску.

Патрон: о. Еміліян Константинович в Сяноці. Право патр. виконує, лично.

Школи: в Полонной і Височанах 2 і 1 кл., двояз., о 2 і 1 силах. В Полонной: Тво „Апост. Молитви“; чит. „Просвіти“; коопер. „Надія“, підч. Р. С. У. К.

Прих. дім, мур. 1910., о 6 кімн.; стайні, стодоли, дер., — все в середн. стані. Керниця в добр. стані.

В Полонной огор. 5 а, 76 м²; поля 30 га, 85 а, 22 м²; лук 2 га, 17 а, 56 м²; пасов. 6 га, 58 а, 39 м². Височани поля 19 га 07 а, 62 м²; лук 1 га, 04 а, 16 м²; пасов. 51 а, 46 м². Кам'яне поля 10 га, 06 а, 24 м²; лук 1 га, 64 а, 72 м²; пасов.

Стар. Сянік (Sapok), 23 км. Суд Буківско (Bukowsko), 8 км. Почта, телеф., телегр., желізн. Щавне (Szczawne), 4 км. Найбл. гр. кат. приходство в Карликові (Karlików), 3 і пів км.

Полонна існує від 1400 р. Місц. двір окружено валами. Побудовано великі пивниці і підземні коритарі для захорони перед нападами Татар.

Найстарша, дер. церков в Полонній стояла в долішній части села. При ній мешкав священник. Горішна часть села мала бути лютеранся. Пізніше побудовано в Полонній іншу, дерев. церков — там, де тепер лежить старе кладовище, за теперішню церквою.

Коли напали на Полонну Татари, люди схоронилися — після переданя — до церкви, молилися, а священник відправляв Богослуженя. Тоді Татари обложили церкву соломкою, та підпалили її враз з людьми і священником. Церков згоріла. На місци спаленої церкви побудовано каплицю, в котрій правлено Богослуженя до 1790 р., т. є. до часу, доки не побудовано теперішньої, мурованої церкви.

Так доч. Кам'яне, як і Височани з Кожушним становили колись окремі, самостійні, рускі парохії.

Метрики від 1784 р.

9. Пулави recte Полави (Puławy), с. Ц. д. м. Сош. св. Духа, зб. 1831., відн. 1905., в добр. стані. Гамри (Hamry), прис., відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. $692 + 46 = 738$; Лат. 16.

Завідатель: о. Білевич Александр, р. 1904, рк. 1929, бж.

Лат. парох: с. Йосиф Кручек, в Новотанці.

Патрон: Адам кн. Чарториский в Голухові ад Познань. Право патр. виконує лично.

Школа 1 кл., двояз., о 1 силі.

Прих. дім, о 6 кімн., шпихлір — дер. і керниця — лихі. Стайня стодола, деревітня — дер., в середн. стані.

Огор. і буд. площі 5 а, 86 м²; поля 25 га, 20 а, 11 м²; лук 6 га, 01 а, 85 м²; пасов. 8 га, 31 а, 61 м²; ліса 5 га, 29 а, 80 м²; неуж. 58 а, 77 м².

Стар. Сянік (Sapok), 31 км. Суд, телеф., телегр. Буківско (Bukowsko), 17 км. Почта Новотанець (Nowotaniec), 10 км. Желізн. Заршин (Zarszyn), 18 км. Найбл. гр. кат. приходство в Тарнавці (Tarnawka), 4 км.

Первісна, дотепер уживана назва села „Полави“ а не „Пулави“ походить від одної версії звідси, що село є положене

над глибоким яром, між двома шпильми гір — так, що можнаб його завершити стелею, згл. половою. Після другої знова верзії походить ся назва звідси, що в селі треба часто переходити через потік по кладках, або т. зв. „лавках“, „лавах“, з чого й пішло прізвисько тої оселі „Полави“.

Історичних початків Полав не дасться опріділити. З пізніших часів знаний є текст ерекц. грамоти парохії. В Полавах, з дати, Варшава дня 2. III., 1572 р., що его наводить гр. Стадницький на 43 стр.: „Zbiory dokumentów, tyczących się wsi wołoskich“. Сею грамотою надав король Жигмонт Август, двом шляхтичам, Іванови і Михайлови Одрехівским, право здвигнути руску церков грецкого обряду в селі Полави („*facultatem ecclesiam ruthenicam ritus graeci in... villa Pottawa... erigendi*“), та відступити один лан землі для руского приходства в Полавах („*pro Poropatut ruthenico unum laneum... fundamus*“).

Село посідає свою легенду про якогось Кирила Тхоря, що то запався разом з церквою і замком на полавській кічері за те, що зачинив его брами перед розбитками-втікачами, що шукали там захисту перед наступом Татар.

Метрики пров. від 1784 р.

10. Сенькова Воля (Wola Seńkowa), с. Ц. д. св. Арх.

Михайла, зб. 1864., відн. 1871. Доч. Нагоряни (Nagórzany), с. Ц. св. Апост. Петра й Павла, мур. 1848., відн. 1902., відд. 3 км. Обі ц. в добр. стані. Надоляни (Nadolany) с., відд. 3 км. Яворова Воля (Wola Jaworowa), прис., в дд. 2 км. Новотанець (Nowotaniec), с., відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 1.123 (обі Волі) + 22 + 5 + 0 = 1.150; Латин. 68 + 478 + 623; Ізр. 9 + 3 + 6.

Парох: о. Сембратович Юліян, ур. 8. V. 1881, рук. 30. XII. 1905, ін. 15. XI. 1919, ж., над. відзн. крил.

Лат. парох: о. Іосиф Кручек в Новотанци.

Патрон: Андрей Віктор в Сеньковій Волі. Право патр. виконує лично.

Школа 1 кл., двояз., о 1 силі. Чит. „Просвіти“ і ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, о 5 кімн. і стодола, зб. 1921, дер. керниця — в добр. стані. Стайні, дер., лихі.

В Сеньковій огор. пів га, поля 24 га, лук 22 а, ліса 8 га, неуж. 9 га. Нагоряни поля 7 га, лук 3 га.

Стар. Сянік (Sanok), 19 км. Суд, телеф., телегр. Буківско (Bukowsko), 8 км. Почта Новотанець (Nowotaniec), 3 км. Желізняця Новосільці-Гневош (Nowosielce-Gniewosz), 11 км. Найбл. гр. приходство в Токарні (Tokarnia) 6 км.

Історичних початків села бракує.

Переховуване в місц. церкві старе, писане Євангеліє з 15 стол. передано в часі канонічної візитації бл. п. Еп. Конст. Чеховича в р. 1907 до капіт. архіву в Перемишлі, за що отримано нове Євангеліє вартости 300 австр. корон.

В Нагорянах була давніша самостійна парохія, яку в 1794 році прилучено яко дочерню до Сенькової Волі.

Метрики пров. від 1797 р.

11. Токарня (Tokarnia), с. Ц. д. Успенія Пресв. Богород. зб. 1884., в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 612; Лат. 31; Ізр. 16.

Парох: о. Гаранджа Павел, р. 1873, рк. 1902, ін. 1908, ж. хорий упр. сотрудник.

Лат. парох: о. Франц Маєвскій в Буківску.

Право патрона починає.

Школа 1 кл., двояз. о 1 силі.

Прих. дім, дер., о 5 кімн. і кухні, в добр. стані. Стайні, стодоли, дер., лихі. Керниця в середнім стані.

Огор. 1 га, 72 а, 64 м²; поля 5 га, 75 а, 45 м²; пасов. 4 га, 60 а, 36 м²; неуж. 1 га, 15 а. Дров ялов. 21 сят.

Стар. Сянік (Sanok), 18 км. Суд, почта, телеф., телегр. Буківско (Bukowsko), 3 і пів км. Желізн. Дубрівка руска (Dąbrowka ruska), 14 км. Найбл. гр. кат. приходство в Сенькової Воли (Wola Seńkowa), 6 км.

Перед всесвітньою війною стояв недалеко від токарнянського приходства великий тартак, який неможному населеню давав можливість зарібку. Був в Токарні і двір, що его дідич Гневош продав Ізраелітам, а ті ще перед війною розпарцелювали его між місц. селян.

Токарняни емігрували тоді численно до Америки.

Метрики пров. від 1784 р.

Буківський деканат числить 14.021 руско-катол. душ, 11 сектантів.

II. Горлицкий Деканат.

Завідатель Деканату: о. Іосиф Ляльович, парох в Мацині Великій.

1. Боднарка (Bednarka), с. Ц. Покрова Пр. Богород., мур. 1900. в добр. стані

Ч. д. гр. кат. 771.; Лат. 167; Сект. бапт. 52; Ізр. 11.

Завідатель: Евин Антоній, р. 19. III. 1905, рк. 5. III. 1933, бж

Лат. парох: о. Франц Келбіцкій в Липинках.

Патрон: Тадей Пенкось в Стружім. Право патр. виконує лично: Школа 1 кл., двояз., о 1 силі. Чит. „Просвіти“ і ім. Мих. Качковського; Кружок „Сільського Господаря“; — (нечинні).

Прих. дім, мур., о 3 кімн., в середн. стані. Стайня, стодола, шпихлір, дер., і керниця, лихі.

Огор. 33 а; поля 18 га; лук 9 га; ліса 19 га; пасов. і неуж. 14 га, 27 а. Є лісовий плян на вируб 15 сягів річно.

Стар., суд, телегр. Горлиці (Gorlice), 14 км. Почта, телеф. Лининки коло Беча (Lipinki ad Biecz), 7 км. Желізн. Лібуша (Libusza), 11 км. Найбл., гр. кат. приходство в Розділю (Rozdziele), 3 км.

Назва села „Боднарка“ пішла — після передання — від его перших основателів — боднарів. Боднарским парохом в 1784 році був о. Андрей Сембратович. В 1900 р. погоріла стара, деревляна, церков. На її місце збудовано у Боднарці теперішню, муров. церков.

Боднарка належала колись до неіснуючого тепер біцкого деканату. В 1879 р. числила 589. греко-католич. душ.

Метрики пров. від 1784 р.

2. Бортне (Bartne), с. Ц. д. св. Косми і Даміяна, зб. 1842.

в лихім стані. Доч. Перегонина (Przegonina), с. Ц. д. св. Вмч. Димитр., зб. 1902., в добр. стані, відд. 4 і пів км., Бодаки (Bodaki), с., відд. 5 км.

Ч. д. гр. кат. 265 + 236 + 35 = 536; Неспол. 738 + 198 + 56 = 992; Сект. бапт. 0 + 1 + 4 родини; Ізр. 5 + 0 + 6.

Завідатель: о. Булат Іоан, р. 9. X. 1901, рк. 1930, бж.

Лат. парох: о. Станислав Горовіч в Сенькозій.

Празо патрона починає.

В Бортнім: Школа 2 кл., з рускою мов. навч. о 2 силах. Дві чит. ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, старий, відн. 1896, о 5 кімн., стайня, стодола, — все дер., лихе Шпихлір дер., в середн. стані.

В Бортнім: гор. 28 а;

о. поля 9 га;

лук 2 га, 80 а;

пасов. 29 га;

ерекц. ліса 4 га

+ еквівал. ліса

9 га; неуж. 7 га;

церк. поля 4 га,

72 а; фонд. поля

дяківки) 10 га,

36 а, 20 м² +

Перегонина по-

ля 2 га; лук 6

га; пасов. 15 га;

неуж. 13 га.

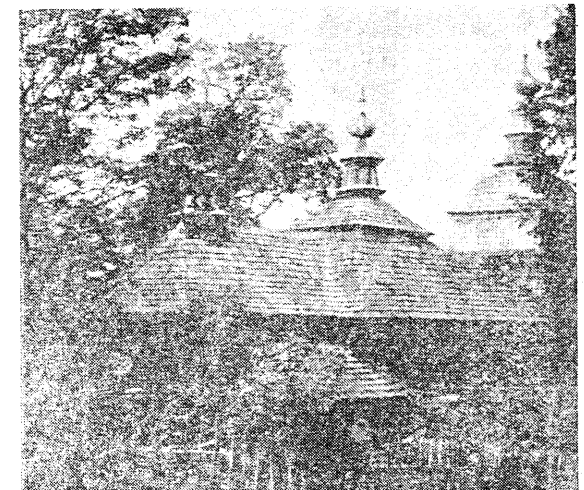
Стар., суд, телеф.,

телегр., желізн.

Горлиці (Gorlice),

21 км. Поч-

та Ропиця Руска (Ropica Rуска), 12 км. Найбл. гр. кат. приходство у Волівці (Wolowiec), 7 км.

ЦЕРКОВ В БОРТНІМ

Бортне повстало около половини 16 стол. Назва села походить від слів „бор тне“, що значать „вирубує ліс“. З того заключають, що в давнині приходили в ті околиці люди, вирубувати ліси, і там заложили оселю під назвою „Бортне“.

Після других, дідич Бортман з Мощаниці посідав тут свої добра. В тих добрах поселились его слуги, та дали початок оселі „Бортне“.

Інші знова виводять виваз „Бортне“, „Bartne“ від іменника bartniki.

З Бортного вийшли:

Епп. Др. Тома Полянський, син місц. пароха. Родж. 1796 р., рукоп. 1819 р. На єпископський престол в Перемишлі вступив по єписк., Григорію Яхимовичу в 1859 р. Часто візитував парохії своєї Епархії. О їх стані зложив звіт в Римі 1863 р. Помер в 1869 р.

Епп. Др. Юліян Пелеш, син місц. дяка-учителя Григорія Пелеша і Іоанни, ур. Щавинской. Уродився дня 3. І. 1843 р., гімн. іспит зрілості зложив з відзначенем в Перемишлі в 1863, богосл. науки укінчив в Відні. Рукоположений в 1867 р., промований на доктора св. Богословія в 1870 р. Професором пастирського Богословія в Перемишлі став в 1872 році. Від 1874 до 1883 року був парохом при церкві св. Варвари у Відні і ректором там. рускої, Духовної Семинарії, а через якийсь час учителем австр. престолонаслідника, архикнязя Рудольфа. Від року 1883 до 1885 був архідіяконом митрополичої капітули у Львові. В грудні 1885 р. був назначений першим Єпископом новоутвореної, греко-катол. Станиславівської Епархії. В 1891 р. зістав перенесений на Перемиску, Єпископску Катедру і як Перемиський Єпископ брав участь в Провінціальному Синоді у Львові в 1891 р. Помер в Перемишлі 1896 р. в 53 році свого трудолюбивого життя.

До важніших праць Єпископа Пелеша належать:

1. Учебникъ кат. богочестія для 5 і 6. гімн. клас.
2. Пастирское богословіє (Відень, 1877. стр. 988., в 8^о).
3. Учебникъ кат. религії, в 3 част. (Львів, 1876).
4. Расправа о духовномъ урядовомъ стилѣ (Відень, 1878).
5. Geschichte der Union der ruthenischen Kirche mit Rom, 2 томи (Відень, 1880).
6. Краткое богословіє (Ужгород, 1890).

З Бортного вийшли ще: о. Николай Феленчак, син селянина, і Др. Димитрій Собин.

Метрики пров. від 1784 р.

3. Висова (Wysowa), с., Ц. д. св. Арх. Михаїла, зб. 1779., відн. 1874. Богослуж. капл. на горі „Явір“, дер. Покрова Пр. Богород., зб. 1929, відд. 2 км. Доч. Бліхнарка (Blechparka), с. Ц. м. св. Безср. Косми і Даміана, зб. 1801., відд. 2 км, 700 м. Висівська Гута (Huta Wysowska), прис., лат. богосл. капл. Преображ. Г. Н. І. Хр., дер., відд. 3 км. 270 м. Всі церкви і капл. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. $743 + 400 + 72 = 1215$; Лат. $40 + 1 + 57$; Ізр. $23 + 7$.

Лат. парох: о. А. Вавжиковскій в Ропі.

Патрон: Співвласники дібр б. двірського простору Висова—Бліхнарка. Право патр. виконують спільно.

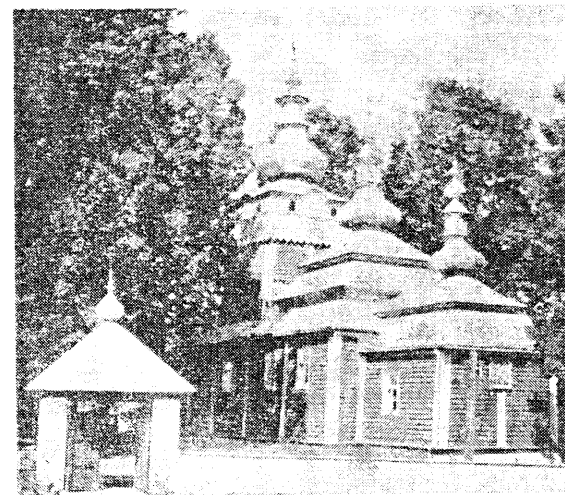
Школи: в Висові і Бліхнарці 2 і 1 кл., двояз., о 2 і 1 силах. В Висові: Чит. ім. Мих. Качковского (нечинна); Tow. Szkoły Lud.; Кружок „Рідної Школи“; Кооп. „Єдність“, підчинена Коопер. Союзови в Варшаві, Ясна 8.

Прих. дім, дер., зб. 1912, о 5 кімн. і кухні, та керниця в добр. стані. Стайні, стодола, шпихлір, дер., лихі.

Гор. і буд. площі 3 га, 25 а, 06 м²; поля 22 га, 81 а, 23 м²; лук 6 га, 84 а, 90 м²; пасов. 14 га, 31 а, 86 м²; ліса 6 га, 03 а, 50 м²; неуж. 23 а, 62 м²; будів. площі в межах розбудови купел. завед. 7 га, 24 м². Комасація переведена.

Стар., суд Горлиці (Gorlice), 37 км. Желізн. Грибів (Grybów), 34 км. Почта, телеф., телеграф Іосо. Найбл. гр. кат. приход. в Ганчозій (Hanczowa), 5 км.

Висова є купелевим заведенєм з високо-лічними водами. Є получена гостинцем з Грибовом або Горлицями.

ЦЕРКОВ У ВИСОВІ.

Найстарша, на парохіяльних актах сперта згадка про Висову і висівське приходство походить з дня 9. ІІІ. 1585 р., та звучить: „Нѣкій Симеонъ Звѣрхъ поповичъ Виссовскій лишившия „неученымъ“ по своимъ отци, спродаль „ученому“ Лукашови Часнкевичу изъ Святковы Великой „попѣвство Виссовске“, се естъ всѣ теперѣшни грунта в Виссовой, за 250 зол. поль.“. З тої нотатки слідує, що вже в 1585 р. було в Висові приходство і діягував священник.

Після грамоти, що переходується в громадському уряді в Висові, ділилося селѣ на 12 ріль і на солтиство, надане якомусь солтисови, незнаного імени і назвиска, в 1647 р. По смерті „висівського солтиса“ заряджувало висівським солтиством его

прозвано „Сембратовичівка“, а его власників, які душнастирювали в Висові „Сембратовичами“. З них виводиться з'яний на Лемковщині рід Сембратовичів, що то дав для рускої Церкви двох митрополитів, Іосифа і Сильвестра, та багато священників.

Висова була в давних часах осередком торгівлі вином, яку провадили православні Греки, згл. Вірмени, котрі посідали тут свої склади і пивниці, з яких дві, о поємности на 300 бочок, заховалися до наших часів.

Первісними, знаними власниками Висової були до 1803 р. графи Лянцкоронські; по них Уршуля Дембінська до 1813 р., Людвик Морштин до 1836 р., Діонізій і Іосиф Войціковскій до 1866 р. Володислав Войціковскій до 1868 р. Дня 7. X. 1868 р. закупили двірський простір Висова—Бліхнарка обі місц. громади.

В околицях Висови відбулася битва з конфедератами, які в 1777 р. спалили місц. церков.

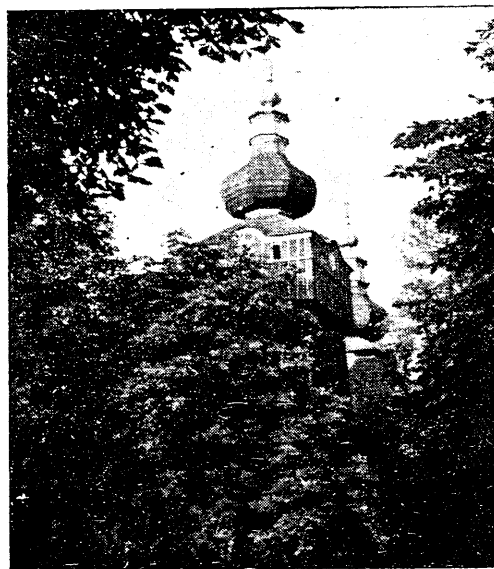
У Висові, як давнім осідку деканального уряду, є 2 скрині старих документів декан. урядованя.

В Бліхнарці, яка має грамоту про надання солтиства, існувала колись самостійна, руска парохія, по якій одначе не лишилися ніякі ерекц. ґрунти.

З Висови походить о. Васильчак Евдокім, парох і прч. в Татаринові

Метрики пров. від 1784 р.

4. Ганчова (Hanczowa), с. Ц. д. Покрова Пр. Богород., зб. 1871. Доч. Ріпки (Ropki), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород., зб. 1801., відн. 1891., відд. 3 км. Обі ц. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 770 + 384 = 1154; Лат. 13; Ізр. 22.

Парох: о. Титар Іоан, р. 25. IX. 1864, рук. 27. XII. 1891, ін. 6. X. 1898, ж., висл. декан, Орд. совітник.

Лат. парох: о. Адам Вавжиковскій в Ропі.

Патрон: Селянска Спілка в Ганчові. Право патр. виконує збірно.

В обох селах школи: 2 і 1 кл., двояз., о 2 і 1

Прих. дім, дер., зб. 1758., о 4 кімн.; стайня, стодола, шпихлір. дер. і керниця; все в середн. стані.

В Ганчові гор. 25 а; поля 18 га; лук 13 га; ліса 20 га; пасов., корчів і неуж. 60 га. Ріпки: поля і проч., ерекц. ґрунту 17 га, Комасація переведена.

Стар., суд, телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 32 км. Почта, телеф. Усте Руске (Uście Ruskie), 6 км. Найбл., гр. кат. приходство в Висові (Wyszowa), 5 км.

Ганчова, заложена — після біцкої хроніки — на волоскім праві около 1528 р. В 1872 р. закупили Ганчовяни місц. двірські добра від Адама Роґавского.

Стара, дер. ганчівська церков мала понад 200 літ. В р. 1871 побудовано теперішню церков.

З Гачови вийшли:

о. Петро Дуркот, родж. 22. I. 1800, пом. 16. IV. 1868 р., б. парох в Ізбах, родоначальник числейних свящ. родин на Лемковщині;

о. Даниїл Пирог, родж. 27. XII. 1860 р., б. парох в Тихани, убитий бандитами в Тихани 23. VIII. 1929;

о. Михаїл Феціца, б. парох в Баниці, родж. 7. IX., 1866 р., пом. 25. II. 1928 р.

Метрики пров. від 1784.

5. Гладишів (Gładyszów), с., богосл. капл. д. Зачат. св. Іоана Крест., зб. 1856., в лихім стані, церков вже є в будові. Вірхня (Wirchnia), прис., відд. 1 і пів км.

Ч. д. гр. кат. 547 + 173 = 720; Лат. 30; Ізр. 5.

Завідатель; о. Загупко Андрей, род. 10. X. 1891, рук. 28. III. 1926., бж.

Лат. парох: о. Станислав Горовіч в Сенькові.

Патрон: Марія гр. Собанска і спадкоємці бл. п. Александра гр. Скинського в Загірянах. Право патр. виконують спільно.

Школа 1 кл., з рускою мов. навч., о 1 силі. Т-во „Апост, Молитви“; Чит. ім. Мих. Качковского.

Прих. дім, о 3 кімн. і кухні; стайня, стодола, шпихлір; все дер. лихе. Керниця добра.

Поля 10 га, 35 а; лук 14 га. 38 а; пасов. 10 га, 93 а; ліса 8 га, 5 а; корч. 9 га, 98 а; доріг і поток. 1 га, 92 а. Церк. ґрунт уживає дяк крім ліса: поля 2 га, 87 а, 73 м²; пасов. 1 га, 72 а, 64 м²; лук 2 га, 30 а, 19 м²; ліса 2 га, 87 а, 80 м². Лісов. плян є.

Стар., суд, телеф., телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 21 км. Почта Іосо. Найбл. гр. кат. приходство в Смереківці (Smer-

В 1914 р. згоріла в Гладишові дерев'яна церква св. Арх. Михаїла — враз з документами — тому історії села і парохії не дасться списати. Зі старої фасії в парох. актах в Смереківці виходить, що Гладишів становив колись — враз зі Смереківцем — одну парохію. Її поділено в 1834 р., бо тоді розділено ґрунти парохії.

Після розділу був Гладишів спочатку капелянією, а відтак парохією, та разом з Вірхнею посідав в 1879 р. 705 душ.

Метрики пров. від 1776 р.

6. Долини (Doliny vulgo Wólka szymbarska), с. Ц. д.

Рожд. Пр. Богород., зб. 1821., відн. 1927, в добр. стані. Місц. Горлиці (Gorlice), мто, відд. 7 км. Шимбарк (Szymbark), відд. 2 км. Прис.: Шклярки (Szkłarki), відд. 3 км. Надїзд (Nadjazd), відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 430; Лат. 3520; Сект. субот. 20 (Шклярки).

Завідатель: Тимчишин Ярослав, р. 25. ІІ. 1901, рк. 16. ІХ 1929, бж.

Лат. парох: о. Людвик Вахович в Шимбарку.

Патрон: Кароль Гроблевський в Бистрій. Право патр. виконує лично.

Школа 1 кл., з рускою мовою навч., о 1 силі. Брацтво Божої Матери Неуст. Помочи.

Прих. дім, дер., зб. 1880., відн. 1908 р., о 4 кімн.; стайня, стодола, відн. 1921., шпихлір, дер., керниця; — все в лих. стані.

Гор. 457 сяжнів; поля 7 га, 35 а; лук 4 га, 02 а; ліса 3 га, 10 а; пасов. 6 га, 63 а; неуж. 11 га, 32 а. Сягів 5 $\frac{1}{4}$ мягк. + 3 і пів тверд. дерева. Роков. 13 кірців вівса.

Стар., суд, телеф., телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 7 км. Почта Шимбарк (Szymbark), 2 км. Найбл. гр. кат. приходство в Лосю (Łosie), 10 і пів км.

Після передання належать Долини до найстарших, лемковських осель.

Шимбарк — Schön-Berg, се назва місцевості накинена колись німецькими кольоністами, яких поселили тут польські королі, особливо король Казимир Великий.

Інші такі місцевості є: Біч (Biecz-Beitsch), Рихвалд, Кріг. Назва, тепер наскрізь польського повітового міста „Горлиці“ (від „горло“) чисто руска.

З Долинами була до 1855 р. злучена місц. Білянка, приналежна тепер до парохії Ліщини.

Метрики пров. від 1784 р.

7. Ждиня (Żdunia), с. Ц. д. Покрова Пр. Богород., зб. 1795, відн. 1912. Доч. Конечна (Kopieczna), с. Ц. д. св. Василя Велик., відд. 4 км. Обі ц. в добр. стані. Луг (Ług), прис. відд. 1 км.

Ч. д. гр. кат. 520 + 335 + 206 = 1061; Лат. 39 + 6 + 30; Ізр. 38.

Парох: Ардан Володимир, Совітник Апост. Адміністрації як висше.

Лат. парох: о. Станислав Горовіч в Сенкові.

Патрон: Марія гр. Собаньска в Загірянах. Право патрон. виконує лично.

Школа 2 кл., з рускою мов. навч., о 2 силах. Чит. ім. Михаїла Качковского.

Прих. дім, мур. 1912., о 4 кімн., в добр. стані. Стайня, стодола дер., лихі.

В Ждини: поля 8 га, 87 а; лук 9 га, 9 а; ліса 11 га, 25 а; неуж. 26 га, 27 а. Конечна: поля 1 га, 31 а; лук 4 га, 74 а; пасов. і неуж. 14 га, 9 а. Лісов. плян є.

Стар., суд, телеф., телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 25 км. Почта і найбл. гр. кат. приходство в Гладишові (Gładyszów), 4 км.

Датою 24. ІІ. 1732 р., під якою вписано акт хрещення Іоана, сина Іоана Романича, пароха з Регетова, починається книга роджених церкви в Конечній. Хрестив о. Іоан Василькевич, парох в Ждини. Се перше, знане назвиско священика в Ждини.

Книга роджених церкви в Ждини починається з днем 5. VI. 1768 р., з підписом місц. пароха, о. Василя Менцінського, Біцкого і Спільського декана. За него то побудовано в Ждини в 1795 р. церква, а его тлінні останки поховано в крипті під престолом.

Найстарша згадка про школу в Конечні походить з 1769 р. і міститься в протоколі, яким тоді біцький декан, о. Щавинський, передав о. Іоанови Обушкевичеві приходські темпоралії в Конечні. Потім в 1796 р. ствердив інший декан, о. Чернявський, що церк. скарбона в Ждини посідає — після переведеної 8-літної збірки — 226 битих талярів і 4 поль. золоті. За ті гроші побудовано церква в Ждини.

Після парох. інвентарів в Ждини і в Конечні з 1778 і 1785 рр. посідали обі церкви срібні, вартісні предмети, які забрало австр. правительство і дало за них облігаційний папір на 1908 злр. Тепер він без вартости.

Після смерті о. Василя Менцінського в 1800 р. злучено Конечну зі Ждинею в одну парохію.

В 1847 р. потерпіли селяни від червінки, холери і голоду. Померло тоді 247 осіб. В новіших часах емігрували селяни на зарібки до Америки, а сезонно також на Угорщину. Перший, котрий започаткував зарібкову еміграцію з села (1879 р.), звався Павел Филяк.

З парохії вийшли:

оо.: Стефан Попівчак з Конечної; парох в Мискові, Ігнатій Ринявець з Конечної, парох в Явірках; Василь Сандович зі Ждини, парох в Жегестові; Антоній Барна зі Ждини, парох в Луковім ад Ліско.

Метрики пров.: в Ждини від 1768 р.; в Конечні від 1732 р.

8. Климківка (Klimkówka), с. Ц. м. Усп. Пр. Богород., зб. 1914., відн. 1934., відд. від прих. дому в Лосю 3 і пів км. Доч. Лосє з Ропою (Łosie z Ropa), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород., зб. 1810., відн. 1928 і 1934. Обі ц. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. $500 + 1050 = 1550$; Лат. $200 + 35$; Ізр. 110.

Парох: Хильяк Іосиф, р. 7. VII. 1894, рк. 14. III. 1920, ін. 22. IV. 1935, ж.

Лат. парох: о. Адам Вавжиковскій в Ропі.

Патрон: Марія Стапінска в Климківці. Право патр. виконує лично.

Школи: 1 і 3 кл., двояз., о 1 і 3 силах.

Прих. дім в Лосю лихий. Госп. будинки в середн. стані.

В Климківці: поля 6 га, 9 а, 15 м²; лук 79 а, 9 м²; пасов. 5 га, 25 а, 55 м²; екв. ліса 5 га, 31 а, 91 м². Лосє: поля, пасов. і лук 15 га; екв. ліса 7 га. Сягів 1 тверд. + 1 мягк. дерева. Комасація переведена.

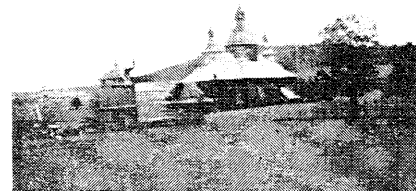
Стар., суд, желізн. Горлиці (Gorlice), 18 км. Почта, телеф., телегр. Ропа (Ropa), 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Устю Рускім (Uście Ruskie), 9 км.

Парохію в Климківці засновала місцева громада писаним актом з дня 20. III., 1726 р., силою котрого надала тодішньому, місц. священикови, о. Андрею Вислоцкому, чверть рілі, званої „Галатівка“. Рівночасно всякі тяжачі на тій рілі повинности на річ держави і дідичів перебратла громада на себе.

Грамота з 20. III. 1726, перехована в Прокуратурії Скарбу у Львові (Шараневич, Rzut oka na beneficja kościoła rusk. str. 10).

Метрики пров. від 1784 р.

9. Крива (Krywa), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1924, невикінч. Доч. Воловець (Wolowiec), с. Ц. д. Покрова Пр. Богород., зб. 1880, відн. 1907, відд. 5 км. Місц. Ясьонка (Jasionka), Баніця (Banica), сс., відд. по 2 км. Ч. д. гр. кат. $205 + 31 + 272 + 156 = 664$; Лат. 8; Неспол. $0 + 665 + 100 + 0 = 765$; Ізр. $5 + 2 + 5 + 0$.

ЦЕРКОВ В КРИВІЙ.

Парох: о. Гайдукевич Володимир, р. 28. IX. 1902, рк. 3. VII. 1927, ін. 21. VI. 1930, ж. Лат. парох: о. Станислав Горовіч в Сенкові.

Патрон: Марія гр. Собаньска в Загірянах. Право патр. виконує лично.

Школи: в Кривій і Волівці 1 і 1 кл., з руск. мов. навч., по 1 силі. Парох. Читальня; Брацтво Пр. Ісус. Серця; Кооп. „Згода“, підч. Кооп. Союзови в Варшаві.

В Кривій: Прих. дім, зб. 1933., о 3 кімн. і кухні, під бляхою; стайні, стодола; — все дер., невикінч. В Волівці: Прих. дім, дер., зб. 1926., о 2 кімн. і кухні, невикінч. Стайні, стодоли, дер., лихі.

В Кривій: поля 2 га, 30 а; лук 6 га, 4 а; ліса 10 га, 61 а, 38 м²; пасов. 13 га, 05 а, 62 м². Воловець: огород. 76 а; поля 10 га, 33 а; лук 7 га, 14 а; ліса 25 га, 05 а, 62 м²; пасов. 8 га, 23 а, 38 м²; неуж. 49 а. Є лісов. плян з 1934 р.

Стар., суд, телеф., телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 26 км. Почта Незнаєва (Nieznałowa), 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Бортнім (Bortne), 7 км.

Крива, Воловець і Незнаєва становили колись три окремі, самостійні парохії. На провадженнях в 1776 р. в Волівці, метрикальних книгах підписувався місц. душпастир, о. Ілія Щавинський, як „parochus loci“. В заточаткованих знова в 1784 р. метриках в Кривій підписувався там. душпастир, о. Андрей Криницький, як „parochus Krywiensis“. В тім самім часі о. Іоан Вендзілович підписував в метриках у Незнаєві, як „parochus Nieznałowiensis“. Около 1812 року прилучено Незнаєву до Чирної, а около 1819 р. Воловець до Кривої. Парохом Кривої і Воловця став спершу о. Андрей Криницький, хоч підписувався ще якийсь

час, як завідатель Волівця, а в 1825 р. о. Іоан Ляховський з осідком в Волівці.

Крив'яни хотіли мати осідок пароха у себе, тому при нагоді піднятої в 1901 р. відбудови приходських будинків в Воловці розпочали острій спір з Воловчанами о се, де має мешкати парох. В тій цілі відносилися кількома наворотами до ріжних, цивільних властей і до Міністерства у Відні з просьбою о призначене сталої резиденції для кривецького пароха в Кривій, однак їх старання закінчилися для них програною. В 1933 р. — тому, що Воловець перейшов на схизму 1927—1928 р., а Кривані, Крива дістала від Ординаріату в Перемишлі дозвіл на будову власного приходства у себе, де сего року парох вже спровадився на стало.

Метрики пров.: для Кривої від 1784 р.; для Воловця від 1776 р.

10. Ліщини (Leszczyny), с. Ц. д. св. Луки, зб. 1835., відн.

ЦЕРКОВ В ЛІЩИНАХ.

1909. Доч. Білянка (Bielanka), с. Ц. д. Покрова Пр. Богород., зб. 1773, відн. 1913., відд. 4 км. Доч. Кунькова (Kun'kowa), с. Ц. д. св. Луки, зб. 1868, відн. 1904, відд. 2 км. Всі ц. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 473 + 624 + 393 = 1490; Лат. 15; Неспол. 3; Ізр. 8.

Завідатель: о. Горчицкий Роман, р. 13. XI. 1904, рк. 13. XI. 1927, ж.

Лат. парох: о. Адам Вавжиковський в Ропі.

Патрон: Іларій Обшарський і спадкоємці по бл. п. Симеоні Обшарськім Іосо. Право патр. виконують: Іларій і Обшарський і Євгенія Жук Іосо.

Школи; У всіх 3 селах 1 кл., з руск. мов. навч., по 1 силі. В Ліщинах: Церк. хор. В Білянці: Т-во „Апост. Молитви“. В Куньковій: Чит. ім. М. Качковского.

Прих. дім, дер., о 4 кімн., лихий. Стайня, стодола, дер., в середн. стані.

В Ліщинах: гор. 2 а, 63 м²; поля 16 га, 03 а; лук 1 га, 2 а; пасов. 5 га; ліса 6 га, 37 а. Білянка: поля 2 га, 96 а; лук 5 га, 27 а; пасов. 6 га, 38 а; корчів 1 га, 55 а; неуж. 5 а, 93 м².

Стар., суд, желіз. Горлиці (Gorlice), 15 км. Почта, телеф., телег. для Ліщин і Кунькової — Усте Руске (Ústie Ruskie), 6 км.; для Білянки — Горлиці (Gorlice), 6 км. Найбл., гр. кат. приходство в Новиці (Nowica) 6 км.

З всіх трох, приналежних до парохії місцевостей Білянка є — після передання — найстаршою оселею. Доколичні ліси мали колись належати до місцевих селян. З часом гр. Скинський виписав вівці в їх лісах і в той спосіб зауживав ліси, спровадив до Білянки жидів, а ті, як арендарі, заложили тут горальню, бровар, тартак і гуту шкла. Тепер того всього вже нема в Білянці, тільки старші селяни показують місце, де стояв колись бровар, а в лісі можна ще подібати кусники гутного шкла.

Свою назву Ліщини виводить село від лісових корчів. Розказують, що тут мав колись поселитися пастух з Білянки, який дав почин до повстання Ліщин. Власником села був климківський дідич, котрий заложив тут бровар.

В р. 1873 лютувала в селі холера, яка забрала багато жертв в людях.

Про Кунькову нема ніяких, історичних звісток, ані передане нічого не переказало.

Білянка була колись самостійною парохією. В 1785 р. виступає вже, як дочерна Долин, підчас коли Ліщини і Кунькова належали тоді до Климківки. В 1855 р. утворено з Ліщин, Білянки і Кунькової одну парохію, з якої вийшли: оо. Михайл Пузай, б. місц. парох, Карпак і Петро Цалинський парох в Бересті.

Метрики пров. від 1785 р.

11. Маластів (Małastów), с. Ц. св. Безср. Косми і Даміяна, мур. 1805., відн. 1908., в середн. стані. Доч. Пантна (Pantna), с. Ц. Преп. Маті Параскеви, мур. 1916., в добр. стані., в дд. 2 км. Доч. Ропиця Руска (Ropica Ruska), с. Ц. д. св. Арх. Михайла, зб. 1819 р., в лихій стані, відд. 3 км. Місц.:

Драгашів (Dragaszów), прис., відд. 3 км. Сенькова (Seńkowa), відд. 4 км.

Ч. д. гр. кат. $470 + 740 + 736$ (з Драгаш.) $+ 0 = 1946$; Лат. 61; Ізр. 32.

Парох: о. Шуфлят Павел, р. 6. IV. 1899, рк. 27. VI. 1926, ін. 16. VIII. 1934, ж.

Лат. парох: о. Станислав Горовіч в Сенкові.

Патрон: Володислав Длугош в Сярах, п. Горлиці. Право патр. виконує лично.

Школи: 1, 2, 2 кл., двояз., по 1, 2, 2 силах. Кооп.: в Маластові: „Надія“; в Пантній: „Лемковська Земля“; в Ропиці Р. „Лемко“, підчинені Кооп. Союзови в Варшаві. Читальні: в Маластові: „Парох. читальня“ (нечинна); в Пантні: ім. М. Качковского.

Прих. дім, дер., зб. 1927—1929 рр., о 6 кімн. і керниця в добр. стані. Стайня, стодола, дер., в середн. стані.

В Маластові: огор. 46 а, 26 м²; поля 6 га, 30 а, 14 м²; лук 1 га, 74 а, 62 м²; пасов. 21 га, 42 а, 58 м²; ліса 2 га, 25 а, 98 м²; неуж. 12 а, 05 м². Пантна: поля 5 га, 78 а, 17 м²; лук 41 а, 05 м²; пасов. 16 га, 93 а, 16 м²; ліса 16 га, 26 а, 65 м²; неуж. 10 а, 60 м². Ропиця Руска: поля 11 га, 56 а, 87 м²; лук 18 га, 45 а, 66 м²; пасов. 8 га, 48 а, 92 м². Є лісовий плян до 1938 р.

Стар., суд, телеф., телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 12 км. Почта Ропиця Руска (Ropica Rуска), 5 км. Найбл. гр. кат. приходство в Рихвалді (Rychwałd), 3 км.

В Маластові стоїть ще стара, деревляна, около 200 літ числяча церков, яка вже є на половину розвалена, та не надаєся зовсім до ужитку. Нову, муровану церков побудував тут в 1805 р. при допомі громад, Ропиці Рускої і Пантної — та заосмотрив єї внутрішнім уладженем і 3. престолами на лат. лад місц. патрон Станислав гр. Сімінській. В 1864 р. старанем тодішнього, місцевого пароха, о. Іосифа Менцінского, збудовано на церкві три бані (копули), построєно іконостас, помальовано церков на внутр, та відсунено від стіни великий, головний престіл.

Старі метрики в Маластові проваджено від 1770 р. в рускій мові. Від того часу буле там дотепер 13. душпастирів, з котрих о. Еміліяна Менцінского замордували в рабункових цілях бандити в дни 12. VI. 1926.

Около 1849 р. лютував в селі голод і ріжні слабости, а 1873 холера.

Селяни емігрували часто на зарібки до Америки і на Угорщину.

Безпосередно перед австро-німецьким проломом російского боевого фронту під Горлицями відбули ся тут в перших днях 1915 р. завзяті битви, в яких полягло багато жовнірів обох воюющих сторін. Як памятка тих змагань лишилися тут дотепер численні, военні кладбища.

Метрики пров. від 1784 р.

12. Мацина Велика (Męcina Wielka), с. Ц. д. св.

Безср. Косми і Даміяна, збуд. 1807, відн. 1900 і 1930, в добр. стані. Місц. Вапенне (Wapienne), с. відд. 2 км. Пстружне (Pstrążne) с., відд. 5 км.

Ч. д. гр. кат. $447 + 460 + 250 = 1157$; Лат. $145 + 1 + 0$; Сект.-бапт. $10 + 17 + 6$; Ізр. $6 + 9 + 0$.

Парох: о. Ляльович Іосиф, р. 24. III. 1895, рк. 10. III. 1924, ін. 11. XI. 1929, ж., завідатель дека-нату.

Лат. парох: о. Станислав Зайхвський, в Кобилянці.

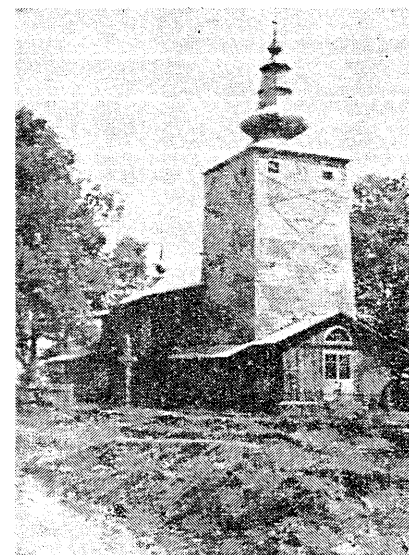
Патрон: Марія гр. Собаньска в Загірянах. Право патр. виконує лично.

Школи: 1., 1 кл. з руск. мов. навч., по 1 силі. Читальні: „Парох. чит.“ (зачинена) $+ ім. Мих. Качковского + 0$.

Прих. дім, дер., зб. 1930., о 4 кімн., к. хні, спіжарні, та керниця, в добр. стані. Стайні, стодола, дер. лихі.

Огор. 59 а, 34 м²; поля 11 га, 99 а, 85 м²; лук 2 га, 59 а, 37 м²; ліса 3 га, 11 а; пасов. 5 га, 54 а, 68 м²; неуж. 1 га, 14 а.

Стар., суд, желізн. Горлиці (Gorlice), 10 км. Почта, телеф., телегр. Липінки (Lipinki ad Biecz), 7 км. Найбл. гр. кат. приходство в Розділю (Rozdziele), 4 км.

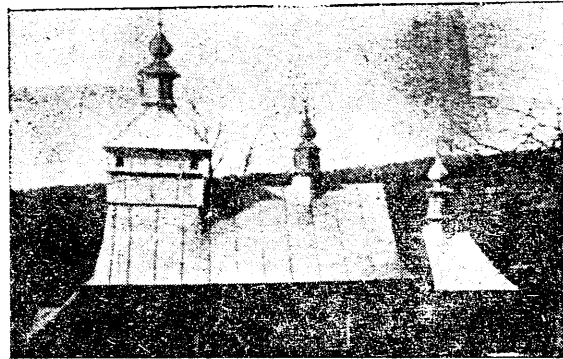
ЦЕРКОВ В МАЦИНІ ВЕЛИКІЙ

Історія Мацини Великої започаткована таким, принагідно через тепер., місц. пароха спостереженням, а в Кракові перехо-вуваним актом: Królowa Elżbieta, matka Węgier i Polski. 2. I.

1377 r. pozwoliła Myczkowi Kołkowi z Kunowa na założenie na prawie średnim na 40. łanach w lesie, zwanym Męcyna, wsi Męcina...”

Метрики пров. від 1784 р.

13. Новиця (Nowica), с. Ц. д. Преп. Мат. Параскеви, зб. 1843., відн. 1927., відд. 1 км. Богосл. капл. Усп. Пр. Богород., зб. 1889 р.

ЦЕРКОВ В НОВИЦИ.

Доч. Прислоп (Przysłop), с., Ц. д. св. Арх. Михаїла, зб. 1736., відд. 2 км. Обі ц. і капл. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. $830 + 250 = 1080$; Лат. 2; Сekt.-бапт. 6; Ізр. 3 родини.

Завідатель: о. Грицай Іоаким, р. 1904, рук. 22. III. 1931, бж. Лат. парох: о. Адам Вавжиковскій в Ропі.

Право патрона починає.

Прих. дім, дер. — і керниця, лихі. Стайня, стодола, дер. в добр. стані.

В Нозиці поля 10 га, 8 а; лук 8 га, 42 а; ліса 9 га, 78 а; пасов. 3 га, 52 а; неуж. 1 га; сягів 3 тверд. + 3 мягк. дерева. Прислоп: поля 7 га, 27 а; лук 8 га; 21 а; ліса 2 га, 87 а; пасов. 6 га, 30 а; неуж. 30 а. Сягів 12 бучини.

Стар. суд, телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 14 км. Почта, телеф. Усте Руске (Uście Ruskie), 7 км. Найбл. гр. кат. приходство в Ліщинах (Leszczyn), 6 км.

Після парох. актів, що переховуються в Устю Рускім, існував Прислоп вже в 1554 р. З тим заподанем годиться і місце, народне передане, яке Висову, Прислоп і Вафку зачисляє до найстарших, лемковських осель. В Прислопі була давно самостійна, руска парохія і резидував там стало священник. Опісля повстала нова оселя, т. зв. „Новиця“, яка стала з часом люднішою від Прислопа. В звязку з тим побудовано там приходство, а від 1791 р. замешкали там на стало священники, які носили — після передання — народний лемковський стрій, та самі обрабляли поле.

14. Реґетів вижний (Regetów wyżny), с. Ц. д. св.

Арх. Михаїла, зб. 1865. і богосл., дер. капл., в лихім стані. Реґетів нижний (Regetów niżny), с., лучиться з вижним. Доч. Сквиртне (Skwirtne), с., ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1837, відн. 1900., відд. 5 км. Обі ц. в добрім стані.

Ч. д. гр. кат. $421 + 207 + 71 = 699$; Лат. 1 + 7 + 1; Неспол. 112 (в обох Рег.) + 300 = 412; Ізр. 1 родина.

Парох: о. Ринявец Ігнатій, р. 24. IX. 1887, рк. 8. XII. 1915, ін. 6. V. 1924, ж.

Лат. парох: о. Станислав Горовіч в Сенькові.

Парохія свободного надання.

Школи: В всіх 3 селах 1 кл., з рускою мов. навч., по 1 силі.

Прих. дім, дер., зб. 1930., о 4 кімн. і кухні, та керниця в добр. стані. Стайня, стодола, дер. в середн. стані.

В Реґетові: огор. 40 а; поля 8 га, 63 а; лук 2 га, 87 а; пасов. 6 га, 90 а; ліса 4 га; неуж. 6 га; церк. поля 4 га. Сквиртне: поля 1 га, 15 а; лук 8 га, 63 а; пасов. 2 га, 87 а; ліса і неуж. 12 га; церк. поля ок. 4 га. Лісов. плян с.

Стар., суд, телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 30 км. Почта, телеф. Гладисів (Gładyszów), 10 км. Найбл., гр. кат. приходство в Смереківці (Smerekowiec), 6 км.

В Реґетові були в р. 1879. дві, богосл., дер. каплиці: одна Перенесення Мошей св. о. Николая, зб. 1856 р., якої тепер вже нема, а друга на місці старої церкви, посеред кладбища, дуже ушкоджена після світової війни, яка знищила і парох. документи в Реґетові.

Метрики пров. від 1811 р.

15. Роздіне (Rozdziele), с. Ц. Рожд. Пр. Богород., мур. 1786., відн. 1927., в добр. стані. Місц. Липинки (Lipinki), відд. 3 км. Лібуша (Libusza), відд. 10 км. Біч (Biecz), відд. 13 км.

Ч. д. гр. кат. $690 + 0 + 1 + 2 = 693$; Лат. 33 (в Розд.), Сekt. бапт. 12; Ізр. 9.

Самостійне сотр.

Лат. парох: о. Франц Келбіцкій в Липинках.

Школа: 1 кл., з руск. мов. навч., о 1 силі. Кооп. „Спілка Молодчарска“, підч. Кооп. Союзи в Варшаві. Чит. ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, мур. 1844 р., пошир. 1896. на поверх, о 8 кімн., та керниця в добр. стані. Стодола, стайні, возівня, шпихлір, дер., лихі.

В Розділю: огор. 14 а; поля 9 га, 4 а, 74 м²; лук 2 га, 41 а, 37 м²; пасов. 16 га, 60 а, 26 м²; неуж. 26 а, 69 м²; будів. площі 11 га, 51 м².

Стар., суд Горлиці (Gorlice), 11 км. Почта, телеф., телегр. Липинки (Lipinki), 5 км. Желізн. Лібуша (Libusza), 9 км. Найбл. гр. кат. приходство в Боднарці (Bednarka), 3 км.

Теперішня церков в Розділю зістала збудована заходами Евариста Куропатницького, власника Розділя і Липинок. Як пам'ятка довершеного в дні 16. VIII. 1786 р. посвячення тої церкви холмским, а відтак перемиским, гр. кат. Епископом, Максиміліаном Риллом, лишилася вмурована на стіні, мармурова таблиця з написом про посвячене. Після розпорядку тогож Епископа мала в парохії що року обходитися на память того торжества, в першу неділю по відданю празника Успеня Пр. Богородиці.

Розділе — Мацина Велика і Вапенне — були злучені з початком 19. століття в одну парохію. Пізнійше, коли парохі Розділя перенесли по причині лихого стану місц., приходських будинків — свою резиденцію з Розділя до Мацини Великої, тоді і розділецька церква стала дочерною для церкви в Мацині Великій. Так було до 1914 р., коли то Перем. Епископ, Константин Чехович, грамотою з дня 3. II., 1914 р. основав в Розділю самост., парох. експозитуру (сотрудництво).

Місточко Біч (Biecz), перший колись по Кракові, лемковський город, отримав свою назву від німецьких кольоністів, та звалось спершу з німецька Deutsch. Єго радними в 1386., 1388. і 1389 рр. були майже самі Німці, а лише кількох Русинів.

З Розділя вийшов: о. Михайл Бубняк, священник Перем. Епархії.

Метрики пров. від 1784 р.

16. Рихвалд (Rychwałd), с. Ц. д. Покрова Пресв. Богород. зб. 1653., відн. 1911, в середн. стані.

Ч. д. гр. кат. 1050; Лат. 33; Ізр. 3.

Парох: о. Середович Алексій.

Лат. парох: о. Станислав Горовіч в Сенкові.

Патрон: Казимир Мурдзінскій в Горлицях і Груневич в Кракові, та Марко Гольдберг в Горлицях. Право патронату виконує Казимир Мурдзінскій в Горлицях.

Школа 2 кл., двояз. о 2 силах. Кооп. „Згода“, підч. Кооп. Союзови в Варшаві.

Прих. дім, мур. 1907., о 5 кімн.; стайня, стодола, дер.; — лихі. Керниця недовісна

Огор. 3 а; орн. поля 23 га; лук 4 га; пасов. 11 га; ліса 8 га, 63 а. Еквівалент за опал: 30 моргів екв. ліса.

Стар., суд, телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 12 км. Почта, телеф. Ропиця Руска (Ropica Rуска), 7 км. Найбл., гр. кат. приходство в Маластові (Małastów), 3 км.

Назва „Рихвалд“ („Reich Wald“) походить від кольоністів-Німців. На основі старинного, королівського привилею користуються мешканці Рихвалду правом свободного щорічного (в жовтні і падолисті) скупчування, різання і продавання в Горлицях баранів — без викупу патенту. Осібний, мурований будинок в селі служить за різню. Після переданя був той привилей наданий Рихвалдянам за се, що виратували королівське військо від голодової смерті. Одначе грамоти, ні копії сего привилею нема. Є лише документ з 1845 р., яким прийнято Рихвалд до різницького цеху в Горлицях. Коли на тлі виконування повисшого привилею прийшло в 1923 р. до судового процесу, Рихвалдяни виграли єго на основі свідоцтв, що дотичне звичаєве право посідають, та користуються ним від непамятних часів.

Дата поставлення теперішньої, рихвалдської церкви (1653 р.) вказує на глибоку старину парохіяльної церкви в Рихвалді. Ніякі одначе, дотичні грамоти до наших часів не заховалися. Можливо, що деякі старі документи погоріли при пожежі приходства в Рихвалді в 1906 р.

Від 1784 р. до тепер управляли місц. парохією майже самі завідателі. На 24 священників було тут від того часу всего трох парохів: оо. Григорій Войтович (1838—1864), Михайл Вербицький (1891—1895), та Іоан Дуркот (1895—1912).

17. Смереновець (Smerekowiec), с. Ц. св. Арх. Михайла, мур. 1818., відн. 1877 і 1930., відд. 1 км., в добр. стані. Ч. д. гр. кат. 697; Лат. 10; Ізр. 15.

Парох: васат.

Лат. парох: о. Станислав Горовіч в Сенкові.

Патрон: Софія Ставарська в Єдлічу ад Кросно. Право патр. виконує лично.

Школа 1 кл., з рускою мов. навч. о 1 силі. Чит. ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, дер., о 3 кімн., в стані будови. Стайня, стодола, дер., лихі. Керниця в середн. стані.

Огор. 20 а, 68 м²; поля 15 га, 51 а, 55 м²; лук 9 га, 86 а, 03 м²; ліса 3 га, 63 а, 09 м²; пасов. 8 га, 62 а, 17 м²; неуж. 1 га, 15 а, 87 м². Селіс 20 моргів ліса

Стар., суд, желіз. Горлиці (Gorlice), 24 км. Почта і найбл. гр. кат. приходство в Гладисові (Gładyszów), 2 км. Телеф., телегр. Усте Руске (Uście Ruskie), 9 км.

Смерековець („Смереко-весь“ — смерекове село) виводить свою назву від смерекових лісів, що росли в околиці. В долишній частині села було давно солтиство.

З давньої фасії в Смереківці слідує, що Гладисів, Вірхня і Смерековець становили колись одну парохію. Це потверджують і оповідання старших людей в парохії. В 1834 р. наступив поділ ерекц. поля в рілях. Можливо, що тоді відлучено Гладисів з Вірнею від Смереківця, та утворено у них окрему парохію.

Первісна церков в Смереківці стояла на теперішньому кладбищі. До неї ходили і вірні з Гладисова.

Старий, приходський мешкальний будинок в Смереківці розібрали в 1915 р. австрійські війська на окопи, які тяглися як раз попри саме смерековецьке приходство. Тодішнього, місцевого пароха, о. Волянського, вивезено до табору інтернованих в Талергофі.

Метрики пров.: роджених і померших від 1784 р.; вінчаних від 1758 р.

18. Усте Руске (Uście Ruskie — Ujście Ruskie),

с. Ц. д. Преп. Мат. Параскеви, зб. 1786., богосл. капл., д., зб. 1879. Доч. Квятонь (Kwiaton), с. Ц. д. Преп. Мат. Параскеви, зб. 1811., відн. 1904., відд. 3 і пів км. Одерне (Oderne), прис., лат. богосл. капл., відд. 3 км. Обі ц. і капл. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. $327 + 51 + 0 = 378$; Лат. $0 + 7 + 292$; Неспол. $417 + 215 + 0 = 632$; Сект.-бапт. 1; Ізр. 13.

Парох: о. Соболевскій Михаїл, р. 14. VIII. 1886, рк. 22. XII. 1912; ін. 1. XI. 1919. Просинод. іспитователъ як висше Лат. парох: о. Адам Вавжиковскій в Ропі.

Патрон: Софія Ставарска в Єдлічу коло Кросна. Право патрон. виконує лично.

В обох селах: Школи 1 кл., двояз. по 1 силі; Читальні ім. Мих. Качковського. В Устю Рускім кооп. „Єдність“, підч. Кооп. Союзови в Варшаві.

Прих. дім, дер., зб. 1864., о 5 кімн., кухні і спіжарні, лихий. Стайні, стодоли, шпихлір, дер., і керниця, в добр. стані.

Огор. 32 а, 22 м²; поля 8 га; лук. 36 га; пасов. 20 га; ліса 24 га; корчів і неуж. 19 га, 38 а, 61 м². Лісов. плян є. Меліорація частинно перев.

Стар., суд, желіз. Горлиці (Gorlice), 26 км. Почта, телеф., телегр. лосо. Найбл. гр. кат. приходство в Ганчовій (Hańcowa), 6 і пів км.

Усте Руске і Квятонь заложив на волоскім праві Станислав Гладис, званий Гурка, в 1504 р. Привилей для солтисів затверджений в 1512 р. Назва Устя Руского походить від спливу двох річок, Ропки і Ждиньки.

Руска парохія в Устю Рускім утворена в 1539 р. Ерекційну грамоту парохії на пергаміні віддано до архіву в Бічі, а звідси перенесено її до архіву в Кракові.

З копії виставленої через колишнього власника Устя Руского, сандомирського воеводу, Іоана з Тенчина Тарла, з 1601 р., слідує, що парохом в Устю Рускім був тоді о. Іоан Криницький, який отримав для себе, та для своїх наслідників привілеї і нагляд над сусідніми оселями: Квятонь, Сквіртне і Прислоп.

З Устя Руского вийшли:

Священики: Петр Глумецкий († 1813); Захарія і Філярет Кролевскі, місц. парохі († 1850 і 1878 рр.); Михаїл Хованскій, парох Пулав; Теодозій Войтович, парох Коростенька.

Світські: Онуфрій Ткач, директор „Ризниці“ в Самборі; Теодор Мацканич, надпоручник († 1918); Теодор Войтович, правник.

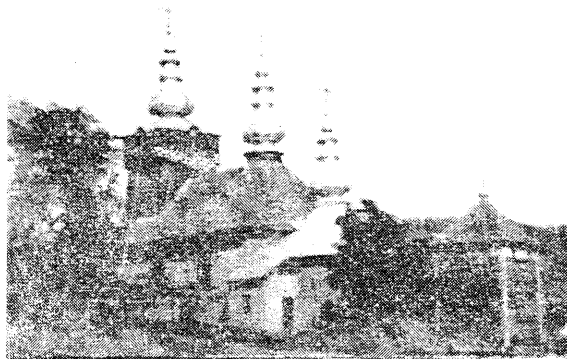
Метрики проваджені від 1786 р.

Горлицкий деканат числить 17,291 гр. кат., 2,804 неспол., і41 септант.

III. Грибівський деканат.

Завідатель деканату: о. Антоній Погорецький, парох в Брунарах Вижни:

1. Баниця (Banica), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1798, відн. 1922, Доч. Чертижне (Czertyżne), с. Ц. д. Собора св. Арх. Михаїла, зб. 1791., відд. 4 км. Обі ц. в середн. стані. Ч. д. гр. кат. 131 + 180 = 311; Неспол. 36'.

ЦЕРКОВ В БАНИЦІ

Завідатель: о. Новосад Григорій, р. 27. III. 1898, рк. 13. III. 1927, ж.

Лат. парох: о. Станислав Козея в Концьові.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воевідство.

Школа 1 кл. двояз., о 1 силі.

Прих. дім, мур. 1897, о 4 кімн.; стайні, стодоли, шпихлір, дер.; в середн. стані.

В Баниці: огор. 23 а, 10 м²; поля 23 га, 39 а, 90 м²; лук 6 га, 74 а, 37 м²; пасов. 3 га, 39 а, 93 м²; ліса 10 га, 71 а, 81 м²; будів. площі 16 а, 33 м². Чертижне: поля 10 га, 08 м²; лук 1 га, 38 а, 33 м²; пасов. 8 га, 81 а, 69 м²; ліса 9 га, 53 а, 79 м². Лісов. плян є.

Стар. Горлиці (Gorlice), 53 км. Суд, желіз. Грибів (Grybów), 23 км. Почта, телеф., телегр. Снітниця (Śnietnica), 6 км. Найбл., гр. кат. приходство в Чирній (Czyrna), 2 км.

Грамотою з дня 20. VI. 1589 р. надав крак. Епископ, Петр Мишковський з Мірова, Іоанови Міхневичеви Токайському в селі, з его волі іменем „Чортижне“ названім, над рікою тої самої назви положенім, три лани поля з двома луками на вічну власність — з тим, що четвертий лан буде по „вічні часи“ призначений для місцевого священика гр. кат. обряду. З того слідує, що в Чертижнім, яке належало до мушинського ключа дібр краківських Епископів, було спершу руске приходство і священик, на якого утримане був наданий лан поля.

Оригінальна грамота ерекції парохії в Баниці згоріла. По тій причині крак. Еп., Андрей Тржебіцький, сіверський князь, видав датовану в Новім Санчі грамоту з дня 14. VIII. 1639 р., якою затвердив баницького пресвитера Іоана в посіданю приходсва — з всіми ґрунтами — в Баниці, та вікарії в Чертижнім. З сего висновок, що парохія в Баниці була еригована ще перед датою 14. VIII. 1639 р., та що також Чертижне прилучено ще перед тим, як вікарію, т. є. дочерну, до Баниці.

Сей привилей зістав по затвердженю датований в Мушині клявзулею краківського Епископства з дня 28. VI., 1717 р. В тім самім році, а може і скорше, повстав між Чертижнями, а баницьким священиком ґрунтовий спір о посіданє якогось поля, що належало до чертижницької церкви. Для полагодження сего спору скликав державець епископських дібр в Мушині, Іоан Мястковський, комісію на день 22. XI., 1717 р., złożену з криських війтів, лісничого, солтисів, та інших, підчинених, перед якою явилися обі спорячі сторони. Стануло на тім, що священик приобіцяв трикратно обмежитись до рілі т. зв. „Чухристівка“, та до приналежних до неї, ґрунтових частин, а Чертижняне обіцяли ему за те уяглість і пошану. Зміст сеї угоди ствердив згаданий Іоан Мястковський датованою в Мушинськім Замку грамотою з дня 23. XII. 1717 р., яку опісля затвердив регент дібр мушинського ключа, Геронім Вельобловський, клявзулею — з дати, Мушина, дня 10. III. 1759 р.

Право парохії до посіданя по ланови ґрунту в Баниці і в Чертижнім стверджено вкінці в протоколі — з дати, Баниця, 19. IV. 1799 р., що міститься в актах канонічної візитації мушинського деканату, переведеної через Епископа Максиміліяна Рилла в 1780 р.

Дальші, канонічні візитації парохії перевели: Дня 6. IX. 1817 р. Еп. Михаїл Левицький; 17. VII. 1833 р. Еп. Іоан Снігурський; 10. IX. 1869 р. Еп. Іосиф Сембратович, Апост. Адміністратор Перем. Епархії; 9. VII. 1935 р. Апост. Адміністратор Лемковщини О. Василій Масцюх.

Метрики пров. від 1784 р.

2. Берест (Berest), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1842., в добр. стані. Доч. Поляни (Polany), с. Ц. д. св. Арх. Михайла, зб. 1820.. в середн. стані.

Ч. д. гр. кат. $558 + 392 = 950$; Лат. $10 + 6$; Неспол. $4 + 6 = 10$; Ізр. $22 + 4$.

Парох: о. Цапінський Петро, р. 3. VII. 1853, рк. 24. IX. 1885, ін. 1903, вд. над. крил. відзн., священник-ювілят.

Управляючий сотр.: Рожко Володимир, р. 30. VIII. 1909, рк. 20. III. 1932, бж.

Лат. парох: о. Станислав Козея в Концльові.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воєвідство.

В обох селах: Школи 1 кл., двояз., по 1 силі. В Бересті: Чит. „Просвіти“; Кооп. „Єдність“, підч. Кооп. Союзови в Варшаві. В Полянах: Чит. ім. М. Качковского.

Прих. дім, дер., зб. около 1785., о 4 кімн.; стайня, стодола, дер.; все лихе. Шпихлір, дер. і керниця в добр. стані.

Перед комасацією: поля 37 га, 00 а, 5 м²; лук 6 га, 18 а, 37 м²; пасов. 12 га, 76 а, 65 м²; ліса 6 га, 25 а, 67 м²; неуж. 43 а, 97 м²; В Парунці: ліса 7 га. Є лісов. плян з 1930 р.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 33 км. Суд, почта, телеф., телегр. желіз. Грибів (Grybów), 15 км. Найбл. гр. кат. приходство в Камяній (Kamiana), 3 км.

В 1368 р. заміняв „дідич на Шимбарку і Бересті в бічкій землі“, іменем Іоан Гладиш, з королем Казимиром Великим, Берест за т. зв. „бохенське бахмистровство“. З сего слідує, що Берест існував вже, як оселя, в 1368 р. Дальші одначе історичні відомости про Берест на довший час уриваються. Правдоподібно походить се звідси, що в часі конфедератських воєн згоріла ерекц. грамота церкви в Бересті, а ерекц. грамоту про уділене солтиского ґрунту для пароха забрали конфедерати.

Заховались натомість документи з пізнійших часів, до котрих належить грамота з 10. грудня 1647 р. В тій грамоті є сказано, що комісія краківського Єпископа, в склад якої увійшли: Александер „z Brzesia Brzeski i Martiaus Łochiński, starosta ustewski, Wojciech Bedleński, starosta Muszyński i ksiądz Melachiou Piskowski, pleban Muszyński“, довершила поміру і поділу ерекціональних ґрунтів поміж приходства берестської і перунської церкви. Вислід сего поділу був такий, що берестського пресвитера, о. Гавриїла, задержано „przy wyrobkach posesii jego dawnych jako dotąd zażywał“, а перунському пресвитерови, о. Будневичови, приділено — за згодою солтисів і громад обох сіл — шмат ґрунтів від берестської і перунської границі.

Коли опісля повстав між берестськими солтисами спір о ґрунт, до якого втягнуто і берестського пресвитера, тоді згаданий, мушинський староста, Войтіх Бедленський, упорядкував — після переведення поновного поміру, — грамотою з дня 4. V., 1662 р. поділ поодиноких, солтистських ріль в Бересті, а місцевого пресвитера затвердив в посіданю забраної ему частинно через солтиса Поливчака т. зв. „Церковної Поляни па Kōtylicznem“.

Стан ґрунтового посідання і дотації берестської парохії зістав докладно виказаний візитаційними актами періодевтеса з дня 1. X. 1780 р.

В 1866 і 1873 рр. навістив парохію голод і холера, які забрали багато жертв в людях.

Від 1784 р. дотепер посідав Берест 25 душпастирів, з яких особливо відзначився о. Іосиф Гойнацький (1831—1855 р.), за котрого побудовано теперішню, берестську церков, założone в 1844 р. брацтво тверезости, та позолочено царські ворота. По нім лишилася около 100-томова бібліотека.

Метрики пров. від 1784 р.

3. Більцарева (Bilczarowa), с. Ц. д. св. Вмуч. Димитрія,

зб. 1760., відн. 1927

в добр. стані. Доч.

Грибів (Grybów)

мто 10 км.

Ч. д. гр. кат. $48 + 48$

$= 96$; Лат. 15; Неспол. 567; Ізр. 4.

Парох: о. Костишин Володимир, р. 17. VIII. 1907, рук. 20. III. 1932, бж.

Лат. парох: о. Станислав Козея в Концльові.

Патрон: Селянска Спілка Іосо. Право патр. виконує збірно.

Школа 2 кл., двояз., о 2 силах. Кооп. Лемковській Трудь“, підч. Кооп. Союзови в Варшаві.

Прих. дім, мур. 1913, о 5 кімн. і кухні; стайня, стодола, дер.; все в добрім стані.

Огор. 20 а, 79 м²; поля 20 га, 38 а, 62 м²; лук 12 га, 78 а, 13 м²; ліса 7 га, 38 а, 47 м². За опал еквівалент 8 мор. ліса. Була комасація.

ПРИХОДСТВО В БІЛЬЦАРЕВІЙ

Стар Новий Санч (Nowy Sącz), 30 км. Суд, пошта, телеф., телегр.,
железн. Грибів (Grybów), 10 км. Найбл. гр. кат. приходство
в Фльоринці (Florynka), 2 і пів км.

Більцарева належала колись до маєтностей польських королів. В селі лежить нива „царівка“, від котрої має походити назва села. О. Никорович*) є погляду, що село взяло свою назву від місц. родини з прізвищем „Білий Цар“.

В грамоті короля Іоана III. Собіського з 1684 р. кажеється, що „tenutarius et advocatus haereditarius“ королівських дібр Грибів, положених в крак. землі, Стачислав Пенньонжек, продав — за дозволом короля, Жигмонта I., — в дні 27. VII., 1531 р. Іоанови Трухановичеві, за ціну 30 фльоренів солтиство в селі „Regia Bielczarowa“ — з одним ланом поля і з ріжними вольностями, та припоручив ему судити кметів на волоскім праві.

Се доповнює народне передане, що згад. Іоан Труханович був боярином російського царя, Іоана Грозного. Після невдатного заговору з іншими боярами на жите царя — ратувався втечею до Польщі, де у Більцареві закупив від короля солтиство. З часом Трухановичі змінили своє родинне прізвище на „Трохановські“. Один з них мав сина священиком, якого наділив з власних ґрунтів землею на приходство, що існує по нинішній день.

По розборах Польщі (1772, 1793 і 1795 pp.) перейшли королівські добра в Більцареві на власність австрійської держави. або т. зв. камери. Звідси і назва — камеральні добра. В 1820 р. закупив ті добра німецький банкир Nosz, якому солтиси Трохановські мусіли відрабляти панщину. В 1886 р. помер безпотножно останній з родини Гошів, іменем Фердинанд. Тоді мешканці Більцаревої закупили — при діяльній співучасті свого пароха о. Теофіля Качмарчика — за ціну 36.000 австр. корон, від родини пом. Фердинанда Гоша більцаревску частину его дібр.

Один з Трохановських, Семен, послував до краєвого Галицького Сойму у Львові, а другий, Григорій, був професором реальної школи в Росії.

Руске назвище приналежного до парохії Більцарева міста Грибова (від „гриб“), яке і в польській мові задержала руску назву (Grybów, а не Grzybów), промовляє за ним, що колись там переважали русини.

Метрики пров.: уроджених від 1777 р.; вінчаних і померших від 1784 р.

4. Брунари Вижні (Brunary Wyżne), с. Ц. д. св. Арх.

Михайла, збуд.
1831., в середн.
стан. Міс. Бру-
нари нижні
(Brunary niżne),
відд. 1/2 км. Яш-
кова (Jaszko-
wa), відд. 1 і пів
км. Доч. Чар-
на (Czarna), с.
Ц. д. св. Вмуч.
Димитрія, збуд.
1764., в добр.
стані, відд. 3 км.

ЦЕРКОВ В БРУНАРАХ ВИЖ.

Ч. д. гр. кат. 858 (в об. Брун.) + 50 + 510 = 1418; Лат. 48;
Неспол. 280 (в Яшк.); Ізр. 5 род. (в Брун. + 1 род. (в Чарн.).
Парох: о. Погорецький Антоній, р. 16. VI. 1904, рк. 8. IV.
1928, ін. 16. XI. 1932, бж., завідатель гриб. деканату.
Лат. парох: о. Станислав Козя в Концльові.
Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Восвідство.
В Брунарах в., нижн. і в Чарній: Школи 1 кл., двояз., по 1 силі.
Тоз. „Апост. Молитви“.
Прих. дім, мур. 1896, о 5 кімн. і кухні, в добр. стані. Стайня мур.,
стодола і шпихлір дер., лихі. Керниця в середн. стані.
Перед комасацією: Огор. 30 а; орн. поля 23 га; ліса 7 га; лук
3 га; пасов. і неуж. 1 га, 65 а; богосл. фонд. 1 морг. Є лісов.
плян до 1938 р.
Стар. Горлиці (Gorlice), 30 км. Суд, телеф., телегр., железн. Гри-
бів (Grybów), 16 км. Почта і найбл., гр. кат. приходство
Снітниці (Śnietnica), 2 і пів км.

В актах камеральної управи в Снітниці знаходилася ви-
дана в Кракові, в день св. Мартіна Ісповідника 1335 р. грамота
кор. Казимира Великого, якою він, затверджуючи наданий Да-
ниїлови Яшковському привилей на солтиство в Брунарах, та під-
чиняючи кметів солтисам, а солтисів своєму, на магдебурскім
праві спертому судівництву, призначив одну рілю для будучої
церкви в Брунарах. Коли збудовано першу брунарску церкву,
не дається опреділити.

В 1391 р. за володіння короля Володислава Ягайла і коро-
левої Ядвиги перейшли королівські добра т. зв. мушинського ключа
— а з ними і Брунари з околицею — в посідане краківського,

*) Шематизм Перемискої Епархії з р. 1879 стр. 263—264.

лат. Єпископа Яна і його наслідників, які тим самим і справу еригування церков і парохій в тих добрах перебрали на себе. Єпископ Мартин Шишковський, заборонив грамотою з дня 5. II. 1626 р. помножувати церкви і священників гр. кат. обряду в мушинському ключі. Сю заборону мав на оці крак. Єпископ Яков Задзік, коли грамотою з дня 9. III. 1641 р. надав висвяченому через уніятського, перем. Єпископа Атаназія Крупецького, священникови Матееви Бодневичови ерекц. ґрунт і приходство в Брунарах. А щоби не устанавляти вже окремих руских, хоч і уніятських, священників в Перунці і в Чарній, приділив згад. о. Матееви Бодневичови ерекц. ґрунти — враз з доходами — і в тих місцевостях — з тим, що тойже о. пресвітер буде міг прибрати собі до помочи в душпастирстві сотрудника того самого обряду („vicarium eiusdem ritus"). І справді були сотрудники в Чарній до 1751 р.

Гріб о. Матея Бодневича знаходиться під бетоновими сходами до брунарської церкви а гріб його сина, Іоана, під захристією, де дістався в наслідок поширення теперішньої церкви на місці старої, збудованої 1620 р.

Назва села походить правдоподібно від виразу „бронь“, — зброя, оружа, яку мали право носити солтиси. Звідси „бронярі“, „бронарі“, „Брунари“.

Метрики пров. від 1776 р.

5. Ізби (Izby), с. Ц. св. Луки, мур. 1888. Доч. Билична (Bieliczna), с. Ц. св. Арх. Михаїла, мур. 1792, відд. 4 км.

Обі ц. в середн. стані.

Ч. д. гр. кат. 0; Лат. 30; Неспол. $800 + 200 = 1000$; Ізр. 4

Завідатель: Доїздить з Баниці.

Лат. парох: о. Станислав Козея в Концльові.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воєвідство.

Школа 2 кл., двояз., о 2 силах.

Прих. дім, мур. 1840, о 4 кімн.; стайні, стодоли, шпихлір, дер., та керниця: все в середн. стані.

В Ізбах: огор. 56 а, 47 м²; поля 49 га, 34 а, 32 м²; лук 10 га, 71 а, 20 м²; ліса 23 га, 12 а, 91 м²; пасов. 13 га, 27 а, 92 м²; будів. площі 22 а, 30 м²; неуж. 07 а, 52 м²; інш. 90 м².

Бидична: поля 2 га, 44 а, 76 м²; лук 1 га, 22 а, 79 м².

Лісов. плян є.

Стар. Горлиці (Gorlice), 58 км. Суд, желізн. Грибів (Grybów), 27 км. Почта, телеф., телегр. Снітниця (Śnietnica), 13 км.

Найбл. гр. кат, приходство в Баниці (Bаница), 3 км.

Датованою в Кельцах грамотою з дня 20. XI. 1682 р. надав крак. Єпископ Іоан з Малахович Малаховський, ізбянському пресвітерови, Даниїлові, млин в Ізбах — з всіми приналежностями, та з рівночасним застереженням, що колиб син о. Даниїла не був гідний до пресвітерату, то комісійно оцінену вартість будинків має заплатити його законним наслідникам той, хто до того пресвітерату буде через Єпископа призначений.

Опісля спеціальним контрактом, заключеним між якимсь Іоаном Медведем, а о. Даниїлом Ізбянским, з невідомої дати забезпечено доплив води через Медведеве поле до приходського млина, за що о. Даниїл дав згаданому Медведєви „siąg“ білого сукна, вартости 6 зол., та копу вівса за 12 зол.

Коли один з ізбянських священників, іменем Іоан Ропський, зістав в часі розбійничого нападу на місц. приходство вбитий, та зрабовані при тім зістали всі прих. документи, тоді відбулася дня 26. IV. 1758 р. з наказу крак. Єпископа Каєтана Солтика, а на просьбу ізбянського пресвітера, мушинського і спіжського декана, о. Іоана Щавинського, верифікація всіх прав церкви в Ізбах. В часі тої верифікації о. Щавинський, на основі презентаційного акту з дня 12. XI. 1732 р. доказав, що знаходився у мирному посіданню всіх прих. ґрунтів в Ізбах, та що в уживанню місц. пароха була і т. зв. „Rola Niedzwiedzowska“. Всі ті ґрунти були декретом крак. Еп. Андрея Залуского, звільнені від двірських повинностей.

Одначе, — як на то вказує акт — з дати Ізби, дня 6. IV. 1759 р., до рілі зв. „Niedzwiedzowska“ підносила свої претенсії і місц. громада, коли уважалася в праві відступити згаданим актом ту рілю на власність о. Іоанови Щавинському і його природним потомкам за то, що о. Щавинський звернув тяжіючий на тій рілі церковний довг, та за то, що при благословенню нової церкви в Ізбах не потягав їх до ніяких датків. Заразом громадяни застереглися, щоб о. Щавинський не вимагав від них зтягненого від 25 літ „мешного“, та річного хліба.

Метрики пров. від 1784 р.

6. Кам'яна (Kamiana), с. Ц. д. Преп. Матери Параскеви, зб. 1806, відн. 1892, в лихій стані.

Ч. д. гр. кат. 0; Неспол. 405.

Парох: о. Білинський Николай, р. 1859, рк. 4. I. 1890, ін. 6. V. 1897, вд., над. відзн. крилош.

Лат. парох: о. Станислав Козея в Концльові.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воєвідство.

Школа 1 кл., двояз., о 1 силі. Чит. ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, мур. 1904, о 4 комнатах, кухні і спіжарні, в добр. стані.
Стайня, стодола, шпихлір, дер. лихі.

Орн. поля 46 морг.; лук 6 морг.; пасов. 16 морг.; ліса 6 морг.;
неуж. 89 сяжнів².

Стар. Нозий Санч (Nowy Sącz), 38 км. Суд, почта, телеф., телегр.
Лабоза (Łabowa) 8 км. Найбл. гр. кат. приходство в Бересті
(Berest), 3 км

Згідно з датованим в Мушині декретом єпископських комісарів з дня 18. VIII. 1636 р. подарував Ігнатій Лучковець, правдоподібно син Якова (Яцка) Лучковця, о. Петру Прислопському лан ґрунту, званий „Ігнатівський“, на засноване приходства в Кам'яній. Ту ерекцію затвердив опісля крак. Єпископ Яков Задзік виданою в Радлові грамотою з дня 13. I. 1637 р. з тим, що звільнивши згад. лан „od czynszów podróży i wszelkich innych ciężarów, podatków i powinności, jako grunt duchowny“, застеріг собі від него данину в сумі 1. таляра, або 3 пол. зол. річно на св. Мартина. А колиб о. Петр Прислопський, кажеється у грамоті далше, не мав сина, гідного до обняття місц. приходства, то сей, хто на згаданому приходстві буде наслідником по ним, має сей лан сплатити его спадкоємцям після оцінки обосторожно запряжених знатоків.

Той привілей на приходство та на лан ґрунту в Кам'яній, затверджено для о. Теодора Прислопського в 1740 р. Один з потомків кам'янецьких парохів, син Петра Прислопського, Іоан, написав кирилицею уживані до тепер, церк. книги, як Літургікон, Ірмольогіон і церковні пісні. Перевів на лемковске, мовне наріччє псалми Давида з відповідним поясненем кожного стиха. В его бібліотеці лишився словянско-руській лексикон Беринди з 1627 р. Книжки ті переховуються, як родинна пам'ятка, у его сина, о. Романа Прислопського, пароха в Жегестові.

З Кам'яної вийшов: о. Др. Николай Малиняк, парох Сливниці.

Метрики пров. від 1784 р., хоч декотрі метр. записки сягають 1674 р.

7. Королева Руска (Królowa Ruska), с. Ц. д. Рожд.

Пр. Богород., зб. 1815, відн. 1926. Доч. Богуша (Bogusza), с. Ц. д. св. Вмч. Димитрія, зб. 1858, відд. 4 км. Обі церкви в середн. стані.

Ч. д. гр. кат. $73 + 26 = 99$; Лат. $91 + 3$; Неспол. $530 + 671 = 120$; Ізр. 49.

Завідатель: о. Височанський Іоан, р. 22. IX. 1896, рк. 1928,

Лат. парох: о. Едвард Пикош в Пташкові.

Право патрона почиває.

В обох селах: Школи 1 кл., з рускою мов. навч., по 1 силі; Філії криницької Кооперативи „Прогрес“, підч. Кооп. Союзови в Варшаві; Читальні ім. Мих. Качковского.

Прих. дім дер., зб. 1932 покритий бляхою, о 5 кімн.; стайні дер., перебудовані 1932, і керниця; все в добр. стані. Стодоли, шпихлір, дер., лихі.

Огор. 49 а, 62 м²; поля 12 га, 36 а, 94 м²; лук 3 га, 01 а, 56 м²; пасов. 1 га, 61 а, 60 м²; ліса 20 га, 47 а, 54 м²; будів. площі 27 а, 35 м². Богуша: поля 16 га, 47 а, 93 м²; лук. 8 га, 73 а, 09 м²; пасоз. 9 га, 76 а, 61 м²; ліса 25 га, 83 а, 77 м².

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 15 км. Суд Грибів (Grybów), 16 км. Почта, телеф., телегр., Камінка Велика (Kamionka Wielka), 6 1/2 км. Найбл. гр. кат. прих. в Більцареві (Bilczarowa), 8 км.

Грамотою з 1544 р. затвердив король Жигмонт І. Косму Висівського в посіданню закупленого ним від законних власників стародавнього війтінства (antiquam advocatiam) в селі Королева. Заразом зізволів на рілях, закуплених від первісних мешканців села, осісти волоским кольоністам, та рядитися своїм волоским правом.

Окремою постановою надає король Жигмонт І. рускому приходникови в Королевій один шмат рілі (upum mansum agri), від якої сей не буде обов'язаний складати ніяких данин, лише корол. капітанови має на кожний празник Пасхи давати дві вівці. За те кольоністи будуть супроти приходника обов'язані до складання ему означених роковин і данин.

Ту грамоту потвердили король Іоан III. Собіський в 1676 р., та король Август III.

В Богуші була колись окрема, самот., руска парохія. Виставлена в Навоеві через краківського воеводу, Станислава Любомирського, ерекц. грамота тої парохії має дату 8. X. 1627 р. В тій грамоті отримує священник гр. кат. обряду, о. Василій, дозвіл закупити за ціну 100 зол. рілю Іоана Костишака для приходства в Богуші.

Назва села „Королева“ має походити, після передання звідси, що тими околицями мала колись втікати якась королева. Від неї то названо одну оселю з руским населенем „Королевою Рускою“, а другу з польським населенем „Королевою Польською“. Назва знова Богуші мала піти від якогось Богуша, який мав поселитися в там. лісистих околицях.

Метрики пров. від 1728 р.

8. Снітниця (Śnietnica), с. Ц. д., зб. 1755, в лихім стані.

Доч. Ставиша (Stawisza), с. Ц. д., зб. 1818, в середн. стані, відд. 4 км. Обі ц. св. Вмч. Димитрія.

Ч. д. гр. кат. $295 + 687 = 982$; Лат. $27 + 0$; Неспол. $564 + 0 = 564$; Ізр. 28.

Парох: о. Король Карел, р. 1878, рк. 1904, пост. 1935, ж. Вк. Лат. парох: о. Станислав Козея в Концльові.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воєвідство. В обох селах: Школи 1 кл., з руск. мов. навч., по 1 силі. В Снітниці: Кругок Сільського Господаря; Читальня ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, дер., зб. 1927, о 4 кімн.; стайня, стодола, шпихлір, дер., та керниця; все в добрім стані.

Огор. 28 а; поля 26 га, 47 а; лук 1 га, 72 а; ерекц. ліса 3 га + еквів. ліса 8 га, 05 а; неуж. 16 га. Ставиша: поля 20 га; лук 6 га; ліса 2 га, 30 а; неуж. 19 га, 56 а. Лісов. плян є. Комасація переводиться.

Стар. Горлиці (Gorlice), 32 і пів км. Суд, телеф., телегр., желізн. Грибів (Grybów), 18 км. Почта Іосо. Найбл. гр. кат. приходство в Брунарах (Brunary), 2 і пів км.

Снітниця — се одна з найстарших, лемковських осель, котра сягає ще княжих руских часів. Однак бракує документів, що до приходства.

Парох. церкву в Ставиші, про котрої ерекцію нема документів, прилучено при кінці 18 стол., як дочерню, до Снітници.

В 1930 р. відбувалась в Снітниці духовна місія, яку давали оо. Редemptористи. Схизматичкі агітатори, використовуючи злобно несвідомість населення, котре ношені оо. Місіонарами вервиці взяло неслухно за ознаку латинства, представили їх, як латинників, а їх працю, як латизацію, та перетягнули більшу часть Снітничан на схизм. православіє.

В 1932 р. підготовляли Снітничани враз зі схизматиками з Ізб і з Баниці збройний напад на гр. кат. церков в Снітниці з наміром забрати з неї церковну утвар. До нападу підбурювали і декотрі, місц. жида. Завдяки одначе рішучій, оборонній поставі гр. кат. вірних в Снітниці, котрі довший час ночами берегли церкви, плянований напад схизматиків не повівся і церковний маєток зістав збережений. З часом у відпавших наступило отверезіння — так, що вони самі дякували уніям, що не допустили до ограблення церкви.

Метрики пров. від 1777 р.

9. Фльоринка (Florynka), с. Ц. св. Арх. Михаїла, зб. 1875,

в добр. стані.

Вафка (Wawrzka), прис. відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. $228 + 58 = 286$; Лат. 57; Неспл. 1246; Ізр. 37.

Парох: Монастир Студитского Устава.

Лат. парох: о. Станислав Козея в Концльові.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воєвідство.

Школи: 2 і 1 кл., двояз., о 2 і 1 силах. Читальні в обох селах: ім. Мих. Качковського (нечинні). У Фльоринці: Кооп. „Збереженіє“, підчин. Кооп. Союз. в Варшаві; Т-во „Straż Pożarna“.

Прих. дім, мур. 1890, о 4 кімн. і кухні, в середн. стані. Стайня, стодола, шпихлір, возівня, дер., та керниця, середні.

Огор. 45 а, 64 м²; орн. поля 10 га; лук 6 га, 75 а, 77 м²; ліса 13 га, 57 а, 81 м²; пасов. і неуж. 25 га, 99 а, 45 м²

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 29 і пів км. Суд, почта, телеф., телегр., желізн. Грибів (Grybów), 8 км. Найбл., гр. кат. приходство в Більцарезі (Bilczagowa), 2 і пів км. Метрики пров. від 1776 р.

10. Чирна (Czyrna), с. Ц. д. св. Вмч. Параскеви, зб. 1892.

Доч. Перунка (Piorkunka), с.

Ц. д. св. Безср.

Косми і Даміана,

зб. 1798 р.,

відн. 1909 і 1930,

відд. 2 км. Обі

ц. в добр. стані.

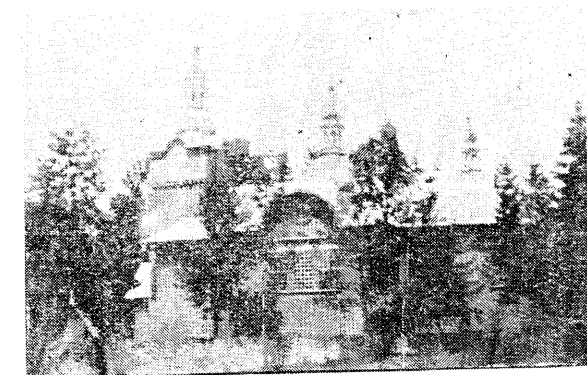
Ч. д. гр. кат. $485 + 174 = 659$; Неспол. $67 + 307 = 374$; Ізр. $9 + 5$.

Парох: о. Кузик Корнилій, р.

25. IX. 1859. рк. 28. VIII. 1838. інст. 15. VIII. 1930, вд. Кв., Сов.

ЦЕРКОВ І ПРИХОДСТВО В ФЛЬОРИНЦІ.

ЦЕРКОВ В ЧИРНІЙ

Лат. парох: о. Володислав Ковальчик в Тиличи.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воевідство.

В обох селах: Школи 1 кл., з поль. мов. навч., по 1 силі; Кружки:

„Сільск. Господаря“ (нечинні). В Чирній: Чит. ім. М. Качковск.

Прих. дім, мур. 1866, відн. 1879, о 3 кімн. Стайні, стодоли, шпихлір, дер., в середн. стані. Керниця в добр. стані.

В Чирній: поля 18 га; огор. 86 а; лук 26 га; ліса і корчів 20 га; неуж. 33 га. Перунка: поля 10 га; лук 6 га; ліса 7 га; неуж. 14 га. Лісов. плян є.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 46 км. Суд, телеф., телегр., жел. Грибіз (Grybów), 22 км. Почта Снітниця (Śnietnica), 5 км. Найбл. гр. кат. приходство у Баниці (Baniica), 2 км.

На старій Євангелії у чирнянській церкві знаходиться напис, що дня 21. VI. 1643 р. закупив її Григорій Прокопович, та під клятвою 318 Отців Нікейського Собору заборонив її кому небудь звідам забирати. Значить, церков і приходство в Чирній вже перед тим існували — тим більше, що в записках періодевтеса з дня 8. X. 1788 р. є точно означені межі того лану, що его „pro sustentatione“ посідав чирнянський парох.

Більше про Чирну не дасться шонебудь сказати — тому, що якісь давні грамоти на пергаміні зі старою, чирнянською церквою згоріли.

Доч Перунка сягає княжої доби. Її назва має походити звідси, що на місци, де тепер побудована перунська церков, стояв колись ідол Перуна. З історичних документів, що дотичать Перунки, знана є датована в Радлові грамота крак. Еп. Петра Мишковского, з дня 12. VIII. 1580 р., якою він шляхтичови, Гієронімови Міхновичеви з Фльоринки, та його законним спадкоємцям, надав правом аренди село Перунку, та означив точно его межі від сусідніх солтисів і місцевостей. Можна припускати, що в тім часі повстала і парохія в Перунці, хоч перша знана згадка про се міститься доперва в виданій в Бодзятинським замку грамоті крак. Еп. Якова Задзіка з дня 9. III. 1641, якою прилучив перунську церков wraz з ґрунтами до церкви в Брунарах. Се прилучене не було довге, бо в датованій в Кельцах грамоті крак. Епископа Каєтана Солтика, з дня 12. II. 1763 кажеється, що та церков була „od dawnego czasu przez kapłany rządzona i trzymana“

З Перунки вийшов: Впр. о. Іоан Полянський, Канцлер Курії і Совітник Апост. Адміністрації Лемковщини.

Метрики пров. від 1770 р.

IV. Динівський деканат.

Декан: о. Іоан Жарський, парох в Глудни.

Мідекани: о. Орест Калужняцький, парох в Іздебках.

1. Бахір (Bachórz), с. Ц. Рожд. Пр. Богород., мур. 1846, відн. 1883. Ходорівка (Chodorówka), прис., відд. $\frac{1}{4}$ км. Доч. Динів (Dynów), мтко, Ц. св. Вмч. Георгія, мур. 1910, відд. 5 км. Обі цер. в добр. стані. Місц.: Лясківка (Laskówka), відд. 3 км. Костева (Kosztowa) в перем. позіті, відд. 3 км. Динівське Передмістє (Przedmieście Dynowskie), відд. 8 км. Гартя (Harta), відд. 7 км. Шкляри (Szklary), відд. 6 км. Уляниця (Ulanica), відд. 7 км.

Ч. д. гр. кат. 115 (Бах. + Ход.) + 60 + 130 + 696 + 11 + 5 + 4 + 1 = 1.022; Лат. ок. 10.000; Ізр. ок. 1.200.

Парох: о. Турчиновський Марко, р. 25. IV. 1889; рк. 29. X. 1916; інст. 15. III. 1932; ж.

Лат. парохі і душпастирі: ОО.: Стефан Ленартович в Бахорі; Михайл Бар, Казимир Габрат, сотр., Іоан Сметана, катех. в Динові; Андрей Тшина, Іоан Свул, сотр. в Гарті.

Патрон: Марія Борковска в Бахорі. Право патр. виконує лично. Школи: 3 (Бах. + Ход.), 7., 2., 2., 2., 3., 2. і 2. кл., з поль. яз. навч., о 3, 10, 2, 2, 2, 4, 2 і 2 силах. В Костеві: чит. „Просвіти“.

Прих. дім, мур. 1891, о 5 кімн. і кухні, лихий. Стайня, стодола, деревітня, дер., в добр. стані.

Огор. 82 а; поля 11 га, 50 а; лук 5 а; пасов. 3 га неуж. 50 а + (Ляск.) поля 2 га; пасов. 50 а + (Динів) поля 5 га + (Кост.) ліса 10 га 20 а. Сягів 3 бук. + 3 ялов. Лісовий плян є.

Стар. Березів (Brzozów), 30' км. Суд Динів (Dynów), 5 км. Почта, телеф., телегр., желіз. лосо, 2 км. Найбл. гр. кат. приходство в Павлокомі (Pawłokoma), 7 км.

Згадки за Бахир і Динів походять з 14 стол. З початком 15 стол. дістали ті оселі німецьке право.

Власницею дібр динівського ключа в 16 століттю була подільська каштелянка, Катарина Ваповска. В перем., лат., капітул. архіві знаходиться грамота тої дідишки з дня 23. I. 1593 р., в якій найхарактеристичніше — з огляду на тодішні віроісповідні відносини в тих околицях — є таке місце: „Ja Katarzyna Warowska... z tej zwierzchności którą nam nad poddanemi Pan Bóg dać raczył... te Cerkwie ruskie na kościoły Rzymskiej wiary przeczyniamy, a iż Popowstwa mieli zakupne... spłaciliśmy wszystko to co ich było... Cerkwie we wsiach naszych dziedzicznych w Izdebkach, w Łubnej, Hłodnym, w Bachurzu, w Warze i po przedmieściu Dynowskim, w kościoły łacińskie przeczyniamy... kapłan od nas prezentowany ma naprzód nawracać Ruś do kościoła św. Rzymskiego, dzieci ruskie chrzcić, i pilnować, aby u porów nie byli chrzczone. 23. Januar. 1593.“

Після сего роду „місійної“ ліквідації несполучених гр. кат. церквей і парохій в Бахорі і в Динові, еригував їх на ново в 1645 р. місцевий дідич, Николай Станислав Ваповский. Одначе страчених душ для гр. кат. Церкви і народу вже безперечно не привернув. Наоборот!... Число гр. кат. душ в Динові змаліло з протягом часу до тої міри, що після смерті остатного місцевого пароха о. Теодора Ібовича, в 1812 р. прилучено Динів, як дочерну до парох. церкви в Бахорі. Масовий перехід на лат. обряд змігся ще там в 1878—1880 р. р. і пізніше — так, що до тепер лишилось там всего 60 гр. кат. душ.

В 1892 р. перейшов на латинський обряд присілок Уляниця, при чім заслужився тод. лат. сотруди́к в Динові, кс. Носек.

Найцілішою ще з теперішньої бахірської парохії — і то так при гр. кат. обряді, як і при своїй мові — вдержалася Костева, котра до 1794 р. належала до самостійної тоді гр. кат. парохії в Бахирці. Она становить немов оазу у відношенню до доокочлих лат. сел.

З Динова вийшов: о. Іоан Прокіп, б. парох в Добрій і Синявській декан († 1934).

Метрики пров. від 1785 р.

2. Володж (Wołodź), с. Ц. Воздвиж. Чесн. Креста, мур. 1905, в добр. стані. Воля Володжска (Wola Wołodzka) присілок.

Ч. д. гр. кат. 855; Лат. 12 (лат. капл.); Сект. бібл. 2; Ізр. 10. Самостійний сотруди́к: Марків Теодор, р. 9. III. 1909, рк. 1934.

Лат. парох: о. Франц Пасцяк в Дилягові.

Патрон: Франц Тржці́нський в Гдичині. Право патр. виконує лично.

Школи: 1, 1 кл., двояз., з поль. мовою навч., по Г силі. Читальні:

„Просвіти“ з власними домами, В Володжі: „Соки́л“; Т-во

„Відродже́нє“; Кружок „Сільского Господара“, Кооп. і Моло-

чарня, підч. Р. С. У. К.; Каса Стефчика, підч. Краєв. Виділ.

Всі прих. будинки нові.

Поля 10 га, 80 а; ліса 2 га, 85 а; неуж. 1 га, 40 а.

Стар. Березів (Brzozów), 30 км. Суд, почта, телеф., телегр., желіз. Динів (Dynów), 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Селисках (Siedliska), 2½ км.

Володж належала враз з Володжскою Волею до 1935 р. до гр. кат. парохії в Селисках. Одначе Володжани робили вже від давна старання в тім напрямі, щоби мати у себе самостійного душпастира. Їх заходи увінчалися вкінці успіхом. Всесвітл. і Високопреп. Ординаріят Апостольскої Адміністрації Лемковщини рішенням з дня 21. X. 1935 р., ч. 2292, утворив там самостійне сотруди́нство з осідком гр. кат. парох. Уряду в Володжі.

До Володжі зістала тим самим рішенням прилучена місцевість Воля Володжска.

Метрики пров. від 1783 р.

3. Глудно (Hłodno), с. Ц. Преп. Мат. Параскеви, зб. 1899, відн. 1931. Доч. Вара (Wara), с. Ц. д. Воздвиж. Чесн. Креста, зб. 1888, відд. 9 км. Обі ц. в добр. стані. Місц.: Барич (Barycz), відд. 9 км. Ніздрець (Nozdrzec), відд. 6 км. Весола (Wesoła), відд. 6 км. Гольцова (Golcowa), відд. 15 км.

Ч. д. гр. кат. 1456 + 361 + 13 (у прочих) = 1505; Лат. 700 + 800 + 7000 (у проч.); Сект. бібл. 2; Ізр. 62.

Парох: О. Жарський Іоан, р. 17. II. 1860; рк. I. IV. 1883; інст. 1. VIII. 1888; Декан, священник-ювил. В. Сов. Еп. Конс.; ж.

Сотруди́к: О. Кузьмінський Димитрій, р. 1889, рк. 1929, ж.

Лат. парохі: О. О.: Валенти Собовський в Глудні; Іоан Лісінський в Гольцовій; Станислав Келяр, сотр. Андрей Кузьняр в Ніздреці; Станислав Шпунар в Весолій.

Патрон: Ядвига Козловска в Глудні. Право патр. виконує лично. Школи з поль. мовою навч.: (4, двояз. + 2), 3, 2, 3, 7 і 7 кл., о (4 + 2), 3, 2, 3, 7 і 7 силах. В Глудні: чит. і крамниця „Просвіти“.

Прих. дім, мур. 1903, о 4 кімн.; стодола, стайні, щпихлір, возівня, лев. та керниця; все в добр. стані.

В Глудні: огор. $\frac{1}{4}$ га; поля 20 га, 71 а; лук 2 га, 31 а; пасов. 2 га, 87 а; корчів 4 га, 2 а; доріг і неуж. 2 га, 30 а + Вара: поля 12 га; лук 57 а; пасов. 1 га, 15 а; корчів 4 га + 0.

Стар. Березів (Brzozów), 19 км. Суд, почта, телеф., телегр., желіз. Динів (Dynów), 12 км. Найбл. гр. кат. приходство в Іздебках (Izdebki), 6 км.

„Місійна“ програма, що єї в 16 століттю реалізувала в Диновщині власниця тамошних дібр, Катарина Ваповска, — як свідчить про се наведений в горі виїмок з єї грамоти з дня 23. I. 1593 р. — обіймала і Глудно. Коли і ким зістала опісля привернена гр. кат. парохія в Глудні, незвісно, бо дотична ерекційна грамота не заховалася. З парох. актів можна ствердити, що парохом в Глудні був в 1648 р. о. Алексій Стецькович, котрий закупив для місцевої церкви ґрунт.

Площу на кладбище для гр. кат. вірних у Глудні закупив дня 6. XI. 1842 р. від дідича Фредра місцевий парох о. Попельський. До того часу хоронено померших коло церкви. За відступлене згаданої площі місцевим господарем, Михайлом Тимоцем, на кладбище звільнив его дідич Фредро від означеної часті річної данини. В тій справі міститься в кн.: „*Protocolum dispositionum parochiae Hłudno*“ під наведеною в горі датою така записка: „*Poddanemu memu, Michałowi Tymociowi, ze wsi Hłudna górnego opuszczam z daniny rocznej inwentaryalnej, każdego roku owsa korcy dwa za odstąpienie kawałka pola na cmentarz parafialny w Hłudnie. Gdyby ten kawałek pola do całkowitej gruntu Michałowi Tymociowi do użytku był oddany, natenczas całkowitą należytość inwentaryalną osypu, jak dotąd oddawał do dworu Państwa Nozdrzec, oddawać będzie obowiązany*“.

Від 1726 р. до тепер було в Глудні 12 душпастирів.

В Варі була колись окрема самот. парохія. В 1795 р. прилучено єї, як дочерну, до Глудна.

Метрики пров. від 1784 р.

4. Добра шляхотска (Dobra szlachecka), с. Ц. д.

Воздвиж. Ч. Креста, зб. 1879, в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 1712; Лат. 190; Ізр. 60.

Парох: о. Га й д у к е в и ч І о а н, р. 10. X. 1888, рк. 18. XI, 1917, інст. 21. I. 1924, ж.

Лат. парох: о. Людвик Сєрадзкій в Мриголоді.

Патрон: Місцева громадска Рада. Право патр. виконує збірно.

Школа 3 кл., двояз., о 3 силах. Кооп. „Самопоміч“, підч. Р С. У. К. Каса Стефчика, підч. Кооп. Раді в Варшаві. Т-во: „Українській

Прих. дім, мур. 1903, о 4 кімн. та шпихлір, дер. в добр. стані. Стайня, стодола, дер., та керниця в лихім стані.

Огор. 13 а; поля 9 га, 80 а; лук 1 га, 50 а; пасов. 3 га, 28 а; неуж. 1 га, 44 а. Серв. дров. 78 фір.

Стар., суд, телегр., желіз. Сянік (Sąpok), 17 і пів км. Почта, телеф. Мриголод (Mrzygłód), 4 км. Найбл. гр. кат. приходство в Гломчі (Głomcza), 2 км.

Король Володислав Ягайло надав в 1402 р. за заслуги тром стриєчним братам з Улюча: Іоанови, Димитрієви і Ванкови та їх наслідникам поле, зване „добре“, — враз з численними привілеями. Звідси мала піти назва села, що повстало в тій околиці: „Добра шляхотска“.

За надане собі поле і привілеї були названі шляхтичі зобов'язані спішити в три коні на кожду війну та на кожду потребу королеви.

Привілеї ті затвердили опісля: король Володислав IV. в 1634 р., а ще передтим король Жигмонт Август, котрий зніс получені з тими привілеями тягарі.

Доброю шляхотскою завідували спершу священики з Улюча, а від 15. II. 1866 р. окремий, в місци замешкалий завідатель. Від дня 1. V. 1877 р. стає Добра шляхотска капелянією, а від 1. X. 1886 р. самотійною парохією.

Метрики пров. від 1784 р.

5. Іздебки (Izdebki), с. Ц. д. Полож. Ризи Пр. Богород.,

зб. 1660 р., відн. 1890 і

1928. Доч. Обарим

(Obarzym), с. Ц. д.

Преображ. Г. Н. І. Хр.,

зб. 1828, відн. 1929,

відд. 5 км. Обі ц. в до-

брім стані. Місцевість:

Видрна (Wydra), —

відд. 5 км. Невістка

(Niewiastka), відд. 14

км. Березів (Brzo-

zów), мто, відд. 12 км.

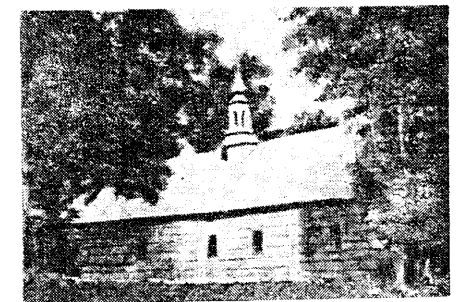
Старавесь (Stara-

wieś), відд. 10 км. Близне (Blizne), відд. 15 км. Домар-

адз (Domaradz), відд. 20 км. Пересітниця (Przy-

sietnica), віддалена 6 км. Яблінка (Jabłonka), віддалена

10 км.

ЦЕРКОВ В ІЗДЕБКАХ.

Ч. д. гр. кат. $1.003 + 40 + 101 + 98 + 32$ (у проч.) = 1.274;
Лат. в. Ізд. 2350; Ізр. 85.

Парох: о. Калужняцький Орест, ур. 5. XI. 1871, рук. 9. IV. 1899, ін. 1. X. 1912, містодекан, конзулятор, просинод., вд.

Лат. парох: о. Іоан Обара в Іздебках.

Патрон: Анна гр. Потоцка, Іосо. Право патр. виконує лично.

В Іздебках: Школа 7 кл., з поль. мовою навч., о 7 силах. Чит. „Просвіти“ (з власним домом); Молочарня (з власн. дом.), підч. Р. С. У. К. В Обаримі: Школа 2 кл., з поль. мов. навч., о 2 силах.

Прих. дім, дер., зб. 1926, о 4 кімн., кухні і спіжарни; шпихлір, возівня, дер., та керниця; все в добр. стані. Стайня, стодола, дер., в середнім стані.

В Іздебках: Огор. 59 а, 53 м²; поля 25 га, 13 а, 63 м²; лук 4 га, 04 а, 65 м²; ліса 6 га, 40 а, 3 м²; пасов. 6 га, 87 а, 7 м²; неуж. 20 а, 42 м²; будів. площі 23 а, 84 м². Обарим: поля 12 га, 32 а, 27 м²; лук 2 га, 74 а, 85 м²; ліса 1 га, 72 а, 89 м²; пасов. 2 га, 5 а, 23 м²; будів. площі 94 м² + 0.

В Невістці 1¼ га фонд. поля.

Стар., суд, телеграф, Березів (Brzozów), 12 км. Почта, телефон Іосо. Желізн. Динів (Dunów), 18 км. Найбл. гр. кат. приходство в Глудні (Hłudno), 6 км.

Король Казимир Великий надав шляхтичови Іздебському з Мазовша земельну посілість в Диновщині, на якій сей остатний поселився — враз зі своїми дворянами. Від того то шляхтича пішла назва нової оселі; „Іздебки“. Пізнійше прийшло тут багато Русинів з Закарпаття, які в Іздебках замешкали на стало.

Ерекційної грамоти гр. кат. парохії в Іздебках не ма. Однак з того, що в селі була спершу лише гр. кат. церков, а не було костела, можна зазначати, що коли его населенє не було в цілости руске, то в кождім случаю було тут тогди далеко більше Русинів, чим латинників.

В 1593 р. замінила тодішня власниця земельних посілостей в Диновщині, Катарина Ваповска, гр. кат. церков в Іздебках на латинській костел та перетягнула багато Русинів на латинський обряд. Та церков стояла там, де тепер побудований латинський костел в Іздебках. По тій причині іздебські Русини, позбавлені насильно власної церкви; ходили через довгий час до гр. кат. церкви в Володзі. В 1650 або 1660 р. побудували собі свою власну церков в Іздебках на місци, де она стоїть по нинішній день.

В парох. актах в Іздебках знаходиться відпис грамоти з 1670 р., якою надає тогд. місцевий дідич Франц з Оржехович Оржеховський, священникови Іоанови Зубаровичеви, привилей обслуговування іздебських Русинів. Той священник закупив від дідича поле за ціну 400 поль. зол., та виклопотав для церкви різні привилеї, за котрі мусів що року різними данинами до того оплачуватися дідичам.

З грамоти слідує, що іздебска церков вже перед тим існувала.

Метрики провадяться від 1784 р.

6. Кінске (Końskie), с. Ц. д. Преображ. Г. Н. І. Хр., збуд. 1927. Доч. Вітрилів (Witryłów), с. Ц. д. св. Арх. Михаїла, зб. 1813, відд. 2 км. Доч. Криве Krzywe), с. Ц. д. Усп. Пр. Богород., зб. 1759, відд. 3 км. Всі 3 ц. в добрім стані. Місц.: Темешів (Temeszów) і Дидня (Dydnia), відд. по 8 км.

Ч. д. гр. кат. $680 + 250 + 57 + 2$ (у проч.) = 989. Лат. 50 + 1000 + 1304 + 700 + 1500; Ізр. 4 + 14 + 6 + 1 род. + 2 род.

Парох.: о. Крист Іосиф, ур. 16. IV. 1894; рк. 25. II. 1925; інст. 15. IV. 1929; ж.

Лат. парох: о. Казимир Лях в Дидні.

Патрон: Марія Новакова Станко, Іосо. Право патрон. виконує лично.

Школи 1, 2, 1, 2 і 3 кл., з поль. мовою навч., о 1, 2, 1, 2 і 3 силах. В Кінскім: Читальні: „Просвіти“ і ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, мур. 1840, о 4 кімн., та керниця, лихі. Екон. будинки, шпихлір, дер., в середнім стані.

Кінске: огор. 24 а; поля 14 га, 83 а; лук 1 га, 17 а; пасов. 1 га, 16 а; ліса 1 га, 40 а. Вітрилів: поля 14 га; лук 1 га, 13 а; пасов. 2 га, 36 а; ліса 79 а. Криве: поля 16 га, 19 а; лук 85 а; пасов. 1 га, 99 а; огор. 1 а + 0. Сягів 18 бучини (в процесі).

Стар., суд Березів (Brzozów), 25 км. Почта, телеф., телегр. Дидня (Dydnia), 8 км. Желізниця Сянік (Sanok), 20 км. Найбл. гр. кат. приходство в Гломчі (Hłomsza), 4 км.

Кінске, Вітрилів і Криве творили колись окремі, самост. парохії. З часом, коли число гр. катол. вірних у них змаліло, злучено їх в одну парохію — з осідком дишпастира в Кінскім. Завдяки тому Кінске осталося ще дотепер при гр. кат. Церкві,

підчас коли, позбавлені своїх гр. кат. парохів, Вітрилів і Криве, перейшли в 1914—1920 рр. масово на лат. обряд.

Ще вчасніше здійав то Темешів, якого метрик. книги ще дотепер заховалися, а в 1880 р. дочерна Кінського Кремяна, яку в 1928 р. прилучено до парохії в Яблониці Рускій.

В 1912 р. згоріла з незаних причин гр. кат. церков в Кінським. А що мешканці Кінського вбогі, малоземельні селяни, отже нова церков станула там доперва 1927 року — і то при видатній помочи дооколичних, руских сел. Тимчасом в 1912 — 1927 рр. правлено провізорично Богослуження в церковнім домі в Кінським.

З парохії вийшли: Василій Масляк, судія в Нижанковичах; Іосиф Середнічкий, учень 7 кляси гімн.

Метрики провадять від 1784 р.

7. Лубна (Łubna), с. Ц. Преп. Онуфрія, мур. 1800, відн. 1859, в середнім стані. Місц.: Блажова (Błazowa), Казимірівка (Kazimierzówka), Футома (Futoma).

Ч. д. гр. кат. 1976; Лат. около 1300; Ізр. около 70.

Парох: о. Копистянський Орест, ур. 12. IX. 1873, рк. 23. III. 1897, інст. 1. X. 1907, Вк., ж.

Лат. парох: о. Франц Твардзічкий, Іосо.

Патрон: Евген Новак в Ольховцях. Право патр. виконує лично. В Лубній: Школи: 3 + 1 кл., з поль. і рускою мовами навч. о 3 і 1 силах. Читальня „Просвіти“ (нечинна).

Прих. дім, мур. 1907, о 5 кімнатах, кухні і спіжарні, та керниця в добрім стані; стайні, стодоли, шпихлір, дер., в середнім стані.

Огор. 94 а, 85 м²; поля 53 га, 51 а, 82 м²; лук 5 га, 11 а, 77 м²; пасов. 12 га, 83 а, 10 м²; ерекц. ліса 9 га, 3 а, 58 м² + екв. 32 га, 82 а, 36 м²; неуж. 21 а, 36 м²; будів. площі 33 а.

Стар. Березів (Brzozów), 33 км. Суд, почта, телеф., телегр., желізн. Динів (Dunów), 11 км. Найбл. гр. кат. приходство в Глудни (Hłudno), 7 км.

Грамотою з дня 23. I. 1593 р. перемінила діди́чка, Катарина Ваповска, гр. кат. церков в Лубній на латинській костел, а приходске поле, що становить сегоднѣ дотацію латинської парохії в Лубній, передала латинському священникови з Ярослава.

Часть нинішнього приходского поля для гр. кат. церкви Господного Стрітеня в Лубній закупив 1702 року — за ціну 300 поль. золотих — уніятській священник, о. Іоан Бурдашевський, від жмудского старости, Григорія з Козельска Огінського. Другу часть — за ціну 2000 поль. золотих — закупив 1718 року его

син, Антон, від Теофілі з Чарториских Огінської. В ту квоту вчислено вже і 700 тинфів контрибуції, заплаченої тим священником за Лубну Шведам, котрі 1703 року спалили ціле село з церквою.

Потім побудували собі Лубничани нову, деревляну церков св. Параскеви, котра перестояла до 1800 року, коли то за о. Коритинського побудував місцевий діди́ч Станислав Тржеце́цький — враз з Лубничанами, муровану церков св. Онуфрія, що стоїть по нинішній день.

На місци, де була перша гр. кат. церков в Лубній, стоїть сегоднѣ латинський костел.

З Лубної вийшов: Андрей Кос, емер. професор семинара в Коросні.

Метрики провадяться від 1784 р.

8. Павлокома (Pawłokoma), с. Ц. Покрова Пр. Богород, мур. 1909, в добрім стані. Місц.: Бартківка (Bartkówka), с., відд. 2 км. Сільниця (Sielnica), с., відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 898 + 5 + 4 = 907; Лат. 261; Ізр. 7.

Завідатель: о. Шевчук Василій, ур. 12. VIII. 1903, рук 30 III. 1930, бж.

Лат. парох: о. Франц Пасцяк в Дилягові.

Патрон: Северин Скржинський у Львові. Двірський простір розпарцельований.

Школа 2 кл., з рускою мовою навч., о 1 силі. Братство Тверезости; Т-во „Апост. Молитви“; Чит. „Просвіти“; Молочарня, підч. Р. С. У. К.

Прих. дім, мур. 1885, о 4 кімнатах, в середнім стані; стайні, сто-дола, шпихлір, дер., та керниця — лихі.

Огор. 40 а; поля 15 га, 10 а; луки пів га; пасов 2 га.

Стар. Березів (Brzozów), 32 км. Суд, почта, телеф., телегр., желізниця Динів (Dunów), 7 км. Найблизше гр. кат. приходство в Бахорі (Bachórz), 7 км.

Павлокома мала взяти свою назву від діди́ча, Павла Коми́ка, а Бартківка від діди́ча Вартоломея (Bartłomiej). До первісних 5 мешканців Павлокомої прибували з часом — крім двірської служби — і чужі люди, корчували тут ліси та дали початок селови.

Коли перша деревляна церков в Павлокомі згоріла, є мешканці ходили до церкви в Сільниці, де була колись самостійна гр. кат. парохія. Місце, де стояла та церков, та де були побудовані приходські будинки в Сільниці, називають тепер „proboszczówka“. Коли одначе і церков в Сільниці згоріла, по-

будовано в Павлокомій нову дерев'яну церкву, що перестояла до 1909 року, коли там збудовано теперішню, муровану церкву Покрова Пр. Богородици.

Тимчасом Сільничани, не хотючи складати конкуренційних датків на парох. і церковні потреби матерної церкви в Павлокомій, перейшли 1875 року греміяльно на лат. обряд та зістали прилучені до лат. парохії в Дилягові.

З Павлокоми вийшли: Андрей Мудрик, директор „Масло-союза“ у Львові; Николай Левицький, місцевий народний діятель і учитель.

Метрики вінчаних провадяться від 1784 року; прочі метр. книги затратилися в часі війни.

9. Селиска (Siedliska), с. Ц. д. св. Арх. Михаїла, зб. 1866, відн. 1912, в добр. стані. Місц.: Поруби з Гутою і Ясеновом (Poręby z Gutą i Jasienowem), с., відд. 4 км. Дуброва (Dąbrowa), с., відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. $358 + 870 + 5 = 1233$; Лат. 380 (лат. костел) + 52; Ізр. 3 + 8.

Парох: о. Савойка Теодор, ур. 16. II. 1866, рук. 1891, інст. 1901, Вк. ж.

Лат. парох: о. Франц Пасцяк в Дилягові.

Патрон: Франц Тржцінський в Гдичині. Право патрон. виконує лично.

В Селисках і Гуті: Школи 1 кл., з поль. мовою навч., по 1 силі; Читальні „Просвіти“ з власними домами; Кооп.: „Надія“ + „Єдність“, підч. Р. С. У. К. В Порубах: Чит. „Просвіти“.

Всі прих. будинки в добрім стані.

Огор. 50 а; поля 18 га; ліса 50 а; лук 85 а; неуж. 3 га, 70 а. Стар. Березів (Brzozów). 30 км. Суд, почта, телегр., телеф., залізниця Динів (Dunów), 6 км. Найближша гр. кат. душпастирска станиця в Володзі (Wołodź), 2 і пів км.

Ще у післяйосифінських часах був в Селисках, а через деякий час і в приналежній до 21. X. 1935 р. до Селиск Володзі, самостійний гр. кат. парох. Тут осів свого часу прибувший з Угорщини заможний і образований о. Бекеш. Парохи antiquae educationis в Селисках з часом перевелися, а остався лише парох в Володзі, якого Єпископ Снігурській, бачучи, що мішаним Селискам грозить небезпека винародовлення, переніс 1845 року на сталий осідок до Селиск.

В Дубровій був колись приходський ґрунт і гр. кат. церкву, яку 1805 року ізза старости замкнено і вже більше не відбудовано. Внаслідок того число гр. кат. вірних впало там 1901

року до 90 душ, а в 1914 — після вивезення селиського пароха та его двох синів до Талергофу — змаліло майже до зера.

В тому самому часі спроваджено — за порадою знаного в тих околицях з попередних літ безоглядного латинізатора католицьких Русинів, латинського пароха в Дилягові, о. Іоана Стелинського — органи до гр. кат. церкви в Селисках, а усунено їх доперва тогди, коли прийшла вістка, що гр. кат. парох Селиск перебуває вже в Відні на свободі.

По ліквідації церкви та вірних гр. кат. обряду в Дубровій, прийшла черга і на тамошний ерекц. ґрунт. Дідич Дубрової, що був рівночасно і власником дібр в Селисках, відступив селиському парохови частину ґрунту зі свого простору у Селисках, а на ерекц. ґрунті у Дубровій побудував двірські, економ. будинки. На місці, де колись в Дубровій стояла гр. кат. церква, поставлено мурований, сьогодні вже неіснуючий двірський млин; з дубровецької, церковної утвари передано дещо до церкви в Селисках, а один дзвін перейшов на ужиток двору графа Старженського. Денаціоналізаційна, латинізаторська струя напирала тепер від Дубрової в напрямі на Селиска і Володж.

Метрики провадяться від 1783 року.

10. Улюч (Ulucz), с. Ц. д. св. О. Николая, зб. 1925, в добрім стані. Ц. д. Вознес. Г. Н. І. Хр., зб. 1510, на високій 300 м. горі, в середнім стані, відд. 2 км. Місц.: Грушівка (Gruszówka), с., відд. 4 км.

Число душ гр. кат. $1160 + 376 = 1536$; Лат. $160 + 32$; Сект. єванг. 38; Ізр. $180 + 13$.

Парох: о. Солтикевич

Орест, ур. 8. VI. 1860, рк. 1888, інст. 1904, Вк. ж.

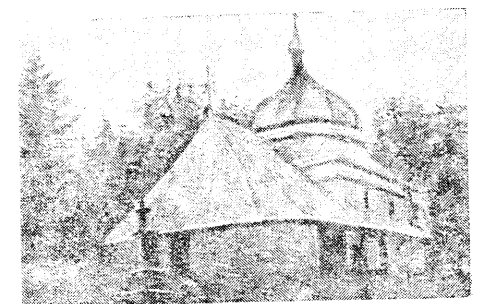
Завідатель лат. парохії: о. Іоан Банек в Борівниці.

Патрон: Леслав Дидинський в Кремяні. Право патрон. виконує лично.

Школи: 3 і 1 кл., двояз., о 3 і 1 силах. В Улючі: Кооп. „Єдність“, під. Р. С. У. К.; Чит. „Просвіти“.

Прих. дім, дер., о 5 кімн., лихий. Стайні, стодола, шпихлір, дер., та керниця, в середнім стані.

Огор. 52 а; поля 19 га, 50 а; лук 1 га, 46 а; неуж. 5 га, 55 а; ліса 36 моргів.

ЦЕРКОВ В УЛЮЧІ.

Стар., суд Березів (Brzozów), 29 км. Почта, телеф., телегр. Іосо. Желізняця Сянік (Sapok), 24 км. Найблизше гр. кат. приходство в Добрій шляхотській (Dobra szlachecka), 3 і пів км.

Улюч, (Юлич, Улич), сягає своїми початками давних, княжих, руских часів. За давньої Польщі мешкали тут Соцініяни. Стояв в Улючі і монастир ОО. Василян, знесений цісарем Іосифом II. — враз з Монастирем в Межибродю на початку XVII стол. Монахи того монастиря перенеслися до Добромиля. По ОО. Василянах осталася в Улючі церков, збудована 1510 року, котра в 1683 році отримала новий, мальований іконостас. Ерекційна грамота парохії в Улючи знаходиться в перемискім Капіт. архиві.

З Улюча вийшли: ОО. Михаїли: Вербицький, композитор, і Дороцький, парох Потелича.

Метрики провадять від 1785 р.

11. Яблониця Руска (Jabłonica Ruska), с. Ц. д. св.

Безср. Косми і Даміяна, зб. 1691, в середнім стані. Доч. Кремяна (Krzemienna), с. Ц. д. Вовед. Пр. Богородиці, зб. 1867, відн. 1933, в добрім стані, відд. 2 км.

Ч. д. гр. кат. 665 + 0; Лат. 11 + 800; Ізр. 20 + 15.

Самостійний сотрудник: Німилевич Димитрій, ур. 23. X. 1907, рк. 22. II. 1931, бж.

Лат. парох: о. Казимир Лях в Дидні.

Школи: 1 і 1 кл., з рускою і поль. мовами навч., по 1 силі.

Прих. дім, дер., зб. 1933, о 3 кім., кухні і спіжарні, невикінчений; стайня, стодола, мур., в лихім стані; керниця, в середнім стані.

В Яблониці: Огор. 4 а, 68 м²; поля 9 га, 51 а, 18 м²; пасов. 1 га, 3 а, 19 м²; неуж. 1 га, 96 а, 89 м²; Кремяна: огор. 9 а; поля 6 га, 10 а; пасов. 1 га, 22 а.

Стар., суд Березів (Brzozów), 23 км. Почта, телеф., телегр. Дидна (Dydnia), 5 км. Желізняця вузко-торова Динів (Dypów), 15 км.; широко-торова Сянік (Sapok), 32 км. Найбл. гр. кат. приходство в Улючи (Ulucz), 6 км.

Від 1900 року дотепер було в Яблониці Рускій 10 душ-пастирів. Селяни дуже убогі; удержуються по більшій часті з заробітків і винайму двірського поля.

В Кремяной існувала колись самостійна гр. кат. парохія. В 1880—1889 роках перейшли її мешканці масово на латинській

Прозелітів на латинській обряд прилучено до латинської парохії в Дидні.

Ще по першій масовій переході Кремянчан на латинство, намагались латинники захопити і гр. кат. церкву в Кремянній в своє посідане. В тій цілі дороблено до дверей тої церкви другий ключ, церков отворено, та пересунено престол на латинській спосіб до стіни. Одначе греко-кат. священникови вдалося вдержати згадану церков в посіданю греко-кат. парохії в Кінськім. В 1928 році прилучено Кремяню до Яблониці Рускої, — Одначе сей акт не мав вже ніякого впливу на зміну витвореного положення, та на привернене первісного віроіповідного стану в Кремянній.

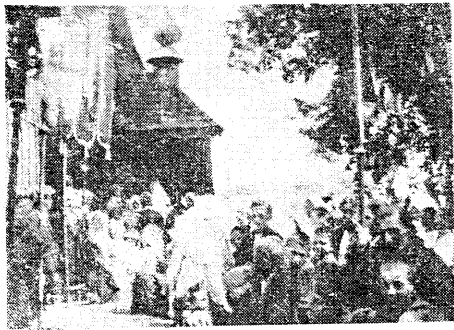
Метрики провадяться: уроджених від 1784 року; вінчаних від 1762 року.

Динівський деканат числить 13.674 греко катол. душ, 42 сектантів.

V. Дуклянский Деканат.

Декан: о. Стефан Шалаш, парох у Мисцові.

1. Воля Цеклинска (Wola Cieklińska), с. Ц. д. св.

ЦЕРКОВ В ВОЛІ ЦЕКЛИНСЬКІЙ

Вмч. Дмитрія, зб. 1776, відн. 1903., в середнім стані. Місц. Фолюш (Folusz), с. відд. 2 і пів км. Цеклин (Cieklin), с., відд. 1 км. Ясло (Jasło), мто, відд. 17 км.

Ч. д. гр. кат. $378 + 564 + 35 + 15 = 992$; Лат. $6 + 17 + 1230 + 1779$; Сект.-еванг. 6.

Парох: о. Горечко Михайл, р. 19. X. 1903, рк. 30. III. 1930, ін. 1. III. 1932, бж.

Лат. парох: о. Іоан Руднічкий в Цеклині.

Патрон: СС. Норбертанки в Кракові (Zwierzyńiec). Право патронату виконують самі.

В Волі ц. і Фолюші: Школи 1 кл., двояз. і з поль. мов. навч., по 1 силі.

Прих: дім, мур. 1883, о 4 кімн.; стайня, стодала, шпихлір, дер.; все в добр. стані. Керниці 2, лихі.

Огор. 500 м²; поля 11 і пів га; лук 2 га; пасов. і неуж. 20 га. Стар., телегр., желіз. Ясло (Jasło). Суд Жмигород (Żmigrod), 11 км. Почта Цеклин (Cieklin), 1 км. Телеф. Дубовець (Dubowiec), 7 км. Найбл. гр. кат. приходство в Перегримці (Pielgrzymka), 4 км.

Руску парохію в Волі Цеклинській, що звалась дазнійше „Фалатівкою“, еригував Іоан Мнішек в 1612 р: Фолюш мав ко-

З часів великої війни осталися в парохії три великі кладбища.

З Волі Цеклинської вийшов: о. Василій Чернецький (1837—1900), автор праці п. з.: „Згадки з 1846 года“ (напеч. в „Ділі“, 1892), в якій описана різня польської шляхти польськими селянами на Мазурщині. Воля Цеклинска вооружилась тоді під проводом дяка Песяка проти мазурів.

Метрики пров. від 1784 р.

2. Граб (Grab), с., Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна; зб. 1809,

відн. 1920 і 1933. Доч. Ожинна (Ożenpa), с. Ц. д. св. Василія Вел., зб. 1867, відн. 1903, відд. 3 км. Обі ц. в добр. стані. Місц.: Вишеватка (Wyszewatka), с., відд. 2 км.

Ч. д. гр. кат. $609 + 334 + 41 + 91$ (емігр.) = 1085; Лат. 26; Неспол. $85 + 0 + 178 = 263$; Ізр. 8.

Завідатель: о. Давидович Алексій, р. 21. X. 1899, рк. 30. III. 1930, бж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевський в Жмигороді.

Патрон: Валеріян Недзвецкий в Станиславові, ул. Асника 1. Право патр. виконує лично.

Для всіх 3 сіл: Школа 3 кл., двояз., о 3 силах в Грабі. Чит. „Просвіти“ (зачинена); ім. Мих. Качковського (нечинна).

Прих. дім, мур., о 6 кімн., кухні і спіжарні, лихий. Стайня, стодала, шпихлір, дер., в середн. стані

В Грабі: будів. площі 19 а, 28 м²; огор. 52 а, 65 м²; поля 12 га 28 а, 24 м²; лук 5 га, 39 а, 81 м²; пасов. 31 га, 00 а, 69 м² ліса 2 га, 31 а, 44 м²; неуж. 3 а, 63 м²; церк. поля 1 морг. Ожинна: поля 4 га, 82 а, 33 м²; лук 4 га, 09 а, 91 м²; пасов. 30 га, 46 а, 68 м²; ліса 1 га, 48 а, 79 м² + 0.

Стар., желіз. Ясло (Jasło), 49 км. Суд, телегр. Жмигород (Żmigrod), 30 км. Почта, телеф. Крамна (Kramna), 14 км. Найбл. гр. кат. приходство в Тихані (Ciechania), 6 км.

Граб, Ожинна і Вишеватка — се давні, лемковські оселі, положені під самим чехословацким кордоном, в гірській китловині. Через Граб провадить на Чехословаччину битий гостинець, що его мав тут збудувати ще польський король Іоан Собіський.

Мешканці Грабу мали тут колись прийти з угорської рівнини, виперті звідтам Мадярами. За тим промовляють численні, угорські назвища селян в Грабі.

Перша, жерельна, історична вістка про Граб, походить з 1633 р., коли то власник місцевського ключа дібр, коронний хоружий, дідич Кохановський, надав привилеї для духовенства у положених тут, своїх земельних посіلوх. Богато осталося

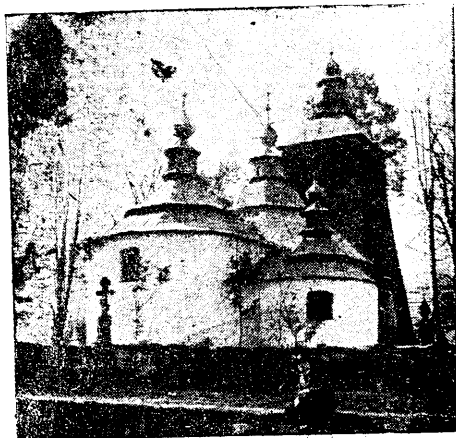
в Грабі згадок про повстанє Кошута в 1849 р., та похід Москалів на Угорщину з допомогою для Австрії.

В 1820 р. założено в Грабі першу школу, яку провадив дякоучитель.

В 1911 р., перед війною, перейшла половина мешканців Грабу — під впливом зовнішньої причини — на схизм. православіє. Однак сам Перемиський Ординаріат зручно его в 1912 р. зліквідував. Чергова агітація за схизмою, при допомозі доляра — змогла тут в 1927—1929 рр., та потягла деяких мешканців Грабу, а особливо Вишеватку за собою, однак ті, що в р. 1912 на вернулись, тепер лишилися при кат. церкві.

Метрики пров. від 1784 р.

3. Гирова (Huwowa), с. Ц. д. Покрова Пр. Богород., зб. 1870, відн. 1932, в добрім стані.

ЦЕРКОВ В ГИРОВІ

Ч. д. гр. кат. 226; Неспол. 430. Завідатель: о. Весоловський Михайл, р. 1906, рк. 22. V. 1931, бж.

Лат. душпастир: о. Іоан Тенча в Дуклі.

Патрон: Станислав гр. Тарновський-Менцінський в Дуклі. Право патр. виконує Ванда гр. Тарновська в Дуклі.

Школа 1 кл., двояз., о 1 силі. Орн. поля 32 га, 30 а; пасов. 23 га; ліса 2 га, 90 а.

Стар. Коросно (Krosno), 25 км.

Суд, почта, телеф., телегр. Дукля (Dukla), 7 і пів км. Желізн. Івонич (Iwonicz), 21 км. Найбл. гр. кат. приход. у Мшанній (Mszanna), 4 і пів км.

Виразна згадка про приходство в Гировій походить з 1706 р. З тим роком звязана є копія грамоти пржедборского старости, дідиного пана дібр села Гирової, Богуслава на Бобровниках Бобровницького, силою котрої надав — після смерті безпотомного, гирівського пресвитера, о. Іоана, — гирівське приходство мшанському поповичови, Яковови Стебницькому, щоби „*Chwała Boża magis ac magis rozszerzyła się*“. Ізидор Шараневич в своїм творі, п. з.: „*Rzut oka na beneficja ruskie...*“, р. 4. каже, що ори-

Дальші, історичні вісти про парохію в Гировій уриваються. Заховався лише народний переказ, що колись в давнині мав перенестися з Угорщини до Гирової чудесним способом образ Преч. Діви Марії, та зависнути на дереві на тім місці, де стоїть в Гирові теперішня церков, наділена відпустом на день Положення Ризи Пресв. Богородиці. В ній знаходиться та стара ікона Преч. Діви Марії, що в опінії тамошного побожного руского народу має славу чудотворної ікони.

Метрики пров. від 1784 р.

4. Дошниця (Desznica), с. Ц. св. Вмч. Димитрія (відпуст на Воздвиж. Чесн. Креста), мур. 1790, відн. 1898, 1901 і 1930, в добр. стані. Місц. Галбів (Hałbów), с., відд. пів км. Явіре (Jaworze), відд. 1 і пів км. Брезова (Brzezowa), с., відд. 4 км. Скальник (Skalnik), с., лат. кост., відд. 2 і пів км. Кути (Kąty), с., відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 629; Лат. 1550; Неспол. 711; Ізр. 10.

Завідатель: о. Ліськевич Николай, р. 27. XI. 1904, рк. 14. IV. 1929, бж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевський в Жмигороді.

Право патрона починає.

В Дошниці, Брезовій і Скальнику: Школи 2, 1 і 1 кл., двоязич. та з поль. мов. навч., о 2, 1 і 1 силах. В Дошниці: Чит. ім. Мих. Качковского.

Прих. дім, мур. і дер., зб. 1858 і 1914—1916 рр., о 6 кімн., в середнім стані. Стайні, шпихлір, дер., та керниця в добрім стані. Стодоли дер. лихі.

Огор. 350 м²; поля 14 га, 43 а, 73 м²; лук 1 га, 03 а, 78 м²; пасовиска 8 га, 90 а; ліса 11 га, 00 а, 83 м²; неуж. 75 а. Комасація зачата.

Стар., желізн. Ясло (Jasło), 27 км. Суд, почта, телеф., телегр. Жмигород (Żmigród), 9 км. Найбл. гр. кат. приход. в Святковій (Świątkowa), 5 км.

Дошниця завдячує своє повстанє власникам Жмигороду. В 1581 р. належала до гр. Стадницького. В тім часі були там 3 кметі, та одно солтиство, яке посідали Теодор Шиманський і Іоан Даниляк. В р. 1884 розпарцельовано двірські добра між селян.

Найстарша, деревляна, дошницька церков згоріла. В 1790 р. поставлено нову з каменя, яку в 1884 р. власним коштом відновив і украсив місцевий уроженець, Галицький митрополит, Сильвестер Карл Сембратович. Дня 8. VI. 1908 р. посвятив її

в часі канонічної візитації в Дошници, перем. Епископ, бл. п. Константин Чехович.

З Дошници вийшов: Сильвестер Кардинал Сембратович. Урод. 3. IX. 1835 р. в священичій сім'ї о. Антонія і Анни, ур. Вислоцкой з Фльоринки. До народних шкіл ходив в Яслі, Горлицях і в Тарнові, до гімназії в Перемишлі, Львові і Відні Богословські і філософські студії скінчив зі ступенем докторату в 1861 р. в Колегії Папи Урбана VIII. de propagande fide в Римі. Був сотрудником в Фльоринці, та капеляном монастиря в Словиті. В 1863 р. став префектом Духовної Семінарії і професором догматичної Богословії на університеті во Львові, в 1879 р. юліополітанским Епископом in partibus infidelium, в 1883 р. галицьким Митрополитом, в 1895 р. Кардиналом Св. Римської Церкви. В 1891 р. скликав провінційальний Львівський Синод.

Видавав журнал „Русскій Сіонъ“, написав „Послание по дѣлу 900-лѣтнего юбилея крещенія Руси“ (1888), „Послание по дѣлу юбилея Папы Льва XIII.“ (1888) і інш. Помер 4. VIII. 1898 р.

Назва Сембратовичів має після одної гадки походити від 7. синів висівського солтиса, яких ґрунт (солтиство) в Висові прозвано „Сембратовичівка“. а після другої гадки звідси, що через Німців з Чех прогнані, а на Лемковщині осіли Слов'яни, духовні сини, і спадкоємці обряду св. Методія, звали себе братами того обряду: „Я сем брат старославянського обряду“. Звідси пішла і їх назва „Сембратовичі“.

Метрики пров. від 1784 р.

5. Зиндранова (Zyndranowa), с. Ц. д. св. О. Николая, зб. 1897. Доч. Барвінок (Barwinek), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород., зб. 1821., відд. 2 і пів км. Обі ц. в добр. стані. Ч. д. гр. кат. $920 + 423 = 1348$; Лат. $1 + 108$; Неспол. $5 + 4 = 9$; Ізр. $19 + 32$.

Парох: о. Коляса Василій, р. 9. II. 1897, рк. 14. XI. 1926, ін. 1936, ж.

Лат. парох: о. Іоан Тенча в Дуклі.

Право патрона починає.

Школи: 2 і 1 кл., з руск. мов. навч. і двояз., о 2 і 1 силах.

Кооп.: „Віра“ + „Утіха“, підч. Р. С. Р. К. Чит. ім Мих. Качковського + Рух.-спорт. тов. „Луг“

Прих. дім, дер., зб. 1894, о 6 кімн. Стайні, стодола, шпихлір, дер., та керниця середні.

Зиндранова: Огор. 73 а, 15 м²; поля 20 га, 76 а, 45 м²; лук. 10 га,

неуж. 46 а, 86 м². Барвінок: поля 9 га, 91 а, 29 м²; лук 8 га, 15 а, 88 м²; ліса 83 а, 52 м²; пасов. 13 га, 19 а, 63 м²; неуж. 7 а, 70 м².

Стар. Коросно (Krosno), 33 км. Суд Дукля (Dukla), 17 і пів км. Почта, телеф., телегр. Барвінок (Barwinek), 2 і пів км. Желізн. Івонич (Iwonicz), 32 км. Найбл., гр. кат. приходство в Тиляві (Tyława), 4 і пів км.

Зиндранова положена над потоком Солотвиною, на високо-рівні 421 до 480 м над поверхнею моря. Тут мала колись бути копальня заліза випалюваного на куте. Звідси мала піти назва „Зендра“, „Зиндранова“. Однак після другої правдоподібнішої версії пішла від героя ґрунвальдської битви Зиндрама з Машкович, котрому король Ягайло надав за заслуги великий пас границьних карпатських лісів. З того повстала назва положеної серед тих лісів оселі „Зиндрамова“, перекручена мешканцями села на „Зиндранова“.

Найстарша знана згадка парохії і церкви в Зиндрановій міститься в акті даровизни з 1706 р. З грамоти слідує, що в 1700 р. помер місц. парох о. Василій Барвінський, по котрім не було через 6 літ душпастиря в Зиндрановій. Парохіяльні добра загорнули тогди его родові спадкоємці і запропастили парохію. По той причині коляторка Софія Зборовська, вдова по Войтіху Менцінським, надала „по вічні часи“ о. Ігнатію Пашнянському лан ґрунту враз з пів ланом т. зв. „Адамівки“ в Зиндрановій, яку однак в 1801 р. виміняв двір за сусідні поля.

Найдавніше знане приходство в Зиндрановій, викуплене колятором в 1818 р., а перебудоване в 1869 р. побудував власним коштом незнаного назвиска місцевий парох. Стара дерев'яна зиндранівська церков перестояла до 1897 р., коли то заходами бл. п. місц. пароха о. Корнелія Коністянського побудовано і приукрашено в Зиндрановій нову церков, котра стоїть по нинішній день.

Видивам сего довголітнього в Талергофі в'язненого душпастиря належить завдячити, що парохіяне з Зиндрановій і Барвінка не перейшли в 1927—1929 рр. на т. зв. „православ'я“ а противно стали сильною тогди противагою до сусідньої, сильно розагітованої схизматичкої Тиляви.

Назва „Барвінок“ походить від рослини той самої назви, що росла в доколичних лісах. З початку була там самостійна руска парохія, котра перетривала до 1815 р. Тогди прилучено Барвінок яко дочерню до Зиндрановій. Ерекц. грамоти парохії в Барвінку нема. Є лишень копія відновлення той па-

рохін через велюнського старосту Станислава Менцінського в 1786 р.

Стара церков в Барвінку згоріла около р. 1790. Нову побудовано в 1816—1821 рр. Последнім парохом Барвінка був о. Михайл Турковскій, котрий помер яко парох Тиляви в 1830 р. Першим парохом получених в одну парохію Зиндрановой і Барвінка був о. І. Мишковскій.

Метрики пров.: для Зиндрановой від 1739 р.; для Барвінка від 1745 р.

6. Крампна (Krempna), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміана, зб. 1782. відн. 1930.
Доч. Котань (Kotani) с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміана зб. 1841, відд. 3 кв. Обі ц. в добр. ста і. Місцев. Гута Крампска (Huta Krempska) прис. відд. 1 і пів км.

ЦЕРКОВ В КРАМПНІ

Ч. д. гр. кат. $535 + 240 + 20 = 795$; Лат. 36 $+ 3 + 100$; Неспол. 6 $+ 300 = 306$; Ізр. 3.

Завідатель: о. Кліш Анатоль, р. 21. VII. 1901, рк. 14. IV. 1929, бж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевскій в Жмигороді.

Патрон: Францішка Потулицка в Жмигороді. Право патр. виконує лично.

Школи: 1, 1 і 1 (Tow. Szkoły Lud.) кл. (1+1) двояз. і з поль. мов. науч. по 1 силі. В Крампной: чит. „Просвіти“ (зачинена); Було „Koło BBWR“; „Strzelnica“.

Прих. дім зб. ок. 1834. о 4 комн., кухні, спіжарні і коморі; стайні, стодоли, шпихлір дер. та керниця; все лихе.

В Крампной поля 16 га, 27 а; лук 6 га, 48 а; пасов. 15 га, 80 а $+ в Котани поля 12 га, 15 а; лук 6 га, 70 а; пасов. 2 га, 68 а; ліса 6 га, 17 а; неуж. 25 а. Сягів 30 бучини $+ 3$ буки $+ 1$ ялиця. Комасація переведена. Є лісов. плян на 27 м² річно.$

Стар., желіз. Ясло (Jasło) 33 км. Суд Жмигород (Żmigrod) 15 км. Почта, телеф., телегр. Іосо. Найбл. гр. кат. прих. в Полянах (Polana) 5 км.

Над входовими, церковними дверми в Крампной находится напис, з котрого слідує, що вже в 1507 р. стояла в той місцевости руска церков. Чи то була перша церков в Крампной, чи друга, не знати. На всякій случай можна з сего заключати, що Крампна належить до дуже давних осель в Ясельщині, які в 1510 р. були — після о. Володислава Сарни — власностею сяноцького каштеляна Андрея Стадницького. По его смерті поділилися в 1554 р. тими пісілостями его сини Марко і Николай Стадницькі. В 1581 р. було вже в Крампной 11 т. зв. „волоских“ осад.

З Крампной виїшов Іоан Константинович, уродж. 26. XII. 1821 р. в священичій семіі о. Михайла і Юліяни з Гойнацких в Крампной. Помер яко радник австр. Міністерства Внутрішніх справ в Відні дня 26. IX. 1889 р. Написав працю п. з.: „Описание иконъ по церквахъ русскихъ въ столичномъ градѣ Львовѣ“, Львовъ, 1858 р.

Метр. пров. від 1761 р.

7. Мшанна (Mszanna), с. Ц. д. Усп. Пр. Богород. зб. 1865. відн. 1923. в лихім стані. Місц. Смеречне (Smereczne) с. відд. 2 км.

Ч. д. гр. кат. 18; Неспол. $927 + 286 = 1213$; Ізр. 4.

Завідатель: о. Сальо Карел, р. 10. IV. 1903, р. 1932, бж.

Лат. парох: о. Іоан Тенча в Дуклі.

Патрон: Станислав гр. Тарновскій-Менцінскій в Дуклі.

Школа 2 кл. двояз., о 2 силах. Кооп. „Надежда“, підч. Р. С. Р. К.

Читальня ім. Михайла Качковского.

Прих. дім мур., о 6 комнатах, спіжарні і кухні; возівня, деревітня дер. та керниця; все в середнім стані.

Огор. 80 а; поля 39 га; пасов. 6 га; дров 20 сягів.

Стар. Коросно (Korosno), 30 км. Суд, почта, телеф., телегр., Дукля (Dukla), 14 км. Желізниця Івонич (Iwonicz), 28 км. Найбл. гр. кат. приходство в Тиляві (Tylawa) 3 км.

Найстарша знава згадка о Мшанной міститься в краківських городских актах з 1605 року. Дня 10 марта 1530 року в Кракові Ева Щиковска, властителька Мшанной, видала грамоту, котрою спродала місцеве солтство Василеві Стебницкому: „na wieczne czasy, jak długo lud tam znajdować się będzie“.

Метрики провадиться від 1784 р.

8. Мисцова (Myscowa), с. Ц. Преп. Мат. Параскевіи, мур. 1796, відн. 1908, в добрім стані. Богосл. Капл. св. о. Николай в лихім стані, відд. 400 м.

Ч. д. гр. кат. 1285; Лат. 10.

Парох: о. Ш а л а ш С т е ф а н, ур. 17. II. 1890, рк. 1923, інст. 1927, Вк. декан, ж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевскій в Жмигороді.

Патрон: Францішка гр. Потулицка в Жмигороді; право патронату виконує лично.

Школа 2 кл. з рускою мовою науч. о 2 силах. Кооп. „Селянскій Трудъ“, підч. Р. С. Р. К. Читальна ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, о 4 комнатах, кухні і спіжарні; стайні, дерев'ятні, все дер., лихе; стодола, шпихлір дер., в середнім стані; керниця добра.

Огор. 1 га, 94 а, 76 м²; поля 32 га, 46 а, 25 м²; лук 7 га, 57 а, 77 м²; ліса 11 га, 13 а, 05 м²; пасов. 14 га, 73 а, 01 м². Комасація переведена.

Стар. Коросно (Krosno), 30 км. Суд Дукля (Dukla), 13 км. Почта, телефон, телеграф Жмигород (Żmigród), 14 км. Желізниця Ясло (Jasło) або Івонич (Iwonicz), 30 км. Найбл. гр. кат. приходство в Полянах (Polany), 6 і пів км.

Мисцова, положена над рікою Вислокою, окружена зі всіх сторін горами: від сходу Бучником, від заходу Каменем, від півночі Ключем, від полудня Точковою. Перші поселенці мали тут прийти зі Скальника від Жмигороду. Їх оселя мала знаходитися там, где тепер в Мисцовій стоїть за рікою Вислокою десять господарських хат.

В 1544 р. належала Мисцова, яко осередок так званого мисцовського ключа дібр, до графів Марка і Миколая Стадницьких, котрі поділилися тогди спадщиною по своїм батьку Андрею гр. Стадницькім. Від них перейшла Мисцова на власність дідища Кохановського, котрий грамотою з дня 23 марта 1633 року наділив духовенство *ritus graeci — uniti* в своїх посілостях деякими правами і привілеями. Ті привілеї затвердив потім новий властитель мисцовського ключа, Юрій князь Любомирскій, датованою в Рясівскім Замку грамотою з дня 26 мая 1746 р. З всіх осель, приналежних до того ключа дібр, лишень на одну Мисцову були наложені панщизняні тягарі. Промовляє за тим звістка, що Мисцовяне підносили бунт против Юрія князя Любомирського, при чому навіть кося і коли служили за орудія боротьби.

Первісна, на горбку, над Вислокою побудована мисцовська церков, перестояла около 400 літ; довкруги неї вимуровано в 1796 р. нову церков о метрових мурах, що стоїть по нині.

В 1927—1929 роках оперлася мужественно Мисцова нати-скаючому на ню з всіх сторін схизматичкому напорови та оста-лася вірною гр. кат. Церкві.

Метрики провадяться від 1784 р.

9. Ольховець (Olchowiec), с. Ц. д. Перенес. Мощей, св. Отца Николая, зб. 1934, невикінчена. Місц.: Вильшня (Wilsznia), с., відд. 2 і пів км. Ропянка (Ropianka), с., відд. 3 км. Баранє (Baranie), с., відд. 6 км.

Ч. д. гр. кат. 447 + 3 + 103 + 9 = 562; Лат. 17; Неспол. 250; Сekt.-бапт. 22; Ізр. 7.

Завідатель: о. Стародуб Роман, ур. 10. III. 1910; рк. 1932 бж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевскій в Жмигороді.

Право патрона спочиває.

Школи: В Ольхівці і Ропянці 1 кл., двояз., по 1 силі.

Прих. будинків нема.

Огор. 26 а, 25 м²; поля 7 га, 85 а, 57 м²; лук 12 га, 59 а, 84 м²; пасов. 33 га, 75 а, 58 м²; ліса 8 га, 10 а, 44 м². Ропян-ка: лук 29 а, 12 м²; пасов. 8 га, 78 а, 65 м²; ліса 36 а, 07 м² + 0. Сягів 12 бучини. Комасація переводиться.

Стар. Коросно (Krosno), 33 км. Суд, почта, телеграф Дукля (Dukla), 16 і пів км. Телефон Крамна (Krempna) 9 і пів км. Найближе гр. кат. приходство в Полянах (Polany) 3 км. Желізниця Івонич (Iwonicz), 31 км.

Історії Ольхівця не дасться ізза браку жерел удостовірити. То певне, що стара, перед 4 роками упавша, а в 1792 році збу-дована ольховецька церков, була закуплена в якімсь незнанім селі на Угорщині; там єю розібрано, перевезено до Ольхівця тут на ново зложено.

Перша метрикальна книга в Ольхівці, спільна для родже-них, вінчанних та померших, була до 1784 р. проваджена в руской мові. Знаходиться в капіт. архіві в Перемишлі, взята там при нагоді канонічної візитації в 1908 р.

З Ольхівця вийшов: Франц Левинскій, б. судія в Дуклі, автор праці п. з. „Воздухоплаваніє“ 1895 р

Метрики провадяться від 1760 р.

10. Перегримка (Pielgrzymka), с. Ц. д. св. Арх. Ми-хаїла, зб. 1870 в добрім стані. Місц.: Клопітниця (Kłopotnica), с., відд. 2 км. Гута Самокляска (Huta Samokłeska), прис., відд. 5 км. Мрокова (Mrukowa), с., відд.

ЦЕРКОВ В ПЕРЕГРИМЦІ

Прих. дім, дер., 40-літний та керниця, лихі; стайні, стодоли, шпихлір дер., в середнім стані.

Огор. 57 а; поля 17 га, 26 а; лук 11 га, 50 а; пасов. 17 а, 26 а; ліса 28 га, 67 а; корчів 2 га, 87 а. Є лісовий плян до 1944 р.

Стар. Ясло (Jasło), 18 км. Суд, почта, телефон, телеграф Жмигород (Żmigród), 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Волі Це-клинской (Wola Cieklińska) 4 км.

З кметіх прозвищ ґрунтів в Перегримці можна заключати, що она була заложена за давной Польщи на так званім „воло-ском праві“. Було з початку в Перегримці 15 півланків, котрі належали безперечно до місцевих солтисів; відтак 9 загородників, 5 комірників з худобою і 1 комірник без худоби. Кметі складали десятину для монастиря св. Флоріяна в Кракові.

Найстарші записки доказують, що Перегримка існувала вже в XV. століттю та належала до властителів Самокляск і Мроковой. Гамратів, гербу „Sulima“. Пізнійше перейшли ті добра на власність Мнішків. Дочка Юрія Мнішка, Марина посідала в Перегримці замок, в котрім зі своїм мужем, Дмитрієм Самозванцем, часто перебувала. Відтак удалася з ним до Москви, где виступала яко московска цариця. По переданію, прислала вона до Перегримки два, взяті з московского Кремля фелони, які дотепер в добрім стані переховуються в Перегримці і були вже на виставі во Львові і в Кракові.

В перегримецькой церкві знаходиться ікона Божой Матери

3 км. Самокляски (Samokłęski), с, відд. 5 км. Жмигород (Żmigród), мто, відд. 6 км.

Ч. д. гр. кат. 1033 + 145 + 101 + 0 = 1279; Лат. 156; Сekt.-библ. 22; Ізр. 6.

Парох: о. Мишковскій Маріан, ур. 13. IX. 1878; рк. 1905; інст. 1920; ж.

Лат. парох: о. Іосиф Сверх в Самоклясках.

Право патрона починає.

Школа 2 кл., з рускою мовою науч. о 2 силах. Кооп. підч. Р. С. Р. К. Читальня ім. Мих. Качковского.

ниці з написом: „Iwion Glodko, A. D. 1603“. Богато архівальних образків зі старої церкви знаходиться в Музею Ставропигійского Інституту во Львові.

З Перегримки вийшов: о. Д-р Тит Мишковскій, уроджений 1861 року в священничей семіні о. Іоана і Іоанни ур. Дуркот; гімназію скінчив в Перемишлі 1880 року, богословіє в Відні в 1880—1884 роках; рукоположений 1885 року, промований на доктора св. Богословія 1889 року, став дійсним професором біблійних наук на львівськім Університеті в 1903 р. Тепер займає становище професора св. Богословія в гр.-кат. Богословской Духовной Академії во Львові. Є автором цілого ряду праць головнo з біблійного обсягу.

Метрики провадяться від 1784 р.

11. Поляни (Polany), с. Ц. св. Іоана Золотоустого, мур. 1914, невикінчена.

Ч. д. гр. кат. 632; Лат. 33; Неспол. 560; Ізр. 6.

Завідатель: с. Николлай Білик, ур. 1906; рук. 1931; бж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевскій в Жмигороді.

Право патрона починає.

Школа 2 кл., двоязична о 2 силах. Читальня ім. Мих. Качковского.

Прих. дім, мур. о 4 комн., кухні і спіжарні, в стані відновлення. Стайна, стодала, возівня, дер., та керниця, добрі; пивниця лиха.

Після комасації: будов. площі 71 а, 28 м²; поля 12 га, 31 а, 79 м²; лук 1 га, 34 а, 38 м²; пасов. 70 га, 82 а, 67 м²; ліса 41 а, 55 м²; доріг і потоків 14 а, 20 м²; церк. поля 1 га, 05 а, 79 м².

Стар. Коросно (Krosno), 34 і пів км. Суд, телеграф Дукля (Dukla), 16 км. Почта, телефон Крамна (Kremna), 6 і пів км. Желізняця Івонич (Iwonicz), 30 км. Найбл. гр. кат. приходство в Ольхівці (Olchowiec), 3 км.

Всі парохіяльні документи разом з метриками, на яких можна оперти історію Полян, згоріли в часі всесвітної війни. Для відріжнення від інших місцевостей з назвою „Поляни“ зветься село в народнім говорі „Поляни Мисцовскі“. З того можна вносити, що мисцовскі пастухи прорубовали тут колись лісові поляни для своїх стад і дали початок до назви села.

В другій половині XIX-го століття властителями Полян були: Николай з Сітна Сіцінскій і Маріянна з Розвадова Сіцінська. В посіданю полянського селянина Теодора Мишковского на-ходиться списана на пергаміні грамота з дня 20 січня 1863 року

якою нормує згаданий Сіцінській данини і роботизни своїх підчинених і дає їм право рубати в лісах дерево на будову помішкань.

Потім властителем села був Іоан Манявський. Єго син Зигмунт записав ціле своє майно на поставлене нової церкви в Полянах. Однак через захлапність родини Янішевських з Осіка, з цілого багатого запису осталося на ту ціль всего 5000 австрійських корон. Потім єго сестра продала прикордонні ліси в тутешніх околицях Німцям Тонетам з Відня, котрі заложили в Полянах тартак. В 1926 році переходять згадані ліси в руки ізраїльської спілки Rosenthal—Barer в Дуклі, котра вирубує, перерізує і продає дерево за кордон.

В пам'яті полянських селян держиться о. Горбаль з Гировой. Єго дочка була бабкою кількох полянських родів.

Гарно записаний лишитьс'я в історії Полян о. Николай Феленчак († 1920) за те, що видобув потрібні гроші і побудував теперішню гарну церкву в Полянах.

Від найдавніших часів були в парохії школи, в котрих вчили дяки. Тому і найстарші селяни в Полянах є грамотні. Світова війна знищила тут стару церкву, приходські будинки і долішню част' села. Єще більше лихо навістило Поляни в 1927-м році, коли то половина їх мешканців перейшла на схизму.

З парохії вийшли: о. Володимир Ардан, професор і парох в Ждині; Стефан Ардан, адвокат в Любачеві.

Метрики провадиться від 1914 року; метрикальні копії обіймають 1883—1914 р.

12. Радоцина (Radocyna), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1898, в добрім стані. Доч. Довге (Długie), с. Ц. д. св. Вмч. Димитрія, зб. 1898, в лихім стані, відд 3 км. 200 м.

Ч. д. гр. кат. 2; Лат. 28 (гранична сторожа); Неспол. 435 + 190 = 625.

Завідатель: о. Алексій Кондро, р. 1906; рук. 1932; бж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевський в Жмигороді.

Патрон: Марія гр. Собанска в Загірянах; право патрон. виконує лично.

Школа 1 кл., двояз., о 1 силі; читальна ім. Михайла Качковського + 0.

Прих. дім о 4 комн., знищений несполученими, 2 шпихлірі та стайня; все деревляне, лихе; керниця в добрім стані.

В Радоцині: огор. 7 а, 24 м²; поля 17 га, 44 а, 22 м²; лук 6 га,

36 а, 38 м²; ліса 20 га, 58 а, 56 м²; пасов. і неуж. 11 га, 75 а, 84 м² (ерекційне поле крім неужитків винаняте враз з прих. будинками в 1933 році на 6 літ, то є до 31 грудня 1939 року включно). Довге: поля 2 га, 97 а, 87 м²; лук 1 га, 86 а, 46 м²; пасов. і неуж. 12 га, 22 а, 20 м².

Стар., суд, телефон, телеграф, залізниця Горлиці (Gorlice), 35 км. Почта Незнаєва (Nieznajowa), 5 кл. Найбл. гр. кат. приходство в Чорнім (Czapne), 4 км.

В Довгім стояла давно церкву, збудована з матеріалу, пожертвованого через Франца кн. Любомирського. На дзвоні той церкви був уміщений напис з 1608 р. Після народного передавання, мав ту церкву збудувати заможний місцевий господар Кот, зглядно Котик. Звідси і ріля, на котрій стояла церкву, звється тепер „Котівкою“.

До 1799 року існувала в Довгім самостійна греко-кат. парохія. По смерті послідного пароха, о. Андрея Семницького († 11 листопада 1799) прилучено Довге як дочерну до Радоцини.

З Радоцини вийшов о. Д-р Юсиф Ярина († 15 вересня 1817), професор св. Богословія.

Метрики провадиться: в Радоцині: роджених від 1864 року, вінчаних від 1879, пом. від 1912; в Довгім: роджених від 1878, вінчаних від 1784, померших від 1908 р.

13. Ростайне (Rostajne), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1921 в добрім стані.

Ч. д. гр. кат. 298; Неспол. 20; Ізр. 7.

Завідатель: доїзджає з Грабу.

Лат. парох: о. Франц Вільчевський в Жмигороді.

Патрон: Марія гр. Собанска в Загірянах і Володислав гр. Потулицький в Жмигороді; право патронату виконують спільно.

Школи ні приходських будинків нема.

Будов. площі 15 а, 38 м²; поля 15 га, 59 а, 87 м²; лук 1 га, 59 а, 87 м²; пасов. 27 га, 07 а, 79 м²; ліса 1 га, 42 а, 43 м²; неуж. 23 а, 80 м²; сягів 10 бучини + 10 ялов.

Стар., залізниця Ясло (Jasło), 46 км. Суд Жмигород (Żmigród), 24 км. Почта, телефон, телеграф Крамна (Kramna), 8 км. Найбл. гр. кат. приходство в Грабі (Grab), 3 км.

Послідним парохом Ростайного був до 1914 року о. Маріян Мишковський. В часі війни зимою 1914 року Маляре спалили село враз з приходством. Селяне мешкали в землянках, а частинно розійшлись по сусідніх місцевостях, — передовсім до

Грабу. Від 1914 до 1931 року доїздив до Ростайного душпастир з Грабу.

Метрики пров. від 1784 р.

14. Святкова Велика (Świątkowa Wielka), с. Ц. д.

ЦЕРКОВ В СВЯТКОВІ

св. Арх. Михаїла зб. 1757.

Доч. Святкова Мала

або Святківка (Świątkowa Mała — Świątkówka),

с. Ц. д. св. Арх. Михаїла

зб. 1762, відд. 2 км. Оби

ц. в середн. стані. Доч.

Свіржова Руска —

(Świerżowa Ruska) с. Ц. д.

св. Іоана Крест. зб. 1894

в добр. стані відд. 4 км.

Ч. д. гр. кат. $26 + 11 + 22 = 59$;

Лат.: $2 + 0 + 2$; Неспол.

$815 + 270 + 406 = 1491$.

Зав.: о. Іосафат Кабаровський, д-р прав, р.

1894, рук. 1931, безж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевський в Жмигороді.

Патрон: Францішка гр. Потулицька в Жмигороді, спадкоємці Александра гр. Скинського в Загірянах. Право патронату виконують спільно.

Школи: 2, 1 і 1 кл. двояз. о 2, 1 і 1 силах. Кооп. „Лемко“ + 0 + „Наш Труд“ підч. Кооп. Союзови в Варшаві. В Святковій вел: Чит. ім. М. Качковского.

Прих. дим дер. зб. 1925, о 4 комн. і кухні, невикінч. Екон. будинки, керниця дер. в середн. стані.

В Святковій: огор. 10 а, 86 м²; поля 16 га, 06 а, 20 м²; лук 4 га, 47 а, 68 м²; ліса 4 га, 42 а, 74 м²; екв. ліса 10 морг.; пасов. 42 га, 85 а, 66 м². Святківка: поля 13 га, 40 а, 95 м²; лук. 12 га, 88 а, 97 м²; пасов. 15 га, 41 а, 41 м²; неуж. 40 а, 01 м². Свіржова Руска: 02 а, 15 м²; поля 5 га, 97 а, 04 м²; лук 7 га, 18 а, 28 м²; ліса 5 га, 15 а, 52 м²; пасов. 39 га, 44 а, 23 м²; неуж. 59 а, 66 м². Сягів 12 твер. + 4 і пів мягк. дерева.

Стар., желіз. Ясло (Jasło) 38 км. Суд Жмигород (Żmigród) 18 км. Почта, телеф., телегр. Крамна (Kremna) 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Дошници (Desznica) 5 км.

Про історичні початки всіх трох повисших сел не дається

мешканці мали — після одної версії — походити з Угорщини, винерті звідтам Мадярами, а після других від півночі, а се від Скальника і Жмигороду. Вкінці після третьої версії мали вони прийти тут з Молдавії або т. зв. Волощини.

Автор праці, п. з.: „Opis powiatu jasielskiego“ (1908 р.) о. Володислав Сарна каже, що в 1510 р. належала Святкова до сяніцького каштеляна Андрея Стадницького. Знов в „Gazet-i Lwowsk-ей“ з 1853 р., Ч. 35 і 38, є згадка, що в 1554 р. була вже она власністю Марка і Николая Стадницьких, які оставшою по своїм батьку Андрею спадщиною поділилися в сей спосіб, що з т. зв. „Волоских“ сел: Мисцовой. Крампної, Святковой, Грабу і Полян побирали доходи по половині. Відтак в актах краківського єпископства є зазначене, що в 1581 р. було в Святковій 7 „Волоских“ осель, та що разом з прочими селами Николая Стадницького платили данину канонікам монастиря св. Флоріяна в Кракові. В тім часі — як пише згад. о. Сарна — була вже в Святковій церкві і рускій священник, за чим промавляє і та обставина, що вже в 1581 р. купує попович, „учений“ Лука Часнкевич зі Святковій „поповство“ від „неученого“ поповича Симеона Звірка в Висовій.

Онісли грамотою з дня 24. III. 1633 р. надає коронний хорунжий дідич Кохановський священникам „ritus graeci — uniti“ свого ключа а між ними і святковському деякі права і привилеї, які відтак грамотою з дня 26. V. 1746 р. затверджує і поширює Юрій кн. Любомірський. З тих привилеїв бере свій початок і деревний сервітут святковского приходства, унормований т. зв. „Specyfik-ацією praw i realności“ з дня 3. X. 1798 р. а вкінці замінений на 10 моргів екв. ліса в 1932 р.

Канонічну візитацію парохії перевів в 1833 р. Єпископ Іоан Снігурський а в 1864 р. Єпископ Тома Полянський.

В 1846 р. Святкова як і взагалі Лемки не взяла участі в урядженій тогди Мазурами т. зв. „різні панів“ а заховувалася спокійно.

В 1847 р. лютився в Святковій голод, в 1873 холера, в 1887 сильні морози, в 1889 посуха а 1899 і 1934 рр. навістили парохію великі повені.

Богато жертв забрала парохію велика війна (14 убитих, 11 ранених). Після розвалу Австрії осеню 1918 р. утворила Святкова Вел. разом з околицею „Руску Народну Раду“ під проводом святковского пароха о. Петра Каламунецкого з наміром сформувати „Лемковску Републіку“ в полученю з Чехословаччиною, з якою вже навіть навязано якісь перотрактації. В коротці однак появилися з Святковій польські легіоністи і жан-

дарин, які тим самим цілий рух за „Лемковскою Републікою“ і „Руску Нар. Ряду“ скоро зліквідовали.

Святківка мала колись бути самост. рускою парохією. До 1860 р. належала до Ростайного, потім прилучено її до Святкової Вел. Свіржова Руска була окремою парохією до 1797 р.

З парохій вийшов: Іоан Пухир, полковник австр. армії. Мешкає в Грацу Wielandgasse 44.

Метрики пров. від 1776 р.

15. Тилява (Tylawa), с. Ц. Рожд. Пр. Богород. мур. 1787. відн. 1908. і 1931. Доч. Терстяна (Trzciana) с. відд. 6 км. Обі ц. в середн. стані. Місц. Дукля (Dukla) мтко відд. 11 км. Цергова (Cergowa) с. відд. 12 км. Ясьонка (Jasionka) с. відд. 6 км. Рівне (Równe) с. відд. 18 км.

Ч. д. гр. кат. $31 + 4 = 35$; Лат. $11 + 12$; Неспол. $900 + 400 = 1300$; Ізр. $0 + 4$.

Парох: о. Максиміліян Дуркот, р. 1863, рк. 1892, ін. 1936.

Вк. вислуж. декан дуклянській, совітн. Ап. Адм.

Лат. парох: о. Іоан Тенча в Дуклі.

Право патрона починає.

Школи: 2 і 1 кл. двояз. о 2 і 1 силах. В Тиляві: Чит. ім. Мих.

Качковського з власною хатою; Кооп. „Кооперативная Любовь“ підч. Р. С. Р. К.

Прих. дім дер. зб. 1926 о 6 комн., кухні і спіжарні, невикінчений.

Екон. будинок мур. 1926 в лихім стані. Керниця добра.

Будов. площі 20 а, 18 м²; огор. 50 а, 03 м²; поля 32 га, 45 а, 86 м²; лук 11 га, 04 а, 62 м²; ліса 4 га, 41 а, 89 м²; пасов. 6 га, 72 а, 13 м²; поля 7 га, 75 а, 09 м²; лук 1 га, 32 а, 61 м²; пасов. 5 га, 89 а, 69 м²; ліса 79 а, 40 м².

Стар. Коросно (Krosno) 32 км. Суд Дукля (Dukla) 11 км. Почта, телеф., телегр. Барвінок (Barwinek) 3 і пів км. Желізн. Ізонич (Iwonicz) 26 км. Найбл. гр. кат. приходство в Зиндрановой (Zyndranowa) 4 і пів км.

Найстарша згадка о церкві в Тиляві походить з 1537 р. За Ізид. Шапаневичем з твору п. з.: „Rzut oka na beneficja ruskie...“, pag. 4. наводить ю о. Юліян Никорович словами: „Oryginał zachowany w с. k. prokuraturze skarbowej we Lwowie z r. 1537 (feria tertia proxima ante festum pentecostes) wystawiony w lwli przez Ewę Szczukowską, dziedziczkę lwli, Hyrowy, Mszany i Tylawy „viso privilegio scultetivo super synagogam...“ З того слідує, що солтискій привілей на цервов і парохію в Тиляві походить еще з часу перед 1537 р., бо тодішня властителька Тиляви. Ева Шин-

ковска висловом „viso“ покликуєся в згаданой своей грамоті на него, яко на конкретний існуючий документ.

Пізнійша грамота, що відноситься до матеріального і ґрунтового випосаження парохії в Тиляві, походить від властителя місц. дібр Іоана Менцінського з дня 26. III. 1633 р. Про дальший розвиток села і парохії в Тиляві брак певних звісток. Показують лише Тилявяне місце, где давнійше стояли в Тиляві двірські забудовання або т. зв. „двориско“ і площу за потоком на всхід від села, где стояла первісна деревляна Тилявська церков. До первісних мешканців і солтисів в Тиляві належать безперечно роди Пушкарів і Дримаків, які еще і тепер належать до найзаможніших господарів села.

Перед всесвітною війною була Тилява найголовнішим на цілу околицю осередком того руху, під стягом якого ґрутовалися тут прихильники староруской, національної орієнтації. Маніфестоване своїх живих симпатій до Росії, до її національної релігії і культури було тут на кождім кроці виразне й недвозначно марковане. Найкрасшим доказом того були передвоенні поїздки визначніших Тилявян як прим. бл. п. Яцка Пушкаря, Петра Панця і других на спілку зі Святківчанами (прим. з Колдрою) з прошею до Києва до тамошних осередків реліг. православного життя.

Тому, що в часі всесвітної війни в Тиляві був передвиджений військовими властями завзятий бій, Тилявяне, через стрічу з військами тяжко потерпіли. І так визначніших мешканців Тиляви, як і ей б. пароха, о. Кирила Коциловського, учит. Михайла Копчака і згад. господаря Яцка Пушкаря вивезли і заключили австрійські власти в Талергофі, опісля з наближенем воєнного фронту депортовали всіх мешканців села на Угорщину а саме село разом з приходством спалили і майже зрівняли з землею. Тут після кількадевньої арматної підготовки відбувся зимою з 1914 на 1915-ий рік серед несаможитних криків, страшних зойків і окликів „урра“ — кровавий, рукопашний бій на горі, зв. „Діл“, по котрім Москалі виперли і прогнали Австрійців за тогдішний, угорській кордон.

По уступленю весною 1915 р. вслідствии горлицького пролomu воєнного фронту з Лемковщини на всхід, повернули Тилявяне на свої румовища і розпочали господарско-мешкальну відбудову села. Повернувшись з Талергофу о. парох поставив на приходскім подвір'ю власним коштом малий мешкальний будинок. Однак підірваний талерговськими злиднями і гризотою з неоправними та зіпсутими на війні парохіянами, вкортці, бо в 1924 р. розпращався з житем. А по его смерті парохіяне лишилася без пастиря, котрий мав би на них вплив.

Довго в Тиляві всіляко колотилося, аж дня 16. XI. 1926 р. відбуто велике віче, на яким ухвалено, що Тилява і Терстяна переходять на російське православ'є. Потім почато збирати підписи на декларацію за переходом Тиляв'ян на „православ'є“. На Різдво 1927 р. спроваджено схизматичного духовника до Тиляви і т. зв. „православ'є“ з всіми своїми наслідками для Тиляви стало довершеним ділом. Вслід за тим зачалися розбивання церковей в Тиляві і Терстині а іменно дня 6. I. 1927 р. 7. I. 1927, 8. IV. 1927 р. під кличем „Матер Божа отворила церков“, та дня 3. VII. 1927 р. в Тиляві і дня 14. II. 1928 р. в Терстині, яких короною був уряджений дня 4. VII. 1927 р. т. зв. „бабський напад“ на гр. кат. приходство в Тиляві. В часі того нападу парох мало не стратив життя.

Історичні метрики в Тиляві пров. від 1842 р. Першій том в часі війни затратався.

16. Тиханя (Ciechania), с. Ц. д. св. о. Николая зб. 1790, в лихім стані. Доч. Жидівське (Żydowskie) с. богосл. дім капл. Возн. Г. Н. I Хр. зб. 1922. відд. 5 км. в середн. стані. Місц. Гута Полянська (Huta Polańska), с. лат. капл. відд. 4 км.

Ч. д. гр. кат. $253 + 276 + 11 = 540$; Лат. 308; Неспол. $131 + 102 + 0 = 233$; Ізр. 5.

Завідатель: о. Василій Бенъ, родж. 1895, рк. 1927, безж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевскій в Жмигороді.

Право патрона починає.

В Жидівскім: Школа 1 кл. з поль. мов. науч., о 1 силі.

Прих. дім дер. зб. 1931. о 2 комн., кухні і спіжарні невикінчений.

Стайня, стодола, шпихлір дер. та 2 керниці; все в середн. стані.

В Тихані: будов. площі 27 а, 05 м²; поля 5 га, 50 а, 49 м²; лук 5 га, 75 а, 57 м²; пасов. 31 га, 49 а, 34 м²; доріг і неуж. 19 а, 75 м²; ліса 28 га, 78 а, 18 м². Жидівське: поля 9 га, 32 а, 74 м²; лук 4 га, 12 а; пасов. 38 га, 15 а, 49 м² + 0. Лісов. плян є. Комасація переводиться.

Стар. Коросно (Krosno), 40 км. Суд Дукля (Dukla), 24 км. Почта, телеф., телегр. Крамна (Kremna) 9 км. Найбл. гр. кат. приходство в Грабі (Grab), 6 км.

В 1914 р. спалили Австрійці цілу Тиханю і Жидівське. Осталася лише церков. В огни згоріли і деякі парохіяльні документи. По той причині історію парохій не дається списати.

В 1928 р. перейшла значна скількість парохіян на схизм.

В 1929 р. застрілили два бандити з Кракова Зелінскій і Качмарчик спроваджені парохіянкою з Гути Полянської Марією Сова в рабункових цілях б. пароха Тихані бл. п. о. Даниїла Пирога, та его дочку Марію.

З Жидівського виїщов: о. Михайл Константинович, уродж. 21. VI. 1790 р. Написав працю п. з.: „Генеалогія роду Острожських Константиновичей“, в котрій виводить своє походжене від роду князів Острожських. Помер 19. IX. 1875 р.

Метрики пров.: в Тихані від 1878, в Жидівскім від 1850 р.

17. Чорне (Czarne), с. Ц. д. св. Вмуч. Димитрія зб. 1789, відн. 1895. в добр. стані. Доч. Незнаєва (Nieznajowa), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна зб. 1780, в лихім стані, відд. 5 км. Доч. Липна (Lipna), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богор. зб. 1885. в середн. стані відд. 6 км.

Ч. д. гр. кат. $1 + 8 + 0 = 9$; Лат. $4 + 20 + 1$; Неспол. $300 + 220 + 130 = 650$; Ізр. $1 + 3 + 4$.

Завідатель: о. Николай Заяць, р. 1907, рк. 1933, бж.

Лат. парохі: для Чорного і Липной о. Станислав Горовіч в Сенковій; для Незнаєвой о. Франц Вільчевскій в Жмигороді.

Патрон: Марія гр. Собанска в Загірянах. Право патр. виконує лично.

Школи: 1, 1 і 1 кл. двояз. по 1 силі. В Чорнім: Чит. ім. Мих. Качковского.

Прих. дім мур. 1903 о 7 комн., кухні і спіжарні; Екон. будинки, шпихлір дер. та 2 керниці все в лихім стані.

В Чорнім: Будов. площі 19 а, 18 м²; огор. 27 а, 43 м²; поля 11 га, 91 а, 15 м²; лук 3 га, 79 а, 17 м²; пасов. 13 га, 93 а, 50 м²; ліса 1 га, 19 а, 19 м²; неуж. 13 а, 77 м². Незнаєва: будов. площі 22 м², поля 4 га, 89 а, 31 м²; лук 3 га, 32 а, 45 м²; пасов. 11 га, 25 а, 69 м²; ліса 9 га, 87 а, 21 м²; неуж. 1 га; 21 а, 46 м². Липна: поля 12 га, 99 а, 86 м²; лук 1 га, 88 а, 08 м²; пасов. 16 га, 19 а, 47 м²; неуж. 13 а, 67 м².

Стар., суд, телегр., желізн. Горлиці (Gorlice) 30 км. Почта Незнаєва (Nieznajowa) 5 км. Телеф. Крамна (Kremna) 12 км. Найбл. гр. кат. приходство в Радощині (Radocyna) 4 км.

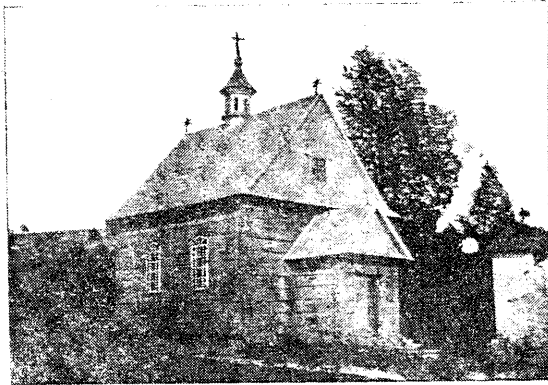
Задля браку документів не дається відтворити історію села і парохіи. З новітніх подій замітний перехід її мешканців на схизму в 1927—1928 рр.

Старі метрики в часі війни згоріли. Нові пров. від 1917 р.

VI. Короснянський Деканат.

Декан: о. Іоан. Ключас, парох в Бонарівці.

1. Близянка (Blizianka), с. Ц. д. Усп. Пресв. Богородиці

ЦЕРКОВ В БЛИЗЯНЦІ

зб. 1865, відн. 1932, в добр. стані. Доч. Гвоздянка (Gwoździanka) с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміана зб. 1625 пошир. 1902, в середн. стані відд. 5 км. Місц. Малівка (Małówka) 3 км. Баричка (Baryczka) 4 км. Поломя (Połomja) 5 км. Явірник (Jaworńnik) 3 км. Гвозниця (Gwoźnica) 2 км.

Жарнова (Żarnowa) 6 км. Небилець (Niebylec) 2 і пів км., лат. костел Конечкова (Konieczkowa).

Ч. д. гр. кат. 162 + 280 + 62 (у проч. = 504; Лат. ок. 8.110; Ізр. 420.

Завідат.: о. Євгеній Усцький р. 1905, рк. 1929 безж.

Лат. пар.: о. Франц Стржембек

Право патрона починає.

В Близянці і Гвоздянці: Школи 1 кл. з поль. мов. науч. по 1 силі. Прих. дім зб. 1925 о 4 комн. і кухні; стайня зб. 1925, стодола, шпихлір, все дер. в добр. стані. Керниця спільна зі сусідом. В Близянці; поля 15 га, 56 а; лук 1 га, 13 а; ліса 16 а; пасов. 1 га, 73 а. Гвоздянка: поля 9 га, 95 а; лук 1 га, 03 а; пасов. 1 га, 30 а; ліса 3 га, 09 а.

Стар. Ряшів (Rzeszów) 35 км. Суд, желізн. Стрижів (Strzyżów) 11 км. Почта, телеф., телегр. Небилець (Niebylec) 2 і пів км. Найбл. гр. кат. приходство в Красной (Krasna) 12 км.

Руску парохію в Близянці еригували властители місц. дібр Яков, Гавриіл і Николай Закліки в 1630 р. а в Гвоздянці місц. дідич Стефан Маховський в 1625 р. Обі парохії злучено в одну, правдоподібно ок. 1791 р.

В ерекц. грамоті парохії Близянка є згадка про місц. душпастиря о. Григорія Димитрієвича, о котрім однак вже не можна нічого більше довідатись. Серія знаних душпастирів в Близянці починає від 1777 р. В 1848 р. Близянка не мала свого священика а обслуговував єю лат. священик з Небильця.

В 1925 р. згоріли в Близянці місц. приходські будинки. Гвоздянчане бажали, щоби резиденцію пароха перенести до них для того, що в Гвоздянці була більша кількість парохіян як в Близянці. Коли однак їх жадання не сповнено, тогди внесли до староства декларацію о переході на лат. обряд. І лише личной повазі бл. п. о. декана Теодора Мерени належить завдячити, що удалося склонити їх до відкликання тої декларації, однак під умовієм, що Богослуженія будуть правитися на переміну раз в Близянці а другий раз в Гвоздянці і що священик буде сам до них доїжджати.

В парох. актах в Близянці знаходилася списана на пергаміні а восковою печаткою на шнурку заосмотрена оригінальна грамота ерекції парохії в Близянці в 1630 р. В 1927 р. приказано єю передати до капітульного архіву в Перемишли. На місци остався легалізований відпис той грамоти.

Метрики пров. від 1776 р.

2. Бонарівка (Bonarówka), с. Ц. д. Покр. Пр. Богородиці зб. 1841 в середн. стані. Місц. Бережанка (Brzezianka) 3 км. Жизнів (Żytnów) 3 км. Буди Висоцькі (Budy Wysockie) $\frac{1}{2}$ км.

Ч. д. гр. кат. 1136 + 0 + 0 + 39 = 1175; Лат. 3 + 1010 + 900 + 112; Ізр. 3 + 0 + 11 + 0.

Парох: о. Іоан Ключас, р. 1894, рк. 1920, ін. 1927, ж.
 Лат. парохі: о. Станислав Квєцінскій в Стрижові для Бережанки;
 о. Седлєчка в Жизнові; о. Михайл Гржиб в Високой для Бонарівки і Буд Висоцких.
 Патрон: Станислав Биліцкій в Жизнові. Право патр. виконує
 лично.
 В Бонарівці: Школа 2 кл. двояз. о 2 силах; Коопер. „Згода“,
 „Ощадність“; „Рідна Школа“; „Районова Молочарня“ підч.
 РСУК; Чит. „Просвіти“; Клуби: „Рідної Школи“, „Сіль-
 ского Господаря“, „Союзу Українок“, Т-во „Луг“.
 Прих. дім зб. 1880 дер. о 4 комн. в середн. стані. Стайня, сто-
 дола, шпихлір, дер. та керниця в добр. стані.
 Огор. 20 а, 57 м²; поля 16 га, 66 а, 40 м²; лук 1 га, 39 а, 90 м²;
 ліса 18 га, 95 а, 98 м²; неуж. 2 га, 77 а. Є плян вирубу,
 з 1929 р.
 Стар. Рязів (Rzeszów) 52 км. Суд, почта, телеф., телегр., залізн.
 Стрижів н. Вислоком (Strzyżów n. Wisłokiem) 14 км. Найбл.,
 гр. кат. приходство в Опарівці (Oparówka) 6 км.

Бонарівка повстала около 1439 р. Автор перем. шематизму
 з 1879 р. стр. 198 без подання жерела наводить такі відомости
 дотично Бонарівки:

„Quidam indigena Bojarus Michael Roch Bonar quatuor rusticis,
 Kaczmarek, Hołodufski, Gołej et Lisko anno Domini millesimo qua-
 dringentesimo sexagesimo licentiam dedit: ex silvis sibi propriis
 agrum comparandi itaque familiae hae in pago Bonarówka usque ad
 hodierna tempora praevalent et decursu temporis successores harum
 familiarum postquam multiplicati sunt, Ecclesiam extruxerunt. Quo-
 que fertur nomen Bonarówka a Bojaro Michael Roch Bonar dedu-
 ctum, qui ad oppidum Krosno multos campos et silvas possidebat“.

Історик Денис Зубрицький в своїм творі п. з.: „Granice mię-
 dzy ruskim a polskim narodem w Galicji“, твердить, що самі По-
 ляки уважали в 14. і 15. стол. околиці Бонарівки за руску зе-
 млю, яка тяглася до місцевостей Бжостек і Чудець. Шаране-
 вич каже, що в відьятих від прочой Руси селах короснянського
 деканату поселено взятих до неволі козаків, від котрих ті села
 взяли свій початок.

О першій священику і церкві в Бонарівці згадує акт
 п. з.: „Visitatio Ecclesiae Parochialis in pago Bonarówka“ з 1792 р.
 Був се о. Яков Загоровскій. Що вже в 1684 р. резидовав в Бо-
 нарівці парох, свідчить про се „Documentum in libro Evangelio-
 rum integrativo manu scripto a dicto paracho“.

З акту: „Візитація Ц. Парох. в 1792 р.“ слідує, що церков

чится апострофою до вірних, щоби збудували нову, взгядно
 відновили стару церков, та щоби постарались о школу при цер-
 кві і о учителя.

Дня 20. VI. 1833 р. візитував парохію перем. Епископ Іоан
 Снігурскій.

З Бонарівки вийшли: оо. Василій Опарівскій († 1919 р.);
 Юрій Падох в Мокротині († 1932); Народні учителі: Андрей
 Падох, Роман Сосновскій, Михайл Голей, Василій Шуплат;
 Др. прав Василій Падох; Інж.-архітект Николай Шуплат; Нач.
 жел. стаци в Стрию Николай Падох і інші.

Парох. акта зачав в Бонарівці першій писати по руски
 о. Андрей Ольшанскій, ролж. 1719 р.

Метрики пров.: уродж. від 25. X. 1761 р.; вінчаних від 29. X.
 1777 р.

3. Ванівка (Węglówka), с. Ц. Рожд. Пр. Богород. зб. 1898

в добр. стані. Місц.:
 Коросно (Krosno)
 мто відд. 13 км. Одрі-
 конь (Odrzykoń)
 відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 1203; Лат.
 56; Неспол. 3; Ізр.
 1 родина.

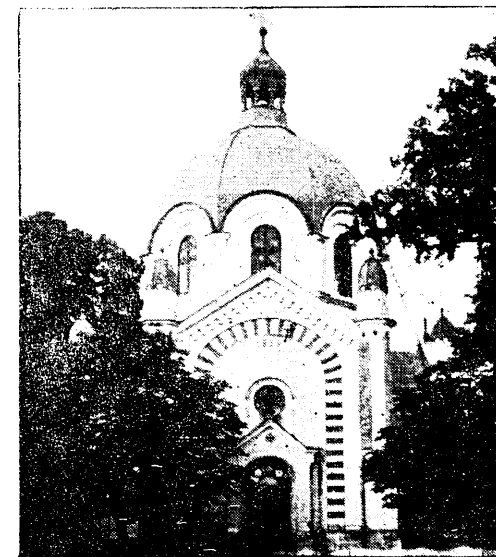
Парох: о. Михайл Цол-
 та, р. 1901, рк. 1926
 ін. 1931, ж.

Патрон: Станислав гр.
 Шептицькій в Корчи-
 ні к. Коросна. Право
 патр. виконує лично
 патрон.

Школа 3 кл. двояз. о 4
 силах. Коопер. „Єд-
 ність“ підч. Р.С.Р.К.
 Чит. ім. М. Качков-
 ского. Парох. бібліо-
 тека з 268 томами.

Прих. дім мур. о 4 комн. та стодала дер. в середн. стані. Стайні
 шпихлір дер. середні. Керниця добра.

Огор. 47 а, 18 м²; поля 9 га, 21 а, 46 м²; лук 2 га, 15 а, 89 м²;
 ліса 8 га, 15 а, 43 м²; пасов. 9 га, 69 а, 80 м²; неуж. 3 га.

ЦЕРКОВ В ВАНІВЦІ.

Стар., суд, желіз. Коросно (Krosno) 13 км. Почта Іосо. Телеф. телегр. Корчина (Korczyna) 8 км. Найбл. гр. кат. приходство в Ріпнику (Rzerpnik) 3 км.

Назва „Ванівка“ повстала правдоподібно від імени Іоан (Ваньо), хоча й деякі твердять, що від прізвища „Ваняк“, яке в формі „Ланян“, „Ланяни“ подибується у тутешніх мешканців. Початків села належить шукати в XV. або в XIV. стол. Село мало бути оселею козаків-лісовчиків, які тут залишилися.

Від 1880 р. датуються в селі копальні нафтової ропи. Від 1900 р. починається еміграція до Америки. В 1853—1854 рр. лютився в селі голод, якій забрав багато жертв.

4. Красна або Коростенька (Krasna albo Kroś-cienka), с. Ц. св. Арх. Михаїла зб. 1914. в добр. стані.

ЦЕРКОВ І ПРИХОДСТВО В КРАСНОЙ.

Місц. Лютча (Lutcza) с. відд. 3 і пів км.

Ч. д. гр. кат. 1766: Лат. 98.

Парох: о. Александер Прислопський, р. 1860, рк. 1885, ін. 1891. Вк. вд. Сотр.: о. Михаїл Гайдук.

Лат. парох: о. Каспер Мермон в Лютчи.

Патрон; Спадкоємці гр. Станислава Конарського в Дубецьку. Право патр. виконує Єлисавета гр. Конарська в Дубецьку.

Школа 3 кл. двояз. о 3 силах. Чит. „Просвіти“. Кооп. „Нашъ Кооперативъ“ підч. РСРК.

Прих. дім мур. 1893 о 4 комн. кухні і спіжарні; стайня, стодола, шпихлір дер. та керниця; все в добр. стані.

Огор. 16 а, 44 м²; поля 28 га, 06 а; лук 2 га. 54 а; ліса 2 га, 98 а; пасов. 61 а, 30 м²; неуж. 2 га. Сягів 11 і пів мягк. + 6 і пів тверд. дерева.

Стар., суд Коросно (Krosno), 20 км. Почта, телеф. Ванівка (Węglówka ad Krosno) 6 км. Телегр., желіз. Стрижів (Strzyżów) 16 км. Найбл. гр. кат. приходство в Ванівці (Węglówka)

Історичні початки Красной неznані. Если в парох. актах були які жерела о Красной, то згоріли при пожежі приходських будинків в Красной дня 6. XII. 1773 р. О сей пожежі згадує в своїх записках довголітній парох в Красной о. Андрей Орлецький (1776—1811 р.).

Найстаршим знаним тут документом була грамота Замштинського старости Северина Бонара з дня 20. VIII. 1571 р. котрою надав поле і привілеї прибувшому тут з Жерниці о. Іоанови Баньковському, та его наслідникам в Красной. Грамота осталася в відписі. Оригінал пропав в часі пожежі 1773 р.

З Красной вийшли: Клявдія Алексович, руска письменка, родж. 20. XI. 1830 р. пом. 1916 р.; о. Лев Щавинський, поч. Крилошанин і б. парох в Самборі.

Метрики пров. від 1784 р.

5. Опарівка (Oparówka), с. Ц. Рожд. Пр. Богород. зб. 1912, відн. 1932. в добр. стані. Місц. Гольцівка (Golcówka)

1 км. Брежанка (Brzeżanka) 6 км. Висока (Wysoka) 2 і пів км. Кізілівка або Кізілівка (Kozłówka albo Kozłówek) 4 км. Невидна або Неводна (Niewodna) 9 км. Стрижів н. Вислоком (Strzyżów n. Wisłokiem) 9 км.

Ч. д. гр. кат. 504 + 33 + 28 + 5 + 6 + 3 + 9 = 588 (з того на емігр. 40); Лат. 49 + 2500.

Сам. сотр.: о. Андрей Кот, р. 1900, рк. 1930, бж.

Лат. сам. сотр.: о. Михаїл Гжись в Високой. Лат. парохіи: в Добрехові — 2 свящ., в Стрижові — 5 свящ., в Неводной — 2 свящ.

Школа 1 кл. з поль. мов. науч. о 1 силі. Кооп. „Єдність“ підч. РСРК. Чит. „Просвіти“.

Прих. дім зб. 1886, відн. 1921 о 3 комн.; стайні, стодола, дерев'ятня, шпихлір з возівнею; все дер. лихе. Керниця в середн. стані.

Огор. 20 а; поля 8 га, 48 а, 88 м²; лук 67 а, 51 м²; пасов. 2 га, 30 а, 68 м². Роковини і скіпщини: 15 і пів кіп жита; 1 і пів кірця сімени; 3 копи яєць; 126 хлібів.

Стар. Коросно (Krosno) 24 км. Суд, почта, телеф., телегр. Стрижів н. Висл. (Strzyżów n. Wisł.) 9 км. Желіз. Добрехів (Dobrzechów) 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Ріпнику (Rzerpnik) 6 км.

В парохіяльних актах в Ріпнику знаходиться оригінальна ерекційна грамота парохії в Опарівці з 1513 р., якою монастир Пінстерсів „Pokrzywnicki“ надає „porowi Hnatowi cerkiew przez

niego zbudowaną w Opatówce" з ланом поля як також „200 zł. polskich grzywien“.

В старій книзі „Protocollum“ парохії Опарівка міститься відпис акту з дня 30. III. 1800 р., з котрого слідує, що Опарівка була в тім часі капелянією відлученою від „Dominium Dobrzechów“. Через довший час завідовали Опарівкою парохі з Ріпника:

Перший місц. душпастир мав після передання мешкати при візді до села на лісничівці.

Стара дерев'яна церков в Опарівці була після тутешніх парох. записків збудована в 1700 р. Перед нею мала бути в Опарівці ще старша дуже мала церков поставлена на тім місці, где тепер побудована нова.

Метрики пров. від 1784 р.

6. Ріпник (Rzepnik), с. Ц. Преп. Мат. Параскеви зб. 1914. в добр. стані. Місц. Петроша Воля (Pietrusza Wola); Братківка (Bratkówka); Стодолина (Stodolina); Ленки (Łęki); Лончки (Łączki); Поляна (Polana); Єдліче (Jedlicze); Модерівка (Moderówka); Бросток (Brostek); Колачиці (Kończycze); Фриштак (Frysztak); Відач (Widacz); Прибівка (Przybówka); Войківка (Wojkówka); Потік (Potok); Шебні (Szebnie) і інші по парохію Краків і Матієву.

Ч. д. гр. кат. 374 + 1074 (в прочих місц.) = 1548; Лат. 8 + 53; Ізр. 7.

Парох: о. Ярослав Мірович, р. 1896, рк. 1926, ж.

Лат. парох: о. Іоан Немчик в Лончках Ягайлонских.

Патрон: Др. Іоан Гумецький во Львові. Право патр. виконує лично. Школи: 1 кл. двояз. по 1 силі; Чит. ім. Мих. Качковского. Кооп. підч. РСРК. в Ріпнику і Петрошій Волі. „Брацтво св. о. Николая в Ріпнику“.

Прих. дім дер. зб. 1881. о 4 комн. в середн. стані. Стайні, сто-дола, шпихлір дер. в добр. стані. Керниця лиха.

Огор. 86 а: поля 25 га, 77 а; лук 3 га, 76 а; ліса 23 га; пасов. 5 га; неуж. 1 га, 65 а. Лісов. плян є.

Стар. Коросно (Козно) 15 км. Суд для Ріпника, Коросно, для Петрошій Волі Фриштак (Frysztak) 14 км. Почта, телеф. Лончки Ягайлонські (Łączki Jagiellońskie) 8 км. Желізн. Прибівка (Przybówka) 8 км. Найбл. гр. кат. приходство в Ванівці (Węglówka) 3 км.

Ріпник мав після передання повстати з оселі козаків забра-
Парохію в парохію. За тим — після гадки парох. літо-

писця — промавляють іронічні назвища в селі як Хруняк, Жмінка, Бік, Каплун, Макух, Трамба, Сірко, Гадро, Дедьо, Дюб, Свищ і обставина, що нарід є авантурничого і вандрів-ного успособлення.

Руска парохія в Ріпнику істновала вже в 1581 р. Указує на се датована во Львові грамота властителя Ріпника Войтіха Камінського з дня 24. I. 1581 р., якою він дозволив „Nobili Damiiano Bańkowski et filio eius proprio Thomae et successoribus eius“ закупити від его брата Павла Баньковского, солтиса в Ріпнику, 1 $\frac{1}{4}$ лану поля за 30 поль. золотих — з тим, що в его родині має на все полишитися уряд священика. Крім сего звільнив їх від шарварку і податків а різночасно зобов'язав парохіян до складання скіпщини і до однодневной в тижни роботизни свяще-никови.

Коли побудовано першу церков в Ріпнику, не знати. З факту, що вже в 1581 р. був в Ріпнику священик, можна заключати, що була тогди в Ріпнику і церков. Виразна згадка о ріпницькій церкві походить доперва з 1701 року. Була она збудована з дерева, відтак перебудована і перестояла до часу, доки не построєно в Ріпнику в 1914 р. хорошого, мурованого храму.

Парох. літописець заподає, що в Ріпнику було колись бо-гато корчем, з котрих ширилося п'янство і згіршене в парохії. З протягом часу мимо жидівського спротиву удалося їх викоренити. В 1882 р. зложено в той цілі брацтво тверезости в парохії. В тім самім році підпалив хтось за намовою місц. жида парох. шпихлір коло церкви, щоби тим самим знищити і церков, однак огонь щасливо угашено.

В часі війни 1914 р. австрійські власти ув'язнили тогдіш-ного пароха Ріпника, і кількох місц. парохіян і вивезли їх до Талергофу, где гдекотрі з них померли.

З села вийшли: Николай Бік, гімн. учитель в Ярославі; Николай Колодійчак, учитель в Коросні, та Михайл Каплун-Ріпецький, директор гімназії в Тернополі. З Петрошій Волі вийшов Стефан Барна, учитель-директор в Вороблику Коро-левським.

В ріпницькій церкві є старий служебник з 1681 р. Фраг-ментарні записки сягають 1694 р.

Метрики пров. від 1784 р.

7. чорноріки (Czarnorzeki), с. Ц. св. Вмуч. Димитрія зб. 1921. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 364 (з того 20 поза парохією); Лат. 325.

Завідатель: о. Мирослав Сенета, р. 1909, рк. 1933, 6 к.

Лат. парох: о. Стефан Дубель в Корчині.

Патрон: Спадкоємці Станислава гр. Конарського в Дубецьку. Право патр. виконує Єлисавета гр. Конарська в Дубецьку.

2 Школи 2 кл. двояз. і з поль. мов. науч., по 1 силі. Кооп. „Нашъ Трудъ“ підч. РСРК.

Прих. дім зб. 1880; стайня, стодола дер. лихі. Шпихлір дер. та керниця в середн. стані.

Поля 6 га, 47 а, 41 м²; лук 46 а, 28 м²; пасов. 6 га, 12 а, 75 м²; ліса 1 га, 71 а, 23 м²; неуж. 13 а, 96 м².

Стар., суд, желіз. Коросно (Krosno) 10 км. Почта, телеф., телегр. Корчина (Korczyna) 3 км. Найбл. гр. кат. приходство в Ванівці (Węglówka) 4 км.

На гадку о. Володислава Сарни повстали Чорноріки в половині XV. стол. приблизительно в тім часі, коли Ванівка і Красна (Коростенка). Першими властителями села були: Войтих і Іоан Каменецькі; опісля Скотницькі, Фірлеї, Яблоновські, Скржинські, та Орбішевські. В домовім архіві в Коростеньку згадується про село під назвою „Чорний Потік“. В 1578 р. виступає тоє село під теперішню назвою „Чорноріки“.

Дата заложення душпастирської посади в Чорноріках невідома. Правдоподібно сходиться она з датою побудовання старої церкви в Чорноріках, яка після старих шематизмів і твердження о. Володислава Сарни припадає на 1600-ий рік.

В 1921 р. поставлено в Чорноріках при видатній допомозі місц. уродженця Д-ра Симеона Возняка, адвоката в Коросні, нову муровану церкву, до якої закуплено в 1933 р. різьблений в гуцульськ. стилі іконостас.

В тім самім часі зачато будову нового приходського дому, однак ей не докінчено.

Метрики пров. від 1784 р.

Короснянський деканат числить 7.148 гр. кат. душ та 23 несполучених

VII. Мушинський деканат.

Завідатель деканату: о. Еміліян Венгринович, Парох в Мохначці Нижній.

Мтдекан: о. Стефан Корнов, Парох в Лабовій.

1. Вірхомля Велика (в народ. мові: Вірховля) (**Wierzchomla Wielka**), с. Ц. д. св. Арх. Михайла (праздник на св. Вмч. Варвари), зб. 1821, відн. 1906, в середнім стані. Місц.: Вірхомля Мала (**Wierzchomla Mała**) с., відд. 3 км. Лімниця (**Łimnica**), с., відд. 4 км. Півнична (**Piwniczna**), с., відд. 5 км. Кокушка (**Kokusza**), с., відд. 6 км.

Ч. д. гр. кат. 1748 + 377 = 2125; Лат. 2; Ізр. 22.

Парох: о. Папп Орест, ур. 1866; рк. 1892 інст. 1914; вд.

Сотрудник: о. Николай Ортинський.

Лат. парох: о. Іосиф Сквирот в Жегестові.

Патрон: Правительство. Право патронату виконує Краківське Воєвідство.

Школи: 3 і 1 кл., двояз. о 3 і 1 силі.

Прих. дім, мур. 1843, о 5 комн. і кухні, в добрім стані; стайня, стодола, шпихлір, дер., в середнім стані.

Будов. площі 20 а, 17 м²; огор. 21 а, 28 м²; поля 21 га, 29 а, 23 м²; лук 7 га, 48 а, 54 м²; пасов. 15 га, 15 а, 06 м²; ліса 11 га, 59 а, 04 м²; неуж. 47 а, 62 м²; лісовий плян є.

Стар. Новий Санч (**Nowy Sącz**), 32 км. Суд Мушина (**Muszyna**), 20 км. Почта, телефон, телеграф Півнична (**Piwniczna**), 14 км. Желізниця Іосо. Найбл. гр. кат. приходство в Жегестові (**Żegiestów**) 4 км.

Грамотою з дня 3 жовтня 1595 призначив краківській єпископ князь Юрій кард. Радивил, один лан рілі на удержане парохів в Вірхомлі Великій. Привилей, річні побори парохії, звязані з посіданем тої рілі та її границі описані в протоколі з переведеної Іоаном Хризостомом Бернакевичем генеральної візитації з дня 29 жовтня 1780 р.

В інвентарі привилейів мушинського ключа дібр з 1603 року є вичислені і названі властители солтиства в Вірхомлі Великій: Василь Болибріх Щавинський, Михаїл Барка, Васько Угринський і Стефан Дюба.

З Вірхомлі Великої вийшов писатель о. Володимир Хиляк (Іеронім — анонім), уродж. 15 червня 1845, помер 13 червня 1893, син місцевого пароха о. Ігнатія Хиляка і Евфрозини ур. Парілович, автор численних писемних праць, знаних і поза границями Галичини.

Метрики провадяться від 1784 р.

2. Войкова (Wojkowa), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміана, зб. 1792, в добрім стані.

Ч. д. гр. кат. 393; Лат. 18.

Парох: о. Іоан Фенич, р. 1889; рк. 1916 інст. 1925; ж.

Лат. парох: о. Володислав Ковальчик в Тиличи.

Патрон: Правительство; право патронату виконує краківське Воєвідство.

Школа 1 кл. з рускою мовою науч., о 1 силі. Чит. ім. Мих. Качк. Прих. дім, дер., зб. 1890, о 3 комн. в добрім стані; екон. будинки дер., в середнім стані.

Огор. 4 а, 56 м²; поля 16 га, 82 а; лук 4 га, 13 а; ліса 5 га, 17 а; пасов. 9 га, 16 а; неуж. 56 а.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 56 км. Суд, почта, телефон, телеграф Мушина (Muszyňa), 12 км. Желізн. і найбл. гр. кат. приходство в Поворознику (Powroźnik), 6 км.

На польско-чеської границі, коло Войкової впливає так зване „жерело трох королів“. Нарід зве тоє місце з малярска „Кералікут“. Після передання, зійшлися тут три королі. Коли се було та які королі зійшлися, — про се з народного предання нічого довідатись не можна. Здогади вчених відносяться до зїзду, о котрім згадує автор „Волинско-Галицкой Літописи“: „...По семъ же бысть сънемъ (соймъ — Fürstenkongress) Русскимъ княземъ съ Лядскимъ княземъ съ Болеславомъ и снимашася въ Тернавѣ. Данило князь съ обоимъ синами съ Львомъ и съ Шварномъ и Василькомъ князь съ своимъ сыномъ Воло-

скую, утвердившеся крестомъ честнымъ..“ Сю стрічу відносить автор до 6776 року від сотворення світа. Чи в часі сего розмежування руской від лядской землі були названі личности при жерелі трох королів, сего з наведеного цитату вивести не дається.

Войковські солтиси посідають оригінальну грамоту привилею з дня 3 жовтня 1595 року, якою краківській єпископ Георгій кард. Радивил надав Хомі Поворозниக்கு лан ґрунту в Войкової на солтиство, а другий лан на удержане лісу пароха. Можна єю уважати за ерекційну грамоту гр. кат. парохії в Войковій.

Канонічну візитацію згаданої парохії перевів Архієпископ Іосиф Сембратович дня 7 серпня 1869 р.

Теперішня церков в Войкової побудована на місці старої, котра згоріла в 1790 р.

Метрики провадяться від 1784 р.

3. Жегестів (Żegiestów), с., Ц. св. Арх. Михаїла, мур.

1920. — Доч.

Зубрик (Zubrzyk), с. Ц.

св. Ев. Луки

мур. 1885 р.,

відд. 8 км.

Обі ц. в добр.

стані.

Ч. д. греко-кат

1020 + 325 =

= 1345; Лат.

93 + 11; Ізр.

9 + 4.

Парох: о. При-

слопський Роман,

ур. 1866; рк. 1891 інст. 1910 р.

Вк., ж.

Лат. парох: о. Іосиф Сквирут, Іосо.

Патрон: Правительство; право патронату виконує краківське Воє-

відство.

Школи: 2 і 1 кл. з поль. мовою науч., о 2 і 1 силах. В Жеге-

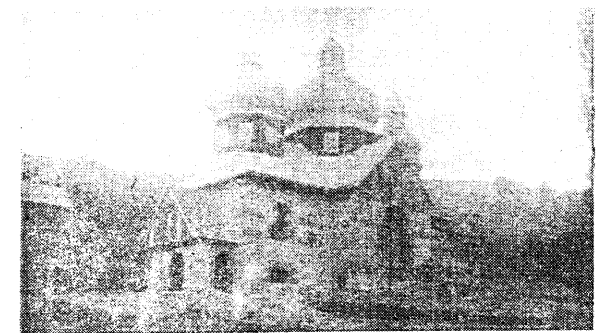
стові: Церковне Братство; т-во „Русскій Домъ“.

Прих. дім, дер., о 6 комн., в добрім стані. Економічні будинки

в перебудові.

Орного поля 17 га, 92 а, 52 м²; лук 90 а, 65 м²; пасовиска

10 га, 50 а, 76 м²; ліса 18 га, 01 а, 56 м² + Зубрик: поля

ЦЕРКОВ В ЖЕГЕСТОВІ.

13 га, 88 а, 61 м²; лук 1 га, 93 а, 68 м²; пасов. 15 га, 98 а, 76 м²; ліса 2 га, 65 а; неуж. 13 а, 16 м². Лісовий плян є.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 45 км. Суд Мушина (Muszyna), 15 км. Почта, телефон, телеграф, залізниця Іосо. Найбл. гр. кат. прих. в Вірхомлі Великій (Wierzchomla Wielka), 4 км.

Привилеєм, датованим в Жегестові з дня 26 червня 1525, приділив краківський єпископ Франц Красінський Гаврилові Юрашкови з Андреївки на місцеве солтство млин і тартак.

Після інвентара 1. муш. ключа стр. 56 отримував священик в Жегестові титулом десятини по 1 копівцю з кожної рілі.

Дня 8 січня 1547 року одержав якийсь Теодор та його наслідники привилей на два лани (розуміється: солтства) в Зубрику з тим, що судівництво кметів має опиратися на звичаї, обов'язуючих в інших оселях, где „*Valachi seu pastores ovium consistunt*“. Відтак датованою в Кракові грамотою з дня 4. квітня 1664 р. надав краківський єпископ Андрей Тржебіцький уніятському священикови в Зубрику так звану „Кацаківську Рілю“ і звільнив його частинно від податкових тягарів. З того слідовало, що в Зубрику існувала колись окрема самостійна парохія, котру однак з часом прилучено яко дочерню до купелевой тепер місцевости Жегестів.

Метрики провадяться від 1780 р.

4. Злоцке (Złockie), с. Ц. д. збуд. 1873. Доч. Щавник

ЦЕРКОВ В ЗЛОЦКІМ.

(Szczawnik), с. Ц. д. зб. 1841, відд. 2 і пів км. Обі ц. св. Вмч. Димитрія, в добрім стані. Доч. Ястрабик (Jastrzębik), с. Ц. д. св. Ев. Луки, зб. 1856, в середнім стані, відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 661 + 664 + 548 = 1873; Лат. 14; Ізр. 7 + 4 + 3.

Завідатель: Тилявський Іоан, бж.

Лат. парох: о. Йосиф Габор, в Мушині.

Патрон: Правительство; право патрон. виконує Крак. Воєвідство.

Школи: 1, 1 і 1 кл., з рускою мовою науч., по 1 силі. Братства: Св. Володимира (свчк.); „Апост. Молитви“; Неустаючої Помочи Пр. Діви Марії + Св. Володимира (свчкове) + Св. О. Николая. Кооп.: „Лемко“ + „Зоря“ + Яворина, підчинені Кооп. Союзови в Варшаві. Чит.: ім. Михайла Качковського

в Злоцкім (нечинна); в Щавнику (з власним домом), „Просвіти“ (розв.).

Прих. дім, дер., о 5 комн. і кухні + шпихлір дер., о 2 комнатах і кухні, в добрім стані; економ. будинки в середнім стані.

В Щавнику мешк. будинок дер. о 1 комнаті і сінях.

Огор. 1 га, 01 а. 08 м²: поля 21 га, 60 а, 40 м²; лук 4 га, 66 а, 34 м²; пасов. 5 га, 42 а, 37 м²; ліса 2 га, 97 а, 91 м²; неужитків 33 а, 81 м² + поля 27 га, 38 а, 96 м²; лук 8 га, 76 а, 12 м²; пасов. 13 га, 92 а, 54 м²; ліса 7 а, 12 м²; неужитків 5 а, 02 м²; поля 12 га, 37 а, 55 м²; лук 1 га, 18 а, 75 м²; пасов. 4 га, 44 а, 11 м²; ліса 9 га, 74 а, 44 м²; неуж. 15 а, 68 м² + ліса 8 га (в Мушині).

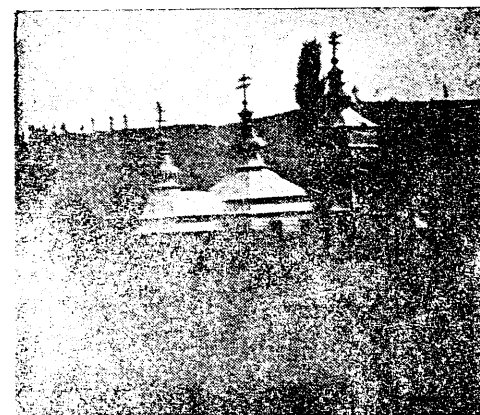
Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 52 км. Суд, почта, телефон, телеграф, залізниця Мушина (Muszyna), 3 км. Найбл. гр. кат. приходство в Милику (Milik), 6 км.

Злоцке, Щавник і Ястрабик повстали — після місцевих метрикальних записків — з початком XV стол. Дня 26 липня

1575 року затвердив краківський єпископ Франц Красінський наданий краківським єпископом Іоаном Конарским в дни 4 червня 1510 року Васильови Балахови привилей на солтство в Щавнику.

Грамотою, датованою в Вавречинцях 13 жовтня 1624 провлад краківський єпископ Мартин Шинковський поданицкому солтсови Іллі на закупино від Федора Косея і Стеця de Wilanow цілої рілі в Щавнику і на прилучене єї до свого солтства. — Виданою в Радлові з дня 13 січня 1651 р. віддав краківський єпископ Петро Гембіцький поворозницкому презвитерови Андреєви церковний ґрунт в Ястрабику, який місцеві солтиси „*Kądrat Iwan i Michał... między sobą trzymali*“ з тим, що сей ґрунт (лан) має на будуче „*sine ullo opere*“ служити для ястрабських священиків.

Самостійна парохія в Ястрабику існувала до 1791 р., в Щавнику до 1809 р.

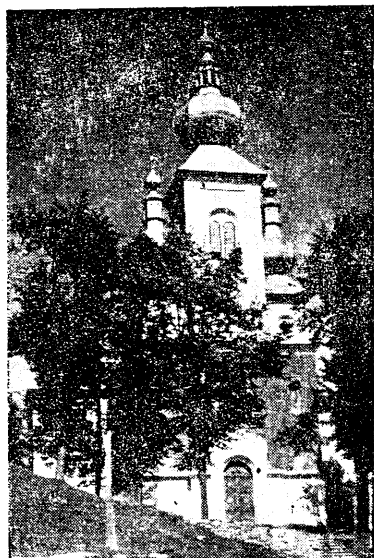

ЦЕРКОВ В ЩАВНИКУ.

Зі Шавника вийшли: З Міляничів: о. Николай, парох в Мочарах; бл. п. Василій, б. судія; Василій, воев. комісар; Лешко, б. народний учитель в Поворознику. З Ястрабика: о. Ти-лішак (помер в Добрачині ад Сокаль).

Метрики провадяться від 1784 р.

5. Криниця - село (Krynica-wieś), с. Ц. Богоявлення

ЦЕРКОВ В КРИНИЦІ.

Господного, мур., 1872, відн. 1930 (праздник на св. Петра і Павла), в добрім стані. — Місц.: Криниця - Здрій (Krynica-Zdrój), купел. завед., відд. 2 і пів км.

Ч. д. гр. кат. 2139; лат. 3480; Ізр. 3000.

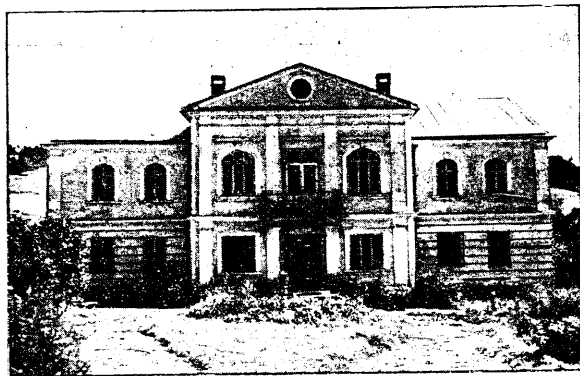
Парох: о. Хил'як Євгеній, ур. 1877; рк. 1904, інст 1909; Вк., вд.

Лат. парох: о. Роман Духевич в Криниці-Здрою.

Патрон: Правительство; право патронату виконує краківське Воевідство.

Школа 7 кл., двояз., о 6 силах Чит. ім. Михайла Качковського. „Straż Pożarna“, „Związek Samarytanek“.

Прих. дім, мур. 1886 р., одноповерховий, о 11 кімнатах і 2 кухнях, в добрім стані. Стайні, стодоли муровані; шпихлір дерев'яний, в середнім стані.

Огор. 71 а, 94 м²; поля 32 га, 69 а, 10 м²; лук 7 га, 92 а, 12 м²; ліся 102 га, 74 а, 83 м²; пасов. 26 га, 11 а, 90 м²; будов. площі в Криниці-Здрою: 22 а, 88 м². Є лісовий плян на 250 м³ дерева річно.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 38 км. Суд Мушина (Muszyna), 8 км. Почта, телефон, телеграф Криниця-Здрій (Krynica-Zdrój), 2 і пів км. Желізниця Іосо. Найбл. гр. кат. приходство в Поворознику (Powroźnik), 3 км.

Історичні початки Криниці незнані. Лише старі ей мешканці — після свідцтва о. Юліяна Никоровича — оповідали, що ворожий напад та посліуюча ему морова зараза вилюднили колись в давнині на довший час тую оселю. Мало се бути гдесь перед XV стол. Шістьнайцятье столітіе лишило вже нам деякі жерельні вістки о Криниці. Належить до них в першій мірі привилей на два лани солтиства в Криниці, наданий одним із краківських єпископів якомусь „Dankowi z miasta“, грамотою з дня 8 січня 1547 р. Правдоподібно ериговано в тім самім часі і греко-католицке приходство в Криниці. А що его ґрунтове віноване було за мале, длятого около 1581 року зізволив „włodarz Sandecki Starosta Muszyński“ Станислав Кенпенський о. Михайлови, свашеникови в Криниці, закупити рілю Тимка Лучковича, яка по вічні часи мала належати до місцевого приходства.

Віноване парохів поширив відтак краківський єпископ Андрей Тржебіцький, котрий датованою в Кракові грамотою з дня 10 мая 1664 р. дозволив криницкому пресвитерови о. Стефанови вибудовати млин о 2 колесах з тим, що одно колесо призначене „dla mlenia zboża na własną potrzebę, a drugie dla stęp sukien-puch, to jest Folusza“. Сей привилей затвердив пізнійше краківський єпископ Казимир з Лубной Лубенській датованою в Кракові грамотою з дня 16 мая 1711 р. з застереженем, що доплив води до млина не сміе бути ніколи зборонений. Фолуш і млин полишило криницкому приходству і австрійське Губерніум рішенем з дня 16 серпня 1790 р.

Первісна церков і приходський дім в Криниці мали згоріти в другой половині 17 столітя. Поставлене другой церкви в Криниці звязане з 1651 р. Основи під теперішню криницку церков положено в 1865 р. Поблагословив тогдішній Апостольській Адміністратор Перем. Епарх. Преосвященный Іосиф Сембратович. Будову той церкви і теперішнього криницкого одноповерхового приходства-палати переведено старанем і заходами, та немалим матеріальним вкладом о. пралата Віктора Жегестовського, заслу-

1889 року. Правою рукою Пралата Жегестовського при тих працях був Николай Громосяк, дуже ідейний і проворний селянин в Криниці.

В Криниці міститься тепер на „помірках“ за селом сильно розбудоване купелеве заведення, котрого мінеральні води мав поблагословити згаданий о. Пралат Віктор Жегестовський.

Дня 8. XI. 1821 р. уродився в Криниці в священничій родині місц. пароха о. Теодозія Сембратовича (1816—1848) пізніший Галицький Митрополит Іосиф Сембратович. До гімназії ходив в Новім Санчі і в Перемишлі, теологію студіював в Відні. Докторизувався в Римі, відтак був професором Духовної Семінарії во Львові. В 1853 р. став віцеканцлером Духовної Семінарії в Відні, відтак доцентом і професором львівського Університету. Від 1858 до 1867 р. працював в Конгрегації de propaganda fide в Римі. Осеню 1867 р. став суфраганом перемиського єпископа, Томи Полянського а потім Апостольським Адміністратором Перем. Епархії. Дня 18. V. 1870 р. був поставлений Галицьким Митрополитом. В 1882 р. по процесі о. Іоана Наумовича — абдикував на бажання австрійського імператора Франца Іосифа І. з митрополичого престолу і перенісся до Риму, где помер в 1896 р.

Метрики пров. від 1784 р.

6. Лабова (Łabowa), с. Ц. Покр. Пр. Богород., мур. 1784 в добр. стані. Місц. Угрин (Ugrun) відд. 3 км. Лабовець (Łabowiec) відд. 3 км. Котів (Kotów) 3 км.

Ч. д. гр. кат. $860 + 689 + 384 + 367 = 2300$; Лат. 150; Ізр. 400. Парох: о. Корнова Стефан, р. 1887, рк. 1918, ін. 1924, ж. Лат. парох: о. Станислав Кручек в Навоєвой.

Патрон: Адам Збігнєз гр. Стадницький в Навоєвой. Право патр. виконує лично.

Школи: (1+1) 1, 1, і 1 кл. з рускою + польською, в прочих з рускою мовою науч. по 1 силі. Кооп.: „Лемко“ + „Єдність“ + „Надія“ + „Віра“ (в стані ліквідац.) підч. Кооп. Союзови в Варшаві. Читальня ім. Мих. Качковського (1+0 1 + 1).

Прих. дім мур. о 5 комн., кухні і спіжарні; стайні, стодоли, шпихлір дер. та керниця; все в добр. стані.

Огор. 35 а; поля 24 га, 17 а, 13 м²; лук 2 га, 72 а, 44 м²; ліса 5 га, 15 а, 69 м²; пасов. 2 га, 28 а, 40 м²; неуж. 10 га, 88 а; 06 м² + (поляна): 3 га, 43 а, 28 м². Серв. 26 буків річно.

Стар., суд, желіз. Новий Санч (Nowy Sącz) 17 км. Почта, телеф., телегр. Іосо. Найбл. гр. кат. приходство в Матієвой (Maciejowa) 2 км.

Грамотою датованою в Забельчу з 1585 р. ствердив ділич Забельча і Лабовой, Іоан Браницький, що Русини Дорошови спродав за 80 флоренів змежний з Лабовою а означеними верхами огранічений лісовий простор враз з потоком Угрия для заложения солтиства. Кметів, що будуть зобовязані ему до данин, має судити руским, згл. волоским правом.

Іншою грамотою а різнож в Забельчу датованою з 1591 р. надав Іоан на Браничах Браницький двом рідним братям Русинам Назарови і Петрови з Угрина 4 лани ґрунту в Лабовой на солтиство. Судівництво подібно як в Угрині має там спиратися на руским згл. волоским праві.

Грамотою виставленою в Навоєвой Станиславом гр. Любомірським з дня 8. X. 1627 р. отримав пресвітер Василій Вислоцький на основане — за зложенем 100 зол. — на тзв. „Демисішаківської Рілі“ приходства в Лабовой. Синови тогож пресвітєра о. Василія Вислоцького, Ілії, затвердив пізніше той привілей син Станислава гр. Любомірського, „Aleksander Michał Hrabia na Wiśniczu i Jarosławiu“ Любомірський датованою в Навоєвой грамотою з дня 29. V. 1696 р. Тую дотацію поширив пізніше на т. зв. „Полянну Драгоманівку“ комісар князя Любомірського Станислав з Дмосич Дмосицький датованою в Чашові грамотою з дня 26. VII. 1697 р.

Первісна церков в Лабовой стояла між Лабовою а Матієвою і була спільна для мешканців обох тих місцевостей. Єще нині показують місце, где в давнині лежало коло ней кладбище. За віродостойностєю сєго промовляє, що храмовий праздник в обох церквах припадає на день Прокрова Пр. Богородиці, хотяй в лабівській церкві є храмовий образ св. Арх. Михаїла.

Метрики пров. від 1758 р.

7. Лєлюхів (Leluchów), с. Ц. д. св. Вмч. Димитр. зб. 1861. відн. 1916. в добр. стані. Доч. Дубне (Dubne), с. Ц. д. св. Арх. Михаїла зб. 1863, відн. 1928, в середнім стані, відд. 3 і пів км.

Ч. д. гр. кат. $390 + 292 = 682$; Лат. 48 (гранична сторожа).

Завідатель: о. Швед Маріян, р. 1908, рк. 1931, бж.

Лат. парох: о. Іосиф Габор в Мушині.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воезідство.

Школи: 1 і 1 кл. з рускою мов. науч. по 1 силі.

Прих. дім мур. 1895 о 4 комн. і кухні в добр. стані. Стайні, сто-
доли, шпихлір дер., лихі. В Дубнім 2 стайні в середн. стані.
Огор. $\frac{1}{2}$ га; поля 12 га; лук 5 га; пасов. і неуж. 10 га + поля
13 га; лук 7 га; пасов. і неуж. 20 га; ерекц. ліса 5 га +
екв. 3 га.
Стар. Новий Санч (Nowy Sącz) 60 км. Суд, почта, телеф., телегр.
Мушина (Muszyna) 9 км. Желізн. лосо $\frac{1}{2}$ км. Найбл. гр. кат.
приходство в Войковой (Wojkowa) 6 км.

Датованою в Кракові грамотою з дня 12. II. 1581 р. відно-
вив крак. Епископ Петро Мишковскій — на відносно свідцтво
мушинського старости Станислава Кенпінського і прочих шлях-
тичів привілей, що спирався на погорілої грамоті на лелюхів-
ске солтство.

Дата еригованя парохії в Лелюхові неznана. В 1721 р. зі-
стала приділена для місцевої церкви т. зв. „Сандаликівска
Ріля“.

Метрики пров. від 1786 р.

8. Матієва (Maciejowa), с. Ц. д. Покрова Пр. Богород. зб.
1830, відн. 1908, в середн. стані. Місц. Складисте (Skład-
ziste) відд. 3 км. Росток Мала (Rostoka Mała) відд.
5 км. Чачів (Czaczów), відд. 2 і пів км. Барновець
(Barnowiec) відд. 6 км. Рибень (Rybień) відд. 2 і пів км.
Ч. д. гр. кат. 386 + 305 + 165 + 79 + 53 + 36 = 1024; Лат.
15; Ізр. 17.

Парох: о. Кондро Алексій, р. 1906, рк. 1932, бж.

Лат. парох: о. Станислав Кручек в Навоєвой.

Патрон: Адам Збігнєв гр. Стадницькій в Навоєвой. Право патр.
виконує лично.

Школи 1 кл.: в Матієвой, Складистім — з рускою в Чачові з поль-
мов. науч. по 1 силі. В Матієвой: Кооп. „Сила“ підч. Кооп.
Союзови в Варшаві; Чит. ім. Мих. Качковского.

Прих. дім дер. зб. 1914 о 4 комн. лихій. Стайня, стодала зб. 1924,
шпихлір дер., в добр. стані.

Огор. 28 а, 77 м²; поля 13 га, 25 а; лук 1 га, 20 а; пасов. 6 га,
92 а; будов. площі 20 а, 54 м²; неуж. 78 а, 28 м²; В Ростокі
Мал.: поля 2 га, 75 а. Сервіт. 26 буків. Меліорації не перев.

Стар., суд, желізн. Новий Санч (Nowy Sącz) 14 км. Почта, телеф.,
телегр., найбл. гр. кат. приходство в Лабовой (Łabowa) 2 км.

Парохія в Матієвой посідає три старинні документи:

Перший, з дня 17 марта 1617 р., дотичить резигнації
з матієвського приходства місцевого пресвитера о. Іоана Оль-

шавського в користь пресвитера о. Константина Паславського.
Причина резигнації неznана. З того документу можна заклю-
чити, що до парохії в Матієвой належали тогди ті самі місце-
вости, що і тепер.

Другий документ, то датована в Навоєвой грамота Павла
кн. Сангушка з дня 20. XI. 1733 р., якою він презентуючи греко-
уніятського пресвитера о. Іоана Мохнацького на Матієву, надав
для матієвської церкви чверть кметьой рілі зі своїх дібр Наво-
єва т. зв. „Андрейчаківка (Jędrzejczakówka)“. Відтак дальші $\frac{3}{4}$
названої рілі закупив для тойже церкви місц. парох о. Даниїл
Мохнацькій в 1740 р. З сего конклюдія, що парохія в Матієвой
не була відразу належито випосажена, коли ей дотацію треба
було з часом поширювати. Від 1733 р. дотепер посідала Маті-
єва 19 душпастирів.

Третій документ — се документ передачі ерекц. і церков.
майна в Матієвой згаданому о. Даниїлові Мохнацькому, переве-
деної біцким деканом о. Іоаном Щавинским на препоручене
перем. Епископа Атаназія гр. на Шептицях Шептицького з дня
7. X. 1764 р.

Первісна, матієвська церков стояла межі дорогою а тепе-
рішним приходским подвір'єм. Теперішня церков в Матієвой
поставлена за о. Онуфрія Мохнацького 1830 р.

Метрики провадяться від 1756 р.

9. Милик (Milik), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1813
відн. 1926. Доч. Андреївка (Andrzejówka) с. Ц. д. Усп.
Пр. Богород. зб. 1876, відд. 4 і пів км. Обі ц. в добр. стані.
Ч. д. гр. кат. 730 + 380 = 1110; Лат. 15; Неспол. 40; Сект.-библ.
17; Ізр. 30.

Завідатель: о. Маріян Швед, р. 1908, рк. 1931, бж.

Лат. парох: о. Іосиф Габор в Мушині.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воевідство.

Школи: 1 і 1 кл. з рускою мовою науч. по 1 силі. Чит. ім. Мих.
Качковского (1+1).

Прих. дім мур. о 4 комн.; стайня, стодала, шпихлір дер.; все
в середн. стані. Керниця добра.

Огор. 5 а, 72 м²; поля 10 га, 10 а, 60 м²; лук 5 а, 74 м²; пасов.
10 га, 54 а, 25 м²; ліса 17 га, 42 а, 60 м²; неуж. 5 га +
поля 7 га, 83 а, 60 м²; лук 1 га, 74 а, 96 м²; ліса 4 га, 91 а,
94 м²; неуж. 15 га, 60 а, 98 м². Лісов. плян є. Меліорації
не перев.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz) 39 км. Суд, почта, телеф., телегр.
Мушина (Muszyna) 4 і пів км. Желізн. лосо. Найбл. гр. кат.
приходство в Злоцкім (Złockie) 6 км.

Антін Шнайдер в своїй енциклопедії „Do krajoznawstwa Galicji“ Львів 1868. Том. I. ст. 72. пише, що Андреївка є одною з тих перших осель, котрі повстали в половині 14. стол. В часі залюднення мушинської околиці. А іменно в 1353 р. якийсь Михайл Матіяш отримав королівській привілей на ділчне солтство в тойже околиці.

Назва села пішла по переданню від першого его поселенця Андрея. Інше знов передане про дворазові напади Татар на ті околиці сходиться з твердженням Шнайдера, що Андреївка зі-

ЦЕРКОВ В МИЛИКУ.

стала враз з околицею в 15 століттю в часі несупокіів в краю вилюднена а відтак під управою крак. єпископів заселена Русинами з саригжского жупанства з Угорщини.

На походжене тих Русинів має після о. Юліана Никоровича указовати старинна подовжна печать Андреївки з зображенням св. Апостола Андрея з похи-леним крестом і з написом: „Печать громади Андреївка“. Отже слідовало би звідти, що тих Русинів лучила якась традиція а може навіть і родове походжене з київскою Русею і з побутом і місійною діяльністю св. Апостола Андрея на київських горах. Може бути, що під напором диких, азійських орд прийшли они на

територію Угорщини а звідси якась їх часть поселилася з протягом часу в околицях нинішньої Андреївки і взагалі теперішньої Лемковщини. Однаковож сей здогад треба би на підставі жерел доказати, щоби він міг набрати сили дійсного історичного факту.

З обставини, що в Андреївці заховався до наших часів (перенесений тепер до Милика) дзвін з 1484 р. та дивний прилад до дзвонення молотком по старинній, залізній штабі, можна заключати, що вже при кінці 15. стол. була там душпастирска

До дальших історичних подій тим разом в Милику навязує привілей краківського Єпископа Франца Красінського з дня 26. VII. 1575 р., котрим він надаючи якомусь Теодорови Андреївському милиці добра, признає ему заразом право поселити на трох частях третого лану руского священника, і его наслідників. Той привілей затвердив пізнійше крак. єпископ Георгій кард. Радивил грамотою з дня 15. VIII. 1596 р. Відтак в 1639 р. і рештуючу четверту часть згаданого третого лану в Милику закупує милицький священник. Колиж однак з часом стали милицькі солтиси посягати на цілу парохіяльну ерекцію в Милику, тогди крак. єпископ Каєтан Ігнатій Солтик з початку грамотою з дати Мелец дня 21. IV. 1760 р. а відтак декретом незнаной дати привернув милицькому парохови о. Константину Мійському і его наслідникам первісний стан ерекц. ґрунтового посідання.

Презентаційною грамотою крак. єпископі з дня 18. XI. 1770 р. отримав церков в Андреївці о. Андрей Жеґестовський, який зачав провадити метрики в парохії і довів їх до 1801 р.

В 1873 р. лютилась в Милику холера, по котрой яко пам'ятка осталася в парохії на т. зв. „рівнях“ капличка і „холеринне кладбище“ тепер заоране селянами.

З Милика вийшов: о. Др. Стефан Тиханський, котрий перебуває тепер в Америці.

Метрики пров. від 1784 р.

10. Мохначка Нижня (Mochnaczka Niżna), с. Ц. д. св. Арх. Михайла зб. 1846, відн. 1923 і 1929. Богосл. д. капл. Рожд. Пр. Богород. зб. 1787 відн. 1897, 1928 і 1934. Ц. і капл. в добр. стані. Місц. Мохначка Вижна (Mochnaczka Wyżna) с., відд. 3 км,

Ч. д. гр. кат. 788 + 558 = 1346; Лат. 21; Ізр. 33.

Парох: о. Еміліян Венґринович, р. 1877, рк. 1914, ін. 1921.

Завід. декан., ж.

Лат. парох: о. Володислав Ковальчик в Тиличі.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воевідство.

Школи: 2 і 1 кл. з рускою мов. науч. о 2 і 1 силах. Брацтво св. о. Николая. Чит. ім. Мих. Качковского (1+1). Приватна крамниця + „Kółko Rolnicze“.

Прих. дім дер. зб. 1864 о 4 комн. і кухні в середн. стані. Стайні, стодоли дер. лихі. Шпихлір дер. і керниця добрі.

Огор. 23 а, 55 м²; поля 32 га, 98 а, 59 м²; лук 9 га, 74 а, 39 м²; ліса 3 га, 97 а, 83 м²; пасов. і неуж. 2 га, 62 а, 90 м² + поля 18 га, 72 а, 12 м²; лук 8 га, 46 а, 66 м²; ліса 12 га, 50 а, 64 м²; пасов. і неуж. 4 га, 58 а, 48 м². Серз. 82 м³ дєрева на пни. Лісов. пляну нема. Меліорації не перев.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz) 35 км. Суд Мушина (Muszyna) 17 км. Почта, телеф., телегр., желізн. Криниця-Здрій (Krynica Zdrój) 6 і 12 км. Найбл. гр. кат. приходство в Тиличі (Tylicz) 5 км.

Після мнінія о. Д-ра Івана Кржеменецкого істнувала церкв в Мохначці разом з прочими церквами сел давного мушинського ключа на початку 17 стол. Промавляє за тим легалізований дня 21. X. 1812 р. на варовнім сандецькім замку відпис зложеної там через Тому Шафранского в імені Мохнацького уніятського пресвитера о. Георгія Чернянського, оригінальної, датованої в Кракові грамоти краківського єпископа Мартина Шишковського з дня 16. VII. 1626 р. про ерекцію руской парохії у Мохначці. З тексту грамоти виходить, що ще перед ей вида-нем істнувало в Мохначці приходство, яке посідало лан ґрунту на утримане священника. З часом від якогось Гутника закупив для тогож приходства другій лан положеної між солтиством а ґрунтом Гриця Гладия рілі мохнацькій пресвитер о. Лука, який звернувся після сего до крак. еп. Мартина Шишковського яко властителя Мохначки з прошенем о затверджене той трансакції. Єпископ Шишковський згадане купно справді повисшою грамотою затвердив і признав мохнацькому приходству посідане обох тих ланів з тим, що від новонабутого лану має оно до єпископського скарбу в Мушині платити 6 польских золотих річного чиншу. Поза тим буде оно звільнене від всяких інших податкових тягарів і повинностей.

Сю ерекцію затвердили опісля слідуєчі краківські єпископи: Яков Задзік датованою в Радлові грамотою з дня 30. I. 1637 р.; Андрей Тржебіцькій дат. в Мушині грамотою з дня 5. VIII. 1659; з Малахович Малаховський грамотою з дня 13. XII. 1681 р.; Казимир з Лубна Лубенський грамотою з дня 27. VI. 1717 р.

Згаданий висше мохнацькій пресвитер о. Георгій Чернянський помер на удар серця 1809 р. Від того часу дотепер мала Мохначка 19 душпастирів. В 1820 р. погоріли за о. Іоана Чернянського (1818—1851) приходські будинки в Мохначці, які відбудовано аж в 1868 р. за тогд. місц. пароха о. Андрея Климка (1866—1874).

За него перевів канонічну візитацію парохії Апостольській Адміністратор Перем. Епархії Назіязенській Архієпископ Іосиф Сембратович а за тепер. пароха дня 19. IX. 1927 р. епарх. візитор о. Омелян Мартинович.

В 1873 р. лютилася в парохії холера, на яку померло 94 людей. З 1626 р. походить старий дзвін в Мохначці ваги 300 кг.

Метрики провадиться від 1784 р.

11. Нова Весь (Nowa Wieś), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород. зб. 1795 відн. 1884. Доч. Лосє (Łosie) с. Ц. д. св. Арх. Михайла зб. 1826, відд. 2 і пів км. Обі ц. в добр. стані.

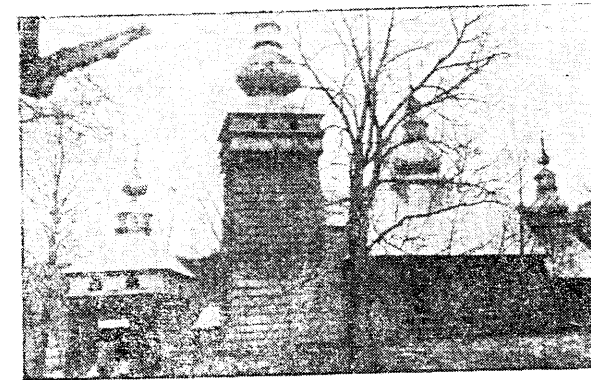
Ч. д. гр. кат. $1030 + 340 = 1430$; Лат. 12; Неспол. 2; Сekt.-суб. 7; Ізр. 20.

Парох: о. Василій Смолинський, р. 1868, рк. 1898, ін. 1917. Вк. ж.

Лат. парох: о. Іосиф Кручек в Навоєвой.

Патрон: Адам Збігнєв, гр. Стадницькій в Навоєвой. Право патр. виконує лично.

Школи: 2 і 1 кл. з руск. мов. науч. о 2 і 1 силах. Кооп. „Згода“ + Любов підч. Кооп. Союзови в Варшаві. Читальня ім. Мих. Качковского + „Просвіти“.

ЦЕРКОВ В НОВОЙ ВЕСИ.

Прих. дім дер. о 4 комн. кухні і спіжарні; стайня, стодола, шпих-лір дер.; все в середн. стані. Керниця добра.

Огор. 13 а; поля 15 га, 56 а; лук 3 га; ліса 32 га; пасов. 3 га; неуж. 20 а; будів. площі 20 а + поля 7 га, 40 а, 28 м²; ліса 3 га, 45 а, 78 м²; лук 1 га, 99 а, 70 м²; пасов. 19 га, 09 а, 24 м². Лісов. плян є. Меліорації не перев.

Стар., суд, желізн. Новий Санч (Nowy Sącz) 22 км. Почта, телеф., телегр., найбл. гр. кат. приходство в Лабовой (Łabowa) 5 км.

В датованой в Вельполю грамоті з 1588 р., якою Іоан на Браничах Браницькій, дідич Забелча, Вельполя і Лабовой, про-дав Космі з Богуші за 30 фльоренів польской валюти часть своего дідичного ліса Новой Веси над потоком Лосє, додав ему zarazом до того 4 лани рілі з одним ланом для священника. Кме-тів мав згаданий Косма („Kuzma“) з Богуші судити на основі волоского права. Сей акт можна уважати ерекційною грамотою парохії в Лосє.

В парохіяльних актах в Новій Веси знаходиться документ, на якому є в скороченому виписаній текст ерекційної грамоти нововескої парохії. Текст той в Вельполю в день св. Дороти, 1602 р., датованої грамоти, починається від слів: „In Nomine Domini Amen. Jan Braniczki z Ruszcza, Pan i Dziedzic Wielopola i we wsiach ruskich w Łabowej, w Kotowej, w Uhrynie większym i mniejszym, w Nowej wsi i Łosiu, w Rosztoce i Krzyżówce“..., після яких автор надає для приходства в Новій Весі рілі, яку оно по нинішній день посідає.

З Новій Веси вийшли: Єго Експеленція, Всесвіт. і Високопреподобний о. Д-р Василій Маслюх, Апостольський Адміністратор Лемковщини; Даниїл Талпаш, майор австрійського війська; Д-р Дам'ян Савчак, судовий радник і посол до австрійського парламенту в Відні; Дам'ян Левицький, письменник, автор рукописи п. з. „Сборникъ духовнихъ стиховъ и пѣсней“.

Метрики провадяться від 1784 р.

12. Новий Санч (Nowy Sącz), місто, Богослуж. каплиця св. О. Николая, мур. і благосл. 1911, в добрім стані. Місц.: Залубинці (Zalubincze), відд. 3 км. Старий Санч (Stary Sącz), мто, відд. 9 км. Цигановичі (Cyganowice), відд. 9 км. Завада (Zawada), відд. 5 км. Поремба Мала (Poręba Mała), відд. 9 км. Ліманова (Limanowa), мто, відд. 26 км.

Ч. д. гр. кат. 180.

Самост. сотрудник: о. Шумило Ростислав, ур. 1894; рк. 1929; бж.

Лат. парох: о. Роман Мазур, іосо.

Дві гімназії; Дівочий Семинар; Торговельно-промислова школа; 8 виділових шкіл: всі з поль., мовою науч. Філія Т-ва „Прогресу“.

Прих. дім, мур., о 2 комн. і кухні, в добрім стані.

Всі уряди в місці.

В Велику П'ятницю 1440 р. правив в латинській костелі в Санчі, а відтак в Катедральній костелі в Кракові на Вавелю в східній обряді Богослуження київський митрополит Ізидор, коли після відбутого в 1439 році Флорентійського Собору повертав туди до своєї митрополії для проголошення Церковної Унії на Русі.

В році 1898 основано в Новім Санчі на статутах Т-ва під назвою „Руска Бурса въ Новѣмъ Санчі“. Членами основателями були: о. Теофіл Качмарчик, о. Гавриїл Гнатішак, о. Ю-

вич, о. Еміліян Венгринович, Василій Яворський, Петр Лінинський, Іоан Черкавський, Іоан Іванішов і Василій Твардівич. В 1898—1899 роках містила бурса 20 вихованців. Першими вихованцями були: Іоан Богущкий, Ярослав Перфецький, Віктор Хорошак, Александер Чичило, Іоан Рисуняк, Василій Дзюба, Дмитрій Кобаній, Симеон Хома, Юліян Тиминський, Тит Богачик, Василій Милянчик, Володимир Греняк, Ігнатій Полянський, Стефан Лавровський, Стефан Тиминський, Іоан Полянський, Юліян Островський, Пімен Костельник, Софрон Лукачин і Григорій Пирог. В році 1899 креовано в Новім Санчі греко-кат. гімназіяльну катехитурю. Першим катехитою був о. Юрій Генсьорський, який заразом був управителем бурси. За численні жертви з краю і Америки, а головне за княжий дар в висоті кількох тисяч ринських Венедикта Мійського, старшого інженера Намісництва во Львові, закуплено в році 1900 простору площу при ул. Ягайлонской з двома домами і тут приміщено бурсаків, котрих число в році 1900 виносило около 60. В тім то році переіменовано назву Т-ва на „Русская Бурса им. Венедикта Мѣйского“, а в 3 літа пізнійше на купленої площі побудовано ще один мурований дім для цілої бурси.

В часі перших загальних зборів Т-ва, які відбулися в липні 1901, наставив між членами основателями розлам, який дав причину до основання другої бурси під назвою „Українська Бурса в Новім Санчі“. На предложене о. Т. Качмарчика учасники загальних зборів видалили з Т-ва члена основателя Петра Лінинського. За видаленням упімнувся Василій Яворський, який на знак протесту заявив, що виступає з Т-ва. З початком слідуєчого шкільного року оба згадані основали другу бурсу, яку назвали українською а яка давала приміщене 50 ученикам, удержуваних фондами Василія Яворського.

Підчас коли в Новім Санчі наші дві бурси приміщували 110 учеників, в польській бурсі було всего 30 учеників. Розпочалося переслідоване наших бурс, особливо вихованців бурси „им. В. Мѣйского“. Головну ролу в тім переслідованю відіграв директор гімназії Станіслав Ржепінський і професор Блажей Гавор-Славомірський. Назвисько послідного записане чорними буквами в душі тогданьшого сандецького бурсака. Ученики, утікаючи перед переслідованем тих педагогів, або покидали школу, або переносилися до гімназій інших місцевостей (головно до Янока і Ясла), або виїздили за границю (Америка, Росія). З той отже причини число греко-катол. учеників в сандецькій гімназії з кождим роком почало зменшатися. О. Ю. Генсьорського усунуто з катехитурі в Новім Санчі, а на його місце

покликано о. Захарія Лехицького, котрий крім катехитурі обняв управу української бурси.

Настоятелями „Русской Бурси ім. В. М'їського“ були по черзі: Михайл Секунда, Д-р Іоан Черлунчакевич, Теофіль Костецький і Іоан Гассай.

Обі бурси діяли до серпня 1914 р. З вибухом світової війни посипалися зі сторони австрійських державних властей тяжкі репресії проти цілої лемківської суспільності, особливо же проти лемківської інтелігенції, яку посуджувано о симпатії до Росії. В зв'язку з тим тогдішнє галицьке Намісництво во Львові рескриптом з дня 4 серпня 1914 припинило діяльність Т-ва „Р. Бурса ім. В. М'їського“, а его членів арештовано і вивезено до Талергофу і Відня.

По світовій війні Повітовий Суд Відділ І в Новім Санчі на внесок місцевого Староства рішенням в дня 26 цвітня 1919 № І, 1148 — установив для оборони маєткових справ Т-ва куратором місцевого адвоката Д-ра Маврикія Кербеля, котрий своє управленє поширив так далеко, що, не повідомивши про свої кроки живих ще членів, звернувся до повітового Суду з внесеном о позволенє на продаж цілої реальності тогож Т-ва. Дозвіл сей отримав ухвалою Суду з дня 14 вересня 1921 р. № 1148/19. Цілу ту реальність з домами набув на власність магистрат міста Новий Санч контрактом купна - продажі з дня 30 вересня 1921, затвердженням в Суді дня 10 жовтня 1921 за ціну 935.634 марок поль. О зворот той реальності виточило Т-во „Русская Бурса ім. В. М.“ судовий процес, який до сего часу еще не є укінчений.

Греко - католики Нового Санча в релігійній області користали початково з бічного престолу в місцевім лат. парох. костелі, на яким дозволено їм відправляти читані Служби Божі. Позаяк число греко - католиків зростало, показала ся потреба будови власної церкви. На згаданій парцелі при ул. Ягайлонської розпочато в 1902 р. будову греко-кат. церкви. Будову допроваджено до заложення фундаментів і муру на кілька метрів високого; по причині різних інтриг, які повставали наслідком партійної боротьби між рускими а українцями, адміністраційні власти ставляли будові різні перешкоди, а наконєць застановили будову під закидом, що фундаменти за слабо побудовані.

Старанєм о. Зах. Лехицького а фондами Василя Яворського перестроєно три комнати будинку місцевої „Просвіти“ при ул. Кунегунди 8 на богослужбну каплицю, яка служить для релі-

ській за заслуги, положені для церкви, зістав в 1924 р. відзначений папським орденом „Pro Ecclesia et Pontifice“.

Метрики провадяться від 1911 р.

13. Поворозник (Powroźnik), с. Ц. д. св. Апостола Якова Брата Господ., зб. 1612, на тепер. площу ізза повені

ЦЕРКОВ В ПОВОРОЗНИКУ.

в 1813 р. перенесена 1814, в середнім стані. Місц.: Мушина (Muszyna), мтко, відд. 4 і пів км.

Ч. д. гр. католиків $1040 + 15 = 1055$; Лат. $15 + 2000$; Ізр. $15 + 1000$.

Парох: о. Вах Павел, ур. 1887; рк. 1920; інст. 1927; ж.

Лат. парох: о. Іосиф Габор в Мушині.

Патрон: Правительство. Право патронату виконує Краківське Воєвідство.

Школа 2 кл. з рускою мовою науч. о 2 силах. Чит. ім. Михайла Качковського.

Прих. дім мур. 1885, о 4 комнатах; дві стайні, шпихлір, дер.; все в добрім стані; стодола дер. та керниця, лихі.

Огор. 4 а, 46 м²; поля 23 га; лук 5 га; пасов. 12 га; ліса 20 га; неуж. 3 га. Є лісовий плян з 4 грудня 1929 на 78 м³ дер. річно до 10 літ. Меліорація не переведена.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 43 км. Суд, почта, телефон, телеграф Мушина (Muszyna), 4 і пів км. Желізняця Іосо, 1 км. Найбл. греко-кат. приходство в Крилиці-селі (Krynica-wieś), 3 км.

Привилеєм з дня 23 марта 1565 р. надав Филип Падневський Назарієви Воркачови два лани солтиства над рікою Поворозником.

Датованою в Радлові грамотою з дня 13-го січня 1637 р. зіволів краківський єпископ Яков Задзік Томі Добошови спродати поворозницькому діяконови Андрееви Мійському лан рілі з тим, що, звільнивши сей лан від податкових тягарів, призначив его для поворозницької церкви, та на всегдашню фундацію приходства в Поворознику. Той самий єпископ Яков Задзік заложив датованою в Радлові грамотою з дня 13 лютого 1638 р. школу в Поворознику і призначив по 1 кірци („gbele“) вівса річно від підчинених для церковного слуги, т. є. священника, який мав за те вправляти „dzieci sołtysów i poddanych w (polskiej) i ruskiej nauce“ та учити їх „polskiego pisma, racierza i obrzędów cerkiewnych“.

Дотацію парохії поширив опісля краківський єпископ Петр Гембіцький. Сей датованою в Радлові грамотою з дня 26 лютого 1644 р. дозволив поворозницькому пресвітерови о. Андрееви Мійському поставити власним коштом млин, який его наслідники в уряді, еслиби не були его потомками, мали від его родових спадкоємців після означеної комісарської такси відкупити.

В кінці краківський єпископ Андрей Тржебіцький датованою в Борженціні грамотою з дня 6 лютого 1663 р. надав мушинському протопресвітерови о. Андрееви Мійському привилей на млин в Поворознику та на право побирання роботизни в селі Войкова.

Правдоподібно в XVIII стол. перестав бути Поворозник самостійною парохією, та зістав яко дочерна прилучений до Криниці. Доказом сего є прошеніє Поворозничан з 1816 р., щоби відлучено їх від Криниці. Однак самостійну парохію реактивовано там доперва рішенням австрійського Намісництва з 1848 р., ч. 75.407.

Після передання була колись Мушина, звана „Плохе“, рускою оселею, яка опісля златинщицлася в наслідок мішаних сопружеств осілих тут латинників з місцевим руским населенем. Промовляють за тим рускі назвища мешканців Мушини та руский характер окружающих її сусідних дооколичних осель. Перший латинський костел в Мушині побудовано в 1686 році з матеріалу рускої церкви, насильственно перед тим розібраної в Тиличі.

В поворозницькій церкві знаходяться: Образ Страшного Суду з 1627 р., та Страждучої Матері з 1647 р.; Книга Євангелій з 1644 р.

Метрики провадиться від 1784 р.

14. Росток Велика (Rostoka Wielka), с. Ц. д. св. Вмч. Дмитрія, зб. 1819, відн. 1881, в середнім стані. Місц.: Крижівка (Krzyżówka) прис., відд. 2 км.

Ч. д. гр. кат. $548 + 226 = 774$; Ізр. 11.

Завідатель: о. Дяк Василій, ур. 1902; рк. 1933; бж.

Лат. парох: о. Роман Духович в Криниці-Здрію.

Патрон: Адам Збігнєв граф Стадницький в Навостой. Право патронату виконує лично.

Школи: 1 і 1 кл. з рускою мовою науч., по 1 силі. Кооп. „Добробут“, підч. Коопер. Союзови в Варшаві.

Прих. дім, дер., о 3 комнатах; стайні, стодолі, шпихлір, дер.; все лихе; керниця в середнім стані.

Огор. 2 а, 09 м²; поля 13 га, 97 р, 23 м²; лук 1 га, 42 а, 36 м²; ліса 14 га, 50 а, 62 м²; неуж. 16 га, 32 а, 73 м². Сервітут 26 буків. Церк. поля: 1 морг, 376 с². Дяківки: орного поля три чверти морга; ліса пів морга. Лісового пляну нема. Меліорація не переведена.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 26 км. Суд Мушина (Muszyna), 20 км. Почта, телефон, телеграф, залізниця Криниця-Здрій (Krynica-Zdrój), 8 км. Найбл. гр. кат. приходство в Новой Веси (Nowa Wies), 5 км.

ЦЕРКОВ В РОСТОЦІ ВЕЛИКОЙ.

Найстарша згадка про ерекцію парохії в Ростокі Великій походить з 1636 р. В тім то іменно році уділив властитель Навоевой Станислав Любомірський презенту на Ростоку Велику о. Андрееви Улюцкому, який за 100 поль. золотих купив так звану „Павловську Рілю“. Священники з роду Улюцкого душпастиривали в Ростокі Великій безпереривно до 1800 р.

В парохіяльних актах в Ростокі Великій заховався протокол переведеної через о. Іоана Хризостома Бернакевича за тогдішнього адміністратора перем. дієцезії холмського єпископа Максиміліяна Рилла канонічної візитації парохії з дня

9 серпня 1700 р. В протоколі говориться о дуже старій росточк-
кой церкві, що стоїть від непамятних часів. Церков тая в році
1817 або і скорше впала, бо в 1818 р. розпочато будову нової
церкви в Росточі, яка стоїть по нинішній день.

Назва села пішла від его топографічного положення на
довгой 3 і пів км. рівнині межі двома пасмами гір, через яку
перепливає потік.

Крижівка бере свою назву від того природного перехрестя,
яке она творить з Ростоккою Великою.

Метрики провадяться від 1781 р.

15. Солотвини (Slotwiny), с. Ц. д. Покр. Пр. Богородици

зб. 1887, відн. 1932 в добр.
стані.

Ч. д. гр. кат. 685; Лат. 514;
Неспол. 16; Сект.-нар. 8;
Ізр. 177.

Самост. сотр.: о. Махник
Володимир Михаїл,
ур. 1881; рк. 1923; ж.

Лат. парох: о. Духевич Ро-
ман, і сотрудник: о. Д-р
Бохенек в Криниці-Здрою.

Прих. дім, дер., збуд. 1928,
о 3 комн. і кухні; стайня
зб. 1930, стодола зб. 1929,
дер. та керниця; все в до-
брім стані.

Школа 1 кл., двояз. о 1
силі. Свічкове Братство
св. О. Николая.

Будов. площі 7 а, 40 м²;
огор. 80 м²; поля 23 га;
лук. 4 га; пасов. 6 га,

37 а, 03 м²; ліса 24 га; 46 а. 69 м². Є лісовий плян з 1929.
Меліорація не переведена.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 40 км. Суд Мушина (Muszyna),
12 км. Почта, телефон, телеграф, залізниця Криниця-Здрій
(Krynica-Zdrój), 2 км. Найбл. гр. кат. приходство в Криниці-
селі (Krynica-wieś), 4 км.

На основі солотвинських метрикальних книг, як також і на-
сторичні початки

ЦЕРКОВ В СОЛОТВИНАХ.

оселі і парохії в Солотвинах сягають XVI стол. Значні простори
управної землі в Солотвинах знаходяться в посіданю міс-
цевих солтисів, до яких належать роди: Криницьких, Сметанів
і Чичилів.

Самостоятельна парохія в Солотвинах проістнували до
1854 р. В тім часі прилучено єї яко дочерню до Криниці. Від-
так в 1927 році утворено в ній самостоятельное сотруди-
тво і побудовано нові приходські будинки, віддані до ужитку
в 1928 р.

Первісна, в незнанім часі побудована солотвинська церков,
після народного передання — згоріла. Така сама судьба стрітила
і другу з ряду солотвинську церков, котра — як се слідує із
знайденної між парохіянами відозви — в середу 3-го тижня ве-
ликого посту 1884 р. також згоріла. На єї місце побудовано
в 1887 р. третю з черги солотвинську церков, яка стоїть по ни-
нішній день.

Школу побудовано в Солотвинах в 1909 р. Для того, що
в селі не було тогди священика, а доїздив душпастир з Кри-
ниці, наука відбувалася через 15 літ в старім приходскім домі
в Солотвинах. Шкільний будинок поставлено в 1925 р.

Канонічну візитацію парохії перевели: Єпископ Михаїл
Левицький дня 8. VIII. 1817 р.; Назіязенський Архієпископ Іосиф
Сембратович, Апостольський Адміністратор Перем. Епархії дня
24. VIII. 1869 р.

Метрики провадяться від 1784 р.

16. Тилич Tylicz, мтню, Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1743. Доч. Мушинка (Muszynka), с. Ц. д. св. Апост. Іоана Богослова, зб. в XVII стол., відд. 3 і пів км. Обі ц. в добрім стані.

Ч. д. гр. кат. 1186 + 770 = 1956; Лат. 370; Ізр. 216.

Парох: о. Мохнацький Володимир, ур. 1870; рк. 1896;
інст. 1920. Вк. Вислужений декан, Совітник Апост. Адміні-
страції; ж.

Лат. парох: о. Ковальчик Володислав в Тиличи.

Патрон: Правительство. Право патронату виконує Краківське Во-
євідство.

Школи: 3 і 2 кл. з польською мовою науч., о 3 і 2 силах. Церк.
Братство Непорочного Зачатія Пр. Діви Марії, затверджене
Єпископом О. Шумлянським 21. V. 1759; еп. Атан. Шептиць-
ким 2. VI. 1773; еп. Ангеловичем 21. X. 1797, а після зміни
статуту в 1929 р. Єго Ексц. о. Д-р В. Масцюхам, Апост. Адм.
Полонського 16. XII. 1925. Чит. ім. М. Качковського (1 + 1).

Прих: дім мур. 1924 о 6 комн.; Екон. будинки дер. та керниця і все проче в добр. стані.

Поля 40 га, 60 а, 62 м²; лук 11 га, 50 а, 93 м²; пасов. 8 га, 89 а, 98 м²; ліса 2 га, 30 а, 19 м²; неуж. 31 а, 40 м² + поля 29 га, 17 а, 74 м²; лук 3 га, 45 а, 28 м²; ліса 46 а, 20 м²; пасов. 19 га, 13 а, 62 м². Сягів 15¼ ялов. Меліорації не перев.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz) 38 км. Суд Мушина (Muszyna) 11 км. Почта, телеф. loco. Желізниця, телегр. Криниця-Здрій (Krynica-Zdrój) 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Мохначці Нижній (Mochnaczka Niżna) 5 км.

Бібліографія до історії Тилича:

Kodeks Kapituły Krakowskiej tom II. Kraków 1883 (Dok. № 379); Acta Tylicensia, № 82 в арх. гр. кат. Перем. Капіт.; Акта Тилича в арх. Капіт. Краківської; Хроніка в арх. парохії Тилич; Василь Щурат: „В обороні Потієвой Унії“ Львів 1929; Схематисмъ епархії Перем. з 1879 р.

Найстаршу знану згадку про Тилич містить Галицько-Волинська Літопись. За володіння руских князів звався Тилич „Оравою“, взгл. „Орнавою“ і належить яко такий до найстарших осель Лемковщини. Підупавши цілковито за часів татарських наїздів, піднісся він около 1363 р. З часом отримав він від польських королів право торговельної оселі (місточка), та змінив свою первісну назву „Орава“ на „Мастко“. Руїни его мурів задержалися до 1682 р.

Первісні мешканці „Орнави“ незнані. Правдоподібно були се Німці, хотяй з певністю сего доказати не можна. В новій оселі „Мастко“ мешкали вже Русини, які около 1400 р. збудували тут церков на місці, где стоїть і нинішня тилицька церков. В 1391 р. перейшов „Мастко“ враз з мушинским ключем королівських дібр на власність і під заряд краківських лат. єпископів.

Датованою в Борженціні грамотою з дня 26. VI. 1612 р. відновив крак. єпископ Любош Тилицький на прошене мешканців „Мастка“ мійські права той оселі, назвав єю від свого прозвища „Тиличем“ і надав для місцевої руской церкви два лани ґрунту під умовієм, що мішане допоможе побудувати лат. костел в Тиличи, если він для кого там буде потрібний. Однак для того, що в місті ніяких латинників не було, лат. костела довгий час не будовано і яких сто літ тривав в Тиличи дотеперішній стан і спокій. З часом однак побудовано при видатній помочи місц. руских мішан лат. костел в Тиличи для приїзджаних до Тилича руских єпископів, монахів, і т. д.

Зчасом прийшов до Тилича лат. священник. Коли сей побачив, що костел не маючи вірних, порожний, став змушувати Русинів, щоби ходили до костела. А коли ті не хотіли, тогди за порадою і на предложеніє згад. лат. священника замкнув крак. єпископ Яков Задзік в 1636 р. руску церков в Тиличи, та замінив єю на каплицю, в котрій лише раз до року в часі великого посту можна було правити богослуженіє. Руским священником в Тиличи був тогди уніят о. Іоан Федорович. Тиличане, не хотючи покидати свого обряду і народности, через цілий рік ходили до церкви в Мушині. Доперва дня 13. VI. 1680 р. по смерті крак. єпископа Андрея Тржебіцького отворено за дозволом адміністратора крак. єпископства, кан. Зебжидовского, на прошене тилицьких мішан церков в Тиличи. Однак вже в 1682 р. на приказ нового крак. єпископа Іоана Малаховского а на домаганє лат. плебана в Тиличи кс. Мартина Тимовского на ново єю замкнуто. Руским парохом в Тиличи був тогди о. Тимотей Криницький.

Сей момент зворушливими словами іображає в своїх письмах генеральний намісник перемиского уніятского єпископа о. Петр Камінський, коли по представленю варварского здемолювання тилицькой церкви латинниками — пише „...Яке там наріканє, плач і лемент счинили люде руского народа підчас відбираня той церкви, годі виповісти. Жінки і діти в домах і по улицях кидалися на землю і голоси аж до неба підносили; не було духа, що не заливавби ся слезами. Були тогди в Тиличи на торзі лютри Угри з Бардієва... то і они плакали, бачучи такий вереск убогого люду. І всі дуже дивовалися, що уніятам відбирають церков...“

Однак не тільки той плач гіркого болю і розпуки тяжко кривджених уніятів нічого не поміг але і старання уніятского Владики, щоби відзискати церков а навіть і інтервенція самого короля не принесли ніякого успіху. Наоборот!.. Церков в 1686 р. мимо мольб і скарг Тиличан розібрано а відтак дня 28. лютого 1686 р. перевезено матеріял з неї до Мушини і там поставлено з неї першій в той місцевості лат. костел.

Вслідствіє того Тиличане були від 1686 р. до 1743 р. позбавлені церкви. Доперва в 1743 р. по довгих заходах і стараннях о. Стефана Гарбери Мохнацького побудовано нову церков в Тиличи і привернено там гр. кат. парохію. При церкві założено Брацтво Непор. Зачатія Пр. Діви Марії, яке існує до тепер. О. Стефан Гарбера, Мохнацький старався також о ревідикацію парох. майна в Тиличи, однак все тое удалося доперва его синові, місц. парохові о. Іоанові Мохнацькому. Тилич чи-

Мушинка становила колись осібну руску парохію. В 1843 р. за тилицького пароха о. Ізидора Хорошаковского прилучено єю яко дочерну до Тилича.

Від часу відновлення парохії дотепер мав Тилич 21 душпастирів. З поміж них визначався особливо о. Михайл Криницький (1843—1863), котрий на основі достовірних історичних документів, яких збіркою старанно займався, доказав польському історикови професорови варшавського університету В. А. Мацієвському, що рускі Лемки не є ніякими колоністами осадниками але автохтонами на своїй землі. Свої висновки напечатав він в праці п. з. „Историческое состояние наместничества Мушинскаго“ Вѣдѣнь 1853. Однак — на жаль — багато зібраних ним цінних історичних матеріялів безслідно пропало.

Метрики пров.: в Тиличи від 1738 р.; в Мушинці від 1638.

17. Шляхтова (Szlachtowa), с. Ц. Покр. Пр. Богород. мур. 1909 в середн. стані.

Ч. д. гр. кат. 672; Лат. 38; Ізр. 2.

Сам. сотр.: о. Др. Діонізій Сенета, р. 1894, рк. 1930, бж.

Лат. парох: о. Михайл Матрас в Щавниці.

Патрон: Адам Збігнев гр. Стадницький в Навоєвой. Право патр-виконує лично.

Школа 1 кл. з руск. мовою науч. о 1 силі. Кооп. „Єдність“ підч. Кооп. Союзови в Варшаві. „Ochotnicza Straż Pożarna“ з власним домом.

Прих. дім дер. зб. 1866. о 3 комн. кухні і 2 спіжарнях, лихій. Стайні, стодоли дер. в середн. стані. Шпихлір, керниця мур. добрі.

Огор. 40 а, 25 м²; поля 21 га, 80 а, 91 м²; лук 10 га, 99 а, 26 м²; пасов. 21 га, 78 а, 52 м²; ліса 7 га, 95 а, 04 м²; неуж. 14 а, 17 м²; будов. площі 14 а, 54 м². Лісов. плян є. Меліорації не перев.

Стар. Нозий Торг (Nowy Targ) 43 км. Суд Кростенко н. Дун. (Krościenko n. Dun.) 8 км. Почта, телеф., телегр. Щавниця (Szczawnica) 4 км. Желізн. Старий Санч (Stary Sącz) 45 км. Найбл. гр. кат. приходство в Явірках (Jaworki) 3 км.

Виданою в 1391 р. грамотою надав польській король Ягайло з королевою Ядвигаю краківському єпископови Іоанови і єго наслідникам за заслуги положені для польского королівства, добра свого варовного замку „Плохе“, положеного в Сандецкой землі, Мушину wraz з місточками „Мястком“ і Поворозник і з селами: Kuciszowa, Szlachtowa wola, Krasnaszka, Mukowa, Poczki, Poczki

Андрейова, Щавник, Ломница, Перун, Угринцева на всегдашнє посіданє і заряд, якій мав опиратися на тевтонскім, галлійскім або якімнебудь іншим праві. Так отже Шляхтова звалася з початку „Шляхтовою Волею“ і разом з іншими оселями т. зв. мушинского ключа дїбр перейшла в 1391 р. від польских королів в посіданє краківских лат. єпископів.

Згідно з гадкою о. Юліана Никоровича можна припускати, що всі згадані місцевости разом з Шляхтовою повстали за часів руских князів і єко такі дісталися разом з княжими добрами в 1340 р. за польского короля Казимира Великого під панованє, Польщі. За таким поглядом промовляє і традиція, яка перепливаючий через Шляхтову потік назвала „Руским Потоком“ а ведучу через ню дорогу „Рускою Путью“ (дорогою). Тим історичним торговельним шляхом мали колись переїздити Фенікіяне, Римляне, а відтак Руси.

В 15. стол. належала Шляхтова до якогось Томи з Навоєвой і єго потомків. В 1542 р. був єй властителем Акакій Йордан з Заклічина а в 1581 р. Петр Навоєвскій. В 1741 р. став властителем Шляхтовой князь Павел Сангушко а від 1828 р. до тепер належить она до родини гр. Стадницьких.

Рік і ерекційна грамота парохії в Шляхтовой незнані. Найстарша знана згадка о церкві в Шляхтовой походить з 1542 р. Тогди то згаданий властитель Шляхтовой Акакій Йордан з Заклічина жертвовав для ней книгу Євангелій і помістив на послідной єй стороні відповідну нотатку. З того конклюдзи, що тая шляхтовска церков вже перед тим істновала.

В 1904 р. розібрано в Шляхтовой стару деревляну церков а до 1909 р. довершено будови новой, що стоїть до нинішного дня. Чи названа стара шляхтовска церков була тою, о котрой заховалася згадка з 1542 р. чи іншою, сєго не дасться з певностєю определити.

З початку кромі златинізованих нині цілковито Щавниці, Коростенка і Нового Торгу належали єще до Шляхтовой такі місцевости як Явірки, Біла Вода і Чорна Вода, з яких пізнійше. утворено окрему самостоятельну парохію. Ведля свідoctва о. Юліана Никоровича показовали єще за єго часів в Коростенку місце, где перед століттями стояла руска церков а в Щавниці єще до тепер звуть одну сіножать „Поповою“ а другу „Дяковою“.

Канонічну візитацію парохії перевели: Єписк. Михайл Левицький в 1817 р.; Єп. Іоанн Снігурскій дня 29. VII. 1833 р.

Метрики пров.: уроджених від 1768 р.; вінчаних і померших від 1785 р.

18. Явірки (Jaworki); с. Ц. св. Іоана Богосл. мур. 1798 в середн. стані. Місц. Біла Вода (Biała Woda) с. відд. 3 км. Чорна Вода (Czarna Woda) с. відд. 2 і пів км. Ч. д. гр. кат. $617 + 541 + 346 = 1504$; Лат. 48; Ізр. 9.

Завідатель: о. Ярослав Гребеняк.

Лат. парох: о. Михайл Матрас в Щавниці.

Патрон: Адам Збігнєв гр. Стадницький в Навоевой. Право патр. виконує лично.

Школи: 2 і 1 кл. двояз. о 2 і 1 силах. Т-ва „Straż Pożarna“ з власними домами. В Явірках: Кооп. „Надія“ підч. Кооп. Союзови в Варшаві.

Прих. дім мур. о 5 комн. кухні і спіжарні, лихій. Стайня, стодола дер. в середн. стані.

Поля 1 га, 06 а; скіпщ. 6 кіп вівса + 6 кірців вівса. 13 штук буків + 26 штук смереків. Фонд. поля 28 кусників на від-праву Сл. Божих.

Стар. Новий Торг (Nowy Targ) 49 км. Суд Коростенко н. Дун. (Krościenko n. Dun.) 10 км. Почта, телеф., телегр. Щавниця (Szczawnica), 7 км. Желізн. Старий Санч (Stary Sącz) 49 км. Найбл. гр. кат. приходство в Шляхтової (Szlachtowa) 3 км.

Назва „Явірки“ має ведля передання походити від яворового ліса, що колись порастав ті околиці а назви місцевостей „Біла Вода“ і „Чорна Вода“ від потоків той самої назви, що через них перепливають.

До 1820 р. належали Явірки враз з Чорною і Білою Во-дою яко дочерна до Шляхтової. В 1820 р. утворено в них са-мостоятельну парохію однак без ґрунтового вивінованя.

З Явірок вийшов: Іоан Івоняк народний учитель в Корос-нянщині.

Метрики провадяться від 1786 р.

Мушинський деканат числить 22.593 гр. кат. душ, 42 неспол. і 32 сєкт.

VIII. Риманівський Деканат.

Завід. деканату: о. Михайл Величко, Парох в Боську.

1. Босько (Besko), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород. зб. 1881. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 1870; Лат. 1510.

Парох: о. Михайл Ве-личко, р. 1889, рк. 1917, інс. 1935. Завід. декан. ж.

Лат. парох: о. Андрей Вітко-лос.

Патрон: Адам кн. Чартори-ський в Голухові ад По-знань. Право патр. ви-конує лично.

Прих. дім дер. зб. 1916. о 3 комн. і кухні; стайня, стодола дер.; все в се-редн. стані.

Огор., саду, пасов. 3 га; поля 22 га; лук. 19 га. Фонд. поля 1 га. Сягів 17 і пів бучини. Поле скомасоване. Меліора-ція частично перев.

Стар. Сянок (Sanok) 21 км.

Суд Риманів (Rymanów) 7 км. Почта, телеф., телегр., желізн. лосо. Найбл. гр. кат. приходство в Синяві (Sieniawa) 5 км.

Назва села має по переданю походити звідси, що в его

ЦЕРКОВ В БОСЬКУ.

Руска парохія в Боську, котре було колись власністю польських королів, зістала еригована датованою в Кракові грамотою короля Жигмонта III. з дня 19. III. 1595 р. Ту ерекцію затвердив опісля король Іоан III. Собіський датованою в Яворові грамотою з дня 16. X. 1676 р. і Август II. Сас грамотою з дня 5. VIII. 1710 р. Тими грамотами була при надаваню відносним священиком парохії Босько означована їх парохіяльна дотація, котра складалася з орного поля, лук і ріжних неістнуючих тепер привілеїв.

Ряд парохів в Боську датується від 1602 р. Один з них о. Іоан Корнашевич, сяноцький декан, якому підлягало Босько, брав участь в Замоїській Синоді 1720 р.

Босько посідало колись наскрізь руске населене і характер, Місц. лат. парохія і костел є о много пізнішої дати, як рускі.

З парохії вийшов: о. Николай Денько, духовник гр. кат. Духовної Семинарії в Перемишлі.

Метрики пров. від 1777 р.

2. Воля Нижна (Wola Niżna), с. Ц. Перенес. Мощей св. О. Николая мур. 1812, відн. 1904. Богосл. капл. св. Іоана Крест. мур. 1902. Доч. Воля Вижна (Wola Wyżna) с. Ц. д. св. Вмч. Димитр. зб. 1891 відд. 3 і пів км. Обі ц. і капл. в середн. стані.

Ч. д. гр. кат. $802 + 363 = 1165$; Лат. $4 + 0$; Ізр. 1 родина.

Завідатель: о. Худик Володимир, р. 1903, рк. 1930, бж.

Лат. парох: о. Валеріян Ромпала в Ясликах.

Патрон: Преосв. лат. Ординарій в Перемишлі. Право патр. виконує лично.

Школи: 1 і 1 кл. двояз. по 1 силі Т-во „Апост. Молитви“ в Волі Ниж., Брацтво Тверезости в Волі В.

Прих. дім мур. о 6 комн. і кухні; стайні мур., стодоли дер., та керниця; все в добр. стані.

Огор. 1 га, 15 а; поля 14 га. 39 а; лук 17 га, 26 а; пасов. 32 га, 80 а + огор. 63 а; поля 18 га, 51 а; неуж. 24 га, 17 а. Церк. поля 2 морги. Меліорації не перев.

Стар. Сянок (Sanok) 47 км. Суд Риманів-Місто (Rymanów-Miasto) 20 км. Почта, телеф., телегр. Яслика (Jaślicka) 4 км. Желізн. Риманів-Вороблик (Rymanów-Wróblik) 27 км. Найбл. гр. кат. приходство в Полянах Суровичних (Polany Surowiczyne) 3 і пів км.

Найстаршу знану згадку о Воли Нижної і Вижної під спільною назвою „Яслика Воля“ (Wola Jaślicka) наводить Пав-

переніс перем. лат. єпископ Станіслав Тарло датованою в Березові грамотою з дня 23. VI. 1543 р. założeną на тевтонським праві („iure teutonico locatam“) Яслику Волю на волоске право. Рациєю такого перенесення положеної у стіп карпатського гірського хребта Ясликої Волі з тевтонського на волоске право, на яким опиралися і інші села Ясликого округу, були сподівані обильніші звідси доходи для єпископського стола.

Можливо, що на ті самі часи припадає і ерекція рускої парохії в Ясликої Волі, если она не була założена вже вчашнійше, коли належала до комплексу королівських дібр.

В часі всесвітньої війни, зимою з 1914-го на 1915-ий рік, відбувалися через протяг 3 тижнів на волянської території на горі т. зв. „Камінь“ межі російськими і австрійськими військами завязані бої, які обом воюючим сторонам забрали багато жертв. Сильно укріплені австрійські позиції на горі „Камінь“ здобували Москали зі всестороннім приміненем засобів тогдішньої воєнної стратегії і з багатим і безпощадним зужитом численого людського матеріялу. Цілими днями сипали уміщені в Шклярах і на інших стратегічних точках тяжкі, російські батареї жаріючим артилерійським огнем на „Камінь“ а ночами серед шаленого гуркоту ручних карабінів і машинових скорострілів сунула густими лавами російська піхота на сильно укріплені, австрійські окопи. І доперва окружене австрійського війська з двох сторін а іменно зі сходу від Вислока горішнього а з заходу від Липівця і Черемхи, змусило їх покинути „Камінь“ і податися в поспішнім відвороті на територію тогд. Угорщини.

Метрики пров. від 1784 р.

3. Вороблик королевський (Wróblík królewski),

с. Ц. мур. 1888. Доч. Вороблик шляхотський (Wróblík szlachecki), с. Ц.

д. зб. 1879. відд.

1 км. Обі церк.

Успенія Пр. Д.

М. в добр. стані.

Місц. Ляджин

(Ladzin) с. відд.

2 км. Риманів

Місто (Rymanów-Miasto), мто

відд. 5 км. Івонич

(Iwonicz), с.

відд. 7 км.

+ 783 + 148 + 10 + 3 = 2065; Лат. 41 + 45 + 151 + 5226 + 3236 = 8699; Ізр. 30 + 36 + 24 + 1638 + 45 = 1773.

Парох: о. Іоан Полянський, ур. 1888, рук. 1916, інст. 1936.

Сов. Ап. Адм. Канцлер Курії.

Лат. парох: о. Іосиф Вольський в Риманові-Місті.

Патрон: Інж. Веслав Лівіцький Іосо. Право патр. виконує лично.

Школи для обох Воробликів: 4 кл. двояз. о 3 силах; Ляджин 1 кл. поль. о 1 силі; Риманів-Місто 7 кл. поль. о 13 силах; Івонич 5 кл. поль. о 6 силах. В Вороблику і Ляджині науку релігії в школі преподає о. Николай Головач, катехит в Боську.

Організ.: „Спільний Трудь“ коопер. спож., „Союзь“ з молочарським відділом, кооп. спож. (власний дім), „Молочарня“ кооп.

молоч., „Русская Касса“ коопер. позич кред. „Русский Рольничий Союзь“ — всі підч. РСРК. Чит. ім. Мик. Качковського (власний дім), „Аматорський Кружокъ“, „Кружокъ русск. женщинъ“, „Пожарна Сторожа“, Дяківська Школа, „Кружок Сільс. Госп.“.

ПРИХОДСТВО В ВОРОБЛИКУ КОРОЛ.

Прих. дім одноповерховий, муров. в будові. Стайні, стодола, пивниця муров. в добр. стані.

Поля 15 га, 69 а, 19 м²; лук 7 га, 32 а, 10 м²; пасов. 11 га, 26 а, 43 м²; ліся 9 га, 78 а. Ліс на території Одреховой. Лісового пляну нема. Мельор. не переведено.

Стар., суд для Воробл. Корол. Коросно (Krosno) 11 км.; для Вор. Шлях. і Ляджина: Стар. Сянок (Sąnok) 26 км., Суд Риманів-Місто (Rymanów-M.) 6 і 5 км. Почта. телеф., телегр. Вороблик Шляхотс. (Wórblik Szlach.) 1 і пів км. Желізн. Риманів (Rymanów) (на території Воробл. Шлях.) 1 і пів км. Найбл. гр. кат. приходство в Боську (Besko) 6 км.

Оба Вороблики творили колись одно село, яке належало до коронних дібр польських володарів. З часом король Жигмонт III. відлучив від него меншу, над рікою Табор положену часть, утворив з неї окрему оселю, та надав їй якомусь шляхтичеви

Тимчасом друга, більша часть Вороблика, під назвою „Королевський Вороблик“, осталася і дальше при королію, та становила окрему оселю і окрему парохію. Виставлена королем Жигмонтом III. ерекційна грамота парохії в Вороблику має дату 2. вересня 1608.

На підставі грамоти Адама Урбанського з дня 3. листопада 1796. злучено оба Вороблики в одну парохію.

Початково парохами Вороблика були місцеві уроженці, а то в Вороблику Корол. Каршневичі а в Вороблику шляхотс. Завойські. Першим парохом злученої парохії був о. Димитр. Мохнацький (1796—1829) а его наслідником о. Іоан Глушкевич (1829—1870), дідо звісного адвоката Д-ра Маріяна Глушкевича. Оба ті парохі положили кольосальні заслуги для парохії, особливо над ей релігійно-просвітительним розвитком. Они учили селян церковного співу, читання богослужбних книг, писання, та садівництва, до чого притягано спеціально новоженців. За о. Дим. Мохнацького основано в Вороблику Корол. церковну школу, яка підлягала надзору сянотського декана. В просвітительній діяльності попирали обох згаданих парохів місцеві помішники а особливо Адам Урбанський.

Заслуженим парохом для Вороблика був рівнож о. Віктор Саламон (1882—1913). Его трудами построено величаву муровану церкву і два великі муровані економічні будинки.

З Вороблика вийшли: о. Іоан Гнатишак, Михайл Копчак, Спиридіон Опалка, Пачковський, Війтик, Шостачко і много других.

ВХОДОВА ЧАСТЬ ЦЕРКВИ В ВОРОБЛ.

і просвітительну діяльність розвиває в Вороблику королев. довголітний управитель місцевої школи і теперішній солтис, п. Стефан Барна.

Метрики провадяться від 1784 р.

4. Дальова (Daljowa), с. Ц. д. Преп. Мат. Параскеви, зб. 1933, в добрім стані. Місц.: Посада Яслиска (Posada Jaśliska), с., відд. півтора км. Яслиска (Jaśliska), мтко, відд. 1 км.

Ч. д. гр. кат. $552 \pm 210 \pm 8 = 760$; Лат 1407 (лат. парохія і костел в Яслисках); Ізр. $20 \pm 15 \pm 300$.

Завід.: о. Сіткевич Ілія; ур. 1904; рк. 1934; бж.

Лат. парох: о. Ромпала Валеріян в Яслисках.

Патрон: Преосв. лат. Ординарій в Перемишли. Право патр. виконує лично.

Школи: 1 кл., двояз. та 1 і 5 кл. з польською мовою науч. о 1, 1 і 4 силах. Чит.: „Просвіти“ в Дальовой.

Прих. дім мур. 1903, о 6 комн. в середнім стані. Стайня, стодола, дер. та керниця, ліхі.

Будов. площі 469 с²; огор. 734 с²; орного поля 39 моргів, 561 с²; пасов. 19 моргів, 1062 с²; ліса 10 моргів, 814 с²; неуж. 572 с². Сягів 8 твер. + 8 мягк. дерева. Лісового пляну нема. Меліорація не перев.

Стар. Сянок (Sapok), 44 км. Суд Риманів (Rymanów), 17 км. Почта, телефон, телеграф Яслиска (Jaśliska), 1 км. Желізн. Риманів—Вороблик (Rymanów—Wróblík), 21 км. Найбл. гр. кат. приходство в Шклярах (Szklary), 4 км.

Дальова належала колись враз з сусідніми місцевостями до неіснуючого тепер, яслиського деканату, що брав свою назву від містечка Яслика, взгядно Яслиска. З початку, як про се свідчить перем., лат. шематизм з 1877 р. ст. 49, звалось оно „Високе Місто“ (Wysokie Mesto).

Після Д-ра Мирона Кордуби існувало містечко Яслик, взгядно Яслиска, вже перед 1389 роком для того, що в тім році надав Зиндрам з Маскович якомусь Ганзлеви, званому Йоном, ліс межі Яслисками а Дошном для заложення оселі. Що більше! Д-р Михайл К. Якса Ладизинський, був. гімн. професор в Сяноці (1864—1931), звязує в своїй праці п. з.: „Сянокъ и его окрестности“, повстане і існуване Яслиск з періодом руских князів колишньої галицької чи навіть киевської держави.

За часів давньої Польщі належали з початку Яслиска ра-

зом з околицею до комплексу королівських дібр. О їх переході на власність перемиских латинських єпископів пише історик Денис Зубрицький в своїй праці п. з.: „Granice między polskim i ruskim narodem w Galicyi“, Львів 1849 р. таке: „W r. 1443 szczodry król Władysław Jagiełło tak dla zbawienia swej duszy jakoteż że zaciągnął niejako sumę pieniężną, darował Ruskie narodowe dobra miasteczko Jaśliska i wsie: Królikowa, Biskupice, Dalejów i Nowa Jasienka in terra Russiae in districtu Sanocensi leżące Januszowi Bis. Przem. ob. łać.“ Той сам факт стверджує також в своїй праці: „Przyjacieli chrześcijańskiej prawdy“ Rocznik I. zeszyt 11, str. 86, 89 перем. латинський єпископ Корчинський, котрий о Павловским: „Vitae Episcop. r. lat. Premysł.“ pag. 90. anno 1434 так пише: „Ladislaus r. P. Janusio Epi Premysliensi intuitu suae salutis et quod tempore guerarum pecuniam ab eo receperit, ipsi et successoribus eius Eppis in perpetuum donat et inscribit: Jaśliska oppidum cum villis: Krolikowa, Biskupice, Dalejowa, Nowa Jaszenka in districtu sanocensi“.

Датованою в Березові грамотою з 1547 р., о котрой згадує Ізидор Шапаневич в своїй праці п. з.: „Rzut oka na beneficyna Kościoła ruskiego za czasów Rzeczypospolitej polskiej“, Львів 1875, стр. 5, зістала через незнаного з назвиска перемиского латинського єпископа еригована в Яслисках греко-кат. церков і парохія а заразом приділені для них яко дотація два добірні лани ґрунту з пасовищами з місцевих єпископських дібр. Як довго істнувала та греко-кат. парохія і церков в Яслисках, не знати. Їх переґриз убийчий для руского народу зуб часу, не лишаючи по них ні сліду для потомности. „Черезь недбалость же руску“ — пише з жалем о. Юліян Никорович в своїм шематизмі з 1879 р., стр. 407 — „ни парохін и парохіянъ, ни церкви, ни дотации, ни руской громады тутъ нема, лише титло деканата лишилося яко надгробна памятка руского мѣста Яслиска“. А тепер і той надгробної памятки вже нема, бо яслиський деканат вже тепер не існує. Хиба лише ті мури, яким було колись обведене княже „Високе Место“, взгядно „Яслик“, а яких сліди еще дотепер залишилися в людской памяти і під землею, свідчать о его відмінной від теперішньої дійсности, славной руской бувальщині.

Зимою 1914 і 1915 рр. шаліли в околицях Яслиск і Дальовой кроваві і завзяті, перестрільні і рукопашні австрійсько-російські бої. Очевидці оповідають о двох купях трупів австрійських і російських вояків, що полягли в тих боях, а се о одній коло б. дальовської церкви, а о другій на площі напротив мосту, що веде через Ясьолку до Яслиск в долішній часті Дальовой.

А скільки їх було по доколичних лісах, гірських дебрах і потоках, того ніхто не памятає.

В 1931 р. згоріла перед Великодними Святами з незнаних причин дальовска церков. На її місце побудовано нову в 1933 р.

З Дальовой вийшов: інж. Іоан Крупей.

Метрики пров.: уроджених і вінчаних від 1784 р.; померших від 1834 р.

5. Дошно (Deszno), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород., зб. 1880. Доч. Балутянка (Bałusianka), с. Ц. д. Усп. Пр. Богород. зб. 1820, відд. 3 км. Доч. Волтушова (Woltuszowa), с. Ц. д. Покр. Пр. Богород., зб. 1899, відд. 3 км. Всі церкви в середнім стані. Місц.: Посада горішна (Posada górna), с. відд. 3 км. Риманів-Здрій (Rymanów-Zdrój), куп. завед., відд. 2 км.

Ч. д. гр. кат. $295 + 254 + 158 + 249 + 114 +$ (Осідок Екц. Апост. Адмін. Лемк.) $= 1070$; Лат. $150 + 30 + 6 + 1 + 600$; Ізр. 36.

Парох: о. Вахнянин Володимир, ур. 1865; рк. 1888; Вк.; вд.

Лат. парох: о. Вольскій Іосиф в Риманові-Місті.

Патрон: Іоан гр. Потоцький в Риманові-Здрю. Право патр. виконує лично.

Школи: В Дошні і Балутянці 1 кл., двояз., по 1 силі; в Посаді гор. 5 кл., з поль. мовою науч., о 3 силах.

Прих. дім дер., зб. 1850, о 5 комн., лихий; стайні, стодола, мур., в середнім стані; шпихлір дер. та керниця, добрі.

В Дошні: Огор. 28 а, 27 м²; орного поля 12 га, 36 а, 75 м²; лук 1 га, 72 а, 64 м²; пасов. 12 га, 66 а, 02 м²; ліса 1 га, 72 а, 64 м². В Волтушової: Орного поля 16 га, 10 а; лук 1 га, 72 а, 64 м²; пасов. 1 га, 15 а, 09 м². Мельорація не переведена.

Стар. Сянок (Sanok), 30 км. Суд Риманів-Місто (Rymanów-Miasto) 6 км. Почта, телефон, телеграф Риманів-Здрій (Rymanów-Zdrój), 2 км. Желізниця Риманів—Вороблик (Rymanów—Wroblek), 11 км. Найбл. гр. кат. приходство в Королику Волоскім (Królik Wołoski), 3 км.

О Дошном згадує Д-р Мирон Кордуба в своїй книжці п. з. „Західне пограничє Галицької Держави межи Карпатами а долишнім Сяном“. А іменно каже він, що в 1389 р. поручив

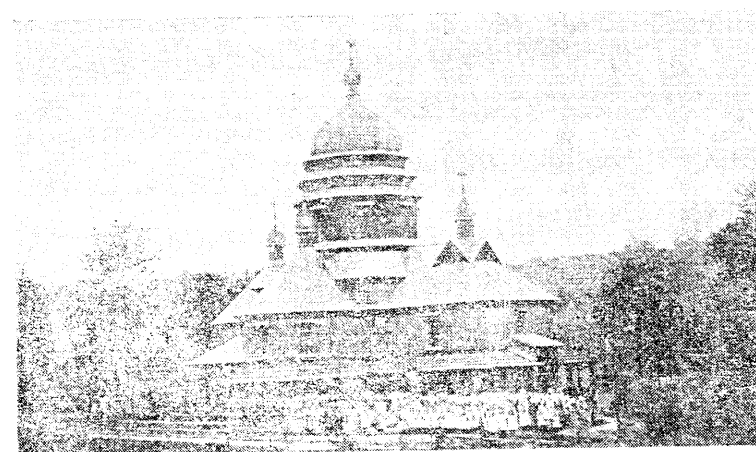
межи місточком Яслисками а Дошном. Отже Дошно істновало вже перед 1389 р. і є вчаснійше від Королика. Однак з браку історичних жерел не дасться его повстання і розвитку установити.

Дошно належало колись до неістнуючого тепер яслиского деканату.

Метрики провадяться від 1785 р.

6. Завадка Риманівска (Zawadka Rymanowska),

с. Ц. д. Покр. Пр. Богород., зб. 1885, відн. 1931. Доч. Ка-

ЦЕРКОВ В КАМЯНЦІ.

мянка (Kamianka), с. Ц. д. Перенес. Мощей св. О. Николая, зб. 1922, відд. 4 км. Обі церкви в добрім стані. Місц.: Абрамова (Abrahamowa), прис., відд. 1 км.

Ч. д. гр. кат. 1150 (з Абрамовою) $+ 445 = 1595$; Лат. 1; Несп. 2; Ізр. 4.

Парох: о. Жеплинскій Михаїл, ур. 1899; рк. 1925; інст. 1930; ж.

Лат. парох: о. Смоченскій Павел в Королику Польскім.

Патрон: Преосв. лат. Ординарій в Перемишли; право патр. виконує лично.

Школи: 3 і 1 кл., двояз., о 3 і 1 силах. Чит.: „Просвіти“; ім. Мих. Качковского. Кружок „Рідной Школи“.

Прих. дім, мур., о 5 комнатах; стодола дер., та керниця в добрім стані; стайня лиха.

Огор. 20 а; орного поля 30 га; лук 5 га; пасов. 28 га + орного

поля 18 га; лук 2 га; ліса 3 га; пасов. 10 га. Сягів 16 бу-
чини. Меліорація не переведена.

Стар. Сянок (Sanok), 45 км. Суд Риманів-Місто (Rymanów-Miasto),
20 кл. Почта, телефон, телеграф Дукля (Dukla), 7 км. Же-
лізниця Івонич (Iwonicz), 23 км. Найбл. гр. кат. приходство
в Тиляві (Tylawa), 5 км.

Еще перед 1566 роком стояла в Завадці Риманівській цер-
ков. Священик удержувався з данин парохіяян. Перем. латин-
ський єпископ Валентин Гербурт датованою в Березові грамотою
з дня 3 січня 1566 р. дозволив, щоби закуплене через тогдіш-
ного священика в Завадці о. Вартоломея Лісковацького від кметя
Іоана Руссовича поле становило єго парохіяльну дотацію. Кож-
дий послідуєчий священик міг то за ту саму ціну, т. є. за
1500 польських золотих закупити. Грамота тая зістала пізнійше
затверджена через пізніших перемиских латинських єпископів
та втягнена до актів сяноцької Консисторії дня 9 падолиста
1781 р.

Відтак дотація для дочерної церкви в Завадці зістала на-
дана перемиским латинським єпископом Іоаном Боруковским, да-
тованою в Березові грамотою з дня 1 марта 1583 р., якою за-
твердив він даровизну солтиса Іоана Влізла для той же церкви.
Тую грамоту втягнуто до актів сяноцької Консисторії дня 10 ли-
стопада 1781 р.

До 1720 р. була завадська церков дочерною для Кам'янки,
а від того року стала матерною. Стара церков в Кам'янці, по-
будована в 1702 році о. Іоаном Грозевичем, перестояла до
1922 р.

В 1927 і 1928 р. ширилася по смерті тогдішнього місцевого
пароха о. Іоана Ковальчина, сильна пропаганда за схизмою,
яка мала тогди свій осередок в Тиляві. Однак уряджена тут
Впр. оо. Пант. Скоморовичем і Іоаном Полянським, теперішнім
Совітником Апостольської Адміністрації, духовна місія, єю уда-
ремнила.

Метрики провадиться від 1784 р.

7. Королик Волоский (Królik Wołoski), с. Ц. Пере-
несення Мощей св. О. Николая, зб. 1843, відн. 1923 і 1930;
в добрім стані. Місц.: Королик Польський (Królik Pol-
ski), с., відд. 1 км.

Ч. д. гр. кат. 590; Лат. 401 (лат. парохія і костел в Королику П.);
Ізв. 16

Парох: о. Фуглевич Михаїл, ур. 1883; рк. 1907; інст. 1913;
Вк.; ж.

Лат. парох: о. Смоченський Павел в Королику Польським.

Патрон: Преосв. лат. Ординарій в Перемишли; право патр. вико-
нує лично.

Школа 2 кл. з поль. мовою науч. о 2 силах. Чит. ім. Мих. Кач-
ковського.

Прих. дім, мур., 1888, о 4 комн. та керниця в добрім стані; стай-
ня, стодола, дер., в середнім стані.

Огор. 10 а; орного поля 50 га, 34 а; лук 7 га, 19 а; ліса 30 га;
пасов. 13 га, 41 а; неуж. 5 а. Лісовий плян є. Меліорація
не переведена.

Стар. Сянок (Sanok), 37 км. Суд Риманів-Місто (Rymanów-Miasto),
10 км. Почта, телефон, телеграф Риманів-Здрій (Rymanów-
Zdrój), 6 км. Желізниця Риманів—Вороблик (Rymanów—Wró-
blik), 15 км. Найбл. гр. кат. приходство в Дошні (Deszno),
3 км.

В 1389 р. надав Зиндрам з Маскович, герой Грунвальдської
битви, якомусь Ганзлеви, званому Йоном, ліс межі містечком
Яслик (тепер. Яслиска) а Дошном для заложення оселі. На тім
просторі повстало дійсно пізнійше село, зване Короликова. По
смерті згаданого Зиндрама з Маскович вернула Короликова
в королівське посіданє. В 1426 році подарував єю Володислав
Ягайло якомусь Андрееви з Лубна, а сей знов в 1433 році
продав єю перемискому латинському єпископови Янушови. Від
тогди належить Короликова до перемиских латинських єписко-
пів, які мали тут свою палату та часто в ней перебували.

Первісна назва села змінилася з часом на „Королик“,
який не знати коли розділився на Волоский і Польский. Руску
парохію основано тут в 1558 році заходами Прокопа Воло-
ха, від котрого придано до назви „Королик“ прикметник „во-
лоский“.

Парохіяне кажуть, що в протягу 16-ти поколінь душпа-
стирвали в Королику Волоским парохі з роду Волошиновичів.
Послідний з них звався Атаназій Волошинович (1823—1874 р.).
Однак о історії Королика, звязаной з тим родом, годі щонебудь
сказати для того, що родинні документи Волошиновичів пропали
в часі світової війни в 1914 році на приходстві в Липівці, где
тогди був парохом послідний Волошинович.

В часі всесвітної війни пересувалися через Королик чи-
сленні австр. і рос. війська, однак більших боїв тут не було, бо
они розігралися в сусідних полосах б. гал.-угорського кордону.

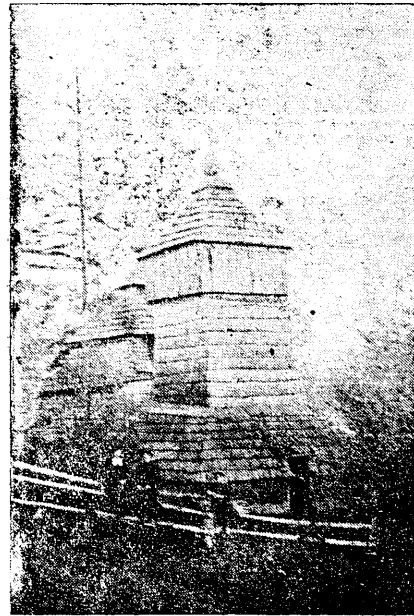
Метрики провадиться від 1784 р.

8. Липовець (Lipowiec), с. Ц. д. св. О. Николая зб. 1931 недокінч. Стара ц. св. О. Николая зб. 1640, неуживана. Доч. Черемха (Czeremcha) с. Ц. д. Покр. Пр. Богород. зб. 1883 в добр. стані, від. 2 і пів км.

Ч. д. гр. кат. 7 + 525 = 532; Лат. 13 (лат. парохія в Ясликах); Неспол. 650; Ізр. 15.

Парох: о. Євген Кульчицький, р. 1866, рк. 1892, ін. 1918, ж. Упр. сотр.: о. Володимир Смулка, р. 1904, рк. 1929, бж. Лат. парох: о. Валеріян Ромпала в Ясликах.

Патрон: Преосв. лат. Ординарій в Перемишли. Право патр. виконує лично.

ЦЕРКОВ В ЛИПОВЦІ.

Школи: 1 і 1 кл. з руск. мов. науч. по 1 силі. Чит. ім. М. Качковського + „Просвіти“.

Прих. дім дер. о 5 комн.; сто-дола, стайні дер.; все лихе. Керниця в середн. стані.

Поля 32 га; ліса 12 га + поля 28 га. Серв. 16 сягів дров. Лісов. плян є. Меліорації не перев.

Стар. Сянок (Sanok) 49 км. Суд Риманів-Місто (Rymanów-Miasto) 27 км. Почта, телеф., телегр. Яслика (Jasłiska) 4 км. Желізн. Риманів-Вороблик (Rymanów-Wróblik) 32 км. Найбл. гр. кат. приходство в Дальовой (Daljowaj) 6 км.

Липовець мали заложити прибувши тут гдесь перед 400 літами в числі 12 поселенці з Волощини. В 1640 р. збудували они тут церков, що стоїть по нинішній день.

Назва села мала піти від липового ліса, що порастав терен теперішнього Липівця. Земля належала разом з лісами до перемиских лат. єпископів, яким тутешні селяне з огляду на посідані привілеї відрабляли коротку, бо лише однодневну в тижни панщину.

По знесеню панщини занималися мешканці Липівця розпродажею мази на Угорщині, вслідствие чого прозвано їх з погордою „мазярами“: В пошукованю заробкової праці виїхало багато Липів-

чан при кінци 19. а з початком 20 стол. до Америки, где декотрі з них осталися на всегда яко амер. горожане.

В часі всесвітної війни пересувалися шляхом через Липовець численні австро-угорські і російські армії, які зимою 1914—1915 рр. звели в тутешних горах з собою завзяті перестрільні і рукопашні бої. Третя часть Липівця зістала тогди спалена Мадярами. По розгромі російської армії під Горлицями в маю 1915 р. утікло багато Липівчан з уступаючими російськими войсками зі страху перед Мадярами до Росії.

Відтак по пересуненю воєнного фронту на всхід та по закінченю війни повернули біженці до своїх домів взгл. згарищ, та еше при помочи австрійських властей перевели частичну господарско-мешканеву відбудову села.

Вкінци прийшов памятний в історії Липівця 1929-ий рік. Нагляча будова нової церкви в Липівці, для якої переведеня не знаходжено тогди ніяких фондів, витворила тут фермент і невдоволенє серед неосвідомлених Липівчан. Весною 1929 р. поплила тут широким руслом з Тиляви нагальна американськими емігрантами підсичувана схизматичка агітація, під напором якої Липовець перейшов тогди в цілости на схизму. І хотяй вправді в 1930—1931 р. збудовано за парох. фонди і жертви в Липівці нову красну гр. кат. церков, то мимо сего Липовчане здеправовані схизмою до кат. віри не вернули до сегодня.

Метрики пров. від 1780 р.

9. Одрехова (Odrzechowa), с. Ц. св. Іоана Крест. мур. 1817, в добр. стані. Місц. Пасовиска (Pastwiska) прис. відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 2469; Лат. 57, Ізр. 3.

Парох: о. Михайл Ковальчик, р. 1893, рк. 1917, ін. 1930, ж. Лат. парох.: с. Франц Прокоп в Глубокім.

Патрон: Спадкоємці бл. п. Володислава Моравського. Право патр. виконує Зигмунт Руссоцькій Іосо.

Школа 7 кл. двояз. о 7 силах. „Господарско-споживча Кооператива“ підч. РСУК. Кружок „Сільського Господаря“. Чит. „Просвіти“. В Пасовисках: школа 1 кл. з польск. мов. науч. о 1 силі.

Прих. дім мур. 1847 о 5 комн. кухні і спіжарні, відновлений 1934 та 2 керниці, в добр. стані. Стайні дер. в середн. стані. Стодола, шпихлір, дер. лихі.

Огор, 1 га; поля 46 га; лук 8 га; ліса 10 га; пасов. 7 га; неуж. 4 га. Лісов. пляну нема. Меліорація частично перев.

Стар., суд Сянок (Sanok) 20 км. Почта, телеф., телегр., желізн. Заршин (Zarszyn) 4 км. Найбл. гр. кат. приходство в Синяві

Ерекційною грамотою з дня 6. XI. 1733 р. надав властитель Одреховой Іосиф Вандалин де Мнішек 2 чверти ґрунту місцевому пресвітерови і землякови о. Григорію Рубовському та його наслідникам на дотацію. Тую ерекцію затвердив пізніше польський король Август III. Сас грамотою з дня 1. XII. 1747 р.

Після предання були колись в Одреховой 2 церкви, з яких одна стояла в горішній частині села та мала належати до Аріянів. Друга греко-уніятська стояла до 1817 р. в парох. огороді. Тоді за місцевого душпастиря о. Теодора Пацлавського та патрона Станіслава Урбанського поставлено на домінікальній і парохіальній полі нову муровану церкву в Одреховой, що стоїть по нинішній день.

Канонічні візитації парохії перевели: Еп. Михайл Левницький в 1817 р.; Еп. Іоан Снігурський в 1836 р.; епарх. візитатор о. Кипріян Хотинецький в 1927 р.; Експ. Преосв. Іосафат Коциловський в 1932 р.; Експ. о. Др. Василь Масцюх, Апост. Адмін. Лемковщини в 1935 р.

Триденні духовні місії давали в 1926 р. світські священники а 10-денні в 1934 р. оо. Редemptористи.

В 1777 році лютувалася в селі велика пожежа, в наслідок якої згоріли всі парох. і метрикальні книги в Одреховой. По той причині не міг списати історії села і парохії о. Антін Лавровський, що прийшов тут по помершій на холеру о. Іоані Лавровським в 1873 р.

З парохії вийшли: о. Теодор Серединський, уродж. 19. X. 1877 р. парох в Бикові; о. Іоан Зятник, уродж. 26. XII. 1899 р., б. професор св. Богословії в Перемишлі, тепер на новіціаті у оо. Редemptористів.

Метрики пров. від 1777 р.

10. Поляни Суровичні (Polany Surowiczne), с. Ц. д. св. Арх. Михайла зб. 1728, пошир. 1889 і 1903 в середч. стані. Місц. Вернеївка (Wernejówka) прис. богосл. капл. д. Полож. Ризи Пресв. Богород. зб. 1926 в добр. стані відд. 5 км.

Ч. д. гр. кат. $992 + 106 = 1098$ (з того на еміграції 289); Лат. $5 + 7$; Ізр. $7 + 3$.

Парох: о. Стефан Ядловський, р. 22. V. 1901, рк. 26. VI. 1926, інс. 1. V. 1934. Світник Ап. Адмін. Проіспит. синод. бж. я. в.

Лат. парох: о. Валеріян Ромпала в Яслисках.

Патрон: Станіслав гр. Потоцький в Риманові. Право патр. виконує

Школа 2-кл. двояз. о 2 силах. Чит. „Просвіти“, Брацтво „Тверезости“.

Прих. дім дер., зб. 1925 о 4 комн., кухні і спіжарні в добр. стані. Стайні, стодала, шпихлір дер. та керниця в середн. стані.

Огор. з будов. площею 30 а; поля 30 га; лук 11 га, 9 а; ліса 8 га, 63 а; пасов. і неуж. 16 га. Є лісов. плян з 24. XII. 1930, Ч. 1859 30. Меліорація частинно перев.

Стар. Сянок (Sapok) 45 км. Суд для Полян Сур. Риманів (Rymaków) 22 км.; для Вернеївки Буковско (Bukowsko) 20 км. Почта, телеф., телегр. Яслиска (Jaślińska) 6 км. Желізн. Заршин (Zarszyn) 20 км. Найбл. гр. кат. приходство в Суровиці (Surowica) 3 км.

Александр гр. Стадницький в своїм творі: „O wsiach wołoskich“ ст. 36. наводить ерекційну грамоту церкви в Полянах Суров. з 1533 р., силою котрої маршалок польського королівства „Comes de Wisznicz“, Петр Кміта жертвовав на просьбу шляхтича Іоана Тарновського по одній волоской рілі для церков в Полянах Сур. і в Двернику. На основі сего акту можна прийняти, що церкву в Полянах Сур. існувала вже від першої половини XVI. стол., та що вже від того часу обслуговують єю священники. Однак парохія зістала тут властиво еригована датованою в Гачові грамотою чесника коронного Іоана Біна Опаленського і краківської воеводзіни Маріяни зі Жмигороду Зебржидовської з дня 15. IV. 1690 р., якою надають они рілю т. зв. „Чертеж“ для о. Даниїла сина Константина і для его наслідників в Полянах Суров. Дотацію парохії поширює пізніше Яков кн. Чарториский датованою в Крем'янці грамотою з дня 6. VII. 1718 р. а то через додане до „Чертежа“ ріль т. зв. „Ференцівка“ і „Борсуче поле“ коло Вернеївки. Обі ті грамоти затвердила дня 19. IX. 1752 р. комісія зложена з генерального офіціала еп. Онуфрія Шумлянського, Теодора Краснопольського і з делегата гр. Оссолінських зі Жмигороду Антонія Вичолковського.

Найдавнішим з грамоти з дня 15. IV. 1690 р. знаним священником в Полянах Суров. був о. Даниїл син Константина. О оо. Александрі і Павлі Полянських яко о місц. душпастирях згадує грамота з дня 6. VII. 1718 р. Метрики в Полянах Сур. започатковав о. Григорій Полянський (†1786 р.). Всі ті священники були antiquae educationis, та походили з родини полянських солтисів.

Коли они вимерли, тоді ті солтиси користаючи з необсадження парохії межі 1786 а 1805 р. присвоїли собі за відомостею і дозволом тогдішнього місцевого колятора Скурського ерекційну грамоту в Полянах Суров. Тому з приходом до села яко

пароха дня 20. V 1805 р. о. Петра Менцінського розпочинаєся зі згаданими солтисами довгий зі змінним щастем проваджений судовий процес о зворот ерихціональних ґрунтів для парохії, який скінчився остаточно виграною полянских парохів в 1837 р.

Канонічні візитації парохії перевели: Еп. Михаїл Левицький дня 4. IV 1818 р.; Еп. Іоан Снігурський 3. VII 1834 р.; Еп. Константин Чехович 2. VI 1901 р.; Епарх. візитатор о. Омелян Мартинович 5. VII 1926 р.

В 1862—1865 рр. душпастирював в Полянах Суров. о. Іполит Криницький. Одушевлений переводженням тогди в Галичині очищуванем всхідного обряду від латинізмів, заборонив він уживати в часі Богослужень дзвінків а обходи доокола церкви уряджував від правої на ліву сторону. Помер на Холмщині.

Славу великого „газди“ полишив тут по собі о. Іоан Пастернак (1866—1882 р.). Поставлене за него приходство перестало до часу поставлення нового за о. Теофіля Кміцикевича в 1925 р.

Читальню „Просвіти“ założено в селі 1903 р. реактивовано 1910 р. а відновлено 1930 р. Завзяту борбу з п'янством і жидівськими впливами в селі провадив б. тут. парох о. Іоан Гринишин (1909—1912 р.).

Дня 12. VI 1935 р. впав небувалий до того часу в селі град, який винищив майже цілковито землероду.

Найстарша середня часть теперішньої полянської церкви збудована в 1718 р., пресвітерія 1889 р., передня часть з притвором 1903 р. а дзвіниця мурована 1820 р.

До 1833 р. належала Вернеївка до Суровиці а від жовтня 1833 прилучено єю до Полян Суровичних.

Метрики пров. від 1776 р.

11. Синява (Sieniawa), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород. зб. 1874 в добр. стані. Місц.: М о ч а р н е - Б а р т о ш і в (Moszarne-Bartosów) прис. відд. 4 км.

Г л у б о к е (Głębokie) с. відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. $1040 + 53 + 51 = 1144$; Лат. 155; Ізр. 12.

Парох: о. Орест Венгрінович, р. 1902, рк. 1926 інс. 1931, ж.

Лат. парох: о. Франц Прокоп в Глубокім.

Патрон: Олена Білинська в Си-

Школа 2 кл. з руск. мов. науч. о 2 силах. Косп. „Надія“ підч. РСУК. Чит.: „Просвіти“ і ім. Мих. Качковського.

Прих. дім дер. зб. ок. 1872 р. о 3 комн. і кухні; шпихлір дер. в лихім стані. Стайні, стодола дер. та керниця в середнім стані.

Поля 10 га, 44 а, 10 м²; лук 2 га, 65 а, 65 м²; сгор. 17 а, 63 м². Меліорац. не перев.

Стар. Сянок (Sąnok) 24 км. Суд, почта, телеф., телегр. Риманів (Rymanów) 5 км. Желіз. Босько (Besko) 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Одреховой (Odrzechowa) 4 км.

Від занятой від грому господарської хати погоріла перед 70—80 роками половина Синявой разом з приходськими будинками. Оповідать також о пожежи двох синявських церковей, з яких перша стояла на місці, где нині побудована дзвіниця. Трета з ряду синявська церков збудована в 1874 р. стоїть по нинішній день.

З парохії вийшли: учителі Іоан (убитий в Вороблику Кор.), Петр і Михаїл (оба в Чехословаччині) Вацлавські та Григорій Судомир в кольбушовському повіті; Антоній Цап і Григорій Гануляк, редактор „Русалки“ во Львові.

Метрики пров. від 1784 р.

12. Суровиця (Surowica), с. Ц. д. Усп. Пр. Богород. зб. 1910. Доч. М о щ а н е ц ь (Moszczaniec) с. Ц. д. Всіх Святих зб. 1834, відд. 3 і пів км. Доч. Д а р і в (Darów) с. Ц. д. Покр. Пр. Богород. зб. 1927, відд. 3 км. Всі ц. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. $495 + 525 + 358 = 1378$; Лат. 17; Ізр. 38.

Парох: о. Кміцикевич Теофіль, р. 1891, рк. 1921, інс. 1933, ж.

Лат. парох: о. Валеріян Ромпала в Ясликах.

Патрон: Адам кн. Чарториский в Голухові ад Познань. Право патр. виконує лично.

Школи; 1, 1 і 1 кл. двояз. по 1 силі. В Сувовиці: Чит. „Просвіти“ (зачинена).

Прих. дім дер. зб. 1906 о 5 комнатах та керниця в добр. стані. Стайні, стодоли дер. в середн. стані.

Поля 21 га, 42 а, 26 м²; лук 7 га, 35 а, 34 м²; пасов. 11 га, 47 а, 66 м²; екв. ліса 15 га, 60 а + поля 17 га, 75 а, 45 м²; лук. 4 га, 50 а, 03 м²; пасов. 93 а, 33 м²; ліса 2 га. 86 а, 44 м²; неуж. 63 а, 76 м² + поля 10 га, 07 а, 01 м²; лук. 1 га, 11 а, 49 м²; пасов. 3 га, 12 а, 15 м². Лісов. пляну нема. Меліорації не перев.

Стар. Сянок (Sanok) 30 км. Суд Буковско (Bukowsko) 15 км. Почта, телеф., телегр. Яслиска (Jaśliska) 8 км. Желізн. Босько (Besko) 18 км. Найбл. гр. кат. приходство в Полянах Суровичних (Polany Surowiczne) 3 км.

Александр гр. Стадникий в своей книжці п. з. „O wsiach wołoskich“ стр. 6 зачисляє Суровицю, Мошанець і Дарів разом з іншими сусідніми гірськими місцевостями до т. зв. „волоских“ осель, о котрих каже, що они „Początkowo tylko wójtostwami poroż wołoskim nadaniem i od nich kniaźstwami zwanemi byli“. В 1765 р., коли то переведено люстрацію королевських дібр т. є. міст, сел і війтівств в сяноцкім окрузі, числено вже кількасот літ від часу поселення в гірських околицях сяноцкої землі згаданих „волоских“ попів, którzy lasy wykarczowali, ziemię uprawiali, wsie w czasie wojen węgierskich spustoszałe zajęli i takowe za przywilejem posiadali“.

В Мошанці була колись самостійна руска парохія. Два мошанські парохі а іменно: о. Теодор Хомишак в 1787—1790 та о. Іоан Турчманович в 1796—1799 рр. завідовали парохією в Полянах Суровичних. Коли прилучено Мошанець яко дочерну до Суровиці, невідомо.

Теперішню церков і приходство в Суровиці побудовано заходами б. місц. пароха о. Володимира Вахнянина, теперішнього пароха в Дошні.

Метрики провадяться від 1718 р.

13. Тарнавка (Tarnawka), с. Ц. д. Покр. Пр. Богород. зб. 1860. Доч. Вислічок (Wisłoczek) с. Ц. д. св. Вмуч. Димитр. зб. 1818 відд. 4 км. Доч. Завої (Zawoje) с. Ц. д. св. Арх. Михаїла зб. 1862 відд. 4 км. Всі ц. в середн. стані. Місц. Рудавка Римановска (Rudawka Rymanowska) прис. відд. 1 і пів км.

Ч. д. гр. кат. 424 + 704 + 302 + 237 = 1867 (з того на емігр. 200); Лат. 1 + 1; Ізр. 5 + 6.

Парох. о. Кункевич Василь, р. 1870, рк. 1897, інст. 1932, Вк. вд.

Лат. парох: о. Іосиф Вольскій в Риманові-Місті.

Патрон: Станислав гр. Потоцький в Риманові-Місті. Право патр. виконує лично.

Школи: 1 і 1 кл. двояз. по 1 силі. В Вислічку: Чит. „Просвіти“; Кооп. „Верховина“ підч. РСУК.

Прих. дім, дер., о 5 комнатах і кухні в добр. стані. Стайні і сто-

Будов. площі і огор. 12 а; поля 15 га, 14 а; неуж. 5 га + поля 30 га, 28 а; лук 3 га; корчів 7 га + поля 10 га, 38 а; лук 1 га; ліса 8 га, 63 а + екв. ліса 15 моргів; неуж. 3 га + 0. Лісового пляну нема. Меліорація не переведена.

Стар. Сянок (Sanok), 28 км. Суд, почта, телефон, телеграф Риманів—Місто (Rymanów—Miasto), 15 км. Желізниця Босько (Besko), 14 км. Найбл. гр. кат. приходство в Полавах (Puławy), 4 км.

Виданою в день св. Франца 1537 р. грамотою стверджує генеральний маршалок польського Королівства, Петр Кміта, що він в своїх добрах долишної і горішної „Тернови“ в сяноцкой землі спродав священникови греко-кат. обряду, о. Васкови Ільницькому, солтиство за ціну 40 польських марок, та що належить в тих добрах поселити кметів на „волоскім“ праві. Так в долишної, як і горішної „Тернови“ надав згаданий Петр Кміта по одной середной рілі для церковей в тих місцевостях, з тим, що презентоване для них священників буде належати виключно до него та що ті священники, як і їх наслідники, будуть „more aliorum pororum“ складати для двора означені данини.

Під названою в повисшній грамоті „горішною Терновою“ належить здається розуміти теперішній Вислічок, тимбільше, що там дотепер задержалася жива традиція існуючої там колись окремої самостійної парохії, котру знесено гдесь аж в часах скасування панщини (1848 р.) та яко дочерну прилучено до Тарнавки.

Так само в Завоях була колись окрема самостійна парохія. В парохіяльних актах в Полянах Суровичних є згадка, що завойський парох о. Теодор Ярецкий завідовав від р. 1791—1796 парохією в Полянах.

До парохів, які найживіше записалися в памяти тарнавських парохіян, належать: о. Еміліян Лавровскій († 1884 р.) та о. Антоній Бескид († 1926). Перший з них побудовав приходські будинки і церков в Тарнавці, поставив нову церков в Завоях, та перевів ремонт церкви в Вислічку. Єго працю докінчив і доповнив довголітний яслиський декан і місцевий парох, член провінціального львівського Синоду в 1891 р., о. Антоній Бескид, а то приукрашенем всіх згаданих церковей, та покритем бляхою церкви і приходських будинків в Тарнавці. Сей послідний відзначався прозорим і практичним умом та тішився так межи духовенством, як і мірянами — високою патріярхальною повагою.

14. Шкляри (Szklary), с. Ц. д. св. О. Николая, зб. 1894, в добрім стані.

Ч. д. гр. кат. 472 (з того 34 на еміграції); Ізр. 2.

Самостоятельний сотрудник: о. Щирба Ярослав, ур. 1902; рк. 1929; бж.

Лат. парох: о. Смоченський Павел в Королику Польським.

Прих. дім, дер., зб. 1931, о 3 комн. і кухні, та керниця, в добрім стані; стайня дер. в середн. стані; стодола будується.

Огор. 38 а; поля 27 га, 60 а; лук 7 га, 18 а; ліса 5 га; пасов. 4 га, 83 а; неуж. 2 га. Лісового пляну нема. Меліорація не переведена.

Стар. Сянок (Sanok), 40 км. Суд Риманів-Місто (Rymanów-Miasto), 14 км. Почта, телефон, телеграф Яслиска (Jaśliska), 4 км. Желізняця Риманів—Вороблик (Rymanów—Wróblík), 18 км. Найбл. гр. кат. приходство в Дальовой (Daljowa), 4 км.

О історичних початках і о розвою села і парохії не уда-лося дотепер роздобути ніяких писаних жерельних матеріалів. Назва „Шкляри“ походить правдоподібно від шкляної гуті, яка мала, після преданія, знаходитися повисше села в лісі т. зв. „Баня“.

Межи старшими людьми в Шклярах заховалася традиція о давних шклярських солтисах, які посідали по лані ґрунту, а якими мали бути: Шипаки, Ядловські, Земляне в долишній, а Шершені в горішній часті села. Першим з них мав бути якийсь Ядлош з Ядловой, котрий дав початок оселі. Ерекційна грамота солтиства в Шклярах згоріла перед 40 літами в часі пожежи на т. зв. солтистві у місц. господаря Шершеня.

До 1894 р. стояла в Шклярах стара деревляна церквя, збудована з яличкових бальків в непамятних часах на прорубаній ad hoc лісовій поляні. В 1894 році по причині старости і малого обему розібрано тую церкву а поставлено, заходами визначного і поважаного місцевого господаря бл. п. Теодора Щерби — більшу нову церкву, що стоїть по нинішній день.

В Шклярах була з початку самостоятельна парохія, яка, проістновала до смерти свого послідного коло місцевої церкви похороненого пароха бл. п. о. Іоана Гараєвича († 1848). По нім прийшов до Шклярів о. Володимир Венгринович з Вислічка, котрий резиденцію пароха переніс зі Шклярів до Дальовой. Від того часу шклярська церква стала дочерною для матерної церкви в Дальовой. В перших 20-ти рр. біж. століття Шклярчане, а головнo наслідник б. шклярських солтисів, бл. п. Григорій Шершень, робили довгі

та зложили квоту 32.000 австрійських корон на дотацію свого пароха. Однак всі їх старання ізза негативного становища дальовських парохіян були даремні. Дперва, коли в 1920-тих роках на тлі їх напруженого відношення до Дальовой витворилася така ситуація, що в 1927 і 1928 рр. загрожувала поважно парохії небезпека переходу на схизму, назначено в цвітні 1926 р. для тогдішнього пароха з Дальовой, о. Володимира Вахнянина, сотрудника в особі нововисвяченого тогди о. Ярослава Щирби, зі сталим осідком в Шклярах. Вкінци дня 1 жовтня 1930 р. відділено остаточно Шкляри від Дальовой та утворено в них самостоятельне сотрудництво зі своїм окремим душпастирем і парохіальним Урядом.

Межи старшими селянами в Шклярах заховалася память о конфедератах, що кватерували в селі, та ширили пострах серед населення, о Кошутської війні і о поході Москалів на Угорщину з помочю Австрії.

В часі всесвітньої війни пересувались в 1914—1915 роках шляхом попри Шкляри численні австрійські і російські войска, котрі в часі тогдішніх зимових карпатських боїв мали тут свої артилерійські позиції та громадно обозовали в селі.

Зі Шклярів вийшли: бл. п. Михайл Ядловський, уч. VII кл. гімн. в Сяноці; Василій Вадяк, гімн. абсольвент, секретар Староства в Кінськім ад Кельце; Николай Дзебьяк, гімн. абсольвент, виїхав з російськими войсками до Росії в 1915 році; о. Стефан Ядловський (брат бл. п. Михайла), парох в Полянах Суровичних, Совітник Апост. Адмін. Лемковщини.

Метрики провадиться від 1784 р.

15. Яблоница Польска (Jabłonica Polska), с. Ц. св.

Безср. Косми і Даміяна, мур. 1791, відн. 1873 і 1935, в добрім стані. Місц.: Малинівка (Malinówka), відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 440 + 130 = 570; Лат. 460 + 1200; Ізр. 43.

Завід.: о. Горошко Михайл, р. 1893; рк. 1925; ж.

Лат. парох: о. Ярош Яків в Комборні.

Патрон: Станислав Висоцький в Ясениці. Право патронату виконує лично.

Школи: 2 і 2 кл. з поль. мовою науч. по 2 силах. Чит. ім. Мих. Качковского. Кооп. „Нашъ Союзъ“, підч. Р. С. Р. К.

Прих. дім, дер., відн. 1890, о 3 комн. і кухні та керниця в середнім стані; стайня, стодола, шпихлір дер., лихі.

Огор. 44 а, 78 м²; будов. площі 24 а, 10 м²; поля 20 га, 04 а, 77 м²; лук 44 га, 78 м²; ліса 10 а, 54 м²; пасов. і доріг 8 а, 71 м². Меліорація не переведена.

Стар., суд Березів (Brzozów), 23 км. Почта, телефон, телеграф Комборня (Kombornia), 2 і пів км. Желізниця Івонич (Iwonicz), 8 км. Найбл. гр. кат. приходство в Вороблику Королевським (Wróblek Królewski), 14 км.

На місці теперішньої Польської Яблоніці ріс колись, після преданія, великий ліс. Єще тепер стоїть тут один мешкальний дім, що сягає початків села. Яблоніцю заклали рускі осадники, що крились по тутешніх лісах перед панщиною.

В давнині належала, здається, Яблоніця до б. гр. кат. парохії, в віддаленій о 2 км. місцевості Гачів. Там, где колись стояла гачівська церков, тепер поставлений хрест, а поле, на котрім було побудоване колись греко-кат. приходство в Гачові, звеся тепер „Porówka“. Нині нема в Гачові ані одної греко-кат. душі.

Коли ериговано греко-кат. парохію в Польській Яблоніці — не знати. Яблоніця тая належала колись до сяноцького деканату.

З парохії вийшли: оо. Филип Байко і Александер Шургот, та 4 учителі: Іосиф і Володимир Байки, Михайл Кметко і Пантелеймон Шургот.

Метрики провадяться від 1784 р.

16. Ясель recte Яселко (Jasiel), с. Ц. д. св. Арх. Михайла, зб. 1725, відн. 1886, продовжена 1934 р., в середнім стані. Місц.: Рудавка Яслиска (Rudawka Jaśliska), с., від. 1 км.

Ч. д. гр. кат. 369 + 130 = 499; Лат. 11; Ізр. 6.

Завід.: о. Микита Николай.

Лат. парох: о. Ромпала Валеріян в Яслисках.

Патрон: Адам кн. Чарториский в Голухові ад Познань. Право патр. виконує лично.

Школа: 1 кл., двояз., о 1 силі.

Прих. дім, дер., зб. 1923, о 2 комн. і кухні, лихий; стайня, стодола дер. та керниця; все в добрім стані.

Орного поля 10 га; лук 7 га; екв. ліса 9 га, 21 а; неуж. 14 га, 20 а. Лісовий плян є. Меліорація частично переведена.

Стар. Сянок (Sanok), 35 км. Суд: для Яселка Буківско (Bukowsko), 21 км.; для Яслиської Рудавки Риманів (Rymanów), 30 км. Почта, телефон, телеграф Яслиска (Jaśliska), 12 км. Желізниця Команча (Komańcza), 21 км. Найбл. гр. кат. приходство в Волі Нижній (Wola Nizna), 7 км.

Назва села взята від річки „Яселки“, яка з него випливає. Історичні початки села і парохії незнані.

Після місцевого парохіяльного інвентаря з 1826 р. збудовано в Яселку каплицю, з якої повстала з часом нинішня церков. Місцеві метрики започатковав „Григорій, пресвітер Яселський“.

В 1792 р. закрито в Яселку парохію та прилучено єю до сусідньої неіснуючої тепер парохії в Мошанці. На численні просьби тутешніх вірних відновлено тую парохію в 1818 році та прилучено єще до Яселка Рудавку Яслиску, яка до того часу належала до Волі Нижній. Мошанець прилучено тимчасом до парохії в Суровині.

Длятого, що в часі всесвітньої війни парохіяльні будинки в Яселку згоріли, не було тут довгий час священика, а доіжджали лише душпастирі з сусідніх парохій.

В 1934 р. побудовано в селі по раз перший школу та вимуровано притвор і дзвінницю. Осенею 1934 р. відбулася в Яселку по раз перший від непамятних часів духовна місія і соборчик.

Метрики провадяться від 1749 р.

Риманівський деканат числять 19.087 греко-катол. душ, 652 несполуч.

ЦЕРКОВ В ІЗБАХ Губівського Деканату (Б. — 38)

IX. Сяніцький Деканат.

Декан: о. Іоан Цегелик, Парох в Загутиню.

1. Гломча (Hłomeża), с. Ц. д. Собора Пр. Богородици, зб. 1859. Доч. Мриголод (Mrzygłód), мткф. Ц. Усп. Пр. Богородици, мур. 1901, відн. 1903, відд. півтора км. Обі церкви: в добрім стані. Доч. Лодина (Łodzina), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород., зб. 1743, в лихім стані, відд. 2 км.

Ч. д. гр. кат. $726 + 56 + 341 = 1123$; Лат. 728; Ізр. 275.

Парох: о. Головід Стефан, р. 1891; рк. 1920; інст. 1931; ж. Лат. парох: о. Серадзкій Людвик в Мриголоді.

Право патрона починає.

Школи: 2, 2 і 1 кл., двояз. (в Гломчи) із польс. мовою няуч., о 2, 2 і 1 силах. Чит. „Просвіти“ (1 + 0 + 1).

Прих. дім, мур.-дер. о 4 комн. та шпихлр дер., в середнім стані. Стайня, стодола, дер., лихі.

Огор. 15 а; поля 15 га, 53 а; лук 1 га, 72 а; ліса 1 га, 25 а + поля 3 га, 45 а + поля 19 га, 56 а; лук 57 а; ліса 2 га 30 а. Сягів 12 і пів бучини. Меліорація не переведена.

Стар., суд, телеграф, желізниця Сянок (Sąpok), 16 км. Почта, телефон Мриголод (Mrzygłód), 2 км. Найбл. гр. кат. приходство в Доброй Шляхотской (Dobra Szlachecka), 2 км.

Гломча і Мриголод сягають своїми початками періоду руских князів. За княжого періоду управляли ними тивуни по старому рускому звичаю. Однак писаних жерельних матеріалів о їх історичних початках і первіснім розвою не удалося віднайти, если взагалі такі істнували.

В парохіяльних актах в Гломчи знаходиться документ з 1664 р., в яким властитель Тираві, Дубной і Лодини, Войтіх Казимир Коц оповідає о спустошеню церкви в Лодині, однак не

„о. Лука Кошовскій поставив власним коштом нову церкву в Лодині“

Можливо, що згадана, знищена в часі якогось нападу церков в Лодині була первісною церквою тої місцевости та що она зістала спустошена в часі наїзду Татарів або Турків на наш край, яких в XVI—XVII стол. було багато (як в 1498, 1504, 1524, 1548, 1575 і 1672 рр.

З Мригороду вийшов: о. Іосиф Волинець (ур. 21 лютого 1884) тепер в Должинові коло Бродів.

Метрики провадяться від 1784 р.

2. Загіре (Zagórz), с. Ц. св. Арх. Михаїла, мур. 1836, відн. 1925. Доч. Долина (Dolina), с. Ц. д. Покр. Пр. Богород., зб. 1836, відд. 4 км.

Обі церкви в добрім стані. Місц.: Заславє (Zasiaw) = с., відд. 2 км.

Ч. д. греко-кат. $890 + 312 + 493 = 1695$; Лат. $1619 + 49 + 78$; Ізр. $398 + 10 + 21$.

Парох: о. Гентош-Янишин Николай, ур. 1887; рк. 1912.

Лат. парох: о. Вуйцік Володислав в Загірю.

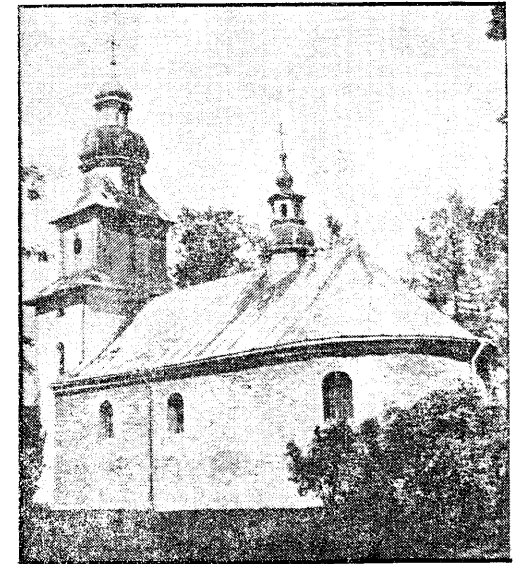
Патрон: Адам барон Губринович, іосо. Право патрон. виконує лично:

Школи: 7, 1 і 1 клас., з польс. мовою науч., о 8, 1 і 1 силах.

Товар. „Апост. Молитви“; Братство імени св. Арх. Михаїла (з власним домом); Кооператива „Наш Труд“, підчинена Р. С. У. К. + Кооператива „Ослава“ (кредитова), підчинена Р. С. Р. К.

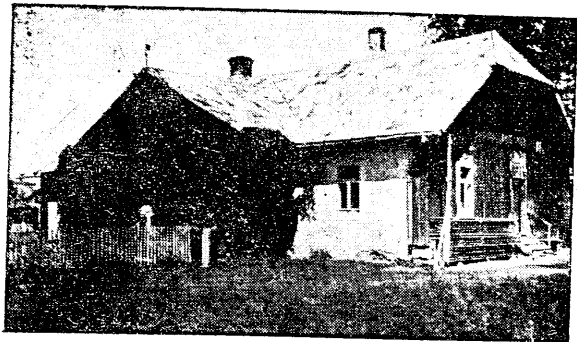
Прих. дім, дер., о 5 комн., в сер. стані; екон. будинки, зб. 1927, та керниця, добрі.

Огор. 3 а, 56 м²; орного поля 13 га, 13 а, 50 м²; лук 93 а, 63 м²;

ЦЕРКОВ В ЗАГІРЮ.

поля 3 га, 70 а, 85 м²; лук 18 а, 96 м²; пасов. 5 а, 25 м² + огор. 28 а; сярн. поля 1 га, 40 а. Сягів 16 мягкого дерева.

ПРИХОДСТВО В ЗАГІРЮ.

Меліорація част. переведена.

Стар., суд: Сянок (Sapok), 7 км. Почта, телефон, телеграф, залізниця Іосо. Найбл. гр. кат. приходство в Загутиню (Zagutyń), 4 км.

За рікою Ославою стояла колись, після преданія, церков, а

доколя ней було кладбище. Тепер тоє місце, на котрім осталися сліди давних гробниць, є орням ерекційним полем, званім „цвмтариска“. Пізнійше побудовано деревляну церков з лівої сторони Ослави. Як довго она істновала, не знати.

Теперішня мурована церков в Загірю побудована в 1836 р. при піддержці тогдішнього місцевого дідица Трускуляского.

Парохіяльні акти пропали в часі війни (1914—1918).

Метрики провадяться від 1836 р.

3. Залуж—Війске (Załuż—Wojskie), с. Ц. св. Безср.

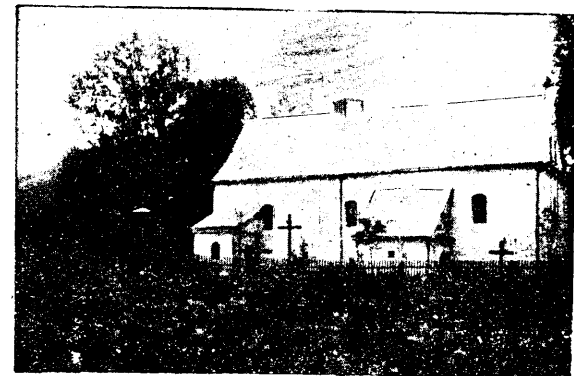
Косми і Даміяна, мур. 1804, відн. 1914 і 1925; в добрім стані.

Місц.: Долини (Doliny), присілок, відд. 1 км.

Ч. д. гр. кат. 2126; Лат. 160 (лат. костел в Залужу); Ізр. 34.

Парох: о. Андрейчук Петр, ур. 1880; рк. 1906, інст. 1921, вд.

Лат. парох: о. Крукар Вартоломей в Сяноці.

ЦЕРКОВ В ЗАЛУЖУ—ВІЙСКІМ.

Патрон: Павел Віктор, Іосо. Право патр. виконує лично.

лигви“. Кругок Марійской Молоді. Братства: „Непор. Зачатія Пр. Діви Марії“; „Найсол. Серця Ісуса Христа“; „Тверезости“; „Доброй Смерти“. Дві чит. „Просвіти“. Кругок „Сільского Господара“. Т-во спортове „Луг“. Захоронка (недокінчена).

Прих. дім дер., відн. 1925, о 4 комн., кухні і спіжарні, лихий (загр.). Стайня муров. 1926; стодола, шпихлір деревляний та керница, — все в добрім стані.

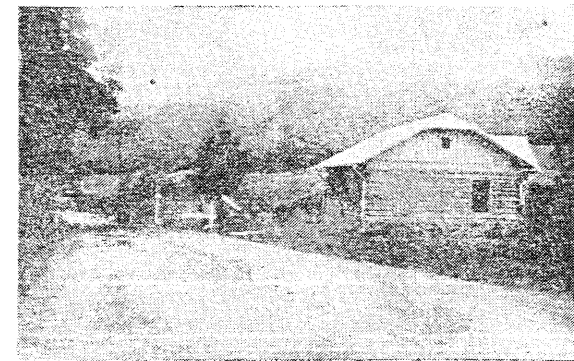
Орного поля 30 га, 30 а; лук 2 і пів га; ліса 5 га; неуж. 5 га; пасов. і потоків 6 га; дяківки 2 га. Лісового пляну нема. Меліорація не перезедена.

Стар., суд Сянок (Sapok), 9 км. Почта, телефон, телеграф, заліз. Іосо. Найбл. гр. кат. приходство в Загірю (Zagórz), 5 км.

Свою назву виводить Залуж від положенія за луками або так званім „лугом“, що розтягається за Сяном на всхід від Сянока.

Війске (Wojskie) взяло правдоподобно свою назву від того, що колись за руских княжих часів була там войскова оселя для оборони сяноцкого замку перед нападами диких орд зі всходу.

Первісна залужска церков була, після преданія, збудована в 1600 р., а церков в Війскім в 1629 році. Теперішня мурована церков в Війскім, то давнійша латинска каплиця, поставлена для двірской служби

ЗАХОРОНКА В ЗАЛУЖУ—ВІЙСКІМ (недокінчена).

ючої там колись ткацької фабрики. Коли по пожежі той фабрики робітники розійшлися, а стара дерев'яна місцева церква стала непридатною до ужитку, тоді місцева незнайома назвища і імени дідичка відступила згадану каплицю на церкву.

З початку, около 1650 р. належав Залуж до сяноцького, пізніше до ліського, відтак до 1924 р. до ольховецького, а в кінці прилучений знов до сяноцького деканату.

Метрики провадиться від 1779 р.

4. Костарівці (Kostarowce), с., Ц. д. Преп. Симеона-Стовпника, зб. 1872, в добрім стані.

Ч. д. гр. кат. 1016; Лат. 207; Ізр. 11.

Сам. сотр.: о. Венгринович Володимир.

Лат. парох: о. Барціковський Володислав в Страхотині.

Школа 4 кл., двояз., о 3 силах. Кооператива „Надія“; підчинена Р. С. Р. К. Чит. ім. Михаїла Качковського. „Kółko Rolnicze“. „Strzelec“.

Прих. дім, дер., зб. 1919, о 3 ком., кухні і спіжарні; стайна, сто-дола, шпихлір дер.; все в середнім стані.

Церк. ґрунту: Огор. 24 а, 13 м²; орного поля 2 га, 54 а, 49 м²; лук 1 га, 90 а, 90 м²; пасов. 36 а, 38 м²; будов. площі 2 а, 25 м². Ерекційного ґрунту: орного поля 19 га, 67 а, 54 м²; лук 2 га, 05 а, 66 м²; пасов. 2 га, 13 а, 29 м²; ліса 1 га, 77 а, 67 м²; неужитків 10 а, 21 м². Меліорація не пелеведена.

Стар., суд, телеграф Сянок (Sanok), 7 і пів км. Почта, телефон, і найбл. гр. кат. приходство в Юрівцях (Jugowce), 3 км. Жел. Дубрівка (Dąbrowka), 4 км.

Після мнінія б. гімн. професора в Сяноці, бл. п. Мих. Кир. Якси Ладизинського, зачисляються Костарівці до дуже да зних осель, котрі повстали еще за руских князів. На основі архівальних дослідів історика Дениса Зубрицького висказовав тойже Д-р Мих. Ладизинський такий погляд на повстанє сел: Костаровець, Юровець і Чертежа, а іменно:

Послідний галицький князь Юрій II († 1340), не могучи собі дати ради з крамольними боярами во Львові, усунувся перед ними до Сянока. Тут окружив він себе численною з всяких фаховців, ремісників, інженерів, будівничих, музикантів, весельчаків, та грачів в кости, зложеною „дворнею“, дої котрої стягав людей з Чех, Морав, Німеччини і Шлеска. Тих людей поселив

сом перша з них, где князь мав свій двір, та где в честь свого патрона св. Юрія поставив церкву, отримала від него назву „Юрівці“; друга від так званих „чертежників“, т. є. всякого рода майстрів, будівничих і інженерів, взяла назву „Чертеж“; а трета від різних музикантів, артистів, весельчаків і грачів в кости назву „Костигровці“, „Костировці“, „Костарівці“. Тим також пояснює Д-р Мих. Ладизинський висший уровень інтелігенції населення згаданих трох осель.

Костарівці правилися руским законодавством аж до часу заняття Червоної Руси польским королем Казимиром Великим в 1340 р. В 1496 році підійшли були в своїх походах до сел Костарівці, Пакошівка і Ялин Турки, котрі полишили тут по собі яко пам'ятку прозвища сусідних узгір, званих „могилами“. Костарівці належали колись до королевських посіlostей. Мали своїх сотників і разом з іншими оселями, як Чертежом, Дубрівкою, Великими і Малими Сторожами, виконували різні послуги для города Сянока.

Церкву св. Симеона Стовпника в Костарівцях була колись після преданія матерною церквою, з чого слідовало, що тут була також і самостоятельна греко-кат. парохія. Відтак прилучено Костарівці яко дочерню до Чертежа, а в кінці грамотою греко-кат. Перем. Еп. Ординаріату з 4. Х. 1926, Ч. 4813, утворено в них самостоятельне сотрудицтво.

Грамотою тогож Еп. Ординаріату з дати Перемишль дня 28 лютого 1928, ч. 367/Ам., основано в Костарівцях Братство Тверезости разом з Братством Найсв. Христового Серця. В днях 12. до 17. падолиста 1932 відбулася духовна місія в парохії. Науки виголосили: оо. Ч. С. В. В.: Павел Жупанський з Дрогобича та Іоаким Сеньковський зі Львова.

З Костаровець вийшли:

Священники: бл. п. Константин Лучко в Перемишли; Михаїл Соболевський, парох в Устю Рускім і два священники латинського обряду; Іоан Патроник, схизм. духовник в Гировой і Бортнім, в Югославії, а тепер на Волині.

Офіцери: бл. п.: Едвард Зеґарський, капітан польської армії в Сяноці; Іоан Бурка, австр. лейтнант († 1914).

Учителі: Михаїл Соболевський (уродж. 1888) в Мацині Великой; Іоан Патроник (уродж. 1891) в Ясьонці; Іоан Хруш (уродж. 1893) в Росії; Іосиф Звірик (уродж. 1895) і Ева з Соболевських Звірик (уродж. 1897), учителі коло Мельца; Іоан Нагніт (уродж. 1900) в Корчині.

Інженер: Гавриїл Патроник (уродж. 1894) в Брні на Че-

Адвокат: Д-р Юсафат Федоронко в Росії.

Матуристки: Цецилія Бурка (уродж. 1910); Софія Нагніт (уродж. 1913).

Метрики пров. від 1784 р.

5. Межибрід (Międzybrodzie), с. Ц. Пр. Тройці, мур. 1901, в добрім стані. Місц.: Іловать (Iłowate), прис., відд. 1 км.

Ч. д. гр. кат. 411; Лат. 4.

Сам. сотр.: о. Бартко Василій.

Лат. парох: о. Крукар Вартоломей в Сяноці.

Школа 1 кл., двояз. о 1 силі. Чит.: ім. Мих. Качковского; „Прогресу“; Т-во „Луг“.

Прих. дім, дер., зб. 1901, о 2 комн. та керниця в добрім стані; стайня, стодола, шпихлір дер., лихі.

Огор. 26 м²; орного поля 4 га, 74 а, 98 м²; лук 17 а, 26 м²; пасов. 4 га, 58 а, 28 м²; корчів 1 га, 81 а, 96 м²; неуж. 1 га, 96 а, 81 м². Сягів 8 і пів бучини. Меліорація не переведена.

Стар., суд, почта, телефон, телеграф, залізниця Сянок (Sanok), 4 км. Найблизше гр. кат. приходство в Терепчі (Trepcza), 2 км.

Гермаки і Вайцовичі після преданія перші поселенці Межибродя. Вайцовичі переховують у себе списану польською мовою на пергаміні грамоту короля Августа III., якою надав він їм привилей вільної ловлі риб, виробу пива, вирубу ліса і т. і. Вайцовичі були вільні від панщини.

Першу деревляну церкву в Межибродю збудовав місцевий уродженець і душпастир, о. Іоан Вайцович (1784—1794). По нім було у Межибродю 35 душпастирів.

З села вийшли: Алексій Вайцович, уродж. 9 цвітня 1825, помер 8 жовтня 1901 р. Учився в Кракові, вступив до польських повстанців, пізніше дістався до Росії, де був лікарем. На старості літ повернувся до Межибродя, та в 1901 році збудовав тут церкву, приходство і школу. Помер в Межибродю.

Андрей Вайцович, судія в Немирові.

Димитрій Вайцович, гімн. професор в Стрию.

Метрики пров. від 1784 р.

6. Ольхівці vel Вільхівці (Olchowce), с. Ц. д. Вознесенія Г. Н. І. Хр., збудована 1844. Доч. Биківні (Bv-

kowce), с. Ц. д. Покрози Пр. Богородиці, збуд. 1900, відд. 3 км. Обі церкви в середнім стані. Місц.: Лішна (Liszna), село, відд. 5 км.

Ч. д. гр. к. 917 +
+ 272 + 48 =
= 1237; Латин.
600; Ізр. 30.

Парох: о. Підгарбій Іоан, ур. 1899; рукоп. 1924; інст. 1932; бж.

Лат. парох: о. Крукар Вартоломей в Сяноці.

Патрон: Євген Новак, Іосо. Право патрон. виконує лучно.

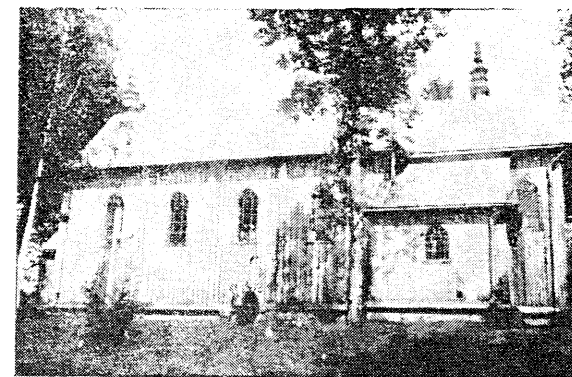
Школи: 3, 1 і 1 кл., з польською мовою научан. о 3, 1 і 1 силах. В Ольхівцях: Чит. ім. Михайла Качковского. „Strzelec“.

Прих. дім, дер., о

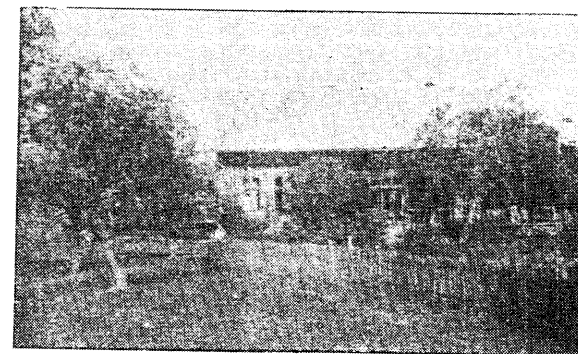
5 комнатах, в середнім стані; стайня, стодола, дер.; лихі. Огор. 73 і чверть а; орного поля 15 га, 3 і пів а; лук 1 га, 25 і пів а; пасов. 1 га, 43 а; неуж. і корчів 2 га, 15 а + Орного поля 3 га, 38 а; лук 68 і чверть а; пасов. 1 га 32 а + 0. Сягів 10 і три чверти бучини. Меліорація не переведена.

Всі уряди і найблизше гр. к. приходство в Сяноці (Sanok), 3 км.

Душпастирська посада в Ольхівцях (званих також Вільхівцями) заснована в часах удільних руских князів, які посідали тут свої добра і управляли ними через своїх тивунів. По упадку в 1340 році старо-галицької, рускої держави перейшли ті добра на власність польських королів. Однак ольховецькі тивуни справували ще мимо того свій уряд яких 200 літ за часів старої Польщі.

ЦЕРКОВ В ОЛЬХІВЦЯХ.

ПРИХОДСТВО В ОЛЬХІВЦЯХ.

Найстарша згадка про ольховецької церкви сягає 1442 року. Тоді польський король Володислав Варненчик надав їй разом з грунтами за якісь заслуги Петрови Чешикови, синові саноцького судії з Тираві сольної, Николая Чешика. Дальші імена давніх ольхов. священників з титулами „batko“, „Baytko“, подібуємо в XI. і XVI. томах сяноцьких Городських і Земських Актів.

Пізніших звісток про судьбу і розвиток ольховецької парохії аж до першого розібрання Польщі в 1772 р. належить шукати в невикористаних ще дотепер науково історичних матеріалах греко-кат. перемиского Капітульного Архиву. По згаданім розібранню Польщі заряд забраною ольховецької Королевщини перенесла австрійська держава до Тираві сольної, где спеціально *ad hoc* утворено т. зв. „Verwaltungs-Amt“.

В Биківцях була колись самостійна греко-католицька парохія. За пановання австрійського цисаря Іосифа II. прилучено єю як дочерню до парохії в Ольхівцях. В тім часі місцевий двір спровадив кількох фюралів—Мазурів до Биковець; через започатковану ними практику мішаних подружеств з рускими дівчатами в селі довів до того, що нині Биківці — то майже на половину мішана латинско-руська оселя. Єще тепер показують в Биківцях місце, где стояло місцеве гр. кат. приходство.

З початком XIX. стол. прилучено єще за о. Петра Яросевича до ольховецької парохії греко-католицьких недобитків із латинізованого в давніх часах села Лішна, где єще до нині мешкає кількадесят душ греко-католицького обряду. Однак они вже не уживають матерної мови. Латинізації села довершив рівнож в протягу столітій місцевий польський двір. Засадничому відношенню того двора до греко-катол. церков дає вираз дідич з Биковець, Станислав з Урбаня Урбанський, котрий у своїй заяві до австрійського правительства в справі кумуляції парохій з наругою сказав:

„...На мою думку буде користнійше для парохів, як ім краєве правительство дозволить розібрати дочерні церкви а на тих місцях побудувати корчми...“ А дальше: „...Най тільки краєве правительство прикаже з двох церков (Биківці і Долини) виставити один костел, двірську десятину з Биковець і Долини давати місцевому ксьондзови і віддати єму церковні грунта, а буде добра парохія...“

Серед таких релігійно-національною нетерпимістю найжесточіших обставин побудовав о. Петр Яросевич церков і приходство в Ольхівцях. По єго смерті († 1830 р.) прийшов до Ольховець о. Антоній Борковський, який дуже заслужився в праці над ре-

парохії о. Димитрій Зубликевич, за котрого założено в селі парохіяльну школу, переіменув в 1861 р. на тривіальну. В ній іспитований вже дякоучитель Михайл Лісовський учив 40 дітей. В 1872 р. отримав парохію в Ольхівцях о. Теодор Семечка, котрий душпастировав тут до 1900 р. Єго внук о. Антоній Криницький упрляв в часі єго передсмертної недуги парохією, побудовав нову церков в Биківцях. Слідуючий місцевий парох о. Александер Вікович († 1921) занявся приукрашенем підупавшої церкви в Ольхівцях і уступив місця для вислуженого гімна. катехита в Сяноці, бл. п. о. Іосифа Москалика, котрий душпастировав тут аж до смерті (6 грудня 1931).

З Ольховець вийшли: о. Андрей Скобельський, священник станиславівської єпархії; народні учителі: Іоан Міхновський, Петр Бедзик, Анастасія і Текля Лісовські.

З Биковець вийшла: Катарина Біль, учителька в калуському повіті.

З Лішної вийшли: о. Семен Колодій, бувший парох в Миговой Волі; Филипчак: Онуфрій, секретар Окружного Суду в Сяноці; Іоан, ем. проф. учит. семіна. в Самборі і писатель; Володимир, семінаріийний абсолювент.

Метрики провадяться: в Ольхівцях від 1853 р.; в Биківцях від 1784 р.

7. Прусик (Prusiek), с. Ц. д. Покр. Пр. Богород. зб. 1793, відн. 1872, відд. 2 км. Доч. Сянічок (Sapoczek), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород., зб. 1870, відн. 1907. (Тут мешкає парох). Обі церкви в середнім стані. Місц.: Половці (Płowce), с., відд. 5 км.

Ч. д. гр. кат. 523 + 637 + 78 = 1238; Лат. 333 + 53 + 232; Ізр. 13:

Парох: о. Мигаль Семен, ур. 1887; рк. 1918; інст. 1932; бж. Лат. парох: о. Іоан Бялий в Небещанах для Прусика; о. Вартоломей Крукар в Сяноці для Сянічка і Половців.

Парохія свободного надання.

Школи: (1 + 1), 2 і 1 кл. (з рускою + польскою), двоязична, з поль. мовою науч., о (1 + 1), 2 і 1 силах. В Сянічку чит. „Просвіти“.

Орного поля 9 га, 20 а, 74 м²; неуж. 11 а, 51 м² + огор. 89 а 92 м²; орного поля 24 га, 16 а, 95 м²; лук 1 га, 36 а, 67 м²; неуж. 5 га, 17 а, 95 м² + 0. Церк. поля 1 га, 15 а, 09 м². Меліорація не переведена.

Прих. дім о 4 комн., кухні і шпихлір, дер., ліх. Стайня дер.,

Стар., суд, почта, телефон, телеграф Сянік (Sanok), 6 і пів км. Желізниця Дубрівка (Dąbrówka), 2 і км. Найбл. гр. приходство в Чертежи (Czerzeż), 3 і пів км.

Місцевість Половці бере свою назву і початок від лютих і завзятих ворогів старої княжої Руси, Половців, яких сили зістали в 1103 р. розбиті за княження Святополка Ізяславича і Володимира Мономаха. Частина полонених Половців поселив перемиский князь Володар в 1125 р. коло новопостроєної княжої кріпости Сянока. З них повстала нинішня, тепер уже на половину златиншена оселя „Половці“, яка еще в XVIII. стол. належала до рускої парохії при церкві Рожд. Пр. Богород. на сяноцкім передмістю.

„Сянічок“ — се назва чисто руского походження, яка повстала по правилам рускої фонології. А іменно: Санок + ок, Саночок, Сянічок.

Около 1820 р. завалилися приходські будинки в Прусіку. Матеріал спродано, а гроші зложено до церковної скарбони. Для того, що патрон відтягнувся від відбудови приходства, перенісся тогдішній місцевий парох до Сянока і там мешкав аж до смерті. Его наслідник, о Михайл Товарницький, закупив від его дітей домок та поставив з него приходський мешкальний дім в парохії без винагородження зі сторони конкуренції. Подібно і тепер приходський мешкальний будинок в Сянічку, яким сильний вітер хитає на всі сторони, майже валиться і нема его кому відбудувати.

Метрики провадяться від 1835 р.

8. Сторожі Великі (Stróże Wielkie), с. Ц. д. св. Прорка Ілії, зб. 1661, відн. 1849, в лихім стані, відд. від приходского дому в Загутиню 3 км.

Доч. Загутинь (Zahutyń), с., Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1902, в добрім стані. — Місц.: Сторожі Малі (Stróże Małe), прис., відд. 7 км.

Ч. д. гр. к.: 511 + 741 + 404 = 1656; Латинників 0 + 90 + 6.

Парох: о. Цегелик Іоан, р. 1878; рк. 1908; ін. 1918, Вк.; ж.

Лат. парох: о. Крукар Вар-

Патрон: Журик Станислав в Кракові; право патронату виконує лично.

Школи: 3, 1, 1 кл., двояз., о 3, 1 і 1 сил. Чит. „Просвіти“ в Загутиню.

Прих. лім, дер., о 4 комн. загрибл. Стайні, стодола дер. в середн. стані; керниця добра.

Ерекц. ґрунту: 27 га, 97 а + 21 га, 40 а + 0. Ліса 6 га. Сягів 20. Лісового пляну нема. Меліорація не переведена.

Всі уряди в Сяноці (Sanok), 5 км. Найбл. гр.-кат. приходство в Загірю (Zagórz).

Великі і Малі Сторожі сягають своїми початками давнього княжого руского періоду. Яко такі були вони правлені через княжих тивунів.

Первісні мешканці сих осель виконували чинности нічних сторожів при княжої кріпости в Сяноці і звідти пішла їх назва „Сторожі“. А що декотрі з них осіли ближше княжого городу і сповнювали его мешканцям різні послуги, отже для відріжнення від перших прозвано їх „Малими Сторожами“.

З того факту, що датованою в Ляшках грамотою з 20 марта 1559 р. затвердив сяноцкий староста, Николай Тарло, на ново дотацію для гр. кат. церкви в Сторожах Великих, яка складалася з 2 чвертей ґрунту і скіпщини, належить заключати, що душнастирска станиця з церквою в Сторожах Великих вже перед тим істновала. Дотація тая зістала за австрійского панования затверджена рішенням циркулу в Ліску з дня 30 марта 1785 р.

Метрики пров. від 1784 р.

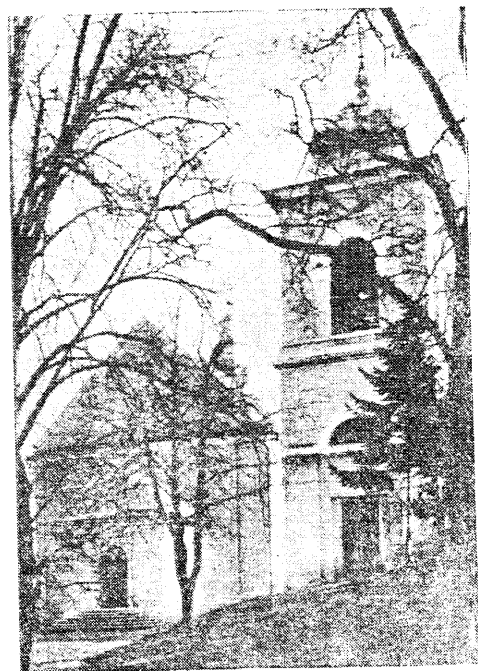
9. Сянок (Sanok), мто, Ц. Пр. Тройці, мур. 1774—1789, відн. 1907, в середнім стані. Доч. Дубрівка Руска (Dąbrówka Ruska), с. Ц. св. Вмч. Димитрія, мур. 1867, в добрім стані, відд. 2 і пів км. Місц.: Дубрівка Польська (Dąbrówka Polska), с., відд. 2 км. Посада Вільхівська (Posada Olchowska), пмсте, відн. 1 км.

Ч. д. гр. кат. 1059 (з пмстем) + 615 + 52 = 1726; Лат. 9084 + 87 + 600; Неспол. 7; Протест.-сект. 17 + 0 + 5; Менонітів 2; Ізр. 4448 + 38 + 42.

Парох: о. Константинович Еміліян, 1864; рк. 1887; інст. 1897; Вк. Т. Р.; вд.

Сотрудник: о. Билинській.

Лат. парох: о. Крукар Вартоломей, Іосо.

ЦЕРКОВ В СЯНОЦІ.

В Сяноці: Школи з польськ.-мов. науч.: Держ.гум. мужеска, прив. жін. і прив. III кл. торг. коед.-гімназії; Дві 7 кл. муж. і три 7 кл. жін. публ. народ. шк.; 7 кл. публ. народ. коед. шк.; Прив. 3 кл. торг. шк. — о 22, 17, 5, 14, 21, 7 і 5 силах.

Читальні і філії: Т-ва „Просвіта“; Общ. ім. Мих. Качковського. Рускій і Українській Народні Доми. Кооп. „Бескидь“ підч. РСРК.; „Укр. Лемк. Союз“, Кред. „Сян“ підч. РСУК. Філії: „Союза Українок“ і „Рідн. Школи“ (з Кружком). Музей „Лемковщина“.

В Дубрівці Р.: Школа 1 кл. двояз. о 1 силі. Читальня „Просвіти“.

Прих. дім мур. 1907 о 9 комн. і 2 кухнях; стодола, керниця; все в добр. стані.

Огор. 11 а, 60 м²; поля 20 га, 80 а, 93 м²; лук 53 а, 01 м²; пасов. 1 га, 35 а, 64 м²; неуж. 3 а, 73 м². Меліорації не перев.

Всі уряди Юсо. Найбл. гр. кат. приходство в Ольхівцях (Olchowce) 3 км.

Брак жерельних архівальних матеріалів не дозволяє удосто-вірити незнаной бувальщини закритих історичних початків міста Сянока. Можна лише з всякою правдоподібністю при-пускати, що в протягу XI і XII століття повстала за тогдашніх княжих часів сяночка твердиня. В кождім разі Сянок існував вже з початком XII століття в часі розгрому Половців (1103 р.) за княження Святополка Ізяславича і Володимира Мономаха. Промавляє за тим наперед близькість оселі званої „Половцями“, що повстала з поселених коло княжой кріпости Сянок полоне-них Половців і обставина, що до XVI століття стояла на зам-кової площі в Сяноці церков; а замкові церкви будовано в рус-кій старині для князів, навіть в місцях їх часового перебування. Не менше також і знаходячися на північно-східній стороні

сипувані мурі зі своїми підземними, неспрослідженими отворами, тайниками і печерами належить після міння знатоків-археологів віднести до княжого руского періоду. Вкінці і само називання міста „Сяноком“ (від an-snare = плести) опираєся на правилах чисте-русской фонології („Сан“ + суффікс „ок“ = „Санок“, „Сянок“, „Сянік“) і промавляє за его старинним руским походженням.

Першу, жерельну історичну згадку о Сяноці містить в собі Галицько-Волинська Літопись під 1150 р., під котрим літописець оновідає о поході угорского короля Гейзи против Галицькому князеві Володимирови. Относительна записка звучить: „Воло-димиръ же въ то время стояще у Белза и ту услышавъ король уже вшелъ въ городъ, поверга возы свои, и самъ гна съ дру-жиною своею къ Перемышлю. Король же пришедъ гору и взя Сянокъ городъ и посадника его Яща, и села у Перемышля много вся“. Отже, щоб розвинутися в город (місто), мусів вже Сянок давно перед тим існувати.

Первісна історична площа городу крім замкової площі котра є тотожна з теперішною, не розтягалася за княжих часів там, где розложився теперішній Сянок. Після устних записок в старой Евангелії з храму св. Дмитрія в Сяноці обоснованих народних передань належить ей шукати там, где є нинішня Дубровка на полях сусідуючих зі селами Великі і Малі Сто-рожі і Половці, та з неіснуючою тепер громадою „Сяночка Посада“.

Нинішнє положенє Сянока особливо его осередок належить віднести до пізнійшого польского велико-казимировского періоду. Згадку о княжім Сяноці містить еще згадана Волинська Літо-пись під 1202 р., відтак під 1206 р., коли то вдова по князю Романі утікаючи туди з Галича зі своїми синами Данилом і Ва-сильком перед київским князем Рюриком, устроїла тут стрічу з угорским королем Гейзою. Вкінці під 1231 р. згадуєся в зга-даной Літописи о Сяноці, яко о городі сусідуючім з т. зв. „угор-скими воротами“.

В 1340 р. за польского короля Казимира Великого перехо-дить Сянок wraz з іншими княжими городами Червоной Руси під панованє старой Польщі. В 1366 р. наділює згаданий король Сянок магдебурским правом. В 1377 р. навідуєся зі своєю дру-жиною до Сянока король Людвик Угорскій (1370—1382). Зчасом історичні згадки о Сяноці стають щораз частійші.

Населенє Сянока було за княжих часів наскрізь руским та еще і за польских часів задержало довго свою руску народ-ність і характер. Крім того поселювались також в Сяноці

щини.. За часів Галицьких руских князів мав Сянок свого посадника. Невиключене однак, що від часу до часу управляли ним також і воеводи з бояр посилені князями до Сянока як до одного з важливіших городів Галицької Руси. Судівництво опиралося тут на установах „Руской Правди“. Всі важливі справи міщан судилися соборово судом, в склад котрого входили: воевода, судія, тивун, писар і засідателі. Грошеві претенсії определювано гривнами срібла або т. зв. кунцями, о чім свідчать так рускі як і польські грамоти.

З княжою рускою бувальщиною Сянока звязані і его церкви. По преданню мав колись Сянок мати п'ять церковей. Скільки в тім правди, не знати, хотяй з огляду на старинне значенє Сянока не можнаби того числа назвати пересадним. Історично певним є факт, що вже за княжих часів стояла на замкової площі в Сяноці поставлена около 1250 р. деревляна церковь св. Вмч. Димитрія, котра посідала чудотворну Ікону Розп'ятого Христа. Церковь та була свідком упадку давньої рускої княжої Галицької Держави і проіснувала до 1550 р. Тоді то правдоподібно по причині наміреного переселення до сяноцького замку сестри короля Жигмонта Августа Ізабелі зістала она розібрана а на будову нової церкви під возванієм св. О. Николая була руским міщанам через сяноцького старосту Петра Зборовського дарована нова площа на т. зв. „валах“ в місті. Грамоту той фундації затвердив в 1551 р. король Жигмонт Август а в 1632 р. король Володислав IV, котрий в относительній грамоті говорить: „...Pokazane nam listy... zamykające w sobie potwierdzenie listu Wielmożnego niegdy Piotra Zborowskiego... na darowanie i pozwolenie Placu pustego według Wałów Miasta Sanoka z iedney ogrodu Lechów Strony, z drugiej: na wybudowanie Kościoła Obywatelom Miasta Sanoka Greckiey religiey...“

Чи однак будова церкви св. О. Николая зістала дійсно зреалізована, чи противно осталась лишень проектом, не знати, бо в 1667 р. знаходимо на згаданій площі деревляну церковь св. Духа а не св. О. Николая. Незрозумілим отже стає факт чому рускі міщане Сянока не побудували на тойже площі церкви св. О. Николая лишень церковь св. Духа. Тую неясність прив'язує до якоїсь ступені такої сяноцькими парохами в місцевій парохіяльній хроніці записаний переказ: „...Mieszczanie Sanoka mając rozkaz od ówczesnego Rządu, aby w trzech dniach wystawili na wyznaczonym gruncie, inaczej im po upłynionym terminie nie wolno będzie w mieście budować Cerkiew — na prętkości zakupili drewnianą Cerkiew, zniesioną w Miasteczku Jasienicy koło

sprowadziwszy drzewo rzeczony Cerkiew postawili w Sanoku, która stała do roku 1789...“

Не виключена є зрештою евентуальність, що церковь св. О. Николая була дійсно поставлена, однак з незнаних причин стояла коротко а на ей місці зістала збудована церковь св. Духа. За такою евентуальністю промавляє факт, що в пізнійшій мурованій церкві Сошествія св. Духа в Сяноці еще на початку XIX стол. існував бічний престол св. О. Николая. В кождім разі висше наведений переказ свідчить о острій релігійній толеранції, яку за короля Жигмонта Августа стосовано в другій половині XVI стол. в давній Польщі против акатолків спеціально против т. зв. „православних“, якими були тогди і сяноцькі рускі міщане.

На місці згаданой деревляної церкви Сошествія св. Духа збудовано в Сяноці в 1784—1789 рр. за тогдішнього місц. пароха о. Іоана Куневича, за зібрані добровільні жертви або як в місц. парохіяльній хроніці кажеся, „z wyzebranej składki“ — особливо гр. гр. Мнішка і Стадницького — нову муровану церковь рівнож під возванієм св. Духа, яка стоїть по нинішній день. Крім ікони Розп'ятого Христа з замкової та Пр. Богоматері з передміської церкви, посідає еще та церковь частиці з Чесного Господного Креста. В 1827 р. поставлено при тойже церкві муровану дзвіницю а відтак в 1876 р. за о. Василія Чемарника а в 1907 і 1933 роках за о. Еміліяна Константиновича переведено основний ремонт церкви і дзвіниці.

На сяноцьком „предъ-градю“ (передмістю) стояла від непамятних часів друга деревляна церковь Рожд. Пр. Богород., яку львівській губерніяльний уряд приказом Ч. 27453 — на злобний і фалшивий донос зі Сянока, що она згоріла — велів в 1790 р. розібрати. Правдоподібно на ей памятку посвячений є в теперішній сяноцькій церкві бічний престол з образом Пр. Богородиці з давньої церкви. Посліднім парохом сяноцького „предъ-града“ був пресвітер о. Іоан Вайцович, якій виступає еще в 1772 р.

Повисше тойже церкви вносилися гора „Władyczą zwana dotąd (пізнійше „Аптикаркою“ а тепер „Парком Міцкевича), niegdyś fundusz Biskupa Sanockiego, którego pałac u podnóża tej góry na równym i rozległym ogrodzie stał, — mieszczanie w późnych czasach przywłaszczyli sobie“. Взагалі з численних ґрунтів б. сяноцьких церковей осталась дедви 1/10 часть при греко-католицькій парохії в Сяноці а решту, користаючи з права презентованія місц. парохів присвоїли собі сяноцькі міщане.

Крім тих церков мали ще бути в Сяноці: Свято-Троїцька церков і Свято-Онуфрієвський монастир, о котрих основаню і знесеню нема певних історичних вістей. За їх існуванем промавляє обставина, що в списках чудотворних сяноцьких ікон містяться згадки о іконах Пр. Троїці і св. Онуфрія. Прикінці XVII стол. якась Гербурт заложила тут монастир для уніятських монахинь, як свідчать о тім письма о. Петра Камінського з 1685 р.

В XVI і XVII століттях був Сянок живим, релігійним і культурно-національним осередком для значної частини Лемковщини. Вже в 1551 р. існувала тут школа, з якої виходили рукописні, церковні книги, прим. „Апостол“ з 1551 р. Дійствовали тут два добре зорганізовані братства молодіжні: а іменно одно при церкві св. Духа а друге при церкві Рожд. Пр. Богородиці на сяноцьком „предъ градію“, котре проіснувало десь до половини XVIII стол. Звідси вийшов син сяноцького протопресвитера Михайл Василевич, котрий на препорученє княгини Голшанської перевів Євангелію з болгарської на руску мову. Тим перекладом то знайдена пізнійше в монастири в Пересопниці на Волні т. зв. „Пересопницька Євангелія“ з 1556 р.

В часах берестейської церковної Унії (1596 р.) т. є. в продовженю XVII. століття придержовався Сянок разом з околицею уперто релігійної схизми т. є. так званої „православної віри“. Звідси то походить, що тут шукав по утраті перемиського владичого престолу охорони і опертя перемиський єпископ несполучених Антоній Винницький (1650—1679) і перебував тут приблизительно в 1668—1675 рр. Поселившись в Сяноці і отримавши тут на осідок фундушеву палату, наміряв він при помочи сяноцьких міщан і доколичної дрібної православної шляхти заложити тут нову „православну“ єпархію думаючи, що схизма переможе Унію. Однак з его смертю (†1689 р.) сяноцька „дієцезія“ упала а остався по ней лишень і пізнішими, гр. кат. перемискими єпископами уживаний титул „сяноцький єпископ“.

Не менше важну ролю в релігійно-національнм житю цілої всхідної Лемковщини відіграв Сянок і в новітших часах. Тут на довгі літа перед всесвітньою війною та якійсь час і по ней образовалася в тут. школах лемковська молодіж, котра виховувалася через якийсь час в двох неіснуючих вже тепер бурсах а іменно української і рускої. Тут повстали і діяствовали філії центральних народних установ обох національних аправленій. Тут торжественними імпазонтними соборними імпре-

лицької Руси о. Маркіяна Шашкевича в 1911 р. і відродження Української Державности над Дніпром і заключеня берестейського миру (10. II. 1918 р.) дня 10. III. 1918 р.

З сяноцької державної гімназії вийшли цілі ряди так рускої, як і української, лемковської інтелігенції, в котрій пам'яті записалися глибоко такі неструджені робітники на народній ниві і педагоги, як тутешні б. гімназіяльні професори а іменно бл. п. Др. Михайл Ладижинський (Руский), бл. п. Роман Ковалів (Українець) і бл. п. о. Іосиф Москалик, довголітній катехит сяноцької гімназії, що труди свого життя жертвовали для вихованя тут. учанької молодіж.

Дубрівка Руска становила колись самостійну парохію. Її послідній парох о. Григорій Копистинський еще в 1775 р. виступає яко дубрівський пресвітер. Теперішню муровану дубрівську церков фундував грішми в квоті 1000 зол. місцевий уроженець о. Валеріян Славиковський, котрий вмер яко архимандрит монастиря в Николаєвску над Амуром.

Парохіяльний архів в Сяноці сягає 1573 р. з копіями з 1550 р., метрикальні записки 1686, 1731 і 1750 рр., правильні метрики кінця XVIII стол. З кільканацяти до музеїв відданих церковних рукописних книг характеристичні написи о своїх нерепісниках мають два „Апостоли“ з 1502 і 1551 р.

10. Терепча (Trepcza), с. Ц. Усп. Пр. Богород., мур. невідомо коли, бл. 1807, помальов. 1893, в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 821; Лат. 18.

Завідатель: о. Журавецкий Володимир.

Лат. парох: о. Вартоломей Крукар в Сяноці.

Патрон: Антін Волінський в Фалеївці. Право патр. виконує лично.

Школа 2 кл. двояз. о 2 силах.

Прих. дім мур. о 4 комнатах і кухні; стайня, стодола дер. все в добр. стані.

Огор. 5 а, 39 м²; поля 9 га, 89 а, 11 м²; лук 73 а, 26 м²; пасов. 5 га, 71 а, 19 м²; неуж. 75 а, 46 м²; будов. площі 21 а, 68 м².

Всі уряди і найбл. гр. кат. приходство в Сяноці (Sanok) 3 і пів км.

Після преданія Терепча існувала вже в XVI стол. Тогди вимерло на холеру майже ціле село. Нових поселенців спроваджено з Угорщини.

Первісна церков в Терепчи була деревляна. Она згоріла разом з приходськими будинками в 1801 р. Сесяне не могли

свого тогдішнього пароха о. Іоана Демковича Добрянського до па-
нуючого тогди австрійського цісаря Іосифа II. з прошенієм о від-
ступленіє ім посоцініяньскої каплиці, котра після знесення через
тогож цісаря монастиря соцініянів в Терепчи стояла в селі.
Цісар згодився на тое і від тогди тая каплиця розширена з ча-
сом і розбудована стала початком теперішньої церкви в Терепчи.

Посоцініяньскій 28-морговий ґрунт в Терепчи перейшов на
власність латинської парохії в Сяноці. В Терепчи знаходилися
також румовища б. монастиря оо. Василіян.

Парохіяльні акта і метрики в Терепчи пропали в часі все-
світної війни.

Метрики пров.: старі від 1781, нові від 1914 р.

11. Тирява сільна (Tyrawa solna), с. Ц. д. Собора св.
Іоана Крест. зб. 1837, відн. 1893 і 1927. Доч. Семушова
(Siemuszowa) с. Ц. д. Богоявл. Господн. зб. 1841, відн. 1932,
відд. 3 км. Доч. Голучків (Hołuczków) с. Ц. д. Преп. Мат.
Параскеви відн. 1912 відд. 6 км. Всі ц. в добр. стані.
Ч. д. гр. кат. $892 + 797 + 563 = 2252$; Лат. $28 + 46 + 54$;
Ізр. $32 + 16 + 8$.

Парох: о. Сікора Николай, р. 1877, рк. 1906, ін. 1918, ж.
Лат. парохі: о. Людвик Серадзкій в Мриголоді для двох перших
сел; о. Станислав Циран в Тираві Волоской для Голучкова.
Патрон: Мечислав Новак в Сяноці і Марія Станко в Кінськім.
Право патр. виконують спільно.

Школи: 3, 3 і 2 кл. двояз. о 3, 3 і 2 силах. В Тираві С.: Чит. ім.
Мих. Качковського (з власним домом); Пожежна сторожа.
В Семушовій і Голучкові: Чит. „Просвіти“ (з власними до-
мами; Кооп. в Семушовій: „Єдність“ з філією на присілок
„Пила“; в Голучкові впала.

Прих. дім дер. старий, відн. 1929 о 4 комн. лихій. Стайні, сто-
доли, шпихлір дер., та керниця; все в середн. стані.

Огор. 2 га, 87 а; поля з неуж. 28 га, 77 а + поля 12 га, 66 а
+ поля 11 га, 51 а. Сягів 12 і пів бучини. Меліорації не
переведено.

Стар., суд, телегр., желізн. Сянок (Sanok) 15 км. Почта, телеф.
Мриголод (Mrzygłód) 3 км. Найбл. гр. кат. приходство
в Гломчи (Hłomsza) 5 км.

Історію парохії а особливо Тираві сольної від ей найстар-
ших часів до тепер списав на основі городських і земських актів
в Сяноці, Кракові і во Львові Впов. п. Іоан Филипчак, емер-

З факту, що власноручно підписаною грамотою з 1676 р.
затвердив польській король Іоан III. Собіській ґрунтові права
і звичаї для Зазулі Василя і Цвикловича Демка і Григорія,
тирявських поповичів, належить заключати, що руска парохія
і церков в Тираві сольної вже перед тим істновали. Поставлену
в 1837 р. теперішню деревляну тиравську церков посвятив в 1843 р.
тогдішній перемиский єпископ Іоан Снігурский.

До 1813 р. була в Семушовій самостоятельна парохія зі
своїми послідними душпастирями оо. Єротеєм Димовичем і Чер-
ским. В тім році прилучено їх до Тираві сольної. Самостоя-
тельна парохія була також до 1791 р. і в Голучкові. По смерті
послідного пароха Голучкова о. Іоана Копистянського прилучено
тую парохію наперед до Семушовій а відтак в 1813 р. враз.
з Семушовою до Тираві сольної.

Метрики провадяться від 1784 р.

12. Чертеж (Czerteż), с. Ц. д. Преображенія Г. Н. І. Хр.,
зб. 1742, відн. 1924,
в серед. стані. Місц.
Заболотці (Za-
błódźce), с. віддал.
пів км.

Ч. д. гр. кат. $501 + 216$
 $= 717$; Лат. 28.

Парох: о. Полянскій
Константин, р.
1875, рк. 1901, і. 1911.
Вк. ж. Совітн. Апост.
Адм.

Лат. парох: о. Вартоломей
Крукар в Сяноці.

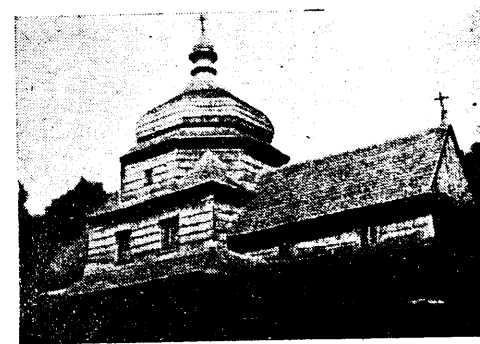
Право патрона починає.

Школа 2 кл. двояз. о 2 силах. Брацтво Найсв. Тайн. Т-во: „Апост.
Молитви“. Кооп. „Згода“ підч. РСРК. Чит. ім. Мих. Качков-
ського. Кружок „Рідной Школи“.

Прих. дім мур. 1898 о 5 комн.; стайні, стодоли дер. все в добр.
стані. Керниця спільна зі школою.

Огор. 1 га; поля 30 га; лук 14 га; пасовиска 2 га. Меліорації не
переведено.

Стар., суд, почта, телеф., телегр. Сянок (Sanok) 5 км. Желізн.
Дубрівка (Dąbówka) 1 км. Найблисше гр. кат. приходство

ЦЕРКОВ В ЧЕРТЕЖИ.

Чертеж існував після предання ще перед Романом Мстиславичем за княжих часів. Їго початок і назва пішли звідси, що замешкалий в Саноці останній Галицький князь Юрій II. († 1340) поселив тут т. зв. „чертежників“ т. є. всяких майстрів інженерів і будівничих, котрих зібрав коло себе.

Оповідать, що давніше були тут великі стави, які від Новоселець тяглися через Писарівці і Чертеж аж по Терепчу. За ними лежала напротил Чертежа оселя, котру названо для того „Заболотцями“ Заболотці не робили панщини, Чертеж робив.

До 1912 р. належав Чертеж а властиво корчма в Чертежи до дідича Слонецкого з Юровець. На той основі дідич пок. Слонецкий виконував над парохією в Чертежи право патронату. В 1912 р. закупила громада Чертеж тую корчму, однак не застерегла собі права презентування пароха на Чертеж, для того тоє право починає.

З Чертежа вийшли:

Священники: Михайл Дичковський (родж. 20. X 1863) в Коровниках; Федоронки: Іосиф (родж. 5. III 1884) схизм. духовник в Америці; Стефан (родж. 8. X 1879) гр. кат. священник в Канаді; Симеон (родж. 21. VIII 1893) схизм. духовник в Варшаві; Павел Кікта (р. 4. I. 1876) б. парох в Унятичах (†); Димитрій Чертежинський (р. 10. XI 1871 р.) в Бібрці; Стефан Волянський (родж. 13. I 1880) в Кальникові; Василій Антонич (родж. 15. V. 1879) в Борятині; бл. п. Стефан Тарнович (родж. 30. I 1869) в Мшанній; Петр Галанка (р. 8. VIII 1879) в Войтковой; Андрей Кот (р. 11. XII 1900) в Опарівці; Василій Дяк (родж. 9. II 1902) в Розтоці.

Судія: Николай Запоточний; Нотар: Александер Волянський.

13. Юрівці (Jurowce), с. Ц. д. св. Вмч. Георгія зб. 1873.

Богосл. капл. мур. 1850 відд. 2 км. Ц. і капл. в добр. стані. Місц. Согорів Горішний (Srogów Górny) відд. 1 км. Согорів Долишний (Srogów Dolny) відд. 1 км. Фалеївка (Falejówka) відд. 2 км. Рачкова (Raczkowa) відд. 4 км. Попелі (Poriele) відд. 1 км.

Ч. д. гр. кат. $59 + 456 + 468 + 49 + 63 + 162 = 1257$; Лат. 277; Ізр. 13.

Парох: о. Рабій Володимир Роман, р. 1896, рк. 1921, ін. 1925, бж.

Лат. парох: о. Володислав Барціковський в Страхотині.

Патрон: Станислав Слонецкий Іосо. Право патр. виконує лично.

Молитви“. Брацтва: „Свічкове“; „Найсв. Тайн“; „Сестричество-Братство“. Кооп. „Родина“ підч. РСРК.

Прих. дім мур. 1898 о 4 комн загриблений. Стайня, стодола шпихлір дер., та керниця в середн. стані.

Поля 14 га, 95 а, 52 м² + поля 2 га, 25 а, 55 м². Дяківки 60 а, 69 м². Серв. 11 сягів дров. Меліорації не перев.

Стар., суд Сянок (Sanok) 7 км. Почта, телеф., телегр. Іосо. Желізн. Дубрівка (Dąbrowka) 4 км. Найбл. гр. кат. приходство в Костарівцях (Kostarowce) 3 км.

Юрівці завдячують своє повстанє останньому Галицькому князеві Юрієви II († 1340 р.), котрий в одной з підсяноцких осель заложив свій двір і збудовав в ней церков під возванієм св. Юрія (Георгія). Таа оселя взяла від него свою назву „Юрівці“ і підлягала управі княжих тивунів.

За часів давной Польщі мав стояти в Юрівцях лат. костел, котрий однак згорів 1424 р. Декотрі річи з него передано до місц. руской церкви.

Важну ролю відиграли Юрівці в 1830 і 1831 рр., а яко соборна в своей околиці точка для польских повстанців, котрі без відомости місц. руского пароха переховували тут в приходской стодолі оружя і відбували вправи на луках перед двором. В 1846 р. обозовали тут дві групи повстанців, одна з Новоселець, друга з Юровець, котрі під проводом Александра Бобчинского і дідича Луки Богуша мали ночею 21. II. 1846 р. з незнаним вислідом вибратися на місто Сянок.

Одним з найвизначніших душпастирів в Юрівцях був о. Олімп Полянський, маршалок сяноцкого округа, народний діятель, автор місц. парохіяльної хроніки і многих театральних пєс для проstonародія межи иншими „Лан-

ДЗВІНИЦЯ В ЮРІВЦЯХ

Місцевости Согорів горішний і долишний мали бути спалені за татарських часів. Пізніше відбудовалися. В Горішнім Согорові мали осісти Татари, в Долишнім Волохи.

З Согорова Дол. вийшли: о. Стефан Гайда, парох в Скваряві і його брат, народний учитель Павел Гайда.

Метрики провадяться від 1784 р.

14. Ялин (Lalin), с. Ц. д. Вмч. Георгія зб. 1835, відн. 1924; в середн. стані. Доч. Грабівка (Grabówka) с. Ц. св. О. Николая мур. 1864 відн. 1920 в добр. стані відд. 3 км. Місц. Пакошівка (Pakoszkówka) відд. 4 км. Небоцко (Niebosko) відд. 9 км. Грабівниця Старженська (Grabownica Starzeńska) відд. 6 км. Гумніска (Humniska) відд. 9 км. Страхотина (Strachocina) відд. 7 км. Гірки (Górki) відд. 9 км.

Ч. д. гр. кат. $686 + 540 + 346 + 25 + 12 + 1 + 11 = 1621$.
Лат. 52 + 230 (лат. костел) + 350 (лат. костел в будові) + 1200 + ...; Ізр. 3 + 3 + 6.

Парох: о. Ференц Іоан, р. 1897, рк. 1923, ін. 1927, ж.

Лат. парохі: о. Іоан Рай ель в Грабівниці; с. Володислав Барціковскій в Страхотині.

Патрон: Академія Наук в Кракові. Право патронату виконує Віртемберскій в Гувниках гд Нижанковичі.

Школи: в Ялині 2 кл. двоз. о 2 силах; в Грабівці і Пакошівці: 1 і 2 кл. з поль. моз. науч. о 1 і 2 силах. В перших 3-ох селах: Брацтво Найсв. Хр. Серця. Кооп.: в Ялині: „Селянска Єдність“; в Пакошівці „Згода“ підчин. РСУК. В Грабівці: „Kółko Rolnicze“, „Kółko Młodzieży“. В Пакошівці: „Strzelec“, „Kółko Rolnicze“, „Kółko Młodzieży“, „Straż Pożarna“.

Прих. дім зб. 1917 о 4 комн. і кухні; стайня зб. 1916 стодола, шпихлір дер. дорі. Керниця лиха.

Огор. 57 а, 55 м²; поля 9 га, 02 а, 80 м²; корчів 4 а, 34 м²; лук 28 а, 77 м²; пасов. 71 а, 89 м² і 1/6; пасов. 9 га, 95 а; церк. поля 1 га, 43 а, 87 і пів м²; дяківки: огор. 28 а, 77 м²; поля 86 а, 32 м² + огор. 28 а, 77 м²; поля 14 га, 38 а, 76 м²; ліса 1 га, 72 а, 65 м²; лук 86 а, 32 м². Меліорації не перев.

Стар., суд Сянок (Sanok) 14 км. Почта, телеф. Грабівниця Старженська (Grabownica Starzeńska) 6 км. Телегр. і найбл. гр. кат. приходство в Юрівцях (Jugowce) 6 км. Жел. зн. Дубрівка (Dąbrowka) 11 км.

В Грабівці і Небоцку була колись самостійна руска парохія, котру прилучено в 1801 р. яко дочерню до Ялина.

слідної ерекц. поля на 20 кірців висіву від ялинської парохії. Яко рекомпензату за тое надав властитель Грабівки Адам Вислоцький ялинському парохови загороду т. зв. „Цюпанівка“ зі своєї ялинської часті. Однак по смерті пароха двір тую загороду з поворотом відобрав.

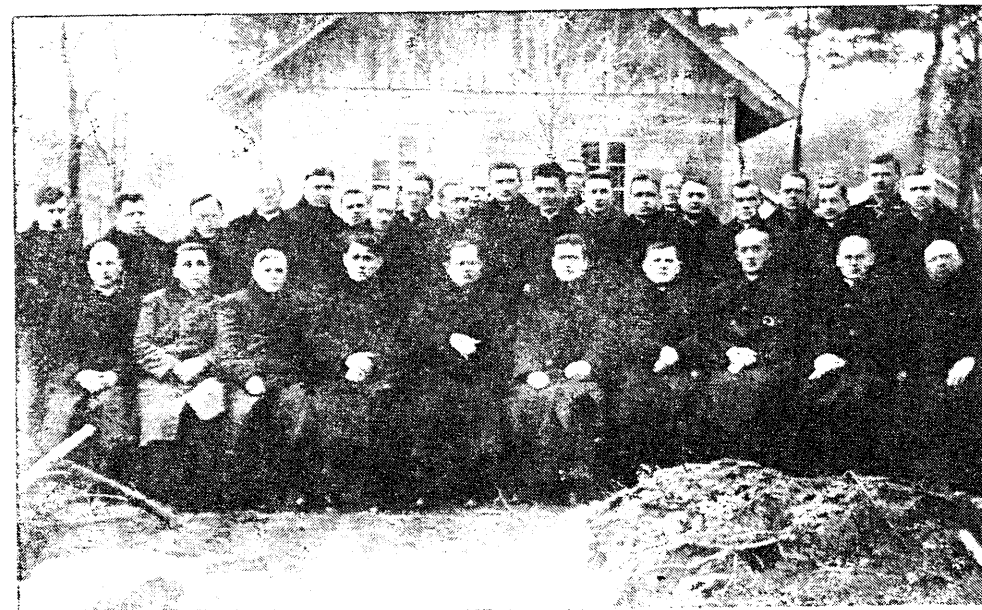
Посліднім парохом в Грабівці був. о. Антоній Іович († 24. V 1801). Рівночасно парохом в Ялині був о. Іоан Здзярскій до 1801 р.

З Ялина вийшли: Бл. п. оо. Іосиф Долошицький і Івань Григорій; Учит.: Іосиф Гусак в Мохначі і Іосиф Єнкала в Вороблику Корол.

З Пакошівки: Експ. Преосв. Іосафат Коциловскій, Перемський Еп.-Ординарій; оо.: Януарій Коциловскій ЧСВВ. в Бразилії, Григорій і Михайл Тимчишини, свящ. Перем. Епарх., Григорій Косар, свящ. Станіслав. Епарх.; Народ. учитель Іосиф Тимчишин.

Метрики пров. від 1784 р.

Сяніцький деканат числить 18.896 гр. кат. душ, 7 неспол. і 22 сект.

РЕКОМЕНДОВАНІ СВЯЩЕННИКІВ АПОСТ. АДМІН. ЛЕМК. В РИМАНОВІ-ЗДРОЮ

Питомці-богослови в Ченстохівській Духовній Семинарії в Кракові.

1. Буранич Григорій, ур. 1912 в Вафці, пов. Нов. Санч.
2. Дуркот Максиміліян, „ 1909 в Рихвальді „ Горлиці.
3. Копистянський Николай, „ 1907 в Пулавах „ Сянок
4. Оршак Андрей „ 1915 в Ванівці „ Коросно.

На студіях в Духовній Семинарії в Дубні перебуває:

Петро Собин.

Монастирі і монаші згромадження.

1. Монастир ОО. Студитів в Фльоринці, грибівського дек.
1. О. Іляріон Денешук, схм. настоятель, ур. 1872, вічні обіти зложив в листопаді 1906, рукоположений в вересні 1931 р.
2. Схм. діякон Михайл Цікпін, ур. 1906, вічні обіти зложив 1928, діаконат дістав 1936. р.
3. Схм. Онисим Ховалко, намісник, ур. 1891, вічні обіти зложив 1924 р.
4. Рясофор Николай Горохуц, господар, ур. 1900, обіти часові.

Сестри Служебниці в домі Тов. „Перем. Епарх. Поміч“ в Жегестові („на Лопаті“).

1. Сестра Теофанія Матренчук, родж. 1898.
2. Сестра Мелянія Кашуба, родж. 1904.
3. Сестра Арсенія Кормило, родж. 1904.

о. Григорій Романець, парох в Терепчі, дня 5. січня, 1936.
о. Др. Василій Масцюх, Апостольський Адміністратор
Лемковщини, в Риманові-Здрою дня 12. марта, 1936.

ПО СМЕРТИ

о. Дра ВАСИЛІЯ МАСЦЮХА,

управу Апостольської Адміністрації Лемковщини на правах
Капітульного Вікарія *sede vacante* відпоручив тимчасово
св. Апостольській Престол

Всесвітлійшому і Високопреподобному

о. ІОАНОВИ ПОЛЯНСЬКОМУ,

Канцлерови Курії і Совітникови Апостольської Адміністрації Лем-
ковщини, та парохови в Вороблику Королівським, риманівського
Деканату.

АПОСТОЛЬСКИЙ АДМІНІСТРАТОР ЛЕМКОВЩИНИ
„AD NUTUM SANCTAE SEDIS“.

КИР

ЯКОВ МЕДВЕЦКИЙ

РОДЖ. 7. СІЧНЯ 1880 В ЦЬВІТОВІЙ. РУКОП. 7. КВІТНЯ 1905. ПРОМОВАНІЙ
НА ДОКТОРА СВ. БОГОСЛОВІЇ НА УНІВЕРСИТЕТІ В ВІДНІ 6 ЛИПНЯ 1910.
СТАВ ПРОФ. СВ. БОГОСЛОВІЇ В СТАНИСЛАВОВІ 1. Х. 1910, РЕФЕРЕНТОМ
ГР. КАТ. ЕПІСКОПСКОЇ КОНСИСТОРІЇ В 1921; СОБОРНИМ КРИЛОШАНИ-
НОМ В 1925; КУСТОСОМ В 1927; АРХІДІАКОНОМ ГР. КАТ. КАПІТУЛИ
В СТАНИСЛАВОВІ, ДОМОВИМ ПРАЛАТОМ ЕГО СВЯТОСТІ, ПАПИ ПІЯ ХІ
В 1935 Р. — ІМЕНОВАНИЙ АПОСТОЛЬСКИМ АДМІНІСТРАТОРОМ ЛЕМ-
КОВЩИНИ AD NUTUM SANCTAE SEDIS 13 ЛИПНЯ 1936.

СТАТИСТИЧНИЙ ПЕРЕГЛЯД АПОСТОЛЬСЬКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ЛЕМКОВЩИНИ.

Порядкове число	НАЗВА ДЕКАНАТУ	СКІЛЬКІСТЬ										Ч И С Л О Д У Ш			Адміністративна приналежність парохій в поєднаннях деканатах								
		Парохів !	Завідателів	Самостійних сотрудників	Самостійних сотрудниць	Сотрудників	Катехитів	Емеритів	ЦЕРКВЕЙ			греко- католиків	Незалежних	Сектантів	Сянік	Коросно	Березів	Ряшів	Ясло	Горлиці	Нов.Торп	Нов.Сяч	
									Матірних	Дочерних	Богосл. каплиць												
1.	Буківський	6	10	4	1	1		1	11	8	1	14.021		11	11								
2.	Горлицький	9	17	8	1	1			17	13	5	17.291	2.804	141						18			
3.	Грибівський	5	10	4			1		10	7		4.801	6.008							4	6		
4.	Динівський	8	9	1	2	2	1		11	6		13.674		42	1	10							
5.	Дукляньський	4	17	12					17	10		9.794	8.061	50		8		7	2				
6.	Коросняньський	3	6	3	1	1	1		7	1		7.148	3			5	2						
7.	Мушинський	10	15	5	3	3	1		17	7	2	22.593	42	32							16	2	
8.	Риманівський	9	15	6	1	1		1	17	10	1	19.087	652		13	1	1						
9.	Сяніцький	12	12		2	2	1	1	14	10	1	18.896	7	22	14								
Разом:		66	111	43	11	11	5	2	3	121	72	10	127.305	17.577	298	39	14	11	2	7	24	22	2

Важніші скорочення.

с. = село
місц. = місцевости
ц. = церква
м. = мурована
д. = деревляна
зб. = збудована
родж. = роджений
рк. рук. = рукоположений
і. інст. = канонічно інституований
ж., жон. = жонатий

бж. безж. = безженний
вдов. = вдовець
стар. = староство
телеф. = телефон
телегр. = телеграф
желіз. = желізниця
ч. д. = число душ
доч. = дочерня
я. в. = як висше
я. н. = як нисше

Спис осіб.

А		стор.
Андрейчик Петр	90	
Ардан Володимир	XVI XVII	
	XV II 19	
Б		стор.
Бартко Василій	171	
Бень Василій	76	
Білинський Николай	39	
Білевич Александер	171	
Білик Николай	69	
Білінський Петр	171	
Бугера Іоан	171	
Булат Іоан	13	
Буранич Григорій	162	
В		стор.
Вах Павло	105	
Вяхнянин Володимир	XVII 122	
Величко Михайл	115	
Венгринович Володимир (при- нятий з Перем. Епарх.)	142	
Венгринович Еміліян	XVIII, 87, 99	
Венгринович Орест	130	
Венгринович Стефан	XVIII	
Весоловський Михайл	171	
Височанський Іоан	40	
Г		стор.
Гайдук Михайл	82	
Гайдукевич Володимир	21	
Гайдукевич Іоан	48	
Гамерський Іосиф	3	
Д		стор.
Давидович Алексій	59	
Денещук Іляріон	171	
Дзяма Дам'ян	171	
Дубляниця Волод.	171	
Дуда Николай	14	
Дуркот Максиміліян	XVI XVII, XVIII, 74	
Дуркот Макс.	162	
Дяк Василій	171	
Е		стор.
Езин Антоній	12	
Ж		стор.
Жарський Іоан	45, 47	
Желлинський Михайл	123	
Журавецький Володимир (при- нятий з Перем. Епарх.)	155	
З		стор.
Заяць Николай	77	
Злупко Андрей	17, 171	
К		стор.

		стор.
Калужняцький Орест	XVII 45, 50	
Кліш Анатоль	64	
Клюфас Іоан	78, 80	
Кміцикевич Теофіль	131	
Ковальчик Михайл	127	
Коленьський Володимир	8	
Коляса Василій	62	
Кондро Алексій	171	
Константинович Еміліян	XVIII 149	
Копистянський Николай	162	
Копистянський Орест	52	
Корнова Стефан	94	
Король Карло	42	
Костишин Володимир	35	
Кот Андрей	83	
Криса Іосиф	51	
Кузик Корнилій	43	
Кульчицький Евген	126	
Кункевич Василій	132	
Л		стор.
Ліськевич Николай	61	
Ляльович Іосиф	XVIII, 12, 25	
М		стор.
Малярчик Алексій	4	
Марків Теодор	46	
Масцюх Василій	VII 162	
Махчак Волод. Михайл	108	
Медвецький Яков	165	
Менціньський Стефан	6	
Мигаль Семен	147	
Микита Николай	171	
Мирович Ярослав	XVIII 84	
Мишковський Мар'ян	XVIII 68	
Мохнацький Володимир	XVI	
	XVII, XVIII 109	
Н		стор.
Німілович Дмитрій	56	
Новосад Григорій	32	
О		стор.
Ортинський Николай	87	
Оршак Андрей	162	
П		стор.
Пакош Антоній	171	
Палл Орест	87	
Підгарбій Іоан	XVII, XVIII 145	
Погорецький Антоній	32, 37	
Полянський Іоан	XVI	
	XVII, XVIII 118 163	
Полянський Константин	XVI,	
	XVII, XVIII 157	
Прислопський Александер	XVI, 82	
Прислопський Роман	89	
Р		стор.
Рабій Володимир	158	
Рибак Николай	5	
Ринявец Ігнатій	27	
Рожко Володимир	171	
С		стор.
Савойка Теодор	54	
Савчак Ярослав	1, 7	
Салагуб Теодор	171	
Сальо Карло	171	
Сембратович Юліян	10	
Семенюк Григорій	XVII 171	
Сенета Діонізій	112	
Сенета Мирослав	171	
Середович Алексій	28, 171	
Секержинський Іосиф	171	
Сікора Николай	156	
Сіткевич Ілія	120	
Смолинський Василій	101	
Смудка Володимир	126	
Соболевський Михайл	XVII, XVIII 30	
Солтикевич Орест	55	
Стародуб Роман	171	
Т		стор.
Тимняк Ізидор	1	
Тимчишин Ярослав	18	
Титар Іоан	XVI, 16	
Турчиновський Марко	45	
У		стор.
Усцький Евгеній	78	
Ф		стор.
Фенич Іоан	88	
Ференц Іоан	160	
Фуглевич Михайл	125	

	стор.		стор.
Х		Швед Маріян	171
Хиляк Євген	92	Шевчук Василій	53
Хиляк Іосиф	20	Шумило Ростислав	102
Хробак Василій	171	Шуфлят Павел	24
Худик Володимир	116	Щ	
Ц		Щирба Ярослав	134
Цапіньскій Петр	34	Ю	
Цегелик Іоан	148	Юрчинський Іоан	171
Цолта Михайл	81	Я	
Ш		Ядловскій Стефан	XV, XVII
Шалаш Стефан	66		XVIII 128

Спис місцевостей.

	стор.		стор.
А		Бліхнарка	14
Абрамова	123	Бодаки	13
Андрейівка	97	Богуша	40
Андрушківці	7	Боднарка	12
Б		Бонарівка	79
Балутянка	122	Бортне	13
Бажнівка	6	Босько	115
Баниця (горл.)	21	Братківка	84
Баниця (гриб.)	32	Брежанка	83
Баранє	67	Брезова	61
Барвінок	62	Бросток	84
Барновець	96	Брунари вижні	37
Барич	47	Брунари нижні	37
Баричка	78	Буди висоцкі	79
Бартківка	53	Буківско	3
Бахір	45	В	
Белхівка	2	Ванівка (Węglówka)	81
Бережанка	79	Вапенне	25
Березів	49	Вара	47
Берест	34	Вафка	43
Бик вці	144	Вернеївка	128
Біла Вода	114	Весола	47
Билична	38	Видрна	49
Більцарева	35	Вильшня	67
Білянка	22	Висівська Гута	14
Біч	27	Вислок горішний	1
Блажова	52	Вислок нижний	2
Близне	49	Вислицько	132

	стор.		стор.
Висока	83	Д	
Височани	8	Дальова	120
Вишеватка	59	Дарів	131
Відач	84	Дидня	51
Вілька	3	Динів	45
Вірхня	17	Динівське Передмістє	45
Вірхомля велика	87	Добра шляхотська	48
Вірхомля мала	87	Довге (дукл.)	6
Вітрилів	51	Дозге	70
Войківка	84	Долина	139
Войкова	88	Долини (горл. дек.)	18
Волиця	2	Долини (сяніц.)	140
Воловець	21	Домарадз	49
Володж	46	Дошниця	61
Волтушова	122	Дошно	122
Воля володжска	46	Драгашів	24
Воля вижна	116	Дубне	95
Воля нижна	116	Дубрівка польска	149
Воля вєклиньска	58	Дубрівка руска	149
Вороблик королевский	117	Дуброва	54
Вороблик шляхотский	117	Дудинці	7
Г		Дукля	74
Галбів	61	Е	
Гамри	9	Едліче	84
Ганчова	16	Ж	
Гарта	45	Жарнова	78
Гвоздянка	78	Ждиня	19
Гвозниця	78	Жидівське	76
Гирова	60	Жизнів	79
Гірки	160	Жегестів	89
Гладишів	17	Жмигород	68
Гломча	138	З	
Глубоке	130	Заболотці	157
Глудно	47	Завада	102
Голучків	156	Завадка морохівська	5
Горлиці	18	Завадка риманівська	123
Граб	59	Завої	132
Грабівка	160	Загірє	139
Грабівниця старженська	160	Загутинь	148
Грибів	35	Залубинці	102
Грушівка	55	Залуж — Війске	140
Гумниска	160	Заршин	6
Гута	54	Заславє	139
Гута крампска	64	Збоїська вулиця Угренивці	2
Гута полянська	76		
Гута самокляска	67		
Г			
Голувка	83		

	стор.		стор.
Злоцке	90	Липинки	27
Зубрик	89	Липна	77
		Липовець	126
I		Лібуша	27
		Ліманова	102
Ізби	38	Лімниця	87
Івонич	117	Лішна	145
Іздебки	49	Ліщини	22
Іловать	144	Лодина	138
		Лончки	84
K		Лосє (горл.)	20
		Лосє	101
Казимирівка	52	Лубна	52
Камяна	39	Луг	19
Камяне	8	Лютча	82
Камянка	123	Ляджин	117
Карликів	4	Лясківка	45
Квятонь	30		
Кізілівка або Кізілівка	83	M	
Кінске	51		
Климківка	20	Маластів	23
Клопінниця	67	Малинівка	135
Кожушне	8	Малівка	78
Кокушка	87	Марківці	7
Колачиці	84	Матієва	96
Конечна	19	Мацина велика	25
Конечкова	78	Межибрід	144
Королева руска	40	Милик	97
Королик волоскій	124	Мисцова	65
Королик польскій	124	Модерівка	84
Коросно	81	Мокре	5
Коста івці	142	Морохів	5
Костева	45	Мохначка вижна	99
Котань	64	Мохначка нижна	99
Котів	94	Мочарне-Бартошів	130
Крампа	64	Мощанец	131
Красна (Коростенька)	82	Мриголод	138
Кремяна	56	Мрокова	67
Крива	21	Мушина	105
Криве	51	Мушинка	109
Крижівка	107	Мшанна	65
Криниця - Здрій	92		
Криниця - село	92	N	
Кунькова	22		
Кути	61	Нагоряни	10
		Надїзд	18
L		Надоляни	10
		Небещани	5
Лабдва	94	Небіччо	160
Лабовець	94	Небилець	78
Ленки	84	Невістка	49

	стор.		стор.
Незнаєва	77	Прибівка	84
Ніздрець	47	Прибишів	4
Нова весь	101	Прислоп	26
Новий Санч	102	Прусик	147
Новиця	26	Пстружне	25
Новосілці-Гневош	6	Пулави recte Полави	9
Новотанець	10		
O		P	
Обарим	49	Рздоина	70
Одерне	30	Ратнавиця	2
Одриконь	81	Рачкова	158
Одрехова	127	Ребетів вижний	27
Ожинна	59	Ребетів нижний	27
Ольхівці або Вільхівці	144	Рибень	96
Ольховець	67	Риманів-Місто	117
Опарівка	83	Риманій-Здрій	122
		Рихвальд	28
P		Рівне	74
		Ріпки	16
Павлокома	53	Ріпник	84
Пакошівка	160	Розділе	27
Пантна	23	Ропа	20
Пасовиска	127	Ропиця руска	23
Пельня	7	Ропянка	67
Перегонина	13	Ростайне	71
Перегримка	67	Ростока велика	107
Пересітниця	49	Ростока мала	96
Перунка	43	Рудавка римановська	132
Петроза Воля (буків.)	4	Рудавка яслиска	136
Петроша Воля	84		
Пивнична	87	C	
Писарівці	7		
Побідно	7	Самокласки	68
Поворозник	105	Свіржова руска	72
Пологці	147	Святкова велика	72
Поломя	78	Святкова мала (Святківка)	72
Полонна	8	Селиска	54
Поляна	84	Семушова	156
Поляни (гриб.)	34	Сенькова Воля	10
Поляни „мисцовські“	69	Сенькова	24
Поляни суровичні	127	Синява	130
Попелі	158	Сільниця	53
Поремба мала	102	Скальник	61
Поруби	54	Сквітне	27
Посада вільхівська	149	Складисте	96
Посада горішна	122	Смерековець	29
Посада заршинська	6	Смеречне	65
Посада яслиска	120	Снітниця	42
Посада ячмірска	6	Согорів горішний	158

	стор.		стор.
Солотвини	108	Цигановичі	102
Ставиша	42		
Стара весь	49	ч	
Старий Санч	102		
Стодолина	84	Чарна	37
Сторожі великі	148	Чачів	96
Сторожі малі	148	Черемха	126
Страхотина	160	Чертеж	157
Стрижів	83	Чертижне	32
Суровиця	131	Чирна	43
Сянок	149	Чорна Вода	114
Сянічок	147	Чорне	77
		Чорноріки	85
т		ш	
Тарнавка	132		
Темешів	51	Шебні	84
Терепча	155	Шимбарк	18
Терстяна	74	Шкляри дек. дин.	45
Тилич	109	Шкляри дек. рим.	134
Тилява	74	Шклярки	18
Тирява сільна	156	Шляхтова	112
Тиханя	76		
Токарня	10	щ	
у		Щавник	90
		ю	
Угренивці або Збоїска	2		
Угрин	94	Юрівці	158
Улюч	55		
Улячиця	45	я	
Устє Руске	30	Яблінка	49
ф		Яблониця польська	135
		Яблониця руска	56
Фалеївка	158	Явіре	61
Фльоринка	43	Явірки	114
Фолюш	58	Явірник	78
Фриштак	84	Яворова Воля	10
Футома	52	Ялин	160
х		Ясенів	54
		Ясель recte Яселко	136
Ходорівка	45	Яслиска	120
ц		Ясло	58
		Ясьонка (горл.)	26
Цеклин	58	Ясьонка	74
Цергова	74	Ястрабик	90
		Ячмір	6
		Яшкова	37

Зміни і ошибки.

має бути:

- стр. 2. Вислок нижний: завід. о. Голойда Іоан, ур. 1904, рк. 1931, бж.
 „ 8. Полонна: сопомочник: о. Дубляниця Володимир р. 1904, рук. 1934, бж.
 „ 9. Пулави: завід. о. Стародуб Роман ур. 1910, рук. 1932, бж.
 „ 11. Токарня: упр. сотрудики: Швед Маріян, ур. 1908, рук. 1932, бж.
 „ 17. замість о. Загупко має бути о. Злупко.
 „ 27. Розділ: смост. сотр. Микита Николай, ур. 1900, рк. 1933, бж.
 „ 28. Рихвалд: пар. о. Середович Алексій, ур. 1902, рк. 1931, бж.
 „ 29. Смерековець: завід. о. Юрчинський Іоан, ур. 1901, рук. 1930, бж.
 „ 34. Управляючий сотр. о. Весоловський Михаїл, ур. 1906, рук. 1931, бж.
 „ 43. Фльоринка: зав. о. Денещук Іларіон, р. 1872, рк. 1931, бж.
 „ 47. Глудно: сотр. о. Кондро Алексій, ур. 1906, рк. 1932, бж.
 „ 60. Гирова: зав. о. Білінський Петр.
 „ 65. Мшанна: завід. о. Дяк Василь, ур. 1902, рк. 1932, бж.
 „ 67. Ольховець: завід. о. Білевич Алексій, ур. 1904, рк. 1929, бж.
 „ 70. Радомина: завід. о. Сальо Карло, ур. 1903, рк. 1932, бж.
 „ 84. Ріпник: сотр. о. Семенюк Григорій, ур. 1895, рк. 1931, бж.
 „ 85. Чорноріки: завід. о. Дзяма Дамян, ур. 1891, рк. 1917, бж.
 „ 90. Злоцке: о. Бартко Василій, ур. 1908, рк. 1934, бж.
 „ 95. Лелюхів: завід. о. Салагуб Теодор, ур. 1891, рк. 1934, бж.
 „ 96. Матієва: парох: о. Хробак Василій, ур. 1904, рк. 1930, бж.
 „ 97. Милик: парох о. Бугера Іоан, ур. 1898, рк. 1925, бж.
 „ 107. Ростока Велика: завід. о. Пакош Антоній, ур. 1908, рк. 1936, бж.
 „ 136. Ясель: завід. о. Сенета Мирослав, ур. 1909, рк. 1933, бж.
 „ 144. Межибрід: сотр. доїзджає з Терепчи.
 „ 149. Сянок: сотр. о. Рожко Володимир, ур. 1909, рк. 1932, бж.

На стр. XVI додати: **Ординар. Світники:**

3. о. Євгеній Хиляк, парох в Криниць.
 4. о. Корнелій Кузик, парох в Чирной.

На стр. XVIII додати: **Емерити:**

1. о. Секержинський Іосиф, ур. 1870, рк. 1894, емер. 1926, вд.

Жерела і література, використані при зладженню сего шематизму.

- 1). Схиматизмъ Клира руско-католическаго Епархіи Перемышскои зъ 1879 р., Перемышль, 1879.
- 2). Шематизм гр. кат. Духовенства злучених Епархій Перемиської, Самбірської і Сяніцької на рік 1926., Перемишль, 1926.
- 3). Шематизм гр. кат. Духовенства злучених Епархій Перемиської, Самбірської і Сяніцької на рік Божий 1928., Перемишль, 1928 р.
- 4). Шематизм гр. кат. Духовенства злучених Епархій Перемиської, Самбірської і Сяніцької на рік Божий 1930., Перемишль, 1930 р.
- 5). Шематизм гр. кат. Духовенства злучених Епархій Перемиської, Самбірської і Сяніцької на Божий рік 1934., Перемишль 1934 р.
- 6). Вол. Колпачкевич: Про західні межі київської держави в Х. столітті. Пролом (двотижневик), Львів, 1935., ч. 15 і 16.
- 7). А. Петрушевичъ: Историческое извѣстіе о введеніи христіанства въ прикарпатскихъ странахъ. Львовъ, 1882.
- 8). Иванъ Теодоровичъ: Лемковская Русь. — Научно-Литературный Сборникъ Галицко-Русской Матицы. Т. VIII., Львовъ, 1934.
- 9). Іоаннъ Петровичъ: Сандецкая Русь, Львовъ, 1893.
- 10). Микола Голубецъ: Велика Історія України, видання Івана Тиктора, Львів, 1935.
- 11). Денис Зубрицкий: Granice między ruskim, a polskim nagodem w Galicyi. Львів, 1849.
- 12). Др Мирон Кордуба: Західне пограничє Галицкої Держави між Карпатами, а долішним Сяном. Львів, 1925.
- 13). О. Др Василь Масцюх: Про Лемківщину. — Нива, 1934., ч. III.
- 14). Порфiрій Савва Садкович: Географічне положення і поділ Лемківщини та своєрідні прикмети її населення. (Непечат.).
- 15). Василь Щурат: В обороні Потієвої Унії. Львів, 1929.
- 16). Еп. Едвард Ліковський: Берестейська Унія (1596). Жовква, 1916.
- 17). Др Ярослав Константинович: До історії церков міста Сянска. (Непечат.).
- 18). О. Дмитро Ступак: Короткий начерк історії парохії Святкова на Лемківщині. (Непечат.).
- 19). Др Юліян Пелеш: Geschichte der Union der ruthenischen Kirche mit Rom. Відень, 1880., Т. II.
- 20). Дръ Теофилъ Курилло: Краткая сводка писателей и журналистов на Лемковщинѣ. — Науч.-Литер. Сборникъ Гал.-Русской Матицы, Т. VIII., Львовъ, 1934.
- 21). Антiн Кругельський: Тиливська схизма на Лемківщині. Львів, 1933.
- 22). Декрети Свящ. Конгрегації для Східної Церкви: Quo aptius consularet з 10.II. 1934 р. і Cum Sanctissimus з 11.XII., 1934.

- 24). Копія ерекційної грамоти заміни приходского поля в Полавах з дати — Сянік, дн. 12.II. 1782. Дата грамоти 5.III., 1573.
- 25). Visitatio Ecclesiae Parochialis in pago Polany... decanatus Jaslensis з дн. 16.III., 1792.
- 26). О. Романъ Прислопскій: Примѣръ латинизаторской гакаты на рубежахъ Галицкой Руси. Перемышль, 1902.
- 27). Protocollum dispositionum parochiae Hludno з дня 6.XI., 1842.
- 28). Kronika rzymsko-katol. Kościoła w Izdebkach. (Непечат.).
- 29). Дръ М. Якса Ладыжинскій: Сянокъ и его окрестности. — Научно-Лит. Сборникъ Гал.-Русской Матицы. Львовъ, 1930 і 1934.
- 30). Хроніка бл. п. о. Зиновія Фльонта, б. пароха в Грабі. (Непечат.).
- 31). Календаръ „Лемка“, Криниця, 1935.
- 32). О. Василій Чарнецкій: Село Мисцова въ повѣтъ Короснянскомъ. Книжочка місійна. Перемышль, 1899.
- 33). О. Іван Шкільник: Історія гр. кат. парохії Тилиави від грудня, 1925. (Непечат.).
- 34). Visitatio Ecclesiae parochialis in pago Bonarówka з 1792 р.
- 35). О. Богдан Полянський: Парохіяльна хроніка в Чорноріках. Від 1900 (непечат.).
- 36). Виїмки з Галицко-Волинської Літописи видання А. С. Петрушевича, Львів, 1872.
- 37). Ks. Dr. Jan Krzemieniecki: Kilka dokumentów do dziejów gr. kat. parafij w dobrach muszyńskich dawnego Biskupstwa Krakowskiego. Kraków, 1935.
- 38). О. Романъ Прислопскій: List otwarty do Panów Radnych Gminy Miasta Nowego Sącza в справі реальности Т-ва Рускої Бурси в Новім Санчі. Тарнів, 1922.
- 39). Kodeks Kapituły Krakowskiej, Tom II., Kraków, 1883. (Док. № 379).
- 40). Akta Tylicensia, № 82. арх. гр. кат. Капіт. Перем.
- 41). Акти Тилича в арх. Краківської Капіт.
- 42). „Временникъ“ з 1893 р.
- 43). О. Александер Зубрицкий: Парохіяльна хроніка в Боську. (Непечат.).
- 44). Ерекц. грамота парохії в Вороблику корол. з 2.IX., 1608 (в оригіналі і в відписі).
- 45). Inventarium парохії в Королику Вол.
- 46). Записки о. Антонія Лавровского в парох. актах в Одреховій.
- 47). О. Іван Гринишин: Історія парохії Полян Суровичних від найдавніших до найновіших часів. 1912 (непечат.).
- 48). Inventarium... Ecclesiae Parochialis in pago Polany Surcwickie з 1811 р.
- 49). О. Йосиф Гамерский: Парохіяльна хроніка в Костарівцях. (Непечат.).
- 50). Іван Филипчак: Історія Тиряви Сільної (в друку). Зап. Наук. Тов. Ш.; З історії села Лішні. Зап. Наук. Тов. Ш. т. 149.; Замітки до історії ольховецької парохії (непечат.).
- 51). Франц Коковський: Церква чи коршма. Український Бескид з дн. 17.VI. 1934. ч. 22.